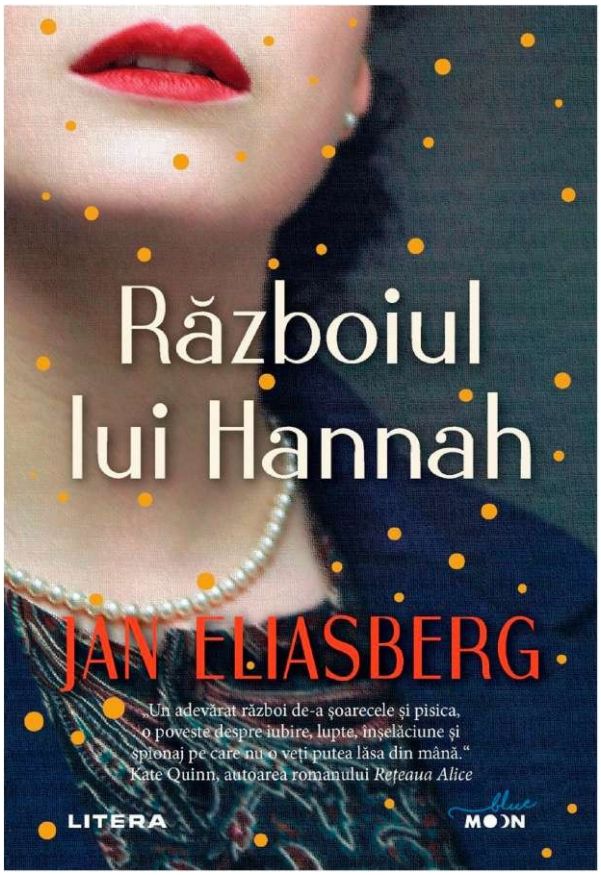
Războiul
lui Hannah
JAN ELIASBERG
„Un adevărat război de-a șoarecele și pisica,
o poveste despre iubire, lupte, înșelăciune și
spionaj pe care nu o veți putea lăsa din mână.“
Kate Quinn, autoarea romanului *Rețeaua Alice*
LITERA
Blue MOON

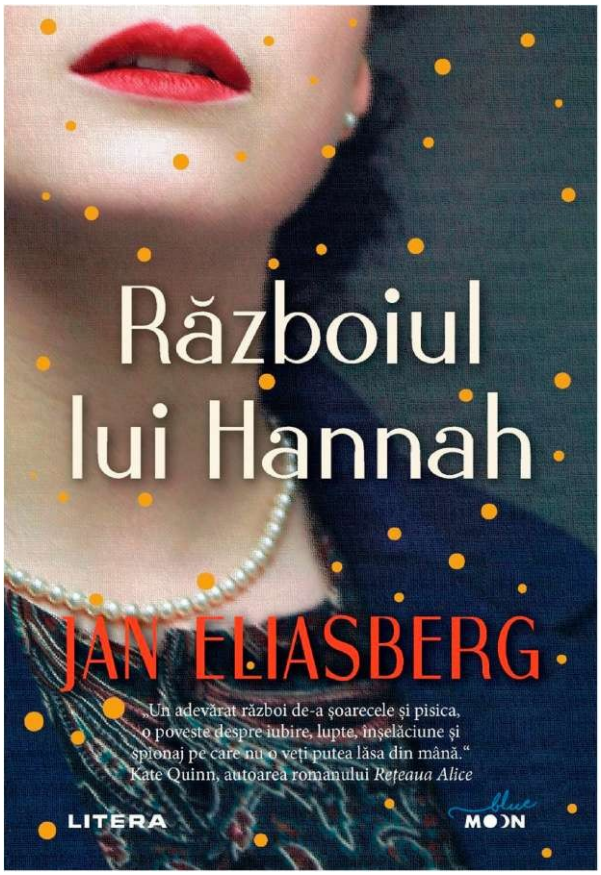
Războiul
lui Hannah
JAN ELIASBERG
„Un adevărat război de-a șoarecele și pisica,
o poveste despre iubire, lupte, înșelăciune și
spionaj pe care nu o veți putea lăsa din mână.“
Kate Quinn, autoarea romanului *Rețeaua Alice*
LITERA
Blue MOON

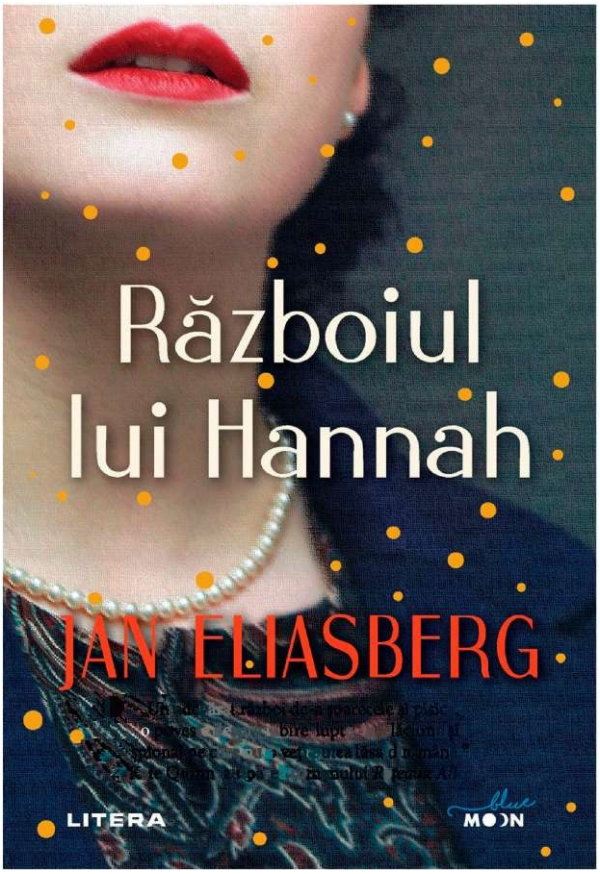
Războiul
lui Hannah
JAN ELIASBERG
LITERA
blue
MOON

-'Sv^Jfc adevărat război de-a
şoarecele şi pisica, .poveste despre
iubire, lupte, înşelăciune şi .
^^.^pi^naj pe care-nu 4) veţi^utea
lăsa din mână." ᵛ N^Kate 'Quinn,
a'titparek romanului *Reţeaua Alic*

e

Războiul lui Hannah

JAN ELIASBERG

Traducere din limba engleză şi note EMANUELA TEGLA

LITERA
Bucureşti 202

0Jan Eliasberg

Hannah's War

Copyright © 2020
Toate drepturile rezervat

e

LITERA

Editura Litera O.P. 53; C.P. 212, sector 4, Bucureşti,

România tel.: 021 319 63 93; 0752 101 777 e-mail:

comenzi@litera.ro
Ne puteţi vizita pe
www.litera.ro

Jan Eliasberg

Războiul lui Hannah

Copyright © 2020 Grup Media Litera pentru versiunea în

limba română Toate drepturile rezervate

Editor: Vidraşcu şi fiii

Redactor: Dragoş Ghiţulete

Corector: Ionel Palade

Copertă: Faber Studi
oTehnoredactare şi prepress: Laurenţia Carîp

Seria de ficţiune a Editurii Litera este coordonată de Cristina

Vidraşcu Sturza.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României Eliasberg,

Jan

Războiul lui Hannah

Trad. din lb. engleză şi note: Emanuela Tegla - Bucureşti:

Litera, 2020 ISBN 978-606-33-6740-3 ISBN EPUB 978-606-

33-6840-0

I. Tegla, Emanuela (trad.; note) **821.11**

1*Lui Ross, care m-a învăţat să iubesc*
„ Cei binecuvântaţi cu o minte genială şi cu darul ştiinţei au o datorie de onoare
care este mai importantă decât orice descoperire - datoria faţă de umanitate. Ştiinţa poate fi folosită fie pentru bine, fie pentru rău, aşa că le revine oamenilor de ştiinţă responsabilitatea de a se asigura că munca lor face lumea să devină mai bună."

Dr. Lise Meitne

rVin după mine în zori, aşa cum m-am aşteptat. Am dormit îmbrăcată, iar acum îi întreb dacă pot să mă încalţ. îmi dau voie să

Capitolul 1

fac asta, dar nimic altceva. îmi spun să ies afară, iar eu mă conformez. Pe drumul noroios, între barăcile mele şi laborator, văd parcată o maşină de poliţie, o dubiţă cum îi spun ei, un diminutiv ironic când te gândeşti că e vorba despre acest autovehicul din fier, rece, umed, întunecat, care mă va duce de la Los Alamos la închisoarea de la Baza Militară Leavenworth, unde va trebui iarăşi să aştept (mi-e teamă că nu prea mult) procesul în care voi fi judecată superficial şi inevitabila execuţie.
Reacţiile în lanţ care au dus la condamnarea mea la moarte au fost precipitate chiar de propriile-mi nehotărâri şi ezitări. Acest lucru mi-e foarte clar acum, dar atunci, când totul era doar teorie, urme de cretă albă pe o tablă, formule şi calcule ce semănau cu nişte oase cariate de vreme, împrăştiate pe pământul ars de soare, nu mi-am dat seama. Bărbatul în care nu ar fi trebuit să am încredere îmi pune cătuşele la mâini şi le fixează apoi de o încuietoare sudată de banchetă.
- O să te apăr eu, îmi spune, cu atâta convingere, încât zâmbesc.
- Iarăşi minţi.
Aruncă o privire peste umăr. Se asigură că nu ne vede nimeni, îmi ia faţa în mâini şi-mi spune:
- Te apăr eu, Hannah, dacă pot.
Cred că ar vrea să mă sărute, dar ar fi periculos pentru amândoi. De felul lui, e un bărbat meticulos şi precaut, un iniţiat în arta de a păstra secrete. Aşa sunt mai toţi îndrăgostiţii. Nu am prea multe dovezi în sprijinul acestei idei, am iubit doar doi bărbaţi în viaţa mea, dar amândoi au ocolit adevărul. Lucru care-i proteja pe ei, nu pe mine. Promisiunea lui de a mă apăra - oricât de bine intenţionată - numi alungă îngrijorările. Aşa că încerc să mă liniştesc singură, cu ajutorul calculelor.
Distanţa dintre laboratoarele din Los Alamos, New Mexico, şi închisoarea de la Baza Militară Leavenworth, Kansas, e de 1406 km. Am pornit când încă era beznă şi mergem, după câte îmi dau seama, cu o viteză medie de 67 de km pe oră, iar dacă ne şi oprim...

- Of, Doamne. Oare o să ne oprim din când în când? Oare o să-mi îngăduie acest mic confort?
Nu. Refuz să mă gândesc la asta. Calcule, gândeşte-te la calcule. Bat cu degetele de la mâna liberă, de parcă aş cânta la nişte clape invizibile, pe bara de metal de lângă picioarele mele. Aşa fac eu. De obicei, când mă gândesc la numere, bat darabana cu degetele pe suprafeţe tari, mese sau birouri. O distanţă de 140 6 km, parcursă cu o viteză medie de 67 de km pe oră, înseamnă, foarte probabil, o călătorie de 20,8095 de ore, plus cele aproximativ 27 de minute cât ar dura ca poliţia militară să oprească duba pe dreapta, să-mi tragă repede un sac pe cap şi...
Calculează.
- O să te apăr eu, Hannah, a spus. Dacă pot.
O distanţă de 1406 km, o călătorie începută în beznă, plus necunoscuta: dacă pot.Soarele alungase negura, iar acum ardea cu putere; nisipul încins sfârâia sub cerul de un albastru pur. Mitraliera turuia zgomotos deasupra noastră şi, în timp ce elicopterul se înclina, pregătindu-se să aterizeze, maiorul Jack Delaney observă umbra acestuia pe întinderea de nisip de dedesubt. Era o privelişte care putea să-ţi provoace ameţeli, dar Jack scrută zona cu o privire ageră, de pasăre răpitoare.
în timp ce aterizau între munţii care se ridicau din pământ ca nişte ţepe lungi, striate, roşii, se stârni o furtună de nisip, întunecând orizontul. Elicopterul se apropie de o pistă rudimentară - două linii în formă de x, gravate pe pământul pârjolit -, pilotul manevră rapid pedalele pentru a corecta direcţia în funcţie de vânt, zăbovi câteva minute bune în aer, apoi aterizâ. în timp ce rotoarele se opreau încet, se uită la ceas şi zise:

- Puteţi coborî acum, domnule.

îi dădu lui Jack rucsacul clasic, de armată, şi o umbrelă neagră.

Ca să vă ferească de soare, domnule

.Pilotul zâmbi scurt, larg, apoi, în doar câteva clipe, elicopterul R-4 se ridică hotărât în aer, lăsându-l pe Jack în mijlocul unui vârtej de praf. Sudoarea de pe ceafă începu să-l irite. E adevărat că misiunea era una de maximă securitate, dar lui Jack i se părea că

toată secretomania şi misterul în care era învăluit locul acela erau exagerate. Ridicându-şi o mână să-şi acopere ochii, observă, cu

Capitolul 3

oarecare efort, ceva ce semăna cu un şarpe cu clopoţei lung, lucios, undeva la orizont: era un şir de vehicule militare de aprovizionare care traversau deşertul şi se îndreptau spre dealurile care se vedeau la orizont. Capul „şarpelui" - un Buick lung, negru, flancat de două vehicule utilitare mai mici - se distanţa de restul corpului, coborând pe munte spre pista aeroportului, unde aştepta Jack, ţinând în mâini rucsacul şi umbrela aceea de Mary Poppins, un accesoriu ciudat, având în vedere ariditatea locului. Se îndrepta cu repeziciune spre el prin arşiţă, un punct mic şi negru în mijlocul acelei pustietăţi copleşite de fierbinţeală. Când au ajuns în dreptul lui, celelalte vehicule s-au oprit la o distanţă regulamentară, şoferul Buick-ului coborî geamul şi-l întrebă:

- Domnul maior Delaney?

Jack încuviinţă din cap. Şoferul ieşi din maşină şi-i întinse mâna.

- Collier. Sergent-major. Voi lucra cu dumneavoastră. E ordinul generalului Groves. Ne aşteaptă la bază.

Collier puse bagajul şi umbrela lui Jack în portbagaj. Nici nu apucase să se aşeze înapoi la volan, că Jack reuşise deja să-şi facă o impresie clară despre el: un lingău plin de energie din vest, foarte dornic să menţină piesele de şah pe tablă.

- Credeam c-o să mă aştepte aici asistentul meu, spuse Jack.

- Tipu' ăla evreu?

- Locotenentul Epstein.

- A sosit aseară cu trenul, îi răspunse Collier. A zis că a vrut să

evite căldura.

- Bărbat deştept, Epstein.

- Aşa-s toţi, nu? pufni ţâfnos Collier. Le merge mintea la calcule evreilor ăstora. Savanţi nemţi. Parcă am murit şi m-am trezit în New York.
Jack râse, oarecum amuzat, de asemenea vorbe. Ridică fereastra ca să nu mai intre mirosul de carburant şi de tutun, se aşează pe bancheta din spate şi începu să răsfoiască ordinele primite, care îi cereau să se prezinte la raport în locul şi la ora indicate, dar fără a menţiona motivul. Nu se ştia ce făcea armata în New Mexico, totul era ţinut în mare secret, dar Jack n-avea nevoie să i se spună care va fi rolul lui - era acolo ca să prindă un spion.
Războiul a scos la iveală limitarea FBI când e vorba despre o acţiune de amploare care depăşeşte graniţele ţării. Conducerea Oficiului de Servicii Strategice îi fusese atribuită lui William Donovan, iar Donovan îşi crease o echipă eclectică, formată din tâlhari, începători, milionari, profesori, militari profesionişti şi avocaţi care lucrau sub presiune, dar fără să facă valuri.
Când Donovan îşi îndrepta privirea lui de cunoscător fix către birouri, găsea că oameni ca Jack Delaney făceau o treabă foarte bună întrecându-se unul pe altul în săli de tribunal, de consiliu sau în diverse încăperi secrete.
- Poate că talentele tale ar putea fi folosite în scopuri mai bune, i-a sugerat Donovan lui Jack în timp ce se relaxau după o partidă de squash.

- Adică? întrebă Jack.

- Adică ceea ce faci acum. Doar că pe mize mai mari.

- Şi ce crezi tu că fac?
- Cred că pui întrebări corecte, răspunse Donovan, şi ştii când nu primeşti răspunsuri corecte. Ăsta-i un talent la mare căutare pe timp de război.
Avea dreptate. Se pare că Jack avea această pricepere ieşită din comun de a scoate la iveală poveştile pe care oamenii nu voiau să le spună. Auzul lui detecta chiar şi cele mai plauzibile minciuni, de parcă ar fi ascultat un pian uşor neacordat. în doi ani s-a dovedit a fi un anchetator iscusit, cu o carieră promiţătoare în lumea

informaţiilor secrete. După ce Jack a fost rănit, Donovan l-a retras din zona militară din Europa şi l-a consolat asigurându-l că-l

Capitolul 5

aşteaptă un viitor şi mai strălucit dacă reuşeşte în această misiune deosebit de delicată. Oare era o pedeapsă sau o recompensă? Jack nu era sigur, iar îndoiala asta nu-i dădea pace, îi ţiuia în minte când purta o conversaţie sau când rămânea în linişte.

- Vă pierdeţi vremea aici, domnule maior, îi spuse Collier de pe scaunul din faţă, pe un ton care de-abia masca, sub vorbele politicoase, dispreţul pe care-l simţea faţă de el. Eu şi Groves avem totul sub control.

Ambiţioasa alăturare verbală „Eu şi Groves" i-a smuls lui Jack un rictus.

- N-aş zice, observă Jack. Şaptezeci şi doi de savanţi au semnat o petiţie prin care reclamă încălcarea eticii în...

Collier îl întrerupse şi se uită la el prin oglinda retrovizoare cu o privire plină de dispreţ:

- Câţiva dintre hipioţii ăia s-au supărat, au simţit nevoia să-şi exprime părerea în legătură cu felul în care le vor fi folosite roadele muncii. Au spus ce aveau pe
suflet, acum s-au întors la lucru. Asta-i tot ce contează pentru generalul Groves.

Buick-ul urca pe drumul de munte, în timp ce Collier trăgea de volan la fiecare zdruncinătură. Drumul era tot numai o construcţie cât vedeai cu ochii. în aer se auzea zgomotul puternic al picamărului. Pe partea terminată se aflau excavatoare şi buldozere. Pentru o misiune atât de secretă, totul părea ciudat de aleatoriu şi improvizat. Jack deveni brusc foarte atent, de parcă ceva i-ar fi trezit suspiciunea. Se apropiau de un fel de tabără în care se aflau mai multe barăci şi diverse clădiri construite prost, la repezeală. Collier arătă actele la poarta bine păzită şi intră în complex.

- Biroul dumitale e acolo. Collier arătă către o căsuţă Quonset, aflată la un colţ al unei intersecţii pietruite. Pe verandă stătea locotenentul Aaron Epstein, a cărui frunte era acoperită de broboane de sudoare. Collier trase camionul pe dreapta şi-l

deschise. Locuinţa dumitale e acolo, pe strada aceea care duce în sus, pe dreapta.

- Cred că o să merg să văd laboratorul mai întâi.

- De fapt, domnule, generalul Groves doreşte să vă vorbească de

îndată ce...

- Desigur. Imediat după ce termin cu laboratorul.
- Da, domnule, să trăiţi. Maşina aceasta e la dispoziţia dumneavoastră cât staţi aici. îi aruncă lui Jack cheile, care le prinse şi i le dădu lui Epstein.

- Mă bucur să vă văd, domnule locotenent. Noutăţi? Au luat-o

agale spre biroul improvizat.

- Poftiţi, spuse Epstein. Cenzorii au reuşit să pună mâna pe asta.
îi dădu lui Jack o telegramă Western Union. Jack o pipăi, îngrijorat. Recunoscu numele destinatarului iniţial, îl văzuse într-o listă cu cercetători elveţieni care călătoriseră mult peste graniţele neutre.
„Către: GREGOR STERN. Dă-mi de ştire dacă Sabine e bine. STOP."
Fără să fie invitat înăuntru, Collier se strecură în birou trântind uşa în urma lui.
- Am interogat-o pe angajata de la Western Union care a raportat telegrama, spuse Epstein. Susţine că a fost adusă de un băieţel de doisprezece ani.
- E logic, deduse Collier. Dacă avem un spion printre noi, cu siguranţă nu-i un nătărău. Râse şi se uită rapid, pe furiş, la Jack, ca un căţeluş care-şi aşteaptă recompensa. Observându-i expresia impasibilă de pe chip, tăcu.
- Sergent Collier, spuse Jack, această telegramă ne dă de înţeles că unul dintre oamenii dumitale ar putea comunica pe ascuns cu adversarii noştri străini.

- Oamenii mei? Vă asigur, domnule, că nu e aşa. Collier încerca să-şi controleze indignarea din voce, să nu depăşească limitele

Capitolul 7

respectului faţă de un superior.
- O să începem să-i interogăm pe savanţii europeni care au semnat petiţia în legătură cu Nerespectarea Normelor Etice.
- Sunt patru mii de savanţi la Centrul Hill, domnule. Două treimi din ei sunt europeni.
- Atunci începem cu vorbitorii de germană care au semnat petiţia şi care lucrează la bombă în mod direct.
- La dispozitiv, spuse Collier. Am primit ordin să-i spunem „dispozitiv", domnule.
Epstein îşi împinse ochelarii în sus pe nas şi zise:
- Oishe geveine lech.
- Da, o să te înţelegi bine cu intelectualii ăia, mormăi Collier, jumătate serios, jumătate în glumă.
- Ai alergii, sergent? îl întrebă Jack, dar Epstein acceptă înţepătura fără să clipească.
Era obişnuit, se gândi Jack.
Epstein făcu un gest înspre mormanul impresionant de dosare de pe biroul lui Jack.
- Am scos dosarele tuturor savanţilor care au semnat petiţia. Acesta-i Reichl; el
e cel care a avut iniţiativa...
- Măgarul care crede că o mână de intelectuali ştiu mai multe decât şefii, interveni Collier.

- ...şi Weiss...

- Nemţoaică până-n măduva oaselor.

- E din Austria, de fapt, îl corectă Epstein.

- A fost vreun american prezent când s-a predat fizică nucleară?

întrebă Jack.

- Păi, Oppenheimer, spuse Epstein.

- Roz ca un porc numai bun de tăiat, spuse Collier. Generalul Groves doreşte să vă vadă imediat după ce vă instalaţi.
- Desigur, spuse Jack. Merg la el după ce vizitez laboratorul.
- Da, domnule, să trăiţi.
- Nu-ţi face griji, sergent, n-am de gând să mă bag unde nu-mi fierbe oala şi să supăr pe cineva, spuse Jack. Liber.
- Sunt liber, se crispă Collier. O să-mi duceţi lipsa.
- îmi asum riscul ăsta.

Deschise primul dosar. Din fotografia prinsă cu o agrafă de formularul de angajare, J. Robert Oppenheimer se uita la el cu o privire nefiresc de concentrată, ca o cobră care e gata să atace. Jack distinse în privirea aceea aroganţa copilului răsfăţat, a cărui îmbufnare poate deveni de-a dreptul sâcâitoare dacă nu obţine ce vrea.

Răsfoi dosarul lui Oppenheimer: născut la New York în 1904, fiul precoce, răzgâiat al unor bogătani evrei. Copil-minune la Harvard, membru în frăţia Beta Kappa, a absolvit rapid cei trei ani, apoi la Cambridge, unde, după propria-i mărturisire, a pus un măr otrăvit pe biroul îndrumătorului său. Pe vremea când preda simultan la Berkeley şi Cal Tech, şi-a câştigat respectul celor mai renumiţi fizicieni din lume, dar şi al unui grup de studenţi care-l admirau, care-i imitau gesturile elegante şi care aveau tot timpul la îndemână ţigări şi purtau pălării care le aruncau umbre întunecate pe frunte.

Existau tot felul de istorioare din surse neoficiale, în care era descris ca fiind „extrem de inteligent, dar distant", „pierdut în gânduri abstracte", inserate ostentativ printre citatele lui din Scriptura Hindusă sau din Bhagavad Gita. Un lucru părea sigur: era un personaj bizar. Cu greu şi-ar fi putut imagina cineva că e persoana în care să te încrezi că ar atrage cei mai mari savanţi ai lumii în acest loc, într-o acţiune donquijotească, în care sunt implicate atâtea personalităţi puternice, iar contextul e atât de imprevizibil.

Jack puse dosarele în rucsac şi merse împreună cu Epstein câteva sute de metri până la Sectorul Tech. Locul părea mai degrabă o închisoare decât un laborator. Clădirile acelea înalte, lipsite de orice gust, ce contrastau puternic cu stâncile din spatele lor, erau înconjurate de sârmă ghimpată şi păzite de gardieni înarmaţi.

Dincolo de gard, printre bolovani, crescuseră pini care erodau uşor pantele, sfidând condiţiile vitrege ale locului.

Capitolul 9

Privirea lui Jack se plimbă în sus, pe zid, către fiecare fereastră, apoi fu atrasă de o umbră de la etajul al doilea. înăuntru stătea o femeie, părea o versiune modernă a lui Rapunzel, cercetând lumea de la înălţimea turnului ei inatacabil. Conturul elegant al capului şi gâtului ei ieşea şi mai tare în evidenţă prin contrast cu gulerul înalt şi croiala severă a halatului de laborator. în acel scurt moment, înainte să-l observe pe Jack şi să se îndepărteze, dădu impresia că e exact acolo unde trebuie să fie, că acolo e locul ei, încadrată de fereastră de parcă ar fi fost un portret

.în timp ce privea la peisajul arid care se vedea printre spiralele de sârmă ghimpată, Hannah Weiss îşi îndepărtă o şuviţă brunetă de

Capitolul 1

pe frunte. Dincolo de adunătura aceea de căsuţe, barăci Quonset şi turnuri de pază, deşertul forfotea, plin de viaţă nevăzută şi de secrete străvechi. în Europa nu există un astfel de loc. Poate niciunde altundeva în lume, de fapt. Unicitatea lui pârjolită de soare o făcea să se simtă încrezătoare că scopul în care era folosit era şi el unul unic, care nu se va mai repeta, indiferent de cum va fi rescrisă istoria de munca pe care o făceau ei acolo. Ea şi colegii ei încercau din răsputeri să-şi păstreze vie convingerea că războiul se va încheia, că această comunitate ad-hoc se va destrăma şi că promisiunile lui Roosevelt - încrederea lui în dreptatea divină şi în libertăţile esenţiale ale omului, angajamentul lui de a apăra şi promova civismul şi buna-cuviinţă, tot ceea ce constituia un stat bun - vor instaura o eră a păcii şi a progresului.
Clădirea numită „Sediul Y" fusese înainte Şcoala de Fermieri. Acum, în vechile săli de clase, unde se aflaseră, cândva, băncile de lemn, erau tot felul de echipamente de laborator. în locul meselor de seară ale cadrelor didactice şi ale elevilor, impunătoarea lojă din lemn Fuller găzduia acum petreceri zgomotoase care ţineau până în zori. Los Alamos a renunţat la restul lumii şi la regulile care o guvernează. Puţini au ştiut la ce se înhamă când au venit aici, dar nimeni nu s-a gândit să renunţe la misiunea dificilă pe care o aveau de îndeplinit.
Trebuia să creeze Arma Care Să Pună Capăt Tuturor Războaielor, aşezând o operă genială între un nebun şi lumea pe care voia să o distrugă. Era un proces care impunea neîncetat rezolvarea tensiunilor şi a disensiunilor. Ce era o sporadică imprudenţă în comparaţie cu posibilitatea de a instaura pacea mondială, pe de o parte, sau de a o distruge în totalitate, pe de altă parte?Importanţa misiunii nu-i dădea pace lui Hannah. Asta o ajuta să ignore lipsa confortului. Dacă urca şi cobora de pe scara din faţa tablei înalte şi apoi o dureau gleznele, şi-l închipuia pe unchiul ei, Joshua, la appell, obligat să muncească ore în şir, pe orice fel de vreme. Era recunoscătoare pentru umorul lui relaxant şi pentru credinţa lui profundă, care îl vor ajuta, cu siguranţă, indiferent de ororile pe care trebuia să le îndure. Când îşi vedea pielea de pe mâini

crăpată din cauza vântului uscat, se gândea la Sabine, care cine ştie pe unde era - poate îşi încheia studiile la New York sau se

Capitolul 2

plimba pe Broadway cu lacrimi în ochi din cauza vântului. Astfel, conştientă că o plimbare pe vremea muşcător de rece ar fi fost scenariul cel mai puţin terifiant în cazul lui Sabine, Hannah se silea să se concentreze asupra muncii pe care o avea de făcut, ignorând orice bârfe sau întâlniri care aveau loc în jurul ei.
Viaţa ei la Los Alamos era simplă şi izolată. Era o femeie care lucra printre bărbaţi. Bărbaţi cu multe libertăţi care ei îi erau interzise. Se târguia pentru ruj în baraca unde se comercializau produse de pe piaţa neagră - rujul era o necesitate - dar ciorapii aparţineau trecutului, pe locuri codaşe în lista ei cu obiecte importante. Aduna cupoanele pentru zahăr şi făină, ca să le dea la schimb pentru hârtie de scris şi creioane numărul 2.
Soţiile celorlalţi cercetători primeau tot felul de lucruri de acasă, iar unele dintre ele făceau rochii pe care le vindeau, dar Hannah îşi cârpea cu grijă hainele pe care şi le adusese: trei fuste drepte (neagră, gri şi roşu-închis), două bluze (una albă, cealaltă roz-deschis), un costum modest cu peplum (bleumarin, cu şnururi fine, negre), o pereche de pantofi de lac de un roşu intens care se potriveau cu oricare dintre combinaţiile de mai sus şi câteva articole de lenjerie intimă (mica ei comoară) pe care le cumpărase ultima dată când mersese la Viena. Dormea într-un camizol, deoarece îşi dăduse cămaşa de noapte la schimb pentru un exemplar cu colţurile îndoite din volumul Despre ştiinţă şi religie al lui Einstein. Hannah purta părul strâns la spate într-un coc, pe care îl fixa cu un pieptene cu model complicat de pietre preţioase, singura concesie pe care o făcea feminităţii, singurul obiect rămas dintr-o viaţă în care ea - chiar dacă pentru scurt timp - se simţise iubită. Hannah pipăi marginile aspre ale pieptenelui cu vârful degetelor în timp ce privi atentă la lumea de afară.
Jos, pe drum, o maşină neagră încetini şi se opri. Coborâră doi bărbaţi, apoi un al treilea. Pe Collier îl ştia, la fel ca toată lumea; era lacheul generalului Groves. Hannah îl observase pe bărbatul cu ochelari la cafenea cu o seară înainte, era îmbrăcat în haine kaki, cinase singur, în timp ce făcea eforturi, din cauza miopiei, să studieze un dosar pe care îl ţinea prea aproape de ochi. Cel de-al

treilea bărbat, îmbrăcat într-un costum prea elegant pentru vremurile de război în care trăiau, îi era necunoscut, dar Hannah

Capitolul 3

mai văzuse genul acesta de bărbaţi şi îşi dădu seama imediat ce fel de hram poartă. Recunoscu instantaneu personalitatea hotărâtă pe care o trăda bărbia puternică, înfăţişarea aceea de om suplu şi dur, ochii întredeschişi în timp ce îşi plimba privirea, precum un gândac, pe zidul din faţa lui. De obicei, astfel de personaje intrau în tabără după lăsarea serii, când lumina era slabă. A doua zi dimineaţa nu-i mai vedeai, erau plecaţi, de cele mai multe ori, iar Hannah nu se mai mira deloc când descoperea că, odată cu vreunul dintre ei, dispăruse şi vreun coleg de-al ei.

- Care-i problema de data asta? Oppenheimer bătu cu degetele lui osoase în tabla din spatele ei. Nu putem să renunţăm acum. Hitler ştie că Aliaţii sunt aproape. Dacă nemţii au bomba... ei, nici nu trebuie să mai zic.

Hannah se întoarse de la fereastră, cu ochii strânşi din cauza soarelui, şi se gândi iarăşi la contrastul dintre măreaţa lor misiune şi locul dubios, oarecum neverosimil, în care îşi desfăşurau cercetarea. Mica Echipă de Asamblare, din care făcea şi ea parte, fusese înghesuită în Sectorul Tehnic 18, o clădire ieftină, de lemn, care ieşea periculos în afara marginilor stâncoase de pe vârful Canionului Omega. Colegii ei arătau de parcă erau în primele săptămâni într-o tabără de aventuri. în nopţile în care ningea, băteau la uşi înainte de răsăritul soarelui şi strigau: „Trezirea! Să mergem la schi!" Săreau peste micul dejun şi se apucau agale de muncă, bătându-şi cizmele unele de altele până când căpeau bucăţi de zăpadă şi de gheaţă pe podea.

Peter Reichl, cu o burtă imensă pe sub vesta croşetată, luă cuvântul:

- Am mers cât de departe am putut fără să declanşăm o explozie nucleară. Cum putem să dovedim teoriile noastre fără să - fără... Făcu un gest larg cu mâinile, incapabil să exprime în cuvinte enormitatea problemei.

- Fără să dezlănţuim o explozie care să distrugă Pământul? se oferi Hannah să completeze.

- Probabil că Roosevelt ar fi nemulţumit de asta, spuse Oppenheimer. îşi duse ţigara la gură cu un gest sigur, cu o

eleganţă de felină, inspiră adânc, teatral, apoi îi zâmbi lui Hannah în stilul acela al lui exuberant, excentric, care atrăgea atenţia

Capitolul 4

femeilor. Cum crede frumoasa noastră Casandra că ar trebui să testăm ceea ce nu poate fi testat?
Hannah rămase impasibilă:
- Rămâi la asistentele de laborator, Oppie. A trecut multă vreme de când nu m-a mai impresionat farmecul unui bărbat într-atât încât să fac ce vrea el.
Replica ei stârni chicotelile lui Alice Rivers, cealaltă femeie din încăpere. în timp ce Hannah era sigură pe ea, Alice părea că tot timpul trebuie să-şi aranjeze ceva - ciorapii cârpiţi, care începeau iar să se deşire, jerseul descheiat, lăsând puţin prea mult la iveală, şuviţele rebele care-i ieşeau de sub batic. Alice îşi petrecea timpul aşteptând răbdătoare ca savanţii să spună ceva inteligent, apoi îşi nota tot ce ziceau - inteligent sau nu - într-un caiet, cu iniţialele celui care vorbea. Avea un râs contagios, pe care-l folosea des, lucru care o ţinuse-n postul actual, în timp ce alte stenografe, cu feţele lor acre şi bocanci greoi, poate că ar fi făcut o treabă mai bună. Oppenheimer râse şi el cu Alice, dar Hannah observă că privirea i se întunecă, îi lipsea obişnuita sclipire a inteligenţei şi a entuziasmului.
Pentru că Hannah nu vorbea decât dacă avea ceva de zis, colegii ei deveniră atenţi când ea se apropie de tablă, trase scara şi urcă, hotărâtă, câteva trepte. în timp ce mâzgălea primele cifre ale unei ecuaţii lungi, le adresă întrebarea care-i chinuia pe toţi:

- De ce trebuie neapărat ca o explozie atomică să ne arunce pe toţi

în aer? Plictisit, Peter Reichl repetă ceea ce ştiau toţi deja:
- U235 reacţionează atât de repede, încât e imposibil de controlat. Carcasa de metal se va transforma instantaneu într-o minge de foc.

- Chiar trebuie să folosim metal? întrebă Hannah.

- Vrei să construim o bombă din piese de lego Lincoln Logs?

Capitolul 5

Hannah îl privi peste umăr şi-i răspunse, zâmbind:

- Mă gândeam că din turtă dulce.

Reichl se fâstâci; nu voise să fie atât de arţăgos.

- Dar aici - stai puţin... Otto Frisch, după cum îi era obiceiul, măsura încăperea, lăsând în urma lui o dâră de fum de ţigară. Cămaşa lui modernă era cu o mărime mai mică, astfel că gâtul şi mâinile îi ieşeau în afară, parcă era o sperietoare. îşi uni palmele, de parcă asta l-ar fi ajutat să nu-i scape ideea. Ce-ar fi să amestecăm U235 cu hidrură? Atunci am încetini viteza de reacţie.

- Doar cu un exponent de zece, spuse Hannah. Tot ar fi prea rapidă să o pute

mcontrola.
- Dar dacă am putea-o expune doar preţ de o fracţiune de secundă?
- Cum? Oppenheimer se aplecă înainte, de parcă ar fi vrut să ajute ideea asta să prindă viaţă. Ceilalţi savanţi făcură la fel, Oppenheimer era coregraful, iar ei, dansatorii lui.
- Lansând miezul reactorului printr-o gaură în blocurile de hidrură. Frisch făcu un gest către Alice, care încuviinţă, apoi se apucă să noteze furioasă ideea, sub obişnuitele iniţiale ale numelui. Hannah se gândi o clipă la această posibilitate, apoi încercă o altă formulă.
- Iar asta ne duce la inexorabila întrebare: cum o declanşăm?

Asta va trebui să aflaţi voi, spuse Oppenheimer, ridicându-se de pe scaun cu mişcări line, apoi îndreptându-se spre uşă cu paşi lungi, hotărâţi, cum să gâdili balaurul fără să-l trezeşti. Şi cum să faci asta înainte ca nemţii să facă praf şi pulbere întreaga Anglie.NOTĂ DE CONSTATARE CONFIDENŢIAL

SEDIUL CENTRAL

ARMATA AMERICANĂ ŞI DISTRICTUL MILITAR DE EST 303

Corpul de Contraspionaj APO 403 3 aprilie 1945

SUBIECT: PROBLEME DE SECURITATE LA SEDIUL Y Către:

Donovan De la: Delaney
Rezumat: 1) Pe data de 13 martie 1945, ni s-a adus la cunoştinţă că o petiţie care viza NERESPECTAREA NORMELOR ETICE în implementarea dispozitivelor circula prin comunitatea ştiinţifică; 2) Pe data de 2 aprilie 1945, au sosit la Sediul Y agenţi ai acestui detaşament şi l-au găsit aşa cum era de aşteptat - nivel de securitate strict, climă mai uscată decât biscuiţii pentru câini, pedanţi care se plimbă liberi peste tot - şi au aflat că cenzorii interceptaseră o telegramă adresată lui STERN Gregor, o persoană din Elveţia care prezintă interes.

RECOMANDARE: Membrii personalului care au semnat petiţia au fost identificaţi pentru verificări ulterioare mai amănunţite,

Capitolul 2

inclusiv cei din Echipa de

Asamblare, precum REICHL, cel care a iniţiat petiţia, FRISCH, WEISS, SZILARD

.Jack muta paleta de ping-pong dintr-o mână într-alta în timp ce, cu un aer nepăsător, îl studia pe Peter Reichl de la celălalt capăt al mesei verzi. Reichl părea un tip agresiv, ambiţios, aşa că Jack îl lăsă să înscrie câteva puncte, dar nu- 1 scuti de efortul de a le câştiga cu greu. Masa de ping-pong din sala de recreaţie de la Fuller Lodge văzuse ea destule pe vremea când clădirea fusese şcoală de băieţi, dar încă arăta destul de bine. Despre Peter Reichl nu se putea spune acelaşi lucru. Nenumăratele nopţi nedormite, preferinţa lui pentru mâncăruri grase, cum ar fi şniţelul vienez sau tortul Sacher, dar şi cantităţile considerabile de alcool consumate şi-au lăsat amprenta pe înfăţişarea lui, astfel că avea colăcei în jurul burţii şi mai multe rânduri de guşă. în josul sprâncenelor şi pe după urechi îi curgeau şiroaie de transpiraţie, care apoi picurau pe guler, formând pete. La tâmple avea smocuri de păr, iar mişcările lui bruşte, agitate, îl făceau să semene cu un hopa-mitică. Jucând rolul celui care ştie să piardă cu graţie şi fără resentimente, Jack îşi dădu jos geaca, relaxă strânsoarea cravatei, îşi suflecă mânecile cămăşii şi îl lăsă pe Reichl să mai înscrie câteva puncte. Din punctul de vedere al lui Reichl, era un meci amical între doi domni, câştigat în timp ce purtau o conversaţie amicală. Doar erau de aceeaşi parte a baricadei, nu?

După ce lovi cu putere mingea pe care Reichl i-o pasase aiurea, foarte sus, Jack simţi familiara durere care pulsa în adâncul încrengăturilor de nervi şi artere ale plexului brahial şi mută repede paleta în mâna stângă. Reuşi un smeş, compensând, astfel, o posibilă slăbiciune pe care i-ar fi putut-o observa adversarul. Jack se limită să pună întrebări generale, aparent lipsite de importanţă, privind identitatea celor din lumea fizicii nucleare, dar ascultă cu interes când Reichl se abătu de la subiect şi începu să vorbească

despre o conferinţă ţinută la Institutul Kaiser Wilhelm din Berlin, cu participarea unor savanţi iluştri. Nu era nevoie să-şi întoarcă capul, Jack ştia că, în spatele lui, Epstein lua notiţe, o măsură preventivă în cazul în care zgomotele făcute de mingea de ping-pong ar împiedica microfonul fixat sub masă să-şi facă treaba.
- Cine participă la astfel de evenimente? întrebă Jack.
Toată lumea

- .Ce înseamnă „toată lumea"? întreb aşa, de chestie.

- Profesori, studenţi, absolvenţi, savanţi.

- Dar Kurt Diebner?

- Şi el, bineînţeles. Era consilier în Reichswehrministerium la

vremea aceea.
- Ministerul Apărării, clarifică Jack pentru cei care se vor nimeri să monitorizeze reportofoanele ascunse.
- Diebner? Reichl pufni dispreţuitor, apoi chipul i se posomori. Ah, da. Era acolo. Umbla cu Nobelul la gât, practic. El şi cu Ştefan Frei erau în centrul atenţiei printre capetele alea luminate, aproape că se împiedicau unul de altul, insistând pe lângă Albert Speer să le finanţeze cercetările.
- Ştefan Frei?
- Goldenes kind, zise Reichl, în timp ce lăsă mingea să cadă şi rămase aşa, în picioare, gâfâind. Tricoul alb era plin de transpiraţie. Acel Adonis fermecat, cu păr blond şi profil perfect, ca o sculptură de gheaţă, născut într-o familie - of, cum se zice?
- Putred de bogată?
- Şi crescut în puf, ja. Privilegii peste privilegii. Reichl dădu din cap, lovi mingea din voleu şi continuă: Un fizician teoretician genial. Nimeni nu poate nega asta. Eu doar voiam să spun că, dacă tatăl lui nu ar fi fost directorul Institutului Kaiser Wilhelm, poate că ar fi fost nevoit să muncească mai mult pentru a-şi păstra poziţia - şi succesul la femei.
- înţeleg. Jack prinse mingea în palmă şi o băgă în buzunar. Pufnind uşor şi ştergându-se pe frunte, pentru a părea relaxat, făcu un gest cu mâna înspre fotoliile din piele crăpată care se aflau puţin mai aproape de microfonul ascuns sub măsuţă. în caz că discuţia devenea interesantă.

Domnule doctor Reichl, aţi părăsit Germania în...Jack deschise un dosar şi începu să aşeze pe măsuţa din faţa lor hârtii pline de formule, calcule, rapoarte de laborator şi fotografii. într-una dintre ele, un grup de savanţi în haine negre şi cu ochelari, care stăteau pe treptele din faţa Institutului Kaiser Wilhelm din Berlin. Erau patru câştigători ai Premiului Nobel în acel grup, dar Jack ştia că Reichl nu se număra printre ei.
- Colegii mei evrei au înţeles bine semnele care prevesteau dezastrul cu mult înaintea mea, suspină Reichl. Mai toţi au emigrat înainte de 1936. Erau mai deştepţi decât mine, şi nu doar la capitolul ştiinţă.
Jack scoase din buzunarul de la piept telegrama lui Gregor Stern şi o netezi pe masă. Reichl păru oarecum surprins.
- Telegrama? Despre asta e vorba? întrebă el. Credeam că despre petiţia mea.
Jack îl privi stăruitor în ochi, ascultând liniştea din jur şi respiraţia uşor agitată a lui Reichl. Ştia că oamenii nu suportă tăcerea, aşa cum natura nu suportă vidul; se grăbesc să o umple cu aceeaşi râvnă febrilă. Din experienţa lui, puterea tăcerii i-a determinat pe mulţi să-şi mărturisească, nerăbdători, faptele.
- Poate părea că am agitat apele pentru a da jos guvernul, nu pentru a avertiza în legătură cu posibila utilizare a bombei, zise repede Reichl. Petiţia mea nu face altceva decât să prezinte un avertisment necesar: orice naţiune care foloseşte aceste forţe ale naturii recent eliberate cu scopul de a distruge trebuie să fie pregătită să-şi asume responsabilitatea pentru faptul că a inaugurat o eră a distrugerii la o scară inimaginabilă.
- Da, răspunse Jack, cu o asprime calculată în glas. Dar noi vorbim acum despre telegramă.

Reichl ridică din umeri.

- E doar o telegramă.

- Recunoşti că ai încercat să i-o trimiţi lui Gregor Stern?
- Recunosc că i-am dat 25 de cenţi unui băieţel mexican să o ducă la Western Union.
- De ce n-ai dus-o chiar tu?

- Petiţia asta nu le-a convenit unora. Reichl îşi încrucişă braţele peste burta impozantă. E defensiv, observă Jack, dar nu are de gând să divulge prea multe.
- Acordul de Schimburi Comerciale între Elveţia şi Uniunea Sovietică rămâne valabil, asta ştii, cu siguranţă; un om de ştiinţă stabilit în Elveţia poate fi o legătură valoroasă pentru ruşi.
Reichl tuşi scurt, nervos.
- Voi, ăştia de la Serviciul Militar de Informaţii, aveţi impresia că vedeţi bolşevici peste tot; exageraţi. Gregor Stern e un prieten foarte bun. Sunt îngrijorat pentru soţia lui, Sabine. Nu s-a simţit bine în ultima vreme.
Jack îi lăsă un răgaz să se gândească la asta, apoi îi spuse:
- Nu cred că e uşor să fii fizician în Elveţia. Lucrezi cu cele mai luminate minţi din ştiinţa modernă. Probabil că Stern se simte exclus.
- Gregor are destule de făcut, răspunse Reichl cu asprime. Fizica nu se reduce la construirea de arme.
Jack nu reacţionă în nici un fel; aşteptă, calculat, cinci secunde, înainte de a continua:
- Şi, bineînţeles, trebuie şi să aibă grijă de Sabine.
- Bineînţeles.
Jack împături telegrama şi o puse în buzunarul de la piept, apoi începu să adune probele împrăştiate pe masă şi să le pună înapoi în dosarul din carton tare, produs din plante filipineze, cunoscut drept cartonul de Manila.
- Asta-i tot? întrebă Reichl.
- Deocamdată.
Nevenindu-i să creadă, Reichl se ridică, cu greu, de pe fotoliu şi părăsi încăperea, urându-i, pe un ton tăios:
- O zi bună, domnule maior.
Jack se uită îndelung la fotografia cu savanţii aşezaţi în linie pe treptele Institutului Kaiser Wilhelm în timp ce lovea, absent, mingea de ping-pong de perete. Fusese foarte uşor să omită singura femeie din imagine. Stătea chiar la marginea grupului, micuţă, serioasă, surghiunită la periferia ierarhiei. încă erau multe lucruri pe care nu le înţelegea când era vorba despre rangurile ştiinţifice ale Reichului, dar era limpede că Diebner şi Frei - care se aflau exact în mijlocul fotografiei, obişnuiţi cum erau, cu siguranţă, să ocupe locurile centrale - ieşiseră câştigători.

- Următorul, îi spuse Jack lui Collier, pe care îl bănuia că ascultă la uşă.
Sergentul Collier dădu buzna hotărât, înainte ca Epstein să apuce să se ridice de pe scaun. Expresia chipului lui Jack rămase impasibilă, în timp ce micuţa minge albă continua să lovească peretele: ca TAC ca TAC ca TAC.
- Reichl a recunoscut că a încercat să trimită telegrama, spuse Collier. Asta ne interesează pe noi.
Iar se ambiţionează să folosească cuvântul „noi", observă Jack, ca să nu mai vorbim de faptul că trage cu urechea. Jack aruncă pentru ultima dată, cu putere, mingea de perete, apoi direct în coşul de gunoi.

Epstein îşi drese uşor glasul:

- Sergent, ştiai că Gregor Stern este inginer mecanic, nu fizician?

Collier se uită la el, fără să înţeleagă.

-Nici „prietenul lui apropiat", Peter Reichl, nu ştie. Şi cine naiba e Sabine? întrebă Jack. Deci, cine urmează?
- Weiss.
- Spune-i să intre.
Lui Jack nu-i scăpă expresia îngâmfată, satisfăcută, de pe chipul lui Collier. Collier era tipul ăla care aduna cu atenţie nota la bar, până la ultimul bănuţ, ca nu cumva să plătească mai mult decât îi era partea - un om mărunt, care savura clipa când îşi dădea seama că el ştia ceva ce tu nu ştii şi apoi, plin de el, îţi spunea şi ţie.
Collier deschise uşa şi spuse:
- Doamna doctor Weiss. Apoi savură reacţia lui Jack când acesta o văzu pe Hannah Weiss intrând în încăpere.
Jack se ridică de pe scaun, îşi trase în jos mânecile cămăşii şi îşi încheie, stânjenit, butonii de la manşetă, apoi îi întinse mâna.
- Eu sunt maiorul Delaney, îi spuse. Acesta e locotenentul Epstein. Iar pe sergentul Collier îl ştiţi.
- Da, ne-am mai întâlnit. Mai des decât mi-ar plăcea, spuse Hannah.
- Vă rog, luaţi loc. Jack arătă spre scaunul de lângă măsuţa sub care era ascuns microfonul, dar Hannah rămase în picioare. Avea ochii de un albastru-deschis, pătrunzători, nefiresc de sclipitori şi care contrastau cu părul ei şaten, strălucitor, răsucit într-un coc franţuzesc la ceafă.

- îmi puteţi spune despre ce e vorba?
- Doar o verificare de rutină. Am dori să vă cunoaştem mai bine, să aflăm dacă aveţi vreo problemă, vreo dificultate.

Hannah zâmbi sarcastic:

- Aşa i-aţi spus lui Peter?

- E prietenul dumneavoastră?
- Suntem din Viena amândoi. Lucrăm împreună, spuse ea. Bietul om e veşnic hărţuit de voi, ăştia de la serviciul de informaţii.
- Ce vă face să credeţi că e vorba de mine ?
- Nici măcar n-aţi trecut pe la cazarma în care sunteţi cazat înainte de a începe să ne interogaţi. Aruncă o privire către geanta lui Jack, din colţ. Observ şi eu unele lucruri.
- Aşa e, aveţi dreptate.
S-a terminat cu poleiala, îşi zise Jack, şi se hotărî să treacă direct la treabă, fără
să mai încerce să fie drăguţ. Era clar că doamna doctor Hannah Weiss - o femeie frumoasă, care lucra în mijlocul unor bărbaţi singuri - a avut parte din plin de apropouri şi avansuri şi conversaţii aparent inofensive, dar pline de subînţelesuri.
- Vă rog, spuse el, arătând din nou către scaun. De data aceasta, Hannah se aşeză; stătea cu spatele drept şi mâinile împreunate pe genunchi. Jack puse fotografia cu savanţii pe măsuţa din faţa ei.

- Aţi fost şi dumneavoastră la Institutul Kaiser Wilhelm între 1931

şi 1938? -Da.

- Povestiţi-mi despre colegii dumneavoastră de acolo.

- Ei nu se considerau colegii mei.

- Dar sunt sigur că „aţi observat unele lucruri", spuse Jack.
- Am observat că, pe măsură ce devenea mai importantă munca noastră, apăreau tot mai multe uniforme militare. Privirea ei ascuţită alunecă de la gulerul scrobit al lui Jack către uniforma kaki a lui Epstein.

- Doar nu ne comparaţi acum, se zbârli Epstein, cu Gestapoul!

- Deloc, spuse Hannah. Eu doar zic: Fii atent cu cine lucrezi!

- Dar dumneavoastră cu cine aţi lucrat, doamnă doctor? întrebă Jack.

- Institutul avea sute de savanţi.

- Să începem cu Gregor Stern atunci.

- De ce vă interesează tocmai el?

îl privi provocator pe Jack, dar acesta nu spuse nimic.

- înţeleg, spuse ea. Nu doriţi să răspundeţi la întrebări, doar să le adresaţi.

Hannah îşi aranjă pieptenele cu pietricele preţioase din păr, un gest care i se păru lui Jack puţin cam teatral. Bătu cu degetul în fotografia în care Gregor Stern stătea lângă Hannah şi spuse:

- Pare că dumneavoastră şi Stern vă cunoşteaţi chiar bine.

- Gregor e un om minunat.

- Interesant mod de a descrie un coleg.

- Aşa credeţi? întrebă ea. Pe dumneavoastră cum v-ar descrie colegii, domnule maior Delaney?

- Tenace.

- Ah. Mă rog. încercaţi să n-o luaţi ca pe o ofensă.

Părea că se simte bine în situaţia în care se afla, iar asta nu-i căzu bine lui Jack, până când ea ridică din nou mâna, cu aceeaşi mişcare graţioasă, pentru a-şi ajusta pieptenele din păr, şi atunci înţelese. Era gestul care o trăda. Acum tot ce trebuia să facă era să afle de ce. Avea destulă experienţă, ştia cum să o abordeze încet, cu blândeţe. Se lăsă pe spătarul scaunului, într-o atitudine deschisă, cu mâinile relaxate pe genunchi.

- Spuneţi-mi, doamnă doctor Weiss, ce caută o fată drăguţă ca dumneavoastră într-un astfel de loc?Domnule maior? Collier apăru în uşă. E generalul Groves.

- Trebuie să-i pup mâna? întrebă Jack, sec.

- Un simplu salut ajunge.

Generalul de brigadă Leslie Groves îl dădu la o parte pe Collier şi intră, aducând cu el un miros puternic de trabuc şi de autoritate impozantă. Se mişca surprinzător de graţios pentru un om atât de corpolent şi era evident că-i dădea satisfacţie faptul că el era cel impozant din încăpere. Epstein şi Collier se ridicară brusc de pe scaune şi încremeniră în poziţie de drepţi. Jack desfăcu un pachet de Camei şi îl puse pe masă, înainte de a se ridica pentru salut. Hannah continuă să stea jos, cu mâinile împreunate pe genunchi, până când Groves făcu semn cu capul spre uşă şi-i spuse pe un ton repezit:

- Mulţumesc pentru timpul acordat, doamnă doctor Weiss.

Collier dădu să o conducă, dar Jack păşi între ei înainte ca ea să ajungă la uşă.

- încă o întrebare, doamnă doctor Weiss.

- Spuneţi, domnule maior. Expresia chipului ei nu trăda nici precauţie, nici inocenţă.

- Care era prenumele soţiei lui Gregor Stern?

- Viaţa lui personală nu mă privea, răspunse Hannah. Şi-apoi, ştim amândoi că îl aveţi deja pe undeva, în dosarele dumneavoastră.

- Faceţi-mi hatârul ăsta.

Annalise

.Jack avu un schimb de priviri scurt cu Epstein, apoi îi întinse mâna.
- Bună seara, doamnă doctor Weiss.
Hannah plecă fără să-i întoarcă salutul. Observând că Jack se uită lung după ea, Groves râse, amuzat.
- Fiecare furtun din baza asta a încercat să-i ude petuniile. Şi nu a reuşit. Nici dumneata nu vei reuşi, domnule maior.

Jack ridică din umeri, gest care nici nu confirmă, nici nu infirmă

presupunerea. Groves se opri în faţa lui Epstein.

- Locotenente, ai vizitat Ashley Pond de când ai sosit? Mirat,

Epstein răspunse:

- Nu, domnule.

- Trebuie s-o faci.

- Bineînţeles, domnule.

- Acum, locotenente.

- Ah, da, desigur! Să trăiţi.
Epstein salută rapid şi o şterse afară, bucuros că Jack e cel care rămâne cu cartoful fierbinte. în momentul în care se închise uşa, Groves se aplecă deasupra lui şi îi spuse:
- Domnule maior Delaney, credeam că am fost destul de clar când le-am spus superiorilor dumitale că nu vreau să vii aici şi să-mi deranjezi savanţii.
- Am luat-o mai degrabă ca pe o sugestie, domnule.
- Aici e vorba de armată! urlă Groves. Noi nu purtăm pantaloni scurţi, nu ne jucăm cu biluţe colorate şi nu facem sugestii!
- Am înţeles, să trăiţi.

- Unde naiba ai făcut şcoala? -LaHarvard, domnule. Groves ridică

din umăr.

- Ar trebui să fiu impresionat?

- N-aş îndrăzni să spun asta, domnule general.
- Oppenheimer e responsabil pentru soarta întregii lumi, domnule maior Delaney. Am şi aşa destulă bătaie de cap să-i muşamalizez tendinţele comuniste, nu mai trebuie să vii şi dumneata să-ţi bagi nasul în treburile lui şi să pui la îndoială loialitatea colegilor lui.
- Dacă el nu o pune la îndoială, cineva trebuie să facă asta. Jack îi dădu lui Groves telegrama.
Groves o citi cu voce tare, silabisind rar fiecare cuvânt:
- „Spune-mi cum se simte Sabine. STOP." Da, înţeleg de ce cuvintele astea sunt extrem de îngrijorătoare pentru noi.
- Gregor Stern e o persoană de interes.
- Domnule, spuse Collier, am stabilit deja că Peter Reichl a fost cel care a trimis telegrama.
- Şi că Reichl a minţit în legătură cu asta, adăugă Jack.
- Am ascuns microfoane în baraca lui de îndată ce a început să organizeze întâlniri în timpul cărora circula petiţia, spuse Collier. Nu e spion. De-abia se încumetă să treacă strada.
- Acoperă pe cineva, domnule general. Aş vrea să am permisiunea să aflu pe cine. Şi de ce.
Groves reflectă la această posibilitate în timp ce se plimba în cerc prin încăpere, în ochii lui Jack, semăna perfect cu un buldog cu picioare scurte, musculoase, care susţineau un corp imens. Jack citise undeva că rasa aceasta de câini era pentru sporturi barbare; un câine dresat în acest scop înhăţa botul unui taur legat şi nu-i mai dădea drumul până când nu punea taurul la pământ. I se părea că există o asemănare izbitoare între un buldog şi Groves când îl vedea aşa, înfumurat şi cu o agresivitate latentă, gata oricând să se joace cu orice animal care ar avea ghinionul să-i iasă în cale.
- La început, când am preluat postul de aici, a venit J. Edgar Hoover să mă vadă. însoţit de trei dintre agenţii lui federali. Voia să mă sperie, bănuiesc. Dar cei trei n-au avut alt efect decât faptul că-l făceau să pară mai scund, zise Groves, cu un rânjet răutăcios, pe care nici nu încercă să-l disimuleze. în fine, bătrânul ademenitor de evrei şi-a luat-o-n bot rău de tot, pentru că Oppenheimer e şefu'. Hoover îmi arată toate dosarele alea secrete - cum fratele lui Oppenheimer e un comunist cu acte în regulă, cum amanta lui Oppie a supt-o la jumătate din Brigada Roşie. Vrea

să-i dau toată libertatea lui Oppenheimer, să înlocuiesc toţi savanţii cu republicani, fir-ar să fie. Aşa că îi promit că, după ce-mi termin eu toată treaba, o să li-l servesc pe Oppie federalilor pe tavă. Până atunci, afurisita' ăla de Hoover şi idioţii lui să facă bine să mă lase naibii în pace.
- Domnule general, cu tot respectul...
- Domnule maior Delaney, zise Groves, pe un ton de parcă certa un copil care făcuse rele. Fiecare minut pe care savanţii mei îl petrec răspunzând întrebărilor dumitale e un minut în care nu se concentrează asupra misiunii. Chiar crezi că vreun arogant de la serviciul militar de informaţii, care are impresia că ştie tot pentru că are o telegramă fantezistă, o să mă împiedice să-mi construiesc bomba?
Ţinând telegrama lui Gregor Stern între degetul mare şi arătător, Groves o flutură uşor pe sub nasul lui Jack, apoi o lăsă să cadă pe jos, între ei.
- Ai şaptezeci şi două de ore la dispoziţie. Găseşte-ţi spionul sau tai-o.
- Şaptezeci şi două de ore nu e...
- Şaptezeci şi două de ore, domnule maior. Şi dacă îi deranjezi pe savanţii mei de la munca lor, o să-ţi pară rău.

Groves se uită la ceas apoi, ca şi cum îşi marcase deja teritoriul, ieşi din încăpere clătinându-se, lăsând în urma lui doar un iz de îngâmfare.NOTĂ DE CONSTATARE

Capitolul 1

SUBIECT: PROBLEME DE SECURITATE LA SEDIUL Y Către:

Donovan De la: Delaney

REZUMAT: 1) Telegrama trimisă de REICHL, posibil să o acopere pe WEISS. 2) Telegrama stabileşte o comunicare ascunsă între ŢINTĂ şi Persoana de Interes, STERN G.

RECOMANDĂRI: 1) Percheziţionaţi locuinţa lui WEISS şi a lui REICHL. 2) Faceţi o petiţie către guvernul elveţian pentru dreptul de a-l interoga pe STERN.Jack se întâlni cu Collier şi cu Epstein în modesta cameră a lui Hannah din unităţile Sundt, înarmat cu cheia principală; a renunţat la dreptul ei la intimitate când a venit aici ca savant, nu soţie - de altfel, nici soţiile nu erau scutite de interceptările care se puteau face, graţie tehnologiei moderne. Collier deschise uşa, iar Epstein începu, metodic, să percheziţioneze camera. Jack se plimba de colo colo într-un stil mai puţin organizat, observând detalii, fascinat de ordinea meticuloasă şi delicateţea cu care erau aranjate lucrurile ei esenţiale, dar drăguţe, îi simţea prezenţa nevăzută peste tot. în aer plutea un miros vag de parfum, un miros fin, ce aducea a iasomie. Pe măsuţa de toaletă erau o perie, un pieptene, o oglindă de buzunar, ba chiar şi un ruj de un roşu-închis şi o cutiuţă cu cremă hidratantă - toate aranjate frumos, în linie. Un obiect îi atrase atenţia în mod deosebit lui Jack: o cutie de bijuterii din argint, pe care era gravat, în germană: Vertraue dir selbst.

- Ai încredere în tine.

Jack nu-şi dădu seama că rostise aceste cuvinte cu voce tare, până când Epstein, ridicându-şi privirea, îl întrebă:

- Mă scuzaţi, domnule, aţi zis ceva?
- Nu, nimic, continuă, locotenente.

Jack deschise cutia din argint şi studie cu atenţie marginea de catifea, închisă la culoare, care semăna, oarecum

neverosimil, cu agrafa în formă de

pieptene pe care o observase în părul lui Hannah. Nu era tipul acela de baretă practică, pe care o purtau angajatele clerului sau soţiile din tabăra militară de acolo; pieptenele acela lucrat atât de frumos, cu atâta fineţe, avea dinţii dispuşi pe ceea ce păreau aripile deschise a doi fluturi de noapte, iar pe corpurile lor erau fixate diamante mici, roz şi safire minuscule, de un albastru de cobalt. O şuviţă din părul lui Hannah se prinsese de balama, iar lumina se reflecta, strălucitoare, în ea

.Epstein îngenunche lângă un cufăr gri, de metal, de la capătul patului lui Hannah şi-şi pocni degetele, stingherit, înainte de a-l deschide. Se uită cu nerăbdare către uşă, unde era Collier, care privea pasiv invazia.
- Ce faci, sergent, aştepţi invitaţie?
- Se pare că vă descurcaţi fără probleme, spuse Collier. N-aş vrea să vă încurc.
Jack interveni cu un aer de autoritate calmă, înainte să apuce Epstein să răspundă.
- Domnule locotenent Epstein, te-am rugat pe dumneata să coordonezi percheziţia, spuse el. Fă bine şi coordonează percheziţia.
- Da, să trăiţi. Epstein se ridică în picioare şi îl privi pe Collier cu atitudinea celui care e conştient de propriu-i rang. începe cu dulăpiorul, sergent.
Collier îngână, plin de ciudă:
- Da, să trăiţi.
Apoi Jack începu să inspecteze biblioteca lui Hannah şi observă câteva titluri care îi erau familiare: Thomas Mann, Kritik der Reinen Vernunft a lui Kant, Principia Mathematica. Pe noptieră zări un volum uzat, în germană, lângă veioza obişnuită: Faust, de Goethe. Luă cartea în mâini, o lăsă să se deschidă singură şi observă câteva pasaje subliniate cu creionul. Unul dintre ele îi atrase atenţia în mod deosebit: Sobald du dir vertraust, sobald weißt du zu leben. „Când ai încredere în tine", zice Mefistofel, „ştii cum să trăieşti". Nu puteai decât să fii de acord cu sentimentul exprimat, atâta doar că el devenea uşor ironic, având în vedere că apărea într-o poveste despre cum să-ţi vinzi sufletul diavolului. în interiorul cărţii, prinsă cu o agrafă, se afla o pagină îngălbenită de ziar: o fotografie cu o celebritate din lumea filmului, cu păr blond, vopsit, la bordul unei nave, aruncând un sărut către admiratorii ei rămaşi în port. Jack îşi amintea vag de acea actriţă, cu sprâncenele ei pictate, arcuite până la cer, dintr-un film de mâna a doua în care a jucat rolul secundar, pe lângă Luise Rainer. Titlul de deasupra fotografiei era DIVA LOTTE SCHEER ÎŞI IA UN CĂLDUROS RĂMAS-BUN DE LA GERMANIA. Jack mai găsi şi ciorna unui articol, împăturită, şifonată, refuzat de Jurnalul Societăţii Regale de Fizică: „Neutroni termali şi elemente de transuraniu", de doctor Stefan Frei şi doctor Anthas Winik Sanheiser.

Lângă carte era o ramă ornată, din cositor, în care se afla fotografia neclară a unei femei tinere, pline de viaţă, lângă un individ mai în vârstă, burtos, cu barbă lungă şi zâmbet larg. Erau pe un deal acoperit cu zăpadă, în spatele lor, în depărtare, se vedeau pini înghеţaţi, iar ei erau în echipament de schi, cu beţele prinse de încheieturi. Lângă gura fetei se distingea vag un norişor de la respiraţia ei, de parcă zicea ceva în momentul în care a fost făcută fotografia. Oare ce şoapte auzea Hannah de la această fată, când stingea lumina?
Tot pe noptieră mai era o fotografie, cu Hannah şi colegii ei, în faţa bibliotecii de la Universitatea din Chicago.
- Cât timp a stat în Chicago? întrebă Jack.
- A sosit în 1938, răspunse Epstein.
- A stat în America şase ani, observă Jack, şi totuşi, toate lucrurile ei personale sunt nemţeşti.
- Poate că viaţa ei s-a oprit când a plecat.
- Sau poate că viaţa ei e încă acolo.
Jack trecu pe lângă masa pliabilă de lângă bucătărie şi-şi îndreptă atenţia către şifonierul lui Hannah. Văzu o lumânare albă, într-un suport vechi, de argint, gravat cu Pomul Vieţii.
- Ea fuge de nazişti şi-şi aduce o lumânare de Sabat, reflectă el, cu voce tare. Dar numai una.

Epstein păru plăcut surprins.

- De unde ai ştiut că e o lumânare de Sabat?

- Noi doi lucrăm împreună de trei ani, zise Jack. Am mai prins

unele lucruri.
Apoi Jack deschise încet sertarul de sus şi-şi strecură mâna printre puţinele articole de mătase şi dantelă pe care le avea Hannah, iar mintea îi zbură, aproape inevitabil, la linia corpului femeii care le purta. îl învălui mirosul vag de iasomie într-o intimitate plăcută, până când simţi cu degetele ceva tare. Dădu la o parte un furou împăturit cu grijă şi scoase un mănunchi de cărţi poştale legate cu o panglică fină, de gogrenă. în loc să tragă de capătul ei pentru a o desface, Jack strecură pacheţelul frumos legat în buzunarul de la haină şi-i spuse lui Epstein:
- Să mergem.

întorşi la birou, Collier făcu o cafea, pe care o bău stând lângă un teanc cu dosarele lui Hannah. împreună cu Epstein, începu să le sorteze în funcţie de chestiunile cele mai importante şi confidenţiale. Nu trecu mult până când podeaua se umplu de hârtii şi dosare, iar cei doi se văzură nevoiţi să navigheze prin acel labirint, încercând să găsească un înţeles în toate acele hieroglife de matematică superioară, cu tot felul de numere incomprehensibile, tăieturi şi îmbârligături. între timp, Jack stătea la biroul lui şi examina fiecare carte poştală pe faţă şi pe verso, rostind rar silabele în germană şi traducând cu voce tare cuvintele pentru Epstein.

- „De atâtea ori am stat, în inima nopţii, la acest birou şi te-am căutat. Cu dragoste, Sabine."

Aranjă cărţile poştale pe rânduri şi coloane, în funcţie de dată.

- „La ce bun o... Vollendung." Jack se chinuia să afle cuvântul potrivit, împlinire, poate? „La ce bun o împlinire uşoară? Plăcerea nu e nici pe jumătate la fel de intensă ca atunci când, mai întâi, trebuie să-ţi descoperi drumul prin stufărişuri."

- „Stufărişuri", râse Collier, horcăit, cu gândul la o interpretare obscenă a citatului. Jack îşi aminti o altă cugetare de-a lui Goethe: „Nimic nu dezvăluie mai bine caracterul unui om decât ceea ce îl face să râdă".

- Sunt zeci de cărţi poştale aici, toate cu Goethe, şi toate semnate: „Cu dragoste, Sabine", spuse Jack.

- Par a fi poezii de dragoste, zise Collier. Am simţit eu că e o căutătoare în adâncuri.

- De fapt, toate sunt din Faust. E povestea unui bărbat care-şi vinde sufletul diavolului şi cere în schimb întreaga cunoaştere a lumii.

Jack ridică indiferent din umeri şi continuă să caute printre documente.

- E cât se poate de clar că ea i-a cerut lui Reichl să trimită telegrama. Era îngrijorată să nu fi păţit ceva iubiţica ei.

Jack trase printre degete panglica delicată de gogrenă, jucându-se cu ea, răsucind-o, în timp ce privea dosarele din faţa lui.

- în decembrie 1939, spuse el, Gregor Stern primeşte viză să participe la conferinţa despre criogenie. Ghici unde se ţine?

-LaUniversitatea din Chicago? Epstein ghici corect. Dar Stern e inginer mecanic.

- Trimite un mesaj colonelului Pash, spuse Jack. L-au arestat pe Stern?
- Secretarul de stat nu vrea să autorizeze o operaţiune în Elveţia, spuse Epstein. Le pune în pericol neutralitatea.
- Nu mă interesează unde se ascunde Stern, din partea mea poate să fie şi la Vatican. Trebuie să aflăm ce ştie.

Jack se ridică brusc în picioare şi, în timp ce se îndreptă spre uşă,

îndesă cărţile poştale în buzunar. Avea o senzaţie plăcută, de parcă

se jucau de-a şoarecele şi pisica, lucru care-l făcu să zâmbească

plin de încredere în timp ce începu să meargă pe jos, în aerul

serii.Hannah Weiss stătea pe o bancă din parc, concentrată asupra

unei cărţi.

- Guten Abend, Fräulein Weiss.

Fără a-şi ridica privirea, Hannah îi spuse:

- Aveţi grijă, domnule maior. Oamenii ar putea crede că sunteţi

spion. Jack râse, dezarmat pentru moment.
- Vorbiţi germana chiar bine, spuse ea. Majoritatea americanilor se pierd când vine vorba de consoane glotale.
- M-am gândit că o să-mi folosească dacă o să-mi cumpăr vreodată un Mercedes.
- Se zvoneşte că Daimler-Benz îi foloseşte pe evrei ca sclavi. Dar sunt convinsă că maşina o să meargă ca unsă. Hannah închise brusc, cu zgomot, cartea şi se ridică.
- Haideţi, spuse Jack. Faceţi-mi un tur al locului. Mi s-a spus că trebuie să văd petroglifele de pe drumul către Tsankawi.
O privi pe Hannah cum analizează oferta cu atenţie înainte de a-l lua de braţ; o vreme merseră aşa, fără să schimbe nici o vorbă. Dacă i-ar fi văzut cineva, ar fi crezut că sunt un cuplu obişnuit, ca multe altele care se plimbă de mână sau merg să ia picnicul

împreună în acel loc pitoresc. Dar ei nu erau simpli oameni ieşiţi la plimbare, ştiau amândoi asta.

- Pot să vă întreb ceva? spuse Jack.

- Acum îmi cereţi voie?

Nu e pentru ei, se grăbi el să clarifice. E pentru mine

- .Spuneţi.
- Cum se poate diviza ceva ce nu se vede?
Hannah luă de jos o piatră fină, de mărimea unui măr, i-o dădu şi arătă către un ienupăr aflat la vreo şase metri depărtare.
- Aruncaţi-o. Ca pe o minge de baseball.
- Mă pricep mai degrabă la tenis. Sau la canotaj.
- Sporturi nobile, observă ea. Imediat o să-mi spuneţi că vă place să mergeţi călare la vânătoare de vulpi.
Jack simţi o durere ascuţită străbătându-i braţul de la umăr în jos când aruncă piatra în crengile dese, stârnind un stol de păsări cu pene colorate în galben, portocaliu şi negru, care zburară în toate direcţiile.

- De unde au apărut toate acele păsări? întrebă ea.

- Din copac.

- Dar nu ştiaţi că sunt acolo.

- Ah. Jack dădu din cap, în semn că înţelesese.
- Când atomii se divizează, eliberează o cantitate uriaşă de energie, spuse Hannah. Asta măsurăm noi.
Umbrele serii se întindeau între drumul excavat şi ruinele neexplorate din jurul lor. Era o uşurare să simţi că începea să se răcorească, după căldura excesivă de peste zi, lăsând locul amurgului şi miresmelor de pin. Cu cât mergeau mai mult, cu atât era mai pustiu în jur, iar zgomotele dispăreau, până când nu se mai auzi decât sunetul paşilor lor.
Ajunseră la un pasaj plin cu stânci, unde se afla o scară de lemn, sprijinită de una dintre ele. în loc să sugereze să se întoarcă, Hannah îşi scoase pantofii, şi-i luă în mână, apoi începu să urce treptele uzate înspre locul anticelor popoare amerindiene, pline de gravuri cu modele geometrice, desene antropomorfice, şi peşterile, bântuite de ecouri, care se scufundau prin partea frontală a stâncii.
- E mai uşor aşa, strigă ea peste umăr.
Jack fu impresionat de faptul că ea voia să meargă mai departe, iar respiraţia ei, respiraţiile lor îngemănate, uşor neregulate - singurele sunete în pustietatea din jur -, stârni ceva în el. Era conştient de pielea ei, de arcuirea piciorului ei desculţ. Cusătura

perfect dreaptă a ciorapilor ei crea o imagine trompe Poeil, pictată pe partea din spate a piciorului ei cu cerneală de henna care se întindea peste gleznă şi dispărea sub fustă. Jack încercă să-şi ţină în frâu emoţiile stârnite de acea linie de henna care se curba jucăuş de-a lungul formei elegante a piciorului ei.
- împrejurimi foarte rustice, spuse Jack. în comparaţie cu Kaiser Wilhelm, vreau să zic.
- Mă simt privilegiată să fiu aici, spuse Hannah.
- De ce? Eşti la fel de pregătită şi de calificată ca oricare dintre intelectualii de aici, din câte îmi dau seama.
- Sunt femeie. Există destui care ar vrea ca eu să stau acolo unde, după părerea lor, îmi e locul.
- Eu credeam că savanţii sunt imuni la astfel de prejudecăţi antice.
- Şi savanţii sunt oameni ca oricine, spuse Hannah. Munca este de o importanţă supremă. Cere un efort de colaborare. Vanitatea nu-şi are locul în laborator.

- I-a spus cumva lui Oppenheimer asta?

- Oppie e prinţ pe lângă alţii.

- Cum ar fi...

Hannah refuză să comenteze.
- Ce importanţă are, la urma urmelor? spuse ea. îşi mai aminteşte cineva numele celui care a inventat focul?
- Nu, dar se presupune din start că era bărbat. Nu te deranjează asta?
Hannah îşi încrucişă braţele.
- Sunt multe lucruri care mă deranjează, domnule maior. Dar sentimentele mele nu au nici un efect asupra legilor fizicii, iar pe mine doar fizica mă interesează.
Hannah nu mai ştia sigur dacă mergeau pe ruta cu care era obişnuită sau dacă, fără să-şi dea seama, o luase pe un drum necunoscut. Se urcă pe un bolovan, sperând să aibă de acolo o imagine de ansamblu a împrejurimilor, pentru a se putea reorienta. Lumina zilei aproape dispăruse, fiind înlocuită de strălucirea roşietică a apusului şi de umbre mov, alungite.
- Ce crezi că înseamnă? întrebă Jack, studiind semnele neclare gravate pe suprafaţa stâncii.

- Tu eşti cel care se ocupă cu rezolvarea puzzle-urilor, îi răspunse ea.
- Poate e mai bine ca unele lucruri să rămână un mister.
- Sunt convinsă de asta. Hannah mângâie cu vârful degetelor desenul spiralat, criptic, de pe stâncă. Jack simţi cum ea încearcă să-şi închipuie geometria lui ezoterică.
- Unde ai copilărit? îl întrebă Hannah.
- în partea sudică a Manhattan-ului. Jack îi oferi această frântură de adevăr pentru că bănuia că o minciună ar fi fost detectată imediat de radarul ei, iar tăcerea i-ar fi stârnit şi mai tare curiozitatea. O privi cum reflecta asupra riscurilor şi avantajelor continuării unor astfel de conversaţii pe teme mărunte.
- Ar trebui să ne întoarcem, spuse ea. Peste puţin timp se lasă întunericul.

Jack îi oferi mâna, iar Hannah îl lăsă să o ajute să coboare. Se întrebă dacă nu cumva ea a calculat dinainte, intenţionat, durata exactă şi greutatea strânsorii. îl ţinu de mână şi-i atinse braţul exact cât era nevoie ca să păşească teafără înapoi pe cărare. Dacă ar mai fi aşteptat o fracţiune de secundă, poate că şi-ar fi închipuit, poate ar fi sperat că flirtează cu el. O fracţiune dacă s-ar fi sprijinit mai puţin de el şi n-ar fi simţit plăcutul disconfort al atracţiei.

Porniră înapoi; ea îl ţinea de braţ şi asculta întrebările lui, întrebări pe care studenţii obişnuiau să i le pună. Care e diferenţa dintre energia cinetică şi cea termală? Cum se poate izola energia într-un loc? Cum a ajuns Einstein la Teoria Relativităţii şi ce înseamnă ea? Pentru Hannah, era mult mai uşor să discute despre subiecte care o interesau decât despre lucruri mărunte despre care o întrebau, de obicei, oamenii, fie că era în engleză, germană ori franceză.

- Şi când te gândeşti că au trecut mai puţin de patruzeci de ani de când a fost confirmată existenţa atomului, spuse Hannah. Felul în care Einstein a utilizat fluctuaţiile statistice...

Privi în sus, să vadă dacă chipul lui Jack luase acea expresie goală pe care o întâlnea de obicei la cei care o invitau la plimbare, dar care o făceau, în cele din urmă, să o ia la fugă. Dar Jack spuse:

- Continuă. N-o să mă prefac că înţeleg, dar mi se pare fascinant.

Părea că ascultă cu atenţie, arăta concentrat. Sau poate doar amuzat. Hannah nu era sigură, aşa că schimbă subiectul.

- Ce te-a făcut să te înscrii în OSS? îl întrebă ea.
- Ce te-a făcut să alegi fizica?

Şi mie îmi place să rezolv puzzle-uri, răspunse Hannah. Mă pricep. Am descoperit asta în Austria, când eram doar o fetiţă.Casa copilăriei ei din Josefstadt fusese un loc al misterelor şi secretelor. De ce nu lua tatăl ei azima? De ce ea era singură la părinţi, când toţi colegii ei de şcoală aveau mai mulţi fraţi şi surori? De ce se simţea Hannah în largul ei în laboratorul tatălui ei sau când îl însoţea în timpul vizitelor la spital, dar, atunci când mama o ducea la cumpărături, era neîndemânatică şi nesigură? Odată, de Crăciun, în perioada de vârf a modei „chic rural", mama ei a cumpărat două rochii dirndl (îmbrăcăminte care se poartă în zona Munţilor Alpi, fustă şi corset strâmt) asortate. Hannah a refuzat să o poarte pe a ei, pe motiv că era prea strâmtă.
Când tatăl ei i-a explicat clasificarea tipurilor de sânge a lui Landsteiner, Hannah a ajuns la concluzia că părinţii ei sunt incompatibili, cu siguranţă exista o reacţie imunologică toxică între ei. Moştenise de la mama ei ochii albaştri - o culoare foarte apreciată, numită das blaue vom himmel[1] -, dar atât, nimic altceva. De la tatăl ei luase părul brunet, ondulat şi trăsăturile unghiulare ale feţei, prin urmare, foarte probabil că a moştenit şi anticorpii tatălui ei. Gândul acesta o făcea să se simtă uşurată; însemna că putea să renunţe la efortul de a obţine aprobarea mamei şi să se delecteze liniştită în mijlocul armoniilor complexe din lumea tatălui ei.
Abraham Weiss i-a insuflat fiicei sale gustul pentru certitudinea riguroasă a metodei ştiinţifice şi pentru înţelepciunea superioară a matematicii. A învăţat-o să cânte la pian, să aplice forma, ritmul şi cadenţa, tempoul şi sunetele înalte din concertele lui Mozart la unghiurile elegante ale geometriei. A ajuns să se simtă bine într-o lume în care melodiile ajută la rezolvarea problemelor, întrebările au răspuns, iar ipotezele pot fi demonstrate.

Când tatăl ei s-a oferit voluntar să îngrijească soldaţii în timpul acelei perioade denumite, în mod naiv, „Războiul Care Să Pună Capăt Tuturor Războaielor", Hannah a făcut toate

pregătirile necesare pentru întoarcerea sa: a aşezat partitura cu concertul lor preferat pe stativul muzical, cu însemnările lui migăloase; laboratorul, pe care, cât fusese plecat, îl şterse de praf şi-l păstrase curat, era gata pentru următorul experiment. Pe biroul lui erau aranjate, una peste alta, foile cu subiectele examenelor la care luase cele mai mari note şi pe care l

eadusese acasă de la şcoală să le poată vedea, să verifice şi el calculele şi să-i spună cât de mândru era de ea.
Nu s-a mai întors acasă.
Atunci când e inhalată, iperita provoacă sângerare şi umflături în gât şi plămâni. Efectele sale devastatoare nu apar imediat, aşa că tatăl ei a fost, timp de douăsprezece ore, un cadavru ambulant. Oricât de bine cunoştea Hannah proprietăţile iperitei din sulf, oricât de îndârjită a fost ea în încercarea de a găsi un antidot, nu a reuşit să-l salveze.
După câteva luni de doliu, cum impuneau regulile sociale, mama ei s-a recăsătorit. Tatăl vitreg al lui Hannah, Gunther, devotat mişcării Heim ins Reich, era un comerciant înstărit de opere de artă şi artefacte, ceea ce însemna că socializarea cu cei din cercurile aristocratice avea o importanţă crucială pentru afacerea lui. Era dispus să treacă cu vederea trecutul compromis al frumoasei roşcate Renate atât timp cât acesta rămânea ascuns. Copila ei, o mischlinge[2] de prim rang, era o pată vizibilă pe tabula rasa a noii vieţi a mamei sale. A fost mai uşor pentru Hannah să fie o orfană la Universitatea din Berlin decât un secret ruşinos în cercurile bogătanilor din Austria.
Unchiul lui Hannah, Joshua, care avea aceeaşi barbă deasă şi acelaşi râs contagios ca fratele său, mutase munţii din loc ca să-i asigure un loc la universitatea unde era profesor de literatură. Avea nevoie de ajutor pentru fiica lui, Sabine, care avea doisprezece ani, deborda de energie şi care rămăsese fără mamă din cauza tuberculozei. Duceau o viaţă chiar plăcută în apartamentul spaţios de pe LeichhardtstraKe. Deşi născută dintr-o mare pierdere, mica familie era binecuvântată cu muzică, unele conversaţii pline de viaţă şi un simţ al umorului şi mai viu.
La absolvire, Hannah i-a trimis mamei ei o scrisoare prin care o anunţa că obţinuse doctoratul în fizică aplicată summa cum laude. Renate i-a trimis un mesaj cordial de felicitare care începea cu formula „Dragă prietenă". Pachetul care însoţea felicitarea conţinea o brăţară cu diamante lunguieţe, pe care Hannah a vândut-o ca să aibă bani pentru o excursie la munte, schiuri noi pentru Sabine şi echipament nou de laborator pentru bursa ei de cercetare la Institutul Wilhelm Kaiser. Şi astfel s-a format un obicei: de ziua ei şi de sărbătorile creştine, Renate îi trimitea câte un cadou scump, dar impersonal. Mustrările ei de conştiinţă erau

astfel risipite, iar ordinea din lumea lui Hannah era restabilită. Auzea râsul
tatălui ei în fiecare dimineaţă la micul dejun. Vecinii bârfeau, dar ea îşi trăia tinereţea fericită, fără să se gândească la măritiş. Era ocupată cu creşterea lui Sabine şi cu rezolvarea fascinantelor enigme din matematică şi fizică.
A fost luată complet prin surprindere când, într-o zi, ridicându-şi privirea de pe foile cu calcule şi ecuaţii, a descoperit că, din nou, axa universului se înclinase într-o direcţie terifiantă.Albastrul magic, de vis, al cerului (în limba germană în original)

O persoană de rasă mixtă, în special una de origine parţial evreiască (în limba germană în original

)La capătul drumului, Hannah se sprijini de poarta de lemn, îşi îndepărtă cu mâna nisipul de pe tălpi şi se încălţă. Jack rămase

Capitolul 1

nemişcat câteva clipe cu privirea fixată asupra orizontului, apoi se uită la Hannah.
- Şi unde e Sabine acum?
- N-am avut parte de luxul de a şti soarta celor dragi, răspunse Hannah. Sunt zile în care încă mai sper. în alte zile însă...
„Es gibt nichts auf der Welt das beschämter ist als sich selbstauf Lugen und Fabeln zu gründen", spuse Jack. „Nu există nimic mai ruşinos pe lumea aceasta decât să-ţi clădeşti identitatea pe minciuni şi închipuiri."

Ea îl privi cu surprindere:

- Cunoşti opera lui Goethe.

- La fel ca verişoara ta, se pare.

Jack scoase una dintre cărţile poştale pe care le ţinea în buzunarul de la piept şi i- o întinse; privirea lui Hannah deveni glacială. încercă să-şi stăpânească revolta stârnită de gândul care-i trecu prin minte: mica sa intimitate răscolită de mâinile lui indiscrete şi privirea lui calculată.
- Când o să mă mai interogaţi, îi spuse ea, măcar să aveţi decenţa de a spune că asta faceţi.
- Eu doar caut adevărul, Fräulein Weiss.
- Serios? Căutaţi adevărul, domnule maior? Sau căutaţi ceea ce vreţi dumneavoastră să fie adevărul? Man sieht nur das, was man weiß, îi cită, la rândul ei, din Goethe. Vezi doar ceea ce ţi-e familiar.

Hannah merse acasă pe jos, singură, forţându-se să nu privească înapoi, şi când,în cele din urmă, nu se mai putu abţine, observă că Jack Delaney dispăruse în bezna care se lăsa.
Siluetele întunecate ale munţilor din jur erau conturate cu o linie de un galben electric, ultimele rămăşiţe ale apusului care îşi proiecta lumina de culoarea şofranului prin pânza persistentă de praf. în tabără era deja întuneric; cărările dintre barăci şerpuiau către inevitabila periferie a gardului din sârmă, luminat de reflectoare, care separa complexul militar de bezna care îl înconjura. Hannah se îndreptă către unitatea ei cu mâinile încrucişate la piept, era răcoare. Tabăra era scăldată în lumina lunii acum. Asta îndulcea feţele soldaţilor şi ale savanţilor, care îi zâmbiră şi o salutară din cap când ea trecu pe lângă ei. Hannah le zâmbi şi ea, la rândul ei, dar faţa îi era ca o mască rigidă. în loc să o ia pe cărarea cu scânduri care ducea la baraca ei, îşi continuă drumul în sus, pe stradă, simţindu- se mai singură decât atunci când stătuse, solitară, pe banca din parc.
Făcuse o prostie, renunţase la prudenţă. Preţ de o clipă, a confundat compania lui Jack cu ceva ce părea personal. A interpretat greşit manevrele lui, le-a luat drept respect faţă de opinia ei. Era uşor să comiţi greşeala asta, pentru că singurătatea lui era de-a dreptul palpabilă, aşa cum era la majoritatea bărbaţilor care lucrau la Los Alamos, chiar şi la cei care erau acolo cu familiile. Poate chiar mai mult în cazul bărbaţilor cu familie, pentru că ei erau nevoiţi să ascundă ceea ce făceau de soţiile lor şi să nu vorbească niciodată despre munca ce le absorbea zilnic toată energia. Lăsate în urmă de soţii lor, nevestele s-au împrietenit între ele, sporovăiau tot timpul, dar comunitatea lor nu o includea pe Hannah, care se simţea undeva la mijloc. Era ca şi cum ai sta în centrul unei mese lungi, la o cină festivă; ea nu era niciodată cu adevărat inclusă nici în conversaţiile pe teme profesionale din dreapta, nici în dezbaterile pe teme politice din stânga.
Bărbaţii care o abordau pe Hannah, când nu era vorba despre muncă, o făceau întotdeauna din dorinţa de a obţine o întâlnire rapidă şi secretă - ceva de la care să poţi pleca în grabă imediat după ce fermoarul de la pantaloni a fost tras, iar fusta aranjată - şi existau momente când Hannah tânjea după o astfel de eliberare, dar nu şi-o îngăduia niciodată. Unica ei ţintă era de ordin profesional, iar lucrul acesta o ajuta noaptea, când, singură în

întuneric, se chinuia să adoarmă, pentru a fi pregătită pentru o nouă zi de muncă. A recunoscut acelaşi fel de izolare la maiorul Jack Delaney. A simţit propria ei singurătate rezonând cu a lui, ca două corzi ale unei viori. Dar nu putea avea încredere în el, iar Hannah nu va mai repeta greşeala de a-şi închipui că el avea încredere în ea.
Ferestrele laboratorului erau cufundate în beznă, dar veioza era încă aprinsă în biroul lui Jack. Locotenentul Epstein stătea aplecat asupra unui teanc de dosare la un birou de lângă fereastră. Hannah bătu cu putere în geam. Locotenentul, după ce trase o sperietură soră cu moartea, deschise uşa şi îi făcu semn să intre.
- Vă pot ajuta cu ceva, doamnă doctor Weiss?
- Nu, voiam doar să vă informez că nu voi fi în baraca mea un timp, spuse Hannah, în cazul în care comandantul dumneavoastră doreşte să răscolească printre desuurile mele.
- Noi doar ne facem meseria, spuse Epstein.
- Şi o faceţi cu mult zel.
- Tocmai făceam cafea, spuse el, iar Hannah îl observă cum se luptă cu propria-i educaţie, care-i dicta să-i ofere şi ei o ceaşcă. Doriţi?

- Nu e cam târziu? întrebă ea.

- Ba da, dar ştiţi cum e. Trebuie să ajung departe înainte să adorm.

- Poetul-fermier, din Noua Anglie.

- îl ştiţi pe Robert Frost?
- Veţi vedea că sunt plină de surprize, spuse Hannah, observând felul atent în care el aranjează ceaşca, farfurioara şi două cuburi de zahăr, precum şi modul precis în care toarnă laptele fără să se uite. Privirea îi era fixată asupra unei fotografii înrămate, cu o femeie pe un banc stâncos de pe o plajă, iarna. Părul ei tuns scurt la spate avea extra volum din cauza aerului sărat. Hannah ştia bine cum e să ţi se încâlcească părul din cauza umidităţii. Ea şi Sabine s-au chinuit destul cu senzaţia asta. Nici un fel de chimicale de la coafor nu a reuşit să-l facă să stea drept. Nici un instrument fierbinte de tortură nu a putut să-l netezească.

Femeia ţinea în braţe un copil mic care, la fel ca tatăl lui, purta deja ochelari cu lentile groase, fixaţi cu o cureluşă. Hannah zâmbi şi îl întrebă:
- Câţi ani are?

- Avea doi în poza aceea, răspunse Aaron. Acum are cinci.

- Aţi stat mult timp departe de casă.

- Mi-au dat o permisie scurtă de Crăciun.

- Ce drăguţ din partea lor.

- Doamnă doctor Weiss, dacă nu mai aveţi nevoie de nimic...

- Cred că o să accept, totuşi, o cafea. Foarte drăguţ din partea

dumneavoastră.
Hannah se aşeză la un birou gol care, presupunea ea, era al lui Jack şi încercă să nu-şi trădeze plăcerea de a-l vedea pe Epstein încruntându-se.
- Doar un cub de zahăr, vă rog.
Epstein îi aduse o ceaşcă de cafea neagră, cu un cubuleţ de zahăr american pe farfurioară. Hannah nu mai fusese în Europa de ani de zile, dar tot nu se obişnuise încă cu gustul uşor acru pe care ţi-l lăsau cuburile alea groaznice de zahăr sau cu cafeaua slabă, insipidă, pentru care îşi sacrificau măruntele lor vieţi închistate, petrecute în cutiuţele acelea imposibile.
- Tot încerc să obţin nişte cafea din Scandinavia de pe piaţa neagră, spuse ea. O să vă aduc, dacă reuşesc.

- Eu rămân la Maxwell House, răspunse Epstein.

- Aha. Vreţi să fie totul legal şi în regulă? Chiar şi aici? Epstein îşi

flutură mâinile şi răspunse:

- îmi dau toată silinţa.

- Nu e uşor, spuse ea, când cei din jurul tău... nu prea ştiu asta.

- Domnul maior Delaney e la curent, răspunse Epstein. Cu multe lucruri.

- Delaney, reflectă Hannah. Ce fel de nume crezi că e acesta?

- Un nume de familie, zise Epstein, ridicând din umeri.
Ea arătă către spaţiul de lucru al lui Jack, care era gol, lipsit de orice lucruri personale - spre deosebire de setul de ceramică pentru cafea şi pozele de familie ale lui Epstein.

- Se pare că nu are nici un fel de legături personale. Parcă nu mă surprinde.

- Nu e treaba mea.

Aaron sorbi din cafea, privind-o pe Hannah peste marginea ceştii.

- Are familie?

- De ce vă băgaţi nasul în treburile lui personale?

- Dar voi de ce aţi făcut asta cu treburile mele personale?

- V-am spus, zise el răspicat, noi doar ne facem meseria.

- Ah, eterna scuză.
- Nu avem nevoie de scuze, doamnă doctor Weiss. Cunoşteaţi toate implicaţiile când aţi fost de acord să veniţi aici.

- Dar dumneavoastră? -Da!
- Deci aţi venit să-i salvaţi pe evrei? întrebă Hannah. Ca să putem merge toţi acasă de Crăciun?

Fâstâcit, Epstein se ridică brusc de pe scaun, deschise uşa şi spuse:

- O seară frumoasă, doamnă doctor Weiss. Hannah puse cu grijă

ceaşca şi farfurioara pe tavă.

- Domnule locotenent Epstein, zise ea, poate dacă dumneavoastră şi domnul maior Delaney aţi putea vedea dincolo de ideile preconcepute pe care le aveţi în legătură cu...
- Cu tot respectul cuvenit, o întrerupse Epstein, habar n-aveţi ce lucruri am văzut eu şi domnul maior Delaney.

- Asta aşa e, răspunse ea, studiindu-i expresia ciudată de pe chip.

- Bună seara, doamnă doctor Weiss, zise el, din nou. Aveţi grijă la

trepte.

- Bună seara, domnule locotenent Epstein.
- Când Hannah trecu pe lângă el pentru a ieşi în strada cufundată în linişte, privirea lui rămase fixată pe fotografia înrămată a soţiei, dar, în ochii lui, Hannah distinse umbra a ceva ce nu va putea nicicând împărţi cu femeia pe care, era evident, o iubea. Hannah recunoscu acea umbră familiară. Era povara din spatele unui secret teribil.Ai uitat să atingi mezuza, o certă Sabine. Avea doar zece ani, iar Hannah aproape douăzeci, dar mama lui Sabine o învăţase să respecte tradiţia, în timp ce Renate o obişnuise pe Hannah să păcălească radarul. Mezuza fixată pe partea dreaptă a uşii era lungă de vreo opt centimetri, lucrată cu meşteşug din cositor cu straturi de smalţ albastru şi ceea ce părea a fi o cală îndoită, din perle albe, minuscule.
- Chiar că seamănă cu o cală, acum observ şi eu, spuse unchiul Joshua, dar e litera ebraică Shin. De la Shalom, Shadai, Shema.
- Mezuza noastră e cea mai drăguţă din toată clădirea, spuse Sabine. A fost un dar de nuntă de la vărul mamei mele.
- Cred că vărul acela a iubit-o foarte mult, observă Hannah, trăgând uşor de panglica roz cu care era legat părul zburlit al lui Sabine.

Sabine nu mai văzuse niciodată klaf-ul - acel pergament minuscul aflat

înăuntrul mezuzei -, dar ştia cuvintele pe de rost. Când recita cu mândrie din Deuteronom 6, expresia „case pline numai cu lucruri bune" îi reţinuse atenţia lui Hannah şi-i rămase în inimă; venise la o casă plină numai cu lucruri bune - credinţă, dragoste, ascultare. Linişte pentru studiu şi muzică pentru dans. Era un tribut pentru mama lui Sabine ce depăşea cu mult perdelele de dantelă, porţelanurile primite la nuntă şi mobilele rafinate. Hannah înţelegea de ce îi era atât de greu unchiului ei să plece de acolo. Acolo şi-a îmbrăţişat dragostea vieţii lui când au trecut pragul după căsătorie şi apoi, la sfârşitul vieţii, în maşina de la pompe funebre după ce a murit

.Când s-a mutat pe LeichhardtstraEe, majoritatea intrărilor erau decorate cu mici mezuze din cositor, porţelan sau, la o casă deosebit de avangardistă, din bachelită. Partidul Naţional Socialist încerca tot timpul să stârnească diverse frici aparent periculoase - de evrei, de imigranţi, de comunişti, de homosexuali şi de „artişti dezaxaţi" -, dar, în acea perioadă, era uşor să respingi aceste idei şi pe liderul lor ridicol ca pe nişte simple lucruri iritante, ca pe o

periferie dementă a societăţii moderne, în care toată lumea are dreptul să spună ce vrea şi să creadă ce vrea şi care trebuie tolerată. Dar, în primăvara anului 1933, cu câteva săptămâni după ce incendierea Reichstag-ului a distrus clădirile Parlamentului, naziştii au reuşit să obţină incredibilul scor de 43,9 procente în alegerile din martie. La scurt timp după aceea, Adolf Hitler - acest porc sălbatic, cu minciunile şi teoriile lui conspirative ridicole - a primit puteri dictatoriale absolute.

Una câte una, mezuzele au dispărut din holurile clădirii. Unele au fost luate de familiile de evrei care se temeau să fie identificate. Altele au fost îndepărtate de către noii chiriaşi, după ce vechii chiriaşi au dispărut în mod misterios. Până în 1935, tot ce a rămas la majoritatea intrărilor în locuinţele din clădire au fost nişte mici cicatrice, acolo unde cuiele subţiri fuseseră trase cu forţa din tocurile de lemn ale uşilor. Vecini pe care-i consideraseră prieteni - părinţii colegilor lui Sabine, doamna care dădea lecţii de pian - acum îşi întorceau capul când treceau pe lângă ei.

- Nu ne urăsc pe noi, spunea unchiul Joshua. Le e teamă de cei care i-ar putea vedea.

- Ah, bine, atunci, răspundea Sabine cu asprime, să le dăm o medalie de aur. Nu era la fel de înţelegătoare ca tatăl ei şi avea, ca mai toţi adolescenţii, o înclinaţie către sarcasm.

- Trebuie întotdeauna să căutăm să vedem partea bună din oameni, Sabine. Dacă permitem urii să ne mistuie, cum vom mai trăi unii cu alţii când se va termina totul?

Să se termine? Cum o să se sfârşească vreodată situaţia asta? se întreba Hannah.

- „Cei care merg cu dânsul nu-l ajută / Din dragostea ce au, ci din poruncă. / El simte-acum că-n jur i-atârnă titlul, / Ca un vestmânt de uriaş pe trupul / Unui tâlhar pitic", spuse el. Din Macbeth, de Shakespeare.[3] Oamenii malefici inevitabil se întorc unul împotriva celuilalt. Un tiran e omorât întotdeauna de acelaşi pumnal care l-a ajutat să ajungă la putere. Aşa va fi şi cu Hitler.

Joshua refuza să renunţe la încrederea în vecinii pe care-i ştia de douăzeci şi cinci de ani; printre ei, erau câţiva care veneau la el pe ascuns şi-i ofereau ce credeau ei că ar putea avea nevoie: flori proaspete în 1933, mănuşi noi, cu un deget, în 1934, lapte în 1935, iar în 1936, un loc în care să se ascundă. Aceia erau vecinii cei buni. Alţii l-au tratat cu mai puţină generozitate, oferindu-se să-i

cumpere apartamentul, obiectele de artă sau mobilele la un preţ ridicol.
Unchiul Joshua nu vorbea niciodată despre bani, dar Hannah observa cum dispăreau lucrurile valoroase. Banii au devenit o problemă după ce profesorii evrei au fost obligaţi să plece de la universitate. Unchiul Joshua zicea că e un „concediu sabatic" şi insista că e fericit că are timp să se ocupe de traducerea unor opere din literatura germană în engleză, dar mândria lui suferea pentru că munca nepoatei lui de la Institutul Kaiser Wilhelm era singura sursă de venit a familiei. Puterea lui de a înţelege şi ierta a fost pusă greu la încercare, a început să caute o cale de ieşire pentru el şi Sabine, dar, începând cu 1937, chiar dacă aveai bani, era foarte greu să obţii actele pentru care era o listă lungă de aşteptare, ce se întindea pe câţiva ani, şi care făcea viitorul tot mai incert. Cu tactul şi blândeţea-i caracteristice, îi sugeră lui Hannah să trimită actele necesare pentru un post la Cambridge.
- Nu, îi spuse ea. N-o să vă părăsesc.
- O să ne descurcăm, zise el. O să obţinem actele. Mai am bijuteriile soţiei. Ar fi fost de acord să le vând ca să pot găsi o soluţie salvatoare pentru Sabine.
Joshua nu cunoscu niciodată senzaţia unui adevărat moment de răscruce, al unui moment decisiv, în care calea de urmat să fie clară. Nu, credinţa şi speranţa i-au fost frânte treptat, pe parcursul a câtorva ani.
Pentru Hannah însă, lucrurile erau mult mai puţin ambigue. Ochii ei erau larg deschişi. Cunoştea realitatea la fel de bine şi de clar precum elementele din tabelul periodic.

Dar uitase ceva, sau poate asta nu ştiuse niciodată - cunoaşterea şi înţelepciunea sunt două lucruri diferite. înţelepciunea se dezvoltă în cotloanele adânci ale sufletului şi este guvernată nu de cap, ci de inimă

.William Shakespeare, Macbeth (ediţie bilingvă). Traducere de Mihail Dragomirescu (Târgovişte: Editura Pandora, 2000), pp. 169-171

Folia de metal de pe baraca Quonset absorbea căldura soarelui,

Capitolul 1

astfel că stropi de apă cădeau regulat ca o picătură chinezească. Jack spera că disconfortul creat de umiditate o să-i ofere un avantaj, dar până acum Hannah rămăsese extraordinar de calmă, privindu-l nemişcată.

Jack împinse microfonul de pe masă spre ea.

- Vreau să te anunţ, zise el, că acesta e un interogatoriu.

Hannah nu râse, dar păru mai puţin iritată decât atunci când el îi ceruse să iasă de la coada pentru micul dejun din sala de mese şi să-l însoţească în biroul lui.

- Cât durează? întrebă ea. Oppie se va întreba unde sunt.

- Locotenent Epstein, informează-l, te rog, pe domnul doctor Oppenheimer că doamna doctor Weiss ia micul dejun cu mine.

- Da, să trăiţi. Epstein verifică aparatul de înregistrare înainte să iasă şi să-i lase singuri, faţă în faţă.

- înainte de a începe cu întrebările, zise Jack, aţi vrea să-mi spuneţi ceva?

- Mai multe, răspunse Hannah, dar decenţa îmi dictează să le ţin pentru mine.

Jack îşi drese glasul şi răsfoi printre notiţe, încercând să se decidă de unde e cel mai bine să înceapă.

- N-o să dureze mult.

- Ce vă face să credeţi că cineva de aici, de pe Hill, spionează?

- Intuiţia, răspunse Jack, ridicând din umeri, înainte să-şi dea seama că el nu a dezvăluit niciodată, de fapt, motivul prezenţei lui acolo. Sunteţi spioană, doamnă doctor Weiss? Strecuraţi secrete în mesajele de pe cărţile poştale?

- Cum e vorba aceea? Când eşti ciocan, orice lucru pare un cui?

- Da, aşa se zice, răspunse Jack. Uneori e adevărat. Ea strânse din

buze şi decise să ignore insinuarea.

- Eram ocupată cu studiul neutronilor când Oppie m-a angajat în Chicago. Dacă l-aţi fi văzut atunci - atât de plin de speranţă, aşa eram toţi, atât de convinşi că facem ceea ce trebuie, atât de siguri că era datoria noastră faţă de ştiinţă, faţă de omenire, să găsim inima atomului.

- Ce s-a schimbat?

- Totul.

- Aţi putea să-mi daţi nişte detalii mai clare?
- Oppie avea o amantă. O chema Jean Tatlock; era membră de partid cu acte în regulă - singura la care el n-a vrut să renunţe când a venit aici. A riscat enorm ca să fie cu ea - era urmărit, telefonul îi era ascultat, al ei la fel. într-o zi, au mers la el şi i-au spus că ea se sinucisese cu o seară înainte. Luase atât de multă codeină şi fenobarbital, atât de multe barbiturice şi somnifere, încât se înecase în cadă, la ea acasă - îi găsiseră apă în plămâni şi stomac. Nici măcar nu l-au lăsat pe Oppie să-şi ia o zi liberă, să poată merge la înmormântare. El a continuat să muncească
- cu şi mai mult zel decât înainte -, dar ştia că munca nu ne mai aparţine. Era a generalilor. Şi ceea ce am înţeles atunci - ceva ce puţini par să vadă - este că, dacă adevărul ajunge pe mâinile cui nu trebuie, ne va distruge pe toţi.
- Toţi savanţii sunt la fel de hotărâţi ca tine şi Oppie?
- Nu e vorba despre acea hotărâre hipnotică, de care sunt subjugaţi cei care vor cu tot dinadinsul, obsesiv, să rezolve probleme. E vorba despre doza dublă de afrodiziac, dată de pericol şi descoperire.

Hannah îşi puse cotul pe masă şi-şi sprijini bărbia în palmă. Degetele ei lungi, subţiri, erau lipsite de orice bijuterie - nu se vedea nici cea mai mică părticică de piele albă care să indice că acolo fusese, cândva, vreun inel.

Nu ne place să recunoaştem că facem ceea ce facem din cauza emoţiei intense care parcurge un drum familiar, de la o idee vagă la căutare asiduă la repetare

‚repetare, repetare compulsivă, până la rezultatul final, un moment crucial care pune stăpânire pe toate gândurile conştiente şi pe toată capacitatea lor spirituală
- echivalentul mental al unui orgasm fizic.
în timp ce o asculta, Jack se trezi gândindu-se la cum arăta în umbrele serii care se lăsa peste Tsankawi, cum se străduia să-şi menţină echilibrul, în mijlocul acelor stânci colţuroase.
- Reversul acestei situaţii, continuă ea, constă în forţa şi plăcerea de care ai parte când eşti descoperit. Să fii punctul de interes al unui puzzle, până când e rezolvat
- acest lucru necesită o stare terifiantă de goliciune interioară, sacrificarea cine ştie căror secrete care se ascund sub radarul observaţiei politicoase, renunţarea la acoperirea confortabilă pe care ţi-o oferă întunericul. Şi acolo se află pericolul.
îi simţi privirea pătrunzătoare aţintită asupra lui, de parcă focul din ea putea să mistuie straturile de secrete în care era învăluit, pentru a scoate la iveală goliciunea din interior. Banda aparatului de înregistrat scotea un sunet ritmic, ascuţit, iar apa de la condens picura întruna cu un ecou neplăcut. Crezu că Hannah se va fâstâci sau va cere apă, dar nu se întâmplă asta.
- Domnul doctor Reichl îmi spunea despre o conferinţă care s-a ţinut la Kaiser Wilhelm, spuse el. Mi-ar plăcea să aud punctul tău de vedere despre ea.

Hannah ridică dintr-un umăr:

- Punctul de vedere al unei persoane care a stat pe margine.

- Nu cred că a fost aşa, spuse Jack. Dar continuă, te rog.
în timp ce îi povesti despre o sală somptuoasă de bal, plină cu crème de la crème a lumii ştiinţifice şi a elitelor aristocratice din Germania care aveau resursele de a finanţa descoperirile cele mai avansate, Hannah nu-l slăbi din ochi. Jack ascultă, aşteptând să detecteze vagi pierderi de memorie sau fermitatea dură a unei minciuni bine ticluite. în schimb, auzi altceva - ceva ce nu se poate interpreta - în timp ce ea continua istorisirea bine ticluită, ce putea fi, sau nu, pură ficţiune. Vocea ei avea aceeaşi graţie calmă, melodică, plină de subînţelesuri ascunse. Detaliile păreau destul de adevărate, dar era ceva ce ea omitea cu bună ştiinţă. Jack simţea

că există un secret care se ascunde ca un ţipar pe fundul unui lac

Capitolul 2

liniştit.
Somptuoasa sală de bal de la Institutul Kaiser Wilhelm era cufundată în lumina reflectată şi în culorile de lavandă, caisă şi chihlimbar ale rochiilor care se mişcau în iureşul ameţitor al cuplurilor ce dansau pe valsul celor de la Henschel String Quartet. Hannah stătea stingheră pe margine. Acest aspect al locului ei de muncă o făcea întotdeauna să se simtă dezorientată, ca şi cum comportamentul ei era total anacronic şi inadecvat. Detesta profund manevrele politice frenetice, bărbaţii care dominau conversaţiile, pe care le întrerupeau fără nici o reţinere că ar putea ofensa pe cineva şi insistând întotdeauna, dar întotdeauna, că ei sunt cei care au dreptate. Mai era, apoi, echivalentul feminin - haine scumpe şi postură studiată, pentru a primi atenţie. Mama ei fusese un exemplu bun în ceea ce priveşte stilul şi ţinuta, astfel că Hannah avea un simţ înnăscut al diferenţei dintre modă şi fiţe, dar restul lumii nu părea să împărtăşească aceeaşi opinie despre frumos. Mai era câte o vânzătoare care o tot îmboldea să poarte haine care să-i scoată în evidenţă talia subţire sau care să fie mai decoltate, dar ea nu se simţea bine în aşa ceva. Chiar şi acum, aici, în acest mediu extrem de progresist din Berlin, Hannah se simţea cu musca pe căciulă pentru că i se cerea să fie tot timpul feminină, dar, în acelaşi timp, să funcţioneze într-o lume profesională care o respingea automat pentru că nu era destul de masculină. Era epuizant să păstrezi această mască; Hannah ar fi preferat să petreacă orele acestea în laborator, unde ştia cine e, ce are de făcut şi avea încredere în stilul inalterabil al principiilor ştiinţifice. Gregor Stern, un inginer elveţian aflat la Berlin cu o bursă de cercetare, ieşi din ringul de dans şi veni lângă ea, iar Hannah fu bucuroasă să-l vadă. O sărută pe obraji şi-i spuse:

- Pari la fel de emoţionată cum am fost eu la debut.

- E atât de evident? Hannah îşi îndreptă spatele, uşor ruşinată.

Nu-ţi face griji, zise Gregor cu blândeţe. Noi, străinii, rămânem uniţi. Era un bărbat chipeş, care zâmbea des şi avea un păr des, creţ, tuns scurt laceafă, iar în faţă îi cădea neregulat peste frunte. în buzunarul de la piept avea o punguţă cu bomboane elveţiene, în formă de fructe, unele dulci, altele uşor acrişoare. Luă una şi îi oferi şi ei o bucăţică de dulceaţă secretă. în afară de Max Frei, directorul institutului, Gregor era singurul savant care s-a deranjat să poarte o conversaţie adevărată cu Hannah de când a sosit aici. Cu el, nu trebuia să se întrebe dacă ea sau ideile ei au fost cele care l-au îndemnat să se apropie de ea. întotdeauna o privea în ochi când vorbeau, privirea nu-i aluneca spre ceas şi nici nu cobora de la ochi spre gură sau spre decolteu.
- Ah, voilâ! spuse Gregor. Cutia de aur a Institutului Kaiser Wilhelm.
Uşor tulburată, Hannah îşi îndreptă privirea către ringul de dans, unde Ştefan Frei valsa cu partenera lui. Se mişca cu o nonşalanţă uimitoare, fără pic de inhibiţie, un petrecăreţ binecuvântat cu amestecul magic de frumuseţe fizică, statut social, resurse financiare nelimitate şi abilitatea lipsită de orice scrupule de a se bucura din plin de toate acestea. Ştefan Frei era adorat, ştia să facă persoana cu care era - în sala de bal, de laborator sau în sala de curs - să simtă că străluceşte în lumina reflectată de prezenţa lui.

- Vrei să-ţi fac cunoştinţă? întrebă Gregor. Hannah refuză,

scuturând din cap:

- Se pare că e ocupat acum.

Tanzkart-ul lui Ştefan era plin; acest cadril fusese rezervat de Ulrike, sora mai mică a renumitului câştigător al Premiului Nobel, Kurt Diebner. Având în vedere succesul rapid şi răsunător al fratelui ei, în cadrul comunităţii academice şi în interiorul Reichului, Ulrike era partenera ideală pentru Ştefan - jumătatea cea bună, de alabastru, a unei perechi fundamental puternice. Iar ea îşi juca rolul cu o graţie deosebită. Coroana de bucle a lui Ulrike forma un fel de halou blond, aranjat cu mult stil; faţa ei strălucitoare, ca de porţelan, părea luminată din interior - un habitat natural pentru diamante şi platină modelată cu fineţe. Rochia ei de satin, de o simplitate şi eleganţă desăvârşite, croită pe

corp, scoţându-i, astfel, în evidenţă liniile siluetei ei zvelte, făcea toaletele celorlalte femei, de culori ţipătoare, încărcate cu tot felul de brizbizuri, să pară de-a dreptul demodate prin comparaţie; lângă strălucirea pe care o emana Ulrike, Hannah se simţea ca o umbră întunecată. Nu voia să pară că o studiază, aşa că, atunci când Ulrike o privi în ochi, îşi coborî repede privirea. Când şi-o ridică din nou, îşi
dădu seama că Ulrike se uita insistent la Ştefan, care zâmbea sincer amuzat de stânjeneala lui Hannah, ai cărei obraji se înroşiseră. Hannah simţea cum gulerul de dantelă se transforma încet-încet într-un şireang din perle, sufocând-o. îşi atinse obrazul care ardea cu dosul palmei, dorindu-şi să se poată retrage şi să dispară de acolo, aşa că se simţi recunoscătoare că Gregor rămăsese lângă ea, ţinând-o de talie cu un braţ protector, de stăpân.

- îţi place, nu-ţi place, îi aminti el, adevărul e că alianţele care se formează în lumea socială conduc oportunităţile în ştiinţă.
- Ştiu, răspunse Hannah. Nimic nu se poate face fără bani, iar de bani nu poţi face rost fără să dansezi, din când în când, cum ţi se cântă.
- Ulrike e la fel de inteligentă ca fratele ei, plus că înţelege mult mai bine ce înseamnă graţia socială. Sprijină progresul femeilor. Ţi-ar face bine să o cunoşti.
- Ulrike preferă să nu aibă de-a face cu femei „non-ariane" ca mine, spuse Hannah. Doar ştii asta, Gregor.
- Prejudecăţile astea învechite împotriva „ştiinţei evreieşti" sunt o prostie. Mai mult decât atât, nu sunt deloc practice. Institutul a pierdut deja câţiva dintre cei mai buni savanţi pe care-i avea şi, odată cu ei, brevetele şi finanţările. Hans Bethe a plecat în Anglia, Peierls în America. Atunci când prejudecăţile nu o să mai aducă avantaje financiare institutului, vor dispărea. Trebuie să dispară. între timp... Gregor făcu un gest către colţul în care Kurt Diebner, cu claia de păr argintiu pieptănat frumos şi dat cu pomadă, se afla în mijlocul unui grup de savanţi şi linguşitori, care erau complet fascinaţi de personalitatea lui. Mergem şi noi?
- N-am mai întâlnit niciodată un laureat al Premiului Nobel, mărturisi ea. Nici pe aproape.
- Şi ei sunt tot oameni, spuse el, în ciuda impresiei pe care vor s-o creeze.

Gregor o luă pe Hannah de braţ şi o conduse către cercul privilegiaţilor. Diebner era în mijlocul unei argumentaţii, vorbind despre subiectul intens dezbătut al momentului: rezonanţa magnetică nucleară.
- Când nucleii grei sunt bombardaţi de neutroni, spunea el, fragmentele ar trebui să fie elemente mai uşoare, din partea mai de jos a tabelului periodic, aşa că
rezultatele sunt absurde. Asta, dacă nu te încrezi în „ştiinţa evreiască", adăugă el.
Urmă o tăcere penibilă. Numele Einstein plutea palpabil în aer, dar nimeni nu îndrăzni să-l invoce. Atunci Hannah îl auzi, îngrozită, pe Gregor intervenind în discuţie:
- Kurt, doamna doctor Weiss lucrează la excitaţia gama cu bor.
- Ce idee ambiţioasă, spuse Diebner fără a se uita la ea.
Hannah simţi dispreţul lui Diebner şi al acoliţilor săi, dar Gregor nu se lăsă bătut, o împinse uşor înainte şi spuse:
- Doamna doctor Weiss, poate ne împărtăşiţi şi nouă rezultatele experimentelor dumneavoastră cu beriliu?
Sprânceana lui Diebner tresări din cauza iritării.
- Un proces atât de complex şi de nobil, spuse el.
Hannah simţi cum respiraţia caldă a cuiva îi gâdila ceafa, apoi auzi o voce blândă rostindu-i în ureche:

- Nu-l lua în seamă pe Kurt. El încă susţine că Einstein i-a furat

ideile. Luată prin surprindere, Hannah se întoarse.

- Domnule doctor Frei.
- Doamnă doctor Weiss. Mă bucur să vă cunosc, în sfârşit, spuse Ştefan. Gregor v-a ridicat în slăvi de când am venit. Am auzit că sunteţi de două ori mai inteligentă şi provocaţi doar jumătate din probleme în comparaţie cu orice bărbat din facultatea noastră.
- Fără probleme, sper.
- Chiar deloc? Şi-atunci unde mai e distracţia? răspunse Ştefan, tachinând-o cu încrederea celui care e perfect conştient de farmecul său. Hannah simţi că i se înroşesc obrajii, dar fu hotărâtă să păstreze un dialog direct cu el, în care să nu ezite să-l privească în ochi.
- Nu prea sunt interesată de distracţie, ci de fuziune, spuse ea.
- Atunci trebuie să găsim ocazia de a avea o întrevedere lungă, tête-à-tête, zise Stefan, aplecându-se spre ea şi dându-i astfel

ocazia să-i simtă parfumul scump de bergamotă. S-ar putea să apară ceva şanse.
De data aceasta tonul lui era mai puţin glumeţ, iar Hannah nu reuşi să distingă nimic dispreţuitor sau arogant pe chipul lui.
- „Mein Schatz"[4], spuse Ulrike, trăgându-l de braţ.
De-abia după ce se îndepărtară, în paşi de dans, îşi dădu Hannah seama că-şi ţinuse respiraţia. Menţinuse o poziţie dreaptă, ca un răspuns natural la efortul de a auzi vocea catifelată, de tenor, a lui Stefan, în vacarmul sălii de bal, dar, de îndată ce el nu mai fu lângă ea, se simţi parcă şi mai mică. Deveni, astfel, conştientă de atitudinea protectoare pe care ea şi mulţi alţi colegi evrei de-ai ei o adoptaseră de curând: umerii lăsaţi, sugerând parcă nevoia de a se apăra, capul aplecat respectuos, pe scurt, dorinţa de a-şi vedea de treabă fără să fie observaţi. Era exact opusul ţinutei impresionante, maiestuoase, a lui Ulrike Diebner, asupra căreia erau îndreptate multe priviri admirative din sala de bal. Hannah îi spuse lui Gregor ceea ce toată lumea părea să gândească:
- E foarte frumoasă, nu-i aşa?
Gregor o luă de braţ şi merseră pe ringul de dans.
- Nu e nevoie să fii fizician pentru a-ţi da seama care e adevărata frumuseţe la această petrecere, spuse el, înclinându-se uşor în faţa ei şi invitând-o la dans.
- îmi cer scuze. Nu am...
- Ba da, bineînţeles.
înainte ca Hannah să aibă ocazia să protesteze, Gregor o şi cuprinse de după talie şi începură să danseze pe acordurile unui vals de Strauss. Hannah simţi privirile aţintite asupra ei, dar nu admirative, precum acelea de care se bucura Ulrike. Se auzi, ca un val, un murmur de dezaprobare: un arian care dansează cu o evreică? Şi tocmai cu evreica asta - femeia asta care se credea savantă? Când Gregor şi Hannah trecură, în dansul lor, pe lângă grupul din colţ, Hannah simţi privirea insistentă a lui Kurt Diebner aţintită asupra ei.
- Toţi se holbează la noi, îi şopti ea, neliniştită.
- Pentru că sunt invidioşi, răspunse Gregor.
Hannah îşi coborî privirea când se întâlni cu Ştefan. Braţele încărcate cu bijuterii ale lui Ulrike îi cuprindeau gâtul, dar privirea lui calmă, apreciativă, rămase fixată asupra ei.Comoara mea (în limba germană în original)
NOTĂ DE CONSTATARE

SUBIECT: PROBLEME DE SECURITATE LA SEDIUL Y Către:

Donovan De la: Delaney

REZUMAT: O geantă neagră din locuinţa lui WEISS conţine cărţi poştale cu un caracter criptic.

RECOMANDARE: 1) Scoateţi-o pe WEISS din Echipa de Asamblare; 2) Continuaţi STRÂNGEREA DE INFORMAŢII în cazul WEISS cu repeziciune şi tact. 3) Unde NAIBA e GREGOR STERN? '

Numele şi apoi renumele Fuller Lodge au fost suficiente pentru a-l face un punct-cheie în Los Alamos: Ashley Pond şi oficiul poştal la sud; toată zona tehnică spre sud-vest; spitalul spre vest. Pe timpul zilei, Fuller Lodge era o imensă sală de mese în care se adunau toţi cei care aveau parte de condiţii speciale, şi anume Oppenheimer, împreună cu colegii săi de elită. în impresionanta sală erau mai multe şemineuri, deasupra cărora tronau capete de elani. Noaptea, după ce se trăgeau mesele şi scaunele la o parte, devenea o grandioasă sală de bal.

Jack privea dârele de lumină care se prelungeau prin uşile deschise pe verandă şi pe peluza din faţa hotelului. Auzea râsetele ascuţite ale doamnelor din interior şi ecourile muzicii irezistibile. Câteva femei dădeau lecţii de dans, iar în aer se simţea miros de fum şi de pin, de tutun şi de parfum de damă. Iată că armata a reuşit să adune la un loc aceste minţi strălucitoare, le-a încercuit cu un gard de concertină, pentru a ţine restul lumii la distanţă, şi cumva, până acum, a mers. în ciuda scrisorilor cenzurate, a drumurilor proaste, a condiţiilor de trai incomode, a mâncării oribile şi a cârdurilor de securitate, aceşti savanţi aiuriţi păreau să trăiască într-o stare continuă de exaltare, dedicându-se muncii de laborator şi dansului cu parfum de Harlem, Lindy Hop, cu acelaşi zel.

Jack străbătu sala plină de fum, în care toţi cei prezenţi făceau eforturi pentru ca vocile lor să acopere muzica. Se îndreptă spre bolul cu punci, gândindu-se că n- ar fi o problemă

dacă ar bea un pahar înainte să meargă la culcare. Se simţea puţin ameţit din cauza altitudinii la care se aflau şi era conştient de faptul că ceasul lui marca Grove îi calcula fiecare mişcare. O căută pe Hannah cu privirea prin mulţime, poate era undeva în vreun colţ, ascunsă de restul petrecăreţilor de un nor de fum

.îl zări pe Peter Reichl pe ringul de dans. Hotărât să se comporte ca un om de lume, Reichl dansa şi se tot împiedica printre paşii partenerei de dans. Unul dintre savanţii mai tineri, cu cizme de cowboy şi vestă turcoaz, executa nişte paşi cu precizia concentrată a unuia care stăpânea perfect un experiment, dar uneori mai făcea câte o mişcare ce ieşea din ritm. Ceea ce ar fi trebuit să arate suav fusese înlocuit cu spasmele parcă incontrolabile ale unei marionete. Cu cât paşii erau mai complicaţi, cu atât greşea mai mult, iar strigătele şi aplauzele de încurajare de pe margine creşteau şi ele exponenţial.

întreaga adunare arăta puţin ridicol - trupa de jazz de pe scenă poate că era formată dintr-un matematician, un metalurgist şi un chimist analitic; tânărul cu cizme de cowboy, a cărui cămaşă era acum udă leoarcă de transpiraţie, poate că era cel mai bun expert din lume în aliaje.

- Bună seara, domnule maior. Oare am putea vorbi puţin?

Jack se întoarse şi-l văzu pe J. Robert Oppenheimer în spatele lui, cu un pahar de martini într-o mână şi o ţigară în cealaltă. Oppenheimer era un bărbat foarte slab, scheletic chiar; craniul lui cu scobituri pronunţate şi pielea extrem de subţire nu puneau în umbră privirea lui intensă, concentrată. Jack se aşteptase la asta, dar nu şi la oboseala aceea profundă care i se citea în ochi şi care-i făcea să pară de-a dreptul febrili. Gălăgia din încăpere părea să îl înconjoare ca un cocon complice.

- Nu te lăsa afectat de bairamul ăsta, spuse Oppenheimer. Vom fi înapoi la muncă mâine-dimineaţă la ora şapte ca şi cum nici nu s-ar fi întâmplat. Se rezolvă cu vreo două ceşti de cafea.
Vocea lui Oppenheimer era joasă şi melodioasă, atât de blândă şi şoptită, încât Jack trebuia să stea foarte aproape de el ca să-l poată auzi. Acest lucru crea un fel de intimitate conspirativă între ei, sentimentul că îi unea ceva. Privirea intensă îl făcea pe Jack să se simtă de parcă el ar fi fost singura persoană din încăpere, singurul care era cu adevărat important. Acum înţelegea Jack în ce măsură mult lăudatul farmec al lui Oppenheimer depindea de tactica excluziunii. Indiferent de câte persoane aşteptau să vorbească cu el, să-i pună vreo întrebare, să profite de preţiosul lui timp, atenţia cu care Oppenheimer asculta te făcea să te simţi de parcă erai singurul care conta. Ce poate fi mai măgulitor decât acest interes ameţitor din partea uneia dintre cele mai strălucitoare minţi ale lumii?
Oppenheimer îşi înclină capul, uşor ironic, şi se îndreptă spre uşă. Jack merse în urma lui până la un locşor care era, într-o oarecare măsură, mai liniştit, la capătul verandei, de unde puteau vedea cupluri din afara cercului prinse în îmbrăţişări şi mişcări senzuale.
- Ai creat un mediu de muncă mai puţin obişnuit, observă Jack.
- Ne distrăm la fel de serios şi intens precum lucrăm. E ca mersul pe bicicletă - dacă vrei să-ţi menţii echilibrul, trebuie să fii în continuă mişcare. Muncim de parcă au intrat zilele în sac. Ştii cât de mult au avansat nemţii cu proiectul lor de cercetare nucleară?
- Nu, răspunse Jack, puţin surprins de întrebare.
- Ai făcut parte din echipa Alsos în Europa, nu?
- Da, zise Jack, dar i-am însoţit doar până la Paris, apoi am fost rănit şi m-am întors în America.
- Acum un an, serviciul secret al Aliaţilor prevestea că Londra nu va mai fi bombardată. Apoi a venit von Braun şi ne-a dat cu tifla când a lansat racheta V- 2. N-ar trebui să-i subestimăm niciodată, niciodată.

- Domnule doctor Oppenheimer, dacă-mi permiteţi.

- Sau dacă o fac, spuse Oppie. Dar, vă rog, spuneţi.

- Toată treaba asta are legătură cu doamna doctor Weiss?

- Când apare cineva care ne îngreunează munca, mi se trezeşte instinctul matern, de cloşcă. Pe chipul lui apăru pe neaşteptate un zâmbet larg, dezarmant, care apoi dispăru ca o cortină lăsată. Nu pot accepta să-i monopolizezi timpul, aşa cum ai făcut azi-dimineaţă. Iar acum Collier îmi spune că încerci să-i anulezi autorizaţia de securitate. Aşa ceva e inadmisibil, domnule maior. E un membru- cheie al echipei mele.
- Tocmai asta e problema, domnule doctor Oppenheimer.
- Eşti hotărât să vezi în doamna doctor Weiss o femme fatale de tipul celor din romanele lui Raymond Chandler şi, crede-mă, înţeleg de ce i-ar plăcea cuiva să se concentreze asupra ei, dar savanţii nu lucrează cu intuiţii. Noi lucrăm cu certitudini, cu fapte.
- Credeam că lucraţi cu teorii.
- Nu lucrez la nimic când dumneata mă laşi fără oamenii de bază ai echipei.

Preţ de câteva minute bune, Oppenheimer se uită fix în ochii lui, de parcă privirea lui scrutătoare ar fi putut sparge suprafaţa şlefuită a armurii invizibile a lui Jack, de parcă ar fi putut găsi, astfel, sub costumul lui bine făcut, vreo urmă de înşelăciune, vreo neregulă.
- Domnule doctor, ştiţi cumva ce pune la cale doamna doctor Weiss?
- Ce pune la cale...? Asta prea sună a intrigă poliţistă, domnule maior, nu credeţi? Nu mă aşteptam la astfel de subtilităţi din partea unuia care a absolvit la Harvard.
- O consideraţi prietena dumneavoastră?
- Am nevoie de fizică mai mult decât de prieteni, răspunse Oppenheimer. O cunosc îndeajuns de bine pe doamna doctor Weiss ca să ştiu că avem acest lucru în comun.
- De ce e atât de importantă pentru proiect?
- De-abia când am reuşit să menţinem o reacţie în lanţ am putut fi siguri că teoriile lui Einstein sunt adevărate. Privirea lui Oppenheimer se mută de la dansatori către ferestrele întunecate ale laboratorului. Cercetările pe care doamna doctor Weiss le-a făcut la Berlin, cele pe care le-a obţinut la Chicago - descoperirea aceasta a făcut ca dispozitivul să fie realizabil.

Chipul lui Oppenheimer nu trăda nici cea mai vagă urmă de îndoială sau disconfort, dar Jack observă cum îi pulsează o venă de la gât.
- Vezi dumneata, partea de ştiinţă e cea mai uşoară... Ceea ce mă preocupă pe mine este să rămână echipa concentrată. Groves a dat

ordin ca savanţii să poarte uniforme de armată. Bethe a refuzat. A construit bomba, a zis el, dar doar ca profesor, nicidecum colonel. Charlotte, soţia lui Robert Serber, a folosit cuvântul „proletariat" într-una dintre scrisorile sale. Brusc, soţii Serber sunt simpatizanţi ai comunismului, iar eu am fost nevoit să fac schimb cu cinci dintre cei mai buni doctori ai mei pentru a-i putea păstra aici. Cât despre Edward Teller - cel care stă acolo, lângă uşă, aşteptând să poată vorbi cu mine...

Jack se uită în direcţia indicată şi observă un bărbat scund, fioros, îmbrăcat într- un costum cu două rânduri de nasturi, cu sprâncene negre, groase, care-l făceau să pară tot timpul încruntat.

- Teller crede că munca pe care o face e sub nivelul lui. Se plânge că nu există frumuseţe sau eleganţă în calculele lui.

Oppenheimer îşi frecă vârful nasului cu mâna, închizând, pentru o clipă, ochii, îşi întinse un picior, apoi pe celălalt.

- Dacă vrei neapărat, domnule maior, să găseşti un spion aici, ia-l pe Teller. Dar las-o pe doamna doctor Weiss în pace. Acum scuză-mă, se presupune că eu sunt sufletul petrecerii. Sigur toţi se întreabă unde am dispărut.

Oppenheimer se ridică în picioare şi se pierdu în mulţime. La uşă, Edward Teller îl opri, după cum se aşteptase, şi, cu privirea lui veşnic încruntată, începu să-l bată la cap, gesticulând cu degetele lui ca nişte cârnăciori în faţa lui Oppenheimer.

Jack se simţea la fel de frustrat ca Teller, dar el îşi păstra frustrarea în interior, o ţinea ascunsă undeva, în jurul durerii surde, necontenite, din şira spinării, acolo unde fusese împuşcat. Era clar că doamna doctor Weiss nu-i spusese adevărul; bănuia că îl minţise de mai multe ori şi totuşi, mai întâi Groves, acum Oppenheimer, păreau hotărâţi s-o protejeze. Poate că l-a fermecat şi pe Oppie să- i ia apărarea.

„Dar şi eu pot să joc aşa", se gândi el. Cu o mişcare bruscă, Jack se ridică de pe scaun, ignorând durerea care-i străfulgeră umărul. în şah, mai bine să pierzi o partidă decât să sfârşeşti în

remiză. Salutându-l politicos pe Oppenheimer, se întoarse la Fuller Lodge să-şi continue căutările

.în cei cinci ani de când Hitler fusese numit cancelarul Reichului,

Capitolul 1

peste o sută dintre colegii lui Hannah dispăruseră din laboratoarele şi de pe coridoarele imaculate ale Institutului Kaiser Wilhelm. „Legea privind restaurarea funcţiilor publice" stipula că toţi savanţii care nu aparţin rasei ariene trebuie daţi afară, dar Hannah cunoştea câteva cazuri de persoane care scăpaseră datorită unui amendament făcut în grabă, care le scutea de efectele acestei legi dacă îşi pierduseră în Primul Război Mondial un tată sau un fiu. Unii dintre cei care fuseseră izgoniţi de la locurile lor de muncă, temându-se de direcţia pe care o luase ţara, fugiseră în străinătate, unde îşi petrecuseră cei mai productivi ani ştergând pe jos sau aranjând marfă pe rafturi. Alţii, prea bătrâni ca să emigreze, s-au dus acasă şi au încercat să-şi trăiască restul zilelor cât mai discret posibil. Cei care au protestat faţă de noile reglementări au fost rapid duşi, împreună cu familiile lor, în ghetouri, apoi în lagăre sau au fost obligaţi să muncească precum sclavii în fabricile naziste. Când vestea morţii vreunuia dintre ei ajungea prin ghetouri, unchiul Joshua îşi împreuna mâinile şi zicea: „Iperita - a fost beshert. Aşa a fost să fie. Tatăl tău a murit pentru ca tu să trăieşti şi să faci munca importantă care ţi-e destinată."

- Tată! zise Sabine, lovindu-l uşor cu palma peste braţ. Cum poţi spune aşa ceva?

- Mi-aş da bucuros viaţa pentru tine, Sabine, iar fratele meu şi-ar fi dat bucuros viaţa pentru Hannah. Şi se pare că aşa a şi făcut. Mă consolează gândul ăsta.

- Ce să zic, mă bucur pentru tine, răspunse Sabine, luând-o cu un gest protector pe verişoara ei pe după umeri, dar nu ai nici un drept să pui aşa o povară pe umerii lui Hannah.

Dar Joshua rămânea neînduplecat.

- Nu înţelegi, Hannah? Aşa, moartea lui are un sens. Hannah scutură din cap, scârbită de ironia situaţiei.Moartea oamenilor nevinovaţi nu are nici un sens, spuse Sabine. Refuz să accept că menirea noastră este să fim ucişi în numele nu ştiu cărui bine suprem - sau ca parte a unui plan măreţ şi misterios al lui Dumnezeu. Ai putea zice, la fel de bine, că e de dragul patriei.
- Nu e acelaşi lucru, obiectă Joshua cu o voce blândă, dar fermă. Şi dă-mi voie să-ţi atrag atenţia asupra tonului pe care-l foloseşti când vorbeşti cu mine.
- Ah, da, nu avem voie să ridicăm vocea, zise Sabine. Dacă ne-ar auzi cineva, ar crăpa lumea.

Hannah împături şerveţelul în două, îl puse lângă farfurie şi se

ridică de la masă.

- Trebuie să mă întorc la laborator, spuse ea.

- Hannah, nu merge, o rugă Sabine. îi pare rău. Tată, nu-i aşa că-ţi

pare rău?

Nu era nevoie ca unchiul Joshua să-i spună pentru a mia oară că nu era de acord cu faptul că ea muncea într-o zi de Sabat.
- Măcar mai stai până aprindem lumânările.
- Nu pot. Hannah îşi luă lucrurile din cuierul în formă de copac de pe hol. Dacă mă grăbesc, ajung înainte de interdicţie.
- Şi apoi cu ce te întorci acasă?
- Cu grijă, răspunse Hannah, sărutându-l pe obraz. Apoi o sărută şi pe Sabine şi spuse: Sper că o să te găsesc în pat când mă întorc.
Hannah merse cu paşi grăbiţi spre laborator, strângându-şi în jurul corpului şalul cu modele şi numărând fiecare crăpătură din trotuar. Ciudata conversaţie din timpul cinei i se derula necontenit în minte. Munca ei, dacă era menită să deţină vreun sens, trebuia să aibă acelaşi scop ca aceea a tatălui ei - şi anume, să salveze vieţi; ceea ce făcea acum avea potenţial. Poate că va avea şansa să fie martoră la sfârşitul tuturor războaielor. Poate că minerii cu plămânii lor negri nu vor mai fi nevoiţi să lucreze în mine. Poate că se va instaura o nouă eră de pace şi prosperitate. Poate că până şi călătoriile în jurul lumii vor deveni la fel de banale precum cele cu

automobilul - la început puţin derutant, nesigur, dar apoi un lucru la fel de obişnuit precum căruciorul care livrează lapte zilnic. Curiozitatea şi ambiţia lui Hannah rezonau cu setea Germaniei de inovare. Simţea cum îi tresare inima de mândrie şi recunoştinţă de fiecare dată când zărea turlele de cupru ale Institutului Kaiser Wilhelm. Cei mai mulţi savanţi plecau deja acasă, îşi încheiaseră ziua de lucru - bărbaţi în costume elegante, cu serviete de piele şi ochelari cu rame metalice. Hannah salută dând din cap, fără să-şi ridice privirea, având grijă ca părul lung să-i acopere steaua aurie cusută pe haină. Nu a desconsiderat nici măcar o zi din cei cinci ani petrecuţi acolo, nici chiar după ce fusese repartizată într-un laborator minuscul, improvizat, la subsol. Era, mai degrabă, un spaţiu de depozitare, în care cei de la întreţinere mai efectuau şi ceva lucrări de tâmplărie, dar Hannah îl păstra curat şi bine organizat.

Ori de câte ori era acolo singură, noaptea, ţinea storurile trase şi lumina cât mai slabă, dar, înainte de a-şi lua pe ea halatul de laborator, aşeza două lumânări de Sabat în mijlocul mesei. Lua bricheta din sertarul de sub arzătorul Bunsen, apăsa pe buton şi rostea în şoaptă: „Baruch atah, Adonai Eloheinu, Melech haolam, asher kid'shanu b'mitzvotav, v'tzivanu l'hadlik ner shel Shabbat". Când Hannah aprinse prima lumânare cu mica flacără a brichetei, aceasta aruncă o umbră pe bărbatul care stătea în uşă. Luată prin surprindere, Hannah făcu un pas înapoi, lovind un scaun de metal care căzu apoi pe gresie.

- Cine-i acolo?

- Doamnă doctor Weiss, sunt eu, Ştefan Frei, răspunse el, păşind în cercul cald format de lumina lumânării. îmi cer scuze, n-am vrut să vă sperii.

- Nu e nevoie de scuze.

- Nu mă aşteptam să fiţi aici la ora aceasta atât de târzie.

Hannah ridică scaunul de metal, simţindu-se extrem de prost din cauza condiţiilor umile în care era nevoită să muncească. Frei era îmbrăcat elegant, ca pentru o ieşire în oraş, într-un sacou în stilul lui Fred Astaire. Ceasul lui de aur, cu lanţ, lucea în lumina lumânării. Sclipirea din ochii lui sugera, pe de o parte, amuzament, iar pe de alta, dorinţa de a cuceri.

- Lumina lumânărilor vi se potriveşte, spuse el, dar ştiţi că aveţi voie să aprindeţi o veioză, chiar două, şi peste program.

- E vineri, răspunse Hannah. E timpul să ne oprim din muncă şi să cinstim

Sabatul împreună cu familia.

- Ah, spuse Ştefan, dând din cap. Şi-atunci de ce nu sunteţi acasă?

- Munca e felul meu de a-l cinsti pe Dumnezeu.

Hannah aprinse a doua lumânare, aşteptându-se la o replică din partea lui, dar el rămase tăcut. Cu mâinile în buzunare, se uita la podeaua din gresie.

- Nu vă faceţi griji, spuse Hannah. Contrar celor susţinute de Fiihrer-ul dumneavoastră, nu e contagios.

Făcând un gest cu mâna, Ştefan alungă ideea ca pe ceva absurd.

- Nu mă preocupă politica. Cât despre contagiuni, le las pe seama celor de la departamentul biomedical.

- Unde le e locul, de altfel.

- Aş vrea să ştiu, doamnă doctor Weiss, cum poate un savant - care şi-a dedicat întreaga viaţă dovezilor empirice - să împace munca ştiinţifică cu credinţa în Dumnezeu?

- Nu încerc să dovedesc că există Dumnezeu. Vreau doar să ştiu cum lucrează El.

- în moduri misterioase, aşa se spune.

- Nu sunt mai misterioase decât cele ale oamenilor.

Ştefan scoase o tabacheră de argint din buzunarul interior. Căută bricheta, bătând cu palma celelalte buzunare, iar Hannah, văzând că nu o găseşte, îşi înfipse unghiile în palme, neştiind cum ar reacţiona dacă el s-ar apleca şi şi-ar aprinde ţigara de la una dintre lumânările ei. Dar el nu făcu asta, pur şi simplu puse ţigara înapoi în tabacheră.

- Am auzit foarte multe despre munca dumitale, spuse el. Şi iarăşi, aceeaşi expresie în privire. Amuzament şi... încă ceva. „Frumoasa şi geniala Hannah Weiss, exilată la subsol de către tatăl meu."

- Pentru mine e un mare privilegiu să fiu aici, răspunse Hannah, dar cuvintele ei exersate răsunară fals.

- Mă bucur. Ştefan afişă zâmbetul lui larg, de cuceritor. Şi totuşi, n-ar fi o idee prea bună să vă prindă vreo răceală în umezeala asta.

- Nu e cea mai mare grijă a mea.

- Bănuiesc că nu, răspunse el, iar zâmbetul îi pieri de pe chip.

- Dacă asta e tot, domnule doctor Frei...

- Ar trebui să-mi spuneţi Ştefan.

- Nu, nu cred că ar trebui.

- îmi daţi voie să vă zic Hannah?
- Aş prefera să nu faceţi asta, dar nu stă în puterea mea să mă împotrivesc, spuse Hannah în timp ce bătea toba cu degetele pe masa de laborator. Pot să vă mai ajut cu ceva, domnule doctor Frei? înainte de a pleca?
- De fapt, ar fi ceva. Luă un dosar din cartonul de manila din cutia de pe peretele din afara uşii biroului lui Hannah şi-l deschise pe masă, răsfoind cu degetul câteva pagini. Am coborât să vă las astea. Sunt câteva calcule care ne-au dat bătăi de cap. Azi după-amiază stăteam şi ne storceam creierii şi la un moment dat m-am întrebat... închise dosarul şi-l împinse spre ea cu degetele lui lungi, elegante, cu manichiura perfectă. Ar fi o problemă dacă v-aţi uita peste ele?
- Desigur! Adică nu, nu ar fi nici o problemă. Chiar deloc. O să o fac bucuroasă. Luă dosarul, sperând ca el să nu observe cât de mândră şi de încântată era că i se cere aşa ceva, că i se recunosc, astfel, valoarea şi meritele.
- Până săptămâna viitoare, spuse el.
Tonul tăios al vocii contrasta cu zâmbetul triumfător. Hannah îşi aminti care-i e locul şi se gândi, cu amărăciune, cât de uşor o manipulase, lăsând-o să creadă că o consideră colega sau chiar egala lui.
- Da, Herr Doctor, spuse ea. Săptămâna viitoare. Sigur.
- O seară bună, doamnă doctor Weiss.
Hannah ţinea dosarul la piept, aşteptând ca el să plece, dar el zăbovea, privind-o intens, până când zise şi ea, la rândul ei:
- Bună seara, domnule doctor Frei.
Hannah se mişcă de-abia după ce-l văzu dispărând spre capătul coridorului. Apoi, cu dosarul la piept, traversă încăperea şi închise uşa cât putu de repede. în urma lui, mai pluteau încă în aer

parfumul scump, miresmele de bergamotă, coniac şi lemn de santal.
Se aşeză la birou, deschise dosarul în faţa ei şi se apucă de acele calcule complexe. Numerele păreau că se aliniază într-o simfonie. Nu exista nici o notă greşită. Hannah mai parcurse o dată paginile. îşi duse mâinile la ceafă, să-şi relaxeze puţin umerii. Trebuia să existe un motiv pentru care nu reuşeau să obţină un nivel mai ridicat de radioactivitate. Printre rânduri şi cifre - unele scrise şi rescrise cu grijă, altele mâzgălite în febra inspiraţiei -, Hannah simţi esenţa subtilă, greu de definit, a ipotezei spre care se îndrepta munca lor. Era convinsă că, dacă i s-ar da voie să participe şi ea la acea conştiinţă hiperactivă, care aduna şi circula tot felul de idei, ca într-un vârtej, ar putea dibui ceva ce nu reuşea să descopere acum. Dacă i s-ar da voie să fie în acea încăpere... Dar n-avea rost să se gândească la astfel de scenarii imposibile, altfel risca să piardă această şansă de a dovedi de ce e în stare. Se aşeză şi începu să revizuiască cifrele şi ecuaţiile. Apoi încă o dată. Şi încă o dată. Nu-şi dădu seama că aţipise decât atunci când tresări la auzul unor bătăi puternice în uşă. Trăi momentul acela de tranziţie de la inconştienţă la realitate ca pe o cădere, ca pe lumina unei lumânări care aruncă umbre înfricoşătoare. Au venit. Hannah se ridică în picioare, cu spatele drept şi inima bătându-i să-i iasă din piept.
Uşa se deschise şi intră asistenta ei, Karin Hoenig. Karin era o doctorandă timidă şi puţin neîndemânatică, cu o înfăţişare comună, singurele ei trăsături distinctive fiind părul roşcat şi pistruii de pe faţă.

- Karin, ce faci aici?

- Aţi venit devreme, răspunse Karin.

- Cât e ceasul? o întrebă Hannah, masându-şi ceafa.

- Aţi rămas aici toată noaptea, zise Karin, mirată. Ce a putut fi atât

de important?

- Ştefan Frei mi-a adus aceste calcule.

- A fost aici, la subsol? întrebă Karin, făcând ochii mari cât cepele.
Hannah încercă să schiţeze un zâmbet. Era evident că, la fel ca toate tinerele din Berlin, Karin era atrasă de Frei, doar reprezenta exact ceea ce şi-ar dori o tânără nemţoaică - sânge pur, viţă nobilă şi educaţie aleasă.
- Domnul doctor Frei m-a rugat să mă uit peste calculele astea.
- O să mai vină aici?
- Nu ştiu, răspunse Hannah, dându-şi seama de-abia acum că nu ştia dacă se întoarce după rezultate sau aşteaptă să-i fie trimise la birou. Cred că o să i le duc eu la birou.
- Aş putea să i le duc eu, spuse Karin. Adică - aş fi bucuroasă, dacă pot să vă ajut astfel.
Când i-a fost repartizată Karin, Hannah a încercat să-i fie mentor, dându-şi toată silinţa să-i explice tot felul de lucruri şi să-i arate căi mai scurte de rezolvare a problemelor. Dar n-a trecut mult timp şi a întâmpinat din partea lui Karin o atitudine ce îmbina sfidarea agresivă, iritarea că trebuie să muncească şi frustrarea că nu şi-a găsit încă un soţ. Hannah înţelegea aspiraţiile lui Karin; văzuse şi ea posterele de propagandă care înfăţişau femei tinere alăptându-şi copiii la sân în mijlocul familiilor lor perfecte, într-un mediu idilic. O înţelegea pe Karin care, tânără şi influenţabilă cum era, devenise repede convinsă că singurul scop nobil al unei femei era să aducă pe lume copii - cu cât mai mulţi, cu atât mai bine. Totuşi, ranchiuna prost mascată a lui Karin nu contribuia deloc la îmbunătăţirea relaţiei lor, care şi aşa era destul de dificilă.
- Mulţumesc, Karin, nu e nevoie. Hannah adună foile lui Ştefan şi le puse înapoi în dosar. Calculele erau corecte. Ştia că nu mai avea ce face cu ele, pentru că el îi ceruse doar să verifice numerele, dar nu acolo era problema. Luă un pix roşu dintr-un pahar de pe birou şi scrise pe coperta dosarului: TRATAŢI GREŞIT PROBLEMA.
Nefiind sigură cum ar reacţiona Frei la aceste cuvinte, îi spuse lui Karin: Poate ar fi mai bine să strecor dosarul sub uşa de la biroul lui şi-apoi îl găseşte el luni.
- A, da, poate că e o idee bună. Karin părea demoralizată.
- Plec acum, Karin. încui tu după mine? Hannah voi să facă un gest mărunt care să-i arate că o înţelege, să o atingă uşor pe braţ sau pe umăr, dar simţi că ar fi fost greşit înţeleasă, aşa că îşi îmbrăcă haina şi-şi trecu şalul peste umeri.

- Sigur. Vă doresc un sfârşit de săptămână plăcut, doamnă doctor Weiss.
Hannah urcă scările pustii până la etajul principal şi observă, cu surprindere, că uşa de la laboratorul lui Frei era deschisă. Contrastul dintre locul în care lucra el şi încăperea de la subsol pe care o folosea ea drept laborator era izbitor. Nici nu- şi putea închipui cum ar fi să-şi petreacă zilele în acel laborator spaţios, în care intrau lumină şi aer din belşug prin ferestrele înalte şi în care se aflau mese lungi, de mahon, încărcate cu aparate de ultimă generaţie. Când Hannah se apropie de uşa deschisă, auzi acordurile Simfoniei nr. 4 a lui Bruckner de la un gramofon, amestecate cu râsete de femeie.
- Ştefan! Eşti incorigibil.
Era Ulrike Diebner. Hannah se retrase repede în umbra de după uşă, nu pentru că îi era teamă, ci pentru că era curioasă să audă ce vorbeau cei doi.
- O să ratezi prezentarea, spuse Ulrike. Doctorul Speer sigur va fi acolo.
- îmi pare rău, draga mea. Tata mă tot bate la cap să termin asta şi să fiu al naibii dacă…
Restul cuvintelor se pierdu din cauza muzicii şi a scârţâitului cretei pe tablă. Tare şi-ar fi dorit Hannah să poată vedea ce numere scriu degetele lui, calculele care se formau prin raţionamentele minţii lui şi care făceau legătura dintre lumea fizică şi universul nevăzut al ideilor şi al posibilităţilor.
- ...înainte de luni, îl auzi pe Frei spunând. Trebuie să mai verific o dată calculele astea.
- Nu sclava ta evreică se ocupă de aşa ceva? întrebă Ulrike.
Hannah tresări de parcă cineva o lovise peste faţă. Se lipi de perete, neştiind ce să facă; ar fi vrut să audă ce va răspunde el, dar şi să-i arunce foile cu calculele în faţă.
- Poate fi utilă, spuse el. E o matematiciană de excepţie.
- Ce să zic, ăsta-i rolul lor, bănuiesc.
Ulrike merse la gramofon, iar tocurile pantofilor ei scumpi răsunară în încăpere. Muzica lui Bruckner acoperea tot ce-şi spuneau. Hannah strecură dosarul în cutia de corespondenţă de pe perete şi se îndepărtă cu paşi grăbiţi. Tot ce-şi dorea era să ajungă cât mai repede acasă şi să doarmă.
în drum spre apartament, trecu pe lângă o brutărie de unde, cu câteva luni în urmă, îşi îngăduise să-i cumpere lui Sabine micul

dejun preferat - prăjitură cu şarlotă şi zmeură. Acum se opri pentru a se uita la vitrinele luminate. Totul arăta la fel; fata cu bonetă albă, pâinile şi celelalte produse de patiserie, la fel de apetisante. Dar exista o diferenţă: în geam era un afiş - mic, dar clar vizibil - pe care scria că evreii nu sunt bine-veniţi. Lui Hannah îi era dor de zilele simple în care se bucura de lunga plimbare până la staţia de autobuz, când trecea pe lângă florăria în care admira genţianele albastre şi galbene, albăstrelele şi crinii imperiali, apoi pe lângă farmacie, unde se putea opri pentru a privi produsele expuse în vitrină sau pentru a primi sfaturi legate de remedii naturiste de la farmacist. Acum însă, trebuia să-şi adune toate forţele pentru lungul drum spre casă, pe jos, pentru că nu mai era sigură în care autobuze avea voie să urce sau în care magazine avea voie să intre într-o dimineaţă de sâmbătă. Erau atât de multe reguli acum... aproape patru sute de decrete separate, emise de puterile naţionale şi regionale, toate vizând să consolideze Verordnung zur Ausschaltung der Juden aus dem deutschen Wirtschaftsleben: Decretul privind eliminarea evreilor din viaţa economică.Exista o lege care le interzicea evreilor să cumpere pâine de la cei care nu erau evrei, înainte de ora 5:30 după-amiaza, o lege care le interzicea evreilor să vândă pâine celor care nu erau evrei la orice oră, o lege care le interziceau ne-evreilor să cumpere pâine pentru evrei şi o lege care interzicea ne-evreilor să ofere cadou ingrediente pentru făcut pâine evreilor şi evreilor să le ofere ne-evreilor pentru a face pâine pentru ei şi de la evrei pentru alţi evrei. Exista un număr maxim de ţigări vândute evreilor, dar şi o lege-anexă privind brichetele, existau interdicţii privind zilele şi orele pe care evreii le puteau petrece la cumpărături de aspirină, încălţăminte, timbre poştale, unt, vin, legi care interziceau achiziţionarea obiectelor de lux de către evrei, legi care restricţionau necesităţile zilnice şi, bineînţeles, o lege care impunea ca steaua aurie să fie la vedere, pentru ca nici un comerciant să nu poată pretinde că nu ştia cu cine are de-a face când cântăreşte două uncii de bucăţi de lemn-dulce pentru un copil înainte de ora 18, într-o zi de joi.

Fără să încerce măcar să cumpere ceva, Hannah se îndreptă obosită spre

plăcuta zonă în care locuia. Era o enclavă elegantă, aproape aristocratică, cu rânduri de case bine întreţinute pe cele două părţi ale străzii liniştite. Ferestrele mari, cu trei laturi, ieşite în afară, şi sticla cu decoraţiuni aminteau de un timp când oraşul Berlin fusese un loc mai vioi, mai civilizat şi mai omenos, preocupat de artă şi de arhitectură. Din stejarii înalţi căzuseră aproape toate frunzele, care acum acopereau trotuarul, adunate ici-colo în grămăjoare aurii. Când Hannah ajunse în faţa uşii, aproape că nu mai simţea nimic neobişnuit, ca şi cum ar fi trăit într-o lume normală, stabilă, raţională, în care putea să stea în localul ei preferat să savureze o îngheţată

.Clătinându-se puţin din cauza pantofilor cu tocuri înalte, Alice Rivers strigă din celălalt capăt al ringului de dans:

- Jack! Domnule maior Delaney! Era evident că deja băuse câteva pahare de punci, iar acum sorbea dintr-o cană care îi atârna într-un echilibru precar de degetul arătător. în sfârşit aţi venit şi voi, băieţii, credeam că nu vă mai lasă să ieşiţi să vă distraţi.

- Bună, domnişoară Rivers, spuse Jack, zâmbind amabil, dar clătină din cap când ea îi oferi ceaşca ei cu punci. Sunt în timpul serviciului. Dar mulţumesc.
- Oo, hai, nu mă refuza, zise Alice, alintându-se şi luându-l cu braţul de după cap. E stropit cu alcool de laborator.
- Poate mai târziu.
Alice chicoti, dar se opri brusc când îşi dădu seama că Jack se uita peste umărul ei la un fotoliu de piele din colţ, unde stătea Hannah Weiss cu o ceaşcă de ceai şi cartea pe care o începuse mai devreme.
- Nu e disponibilă, îi şopti Alice cu un aer de atotcunoscătoare. Cred că are o aventură. Poate cu unul dintre cei însuraţi.

Jack se aplecă şi-i spuse, imitând-o, pe un ton conspirativ:

- A vorbit despre cineva anume?

- O dată. Un nume ciudat. începe cu G, cred.

- Gregor?

- Da, probabil. Zicea ceva bla-bla Gregor, apoi s-a oprit. Nu e

foarte sociabilă.

- Nu e ca tine.
- Nu, deloc! Alice îi mângâie bărbia cu vârful unghiei. Nu-mi place bârfa. Vreau doar să contribui şi eu la efortul colectiv.
- Apreciez devotamentul dumitale, domnişoară Rivers. Poate reuşesc să vă găsesc un loc în echipa mea.
- Şi poate - dacă eşti băiat cuminte - o să păstrez un dans pentru tine.
- Chiar vă rog, spuse Jack, desprinzându-se uşor, dar ferm, din îmbrăţişarea ei. Altă dată.
Alice îşi ţugui buza de jos, vrând să-i arate, în glumă, că e dezamăgită şi bosumflată. Era o femeie frumoasă, în stilul acela simplu, sănătos, care reprezenta un avantaj într-o perioadă de război, dar Jack nu era adeptul atracţiilor trecătoare. Şi-apoi, cu siguranţă nu avea de gând să se lase atras într-o intrigă amoroasă taman în sediul militar de la Los Alamos. Locul era un soi de vas

Petri pentru tipul acela de flirturi interzise şi indiscreţii superficiale care se petrec atunci când oamenii se află departe de normele societăţii civilizate. Lui Jack îi era foarte cunoscut spiritul liber şi înfocat al femeilor singure, care munceau acolo. Unele dintre ele se comportau ca marinarii care rămâneau câteva zile pe ţărm şi, când se gândea la mediul în care fuseseră crescute - în convenţionalitatea post-victoriană, cu o doză din Marea Criză Economică -, parcă înţelegea logica distorsionată care se ascundea în spatele emancipării lor.
Claritatea ambiţiei şi a hotărârii care o caracteriza pe Hannah era ceva cu totul diferit. Stilul ei reţinut trezea o curiozitate nedorită în el, o dorinţă de a sparge carapacea prin care se ţinea la distanţă de tot ce era în jurul ei pentru a descoperi vulnerabilitatea delicată din interior. Jack ştia că existau, la ea, mult mai multe aspecte decât cele semnalate de Groves şi Oppenheimer. Nu avea nici un rost să fie viclean sau aparent indiferent. Erau angajaţi amândoi într-un meci de tenis în care combatanţii sunt aproape egali, fiecare sperând că celălalt va face o greşeală cât de mică, preţ de o fracţiune de secundă, ca să poată schimba, rapid, tactica.
- Sunt surprins să vă văd aici, spuse Jack, trăgând un scaun de lemn spre masa de lângă fotoliul pe care era aşezată ea. Nu credeam că vă plac petrecerile.
- E mai puţin aglomerat aici decât în locuinţa mea.

Ei, nu-mi spuneţi că încă sunteţi supărată din cauza asta

.Hannah îşi împreună mâinile pe cartea deschisă din faţa ei. Jack se aplecă în faţă să vadă mai bine mâzgăliturile şi calculele care acopereau marginile paginilor.
- Nu vă opriţi niciodată din muncă? întrebă el
- Dar dumneata?
- Ba. Jack suspină adânc. Trebuie să vă pun câteva întrebări în legătură cu cărţile poştale.
- Sunt convinsă. Credeţi că înseamnă altceva decât ce sunt de fapt, aşa că o să mă tot întrebaţi de ele.
- Spuneţi-mi ce înseamnă. Poate atunci n-o să mai insist.
Hannah rămase tăcută, cu o expresie indescifrabilă pe chip. Jack aşteptă ca tăcerea să-şi facă efectul şi, după câteva momente, povestea ieşi la iveală.Dis-de-dimineaţă, în lunea de după vizita lui Ştefan Frei de Sabat, Hannah şi Sabine îşi îmbrăcară paltoanele de lână, asigurându-se că stelele aurii rămân la vedere. Recent, o fată de la şcoala unde învăţa Sabine fusese dusă cu forţa pe o stradă lăturalnică şi violată, iar atacatorii scăpaseră basma curată susţinând că au vrut să-i dea o lecţie pentru că nu purta steaua unde trebuie. în ochii lui Hannah, era o poveste cu tâlc, un avertisment pentru cei care încălcau regulile; pentru Sabine, era o poveste cu tâlc despre incredibila stupiditate a adulţilor şi despre nedreptatea vieţii în general. Joshua s-a chinuit foarte mult să medieze între cele două interpretări cât să se poată bucura toţi de micul dejun. Realitatea indiscutabilă era că, pentru se putea urca în autobuz şi pentru a intra în biblioteca în care voia să citească pentru a-şi termina studiile, Sabine trebuia să poarte steaua, nu mai era nimic de zis pe această temă.
Când s-au oprit să atingă mezuza, Hannah i-a spus:
- Sabine, dacă te întorci într-o bună zi de la şcoală şi găseşti mezuza ruptă sau vandalizată în vreun fel...
- Ştiu, ştiu, mormăi Sabine. Fug acasă la Frau Wutke cât de repede pot. Uşa secretă din spatele dulapului. Mi-ai zis de o mie de ori.
Au continuat să pălăvrăgească în timp ce coborau scările, dar, când au ajuns în dreptul unei ferestre înguste care dădea spre stradă, Hannah o apucă pe Sabine de braţ.
- Stai!

Pe cealaltă parte a trotuarului, vizavi de intrarea lor, era un

Capitolul 2

Mercedes negru, lucru rar întâlnit în cartierul acela. Rezemat de el, aştepta un bărbat care fuma o ţigară. Era îmbrăcat într-o haină lungă, neagră. Faţa îi era ascunsă de o pălărie trasă dibaci într-o parte.

Ce s-a-ntâmplat? întrebă Sabine. Cine-i omul acela

?Hannah o luă pe verişoara ei de mână.
- Când ajungem în hol, ies eu prima. Singură. Tu aşteaptă lângă cutiile poştale şi numără până la o sută, apoi ieşi şi ia autobuzul spre şcoală. Să nu te uiţi la mine. Şi, orice ar fi, să nu te uiţi înapoi.
- Nu! Hannah, rămân cu tine.
- O să faci cum îţi zic! Măcar de data asta - te rog. Nu avem timp să ne certăm acum. Hannah o trase spre ea şi o îmbrăţişă strâns. Sigur nu e nimic. Bine? Totul va fi bine.
- Nu mai zice aşa! Sabine încercă să facă un pas înapoi, să se îndepărteze de Hannah.
- Sabine, cei mai inteligenţi oameni pe care îi ştiu - toţi îmi spun că o să treacă. Nebunia asta. O să treacă în scurt timp şi vom avea din nou alegeri cum trebuie şi totul va reveni la normal. N-au nici o îndoială că aşa va fi. Dar până atunci - pentru a fi în siguranţă -, te rog, fă cum îţi spun.
Sabine privi pe fereastră, înghiţi în sec şi aprobă din cap. Ţinându-se strâns de mână, cele două coborâră până la cutiile poştale de la intrare.
- Să nu-ţi fie frică, spuse Sabine, dar era limpede ca lumina zilei că se forţase să rostească acele cuvinte.
- Ne vedem la cină. Bine?
- Da. Bine. Sabine aprobă din cap, înţelegătoare. La cină.
Hannah reuşi să schiţeze un zâmbet în timp ce se întorcea să traverseze holul, împinse uşa de la intrare şi privi în stânga şi în dreapta să vadă dacă mai era cineva pe stradă, apoi aruncă o privire către ferestrele vecinilor, întrebându-se câţi dintre ei o urmăresc, ascunşi în spatele perdelelor de dantelă. Bărbatul de lângă Mercedes aruncă ţigara pe trotuar, o călcă cu talpa, ridică chiştocul şi-l vârî în buzunarul de la haină. Când se ridică, Hannah reuşi să-i vadă faţa şi răsuflă uşurată, apoi simţi o strângere de inimă, ca un avertisment, ca o senzaţie de teamă de ceea ce putea reprezenta prezenţa lui acolo.
- Domnule doctor Frei...
- Dacă abordarea e greşită, spuse el, de ce te-ai mai deranjat?
- Pentru că aţi pus întrebările corecte.
Hannah se întoarse spre uşă, bâjbâind lângă încuietoare, câştigând astfel un scurt răgaz pentru ca degetele să i se oprească din tremurat şi să i se liniştească pulsul. Era a doua oară în 48 de ore când el îi dădea ziua peste cap, zâmbind nepăsător de parcă venise s-o ducă la o petrecere. Fie nu-şi dădea seama în ce situaţie

extremă se afla ea, fie nu-i păsa - pentru Hannah nu avea nici o importanţă practică să ştie precis care dintre cele două variante era cea corectă. Coborî scările şi se îndreptă spre staţia de autobuz. Ştefan Frei o însoţi, rămânând cu un pas în spatele ei.
- Kurt a crezut că e vorba de actiniu, spuse el.
- Kurt caută doar aplicaţii, răspunse Hannah. Ar trebui să divideţi atomi care au mai mult de un neutron.
- Dar Von Laue a încercat deja asta, iar rezultatul...
- Cercetările lui sunt incomplete, îl întrerupse Hannah. Nu vă pot da un răspuns simplu, domnule doctor Frei, mai ales că nu am voie să particip la experimente. Dar asta i-aş pune pe sclavii mei evrei să facă, dacă aş fi în locul dumneavoastră.
- Hannah...
Se opri şi, când Hannah se întoarse să se uite la el, observă că el era sincer ruşinat. Atunci, în loc să încerce să formuleze cine ştie ce scuze, îi spuse:

- Dă-mi voie să te duc cu maşina.

- Nu, mulţumesc.

- Nu fi încăpăţânată. Imediat începe să plouă.

- Nu cred că vrei să opreşti în faţa Institutului cu mine în maşină.

- Hannah.

De data aceasta, ea nu mai privi înapoi. Se concentră asupra

propriilor paşi, un
picior în faţa celuilalt, pe rând, iar când sosi autobuzul se urcă şi arătă dispensa care-i dădea voie, în calitate de cetăţean austriac, să călătorească cu autobuzul.
în următoarele zile, a mai primit, din când în când, dosare de la Frei în cutia poştală de pe peretele de lângă uşă. Le asemăna cu un fel de mezuze, iar gândul acesta o amuza pe Hannah. Verifica cifrele, făcea însemnări şi, uneori, sugestii pe marginea paginilor, iar Karin era mereu foarte săritoare să ducă dosarele înapoi la biroul doctorului Frei. în cele din urmă, într-o după-amiază, când toamna era pe sfârşite, Hannah primi invitaţia să participe la o

adunare care se ţinea în auditoriul profesorilor. Ajunse acolo devreme, se aşeză pe un scaun din spate şi-i privi cu atenţie pe ceilalţi membri, pe măsură ce intrau.
Savanţii erau grupaţi în diferite găşti, în funcţie de prietenii personale şi afinităţi profesionale. Unii se străduiau să stea cât mai aproape de Diebner şi de Frei, în grupul pe care Gregor Stern îl numea, în glumă, Ghetoul celor cu Nobel. Max Frei intră ultimul, însoţit de comandantul Gerhard Scholl, în uniformă nazistă. Un freamăt colectiv străbătu sala, nimeni nu scoase nici un sunet, dar reacţia fu incontestabilă. Savanţii adunaţi acolo munciseră cu convingerea separării dintre ştiinţă şi stat. Existau, bineînţeles, tot felul de zvonuri, dar era prima dată când vedeau o banderolă cu svastică la cei care se aşezaseră, cu îndrăzneală, în rândul întâi. Era prima dată când Hannah îşi vedea colegii salutând, crispaţi, la unison: „Heil Hiüer". Se obişnuise să audă acest salut la poştă sau la magazinul de delicatese. Şi copiii îl rosteau, pe stradă. Şoferul autobuzului spunea „Heil Hitler" înainte de a apăsa butonul care închidea uşile. Chelnerul spunea „Heil Hitler" când aducea chitanţa. Şi totuşi, în locul acesta, în care muncea, în care ştiinţa era sfântă, salutul părea un simbol de rău augur.
- Bună dimineaţa, Hannah. Gregor se trânti pe scaunul de lângă ea şi-i oferi ceva dulce. Apoi îşi duse degetul sub nas, de parcă ar fi avut mustaţă, şi rosti cu voce caricaturală:

- Heil Hitler!

Hannah îi îndepărtă mâna de sub nas.

- Nu fi prost, Gregor.

- M-am născut în Zürich, spuse el. Pot să mă pupe-n fundul meu

elveţian.
- Te rog, nu atrage atenţia.
- Din câte aud, tu eşti cea care atrage atenţia zilele astea.

Hannah continua să privească înainte.

- Nu ştiu despre ce vorbeşti.

Vorbind încet, fără pic de amuzament în glas, Gregor îi spuse:
- Nu pierde ocazia asta, Hannah. Bătu uşor cu degetul tâmpla lui Hannah. Ce ai dumneata aici, Frăulein, e biletul tău.

- Spre ce?

- Spre orice destinaţie vrei, răspunse Gregor. Eu doar îţi spun...

- Ce? Hannah îşi încrucişă braţele într-un gest defensiv. Doar îmi

spui ce?
- Că tu ai ceva de care ei au nevoie şi, atât timp cât nu devii prea îngâmfată, tu şi ai tăi sunteţi în siguranţă.
- Gregor, spuse Hannah, dacă aş avea nevoie de ajutor într-o chestiune personală, dacă ar avea nevoie cineva de acte, de exemplu, crezi că aş obţine ajutor sustrăgându-mă de la lista de aşteptare?
- Probabil. Aruncă o privire peste umăr către un grup restrâns de colegi care stăteau cu un rând sau două în spatele lor. Uite. Ţine capul plecat. Fă ce ţi se cere. O să investighez puţin în legătură cu... Of! începe. Gregor o strânse de mână. Pune-ţi centura de siguranţă, draga mea.
- Domnilor, bună dimineaţa. Ştefan Frei păşi pe podium. Vă rog să luaţi loc. Da, mulţumesc. Mulţumesc pentru prezenţa dumneavoastră.
Făcu un gest către Kurt Diebner, îndemnându-l să urce pe scenă, în timp ce în sală se lăsă tăcerea.
- Bună dimineaţa, domnilor, spuse Diebner. Am să vă transmit nişte veşti extraordinare. Eu şi domnul doctor Frei am făcut o descoperire majoră. în momentul în care ne-am dat seama că ar trebui să divizăm atomi care au mai mult de un neutron, am dus cercetarea lui Von Laue la un nivel mult mai înalt.
Se auzi un ropot de aplauze, apoi Diebner începu să prezinte în detaliu cercetarea care-i era perfect familiară lui Hannah. Privirea ei era aţintită asupra lui Frei, care stătea deoparte, cu mâinile împreunate la spate. Se întrebă dacă o să-i arunce măcar o privire de apreciere, dar el nici nu se uită în direcţia ei.

- Fotonul cu raze X s-a ciocnit cu o serie de electroni, concluzionă Diebner, lucru care explică nivelurile mai ridicate de radioactivitate.
Făcu o uşoară plecăciune, după care toţi cei din sală izbucniră, din nou, în aplauze, care ţinură până când comandantul Scholl se ridică în picioare şi le făcu semn cu mâna să se oprească.
- Domnule doctor Diebner, spuse el, această descoperire poate fi aplicată şi la nivel militar?
Ştefan Frei făcu un pas înainte.
- Herr Commandant, încă nu am început să studiem...
- Dacă energia crescută poate fi ţinută sub control, îl întrerupse Diebner, rezultatele ar transforma războiul modern. Planul nostru este să ne concentrăm asupra acestui lucru.
Pentru prima dată de când intrase în sală, Ştefan Frei se uită spre Hannah, iar privirile li se întâlniră. Ea tocmai se ridica să plece.Stând la o măsuţă de lângă fereastră şi privind caldarâmul umed al celebrei străzi Ku'damm, Hannah ar fi vrut ca verişoara ei să stea locului, să-şi bea ciocolata caldă şi măcar acum - măcar de data asta - să urmeze instrucţiunile fără obiecţii.
- Nu sunt copil, protestă Sabine. Peste câteva luni împlinesc 18 ani. Tu vrei să rămân tot o copilă, Hannah, dar realitatea e că am crescut - în ciuda eforturilor tale de a mă vedea tot timpul cu o fundiţă roz pe cap.
Hannah suspină adânc, aşa cum ştia că nu-i place lui Sabine, dar fuseseră nevoite să meargă pe jos, prin frig şi burniţă, multe străzi până au găsit o cafenea unde erau dispuşi să le servească, iar Hannah era la capătul răbdării.
- Nu-i adevărat, eu vreau să creşti şi să te maturizezi. De aceea e atât de important să mergi să locuieşti cu verişoara mamei, Miriam, în Chicago.
- Fără tine? Fără tata?
- Nu avem cum să obţinem vize pentru toţi trei. Pentru tatăl tău sunt alte căi. Ieri am auzit de un program creat pentru a duce profesori evrei la universităţile din sudul Statelor Unite. El e un candidat excelent.
- Dar tu, Hannah?
- Eu am un plan, îi răspunse Hannah. Să nu-ţi faci griji pentru mine. Trebuie să rezolv ceva înainte de a pleca, dar o să vin la voi cât de curând pot. Sau te întorci tu în Berlin când se termină totul. între timp, o să stai cu Miriam. Poţi termina şcoala în Chicago. Sau

în New York. Nu ţi-ar plăcea să vezi Statuia Libertăţii? Marele Canion?
- Nu. Nu mă interesează lucrurile astea.
O să poţi merge la magazin să-ţi cumperi rochii. Să mănânci în orice cafenea doreşti. Să mergi iar la cinema, să vezi Vrăjitorul din Oz

- .E un film pentru copii. Sabine îşi dădu ochii peste cap, exasperată. Tocmai ai confirmat ce ziceam.
- Pe aripile vântului, atunci, sau Victorie întunecată sau La răscruce de vânturi sau orice alt film despre care am citit în reviste. Eu şi tatăl tău vrem doar ce-i mai bine pentru...
Se auzi o bătaie uşoară în fereastră. Pe trotuar stătea un tânăr. Părea să fie cam de aceeaşi vârstă cu Sabine, poate puţin mai mare, cu ochi negri, păr creţ şi expresie de îndrăgostit. în jurul gâtului purta fularul pe care îl croşetase Sabine cu câteva săptămâni în urmă. Hannah de-abia se stăpâni să nu ridice o sprânceană. Sabine îi evită privirea.
- Mă întorc imediat.
Se îndreptă alergând spre ieşirea cafenelei, apoi reapăru pe trotuar, unde avu o conversaţie scurtă, agitată. Ea îl trase de mânecă, să nu mai stea în fereastra la care se afla Hannah. Au mai stat de vorbă un minut, două, lângă stâlpul de iluminat. El îi dădu o foaie de hârtie împăturită, apoi se aplecă să o sărute. Sabine aruncă o privire în direcţia lui Hannah, apoi îi permise să o sărute pe obraz, evitându-i buzele. îl trase uşor, în glumă, de fular, şi-i făcu cu mâna în timp ce se îndepărta. Când reveni la locul ei din cafenea, Sabine avea obrajii îmbujoraţi şi zâmbea fără să vrea.
- Despre ce e vorba? o tachină Hannah, presupunând că el i-a dat o scrisoare de dragoste. Te mai uiţi peste notiţe pentru examene?

- Nu începe, spuse Sabine.

- N-o să-mi spui nici măcar cum îl cheamă?

- Daniel, răspunse ea şi, din felul în care îi rosti numele, Hannah

înţelese totul.

- E drăguţ. Ţi-a scris o poezie? Să văd.

- E o chestie personală.
Hannah recunoscu expresia sfidătoare pe care ochii mari şi buzele strânse o sugerau şi pe care o mai văzuse pe chipul lui Sabine de o mie de ori. încerca să ascundă ceva.
- Sabine?

Sabine nu mai spuse nimic, dar nu-şi opri verişoara când aceasta luă foaia de hârtie şi o desfăcu. Sub o caricatură grotescă a lui Adolf Hitler, era scris, cu litere îngroşate: STUDENTEN! Du musst Dich entscheiden!

Hannah strecură pamfletul în poşeta ei.

- Oare tu ştii cât de periculoasă e treaba asta?

- E mai bine să te îngropi într-un laborator şi să nu faci nimic?

- Da! Eu nu sunt o luptătoare ca tine.

- E greu să lupţi cu ochii închişi.

Nervoasă, Hannah îşi îndreptă spatele şi se uită în jur. Un domn de lângă o masă alăturată îi aruncă o privire peste ziarul pe care-l citea.

- Eu încerc să găsesc soluţii la probleme, spuse Hannah. în loc să mă agit aiurea, din idealism naiv. în loc să-mi pun familia şi pe mine însămi în pericol.

- Hai să nu mai vorbim.

Au rămas aşa, tăcute, până când Hannah spuse:

- Ar trebui să mergem acasă.

Se ridicară şi merseră pe jos fără să-şi mai zică nimic. Hannah se opri în holul de la intrare, să verifice căsuţa poştală, şi observă un mic pachet, aşezat peste cutii, cu numele ei. Era împachetat în hârtie maro şi legat cu o panglică de culoare albastru-deschis.

- De la cine e? întrebă Sabine.

- De unde să ştiu? răspunse Hannah, iritată, îndepărtând panglica

şi deschizând cutia. Interiorul era căptuşit cu catifea, iar în mijloc

se afla o podoabă pentru păr neobişnuită, un pieptene cu pietre

preţioase, având ca model doi fluturi de noapte, de o eleganţă

orbitoare. Erau foarte delicaţi, aripile erau aproape transparente, făcute din onix şi aur şi ornate cu diamante roz, foarte mici, şi safire. Fluturii parcă îşi luau zborul. Frumuseţea, senzualitatea şi eleganţa mişcării surprinse îţi tăiau respiraţia, iar Hannah fu atât de mirată de ce văzu în cutie, încât o închise repede şi o strecură în poşetă. Sabine nu trebuia s-o vadă atât de răvăşită după ce tocmai primise un cadou interzis.Domnul doctor Frei ştie că nu pot accepta asta.

Fără să şovăie, Hannah îi dădu cutia cu marginea de catifea lui Gregor.

- De ce nu?

- Nu-mi poate cumpăra munca, ideile, cu o bijuterie, oricât de sofisticată. Gregor rămase cu cutia în mână.

- Când am cunoscut-o pe Annalise, am vrut să-i fac un cadou. Unul dintre profesorii mei a zis: „Dă-i o pălărie. Femeile iubesc pălăriile." Aşa că i-am cumpărat cea mai elegantă pălărie pe care mi-o puteam permite, iar ea a purtat-o peste tot până în ziua în care ne-am căsătorit. Atunci mi-a mărturisit că nu-i plăcuse deloc, n-o suporta. I se părea că o face să arate ca un struţ. Dar a purtat-o pentru că a înţeles că aceea a fost singura cale prin care puteam eu să-i transmit ce simt. Noi, bărbaţii, nu prea ştim să ne exprimăm sentimentele în cuvinte.

îi oferi cutia înapoi, dar Hannah, impasibilă, îşi afundă mâinile şi mai adânc în buzunarele halatului.

- Trebuie să fim practici, Hannah. Doar suntem în timp de război.

- Refuz să fiu cumpărată.

Ridicând din umeri şi oftând, Gregor băgă cutia în buzunar. O sărută pe Hannah pe obraji şi-i spuse:
- Am plecat atunci. Vezi să fii acasă înainte de ora stingerii.
Aşa o să fac, promise Hannah, cu intenţia de a se ţine de cuvânt, dar, când se apropie seara, uită de promisiune. Când îşi dădu seama că ora stingerii trecuse, scotoci prin birou după o cutie cu nuci şi merişoare uscate, apoi se duse într-un colţ izolat, unde se retrăgea uneori să reflecteze în tihnă

.Laboratorul în care Einstein descoperise ecuaţiile care acum îi poartă numele era ascuns în partea veche, uitată, a clădirii. Aprinse o lampă cu gaz, care proiecta linii spectrale pe tablă. Scrise ecuaţia care îi dăduse bătăi de cap toată după- masa. O contemplă un timp, până când auzi, slab, târşâitul unor paşi pe hol. De data aceasta, Ştefan a fost cel luat prin surprindere.
- Bună, spuse el. Nu credeam că mai ştie cineva de locul ăsta.
- Ori de câte ori mă blochez, vin aici, în speranţa că poate mai pluteşte puţin din geniul lui Einstein în aer, răspunse ea.
- Tata l-a invitat la noi acasă, la cină, după o prelegere, zise Ştefan. Aveam opt ani. Era îmbrăcat în redingotă, papuci de casă şi o pereche de pantaloni în dungi, cu un nasture lipsă. Mi s-a părut cea mai grandioasă ţinută.
- Aşa-i?
- După cină, mi-a citit din cartea lui preferată pentru copii. „Şi iată o lege teribilă aici - a fost făcută din greşeală, dar asta e - anume că, dacă cineva îşi doreşte foarte mult tehnologie..."
- „Vor insista să o aibă şi o vor utiliza neîncetat", continuă Hannah. E un citat din romanul Oraşul magic.
- Exact! L-ai citit?
- Tatăl meu - aleha-ha-sholem - obişnuia să-mi citească din el. Mă pune pe gânduri lucrul ăsta acum, când, în încercarea noastră de a găsi adevărul, construim tehnologii teribile pe care lumea le va avea şi le va folosi.
Ştefan se îndreptă spre tablă şi o întrebă:
- Aici ai rămas blocată?
- E o nimica toată. Hannah luă buretele de şters de sub tablă, dar el o opri. Atingerea lui pe mâna ei era mai puternică decât se aşteptase, poate mai puternică decât intenţionase chiar el. Mâna îi zăbovi o clipă prea mult pe a ei, aşa că ea îi simţi pielea fină, netedă, caldă.
- Ţi-e teamă că-ţi fur ideea?
Hannah îl privi lung, fără să răspundă.

- Dacă mai are vreo importanţă, să ştii că îmi pare rău.

- Dar Kurt? Şi lui îi pare rău?

- N-aş îndrăzni să vorbesc în numele lui.

- Un savant adevărat nu-i exploatează pe ceilalţi, ci colaborează cu ei, spuse Hannah, trăgându-şi mâna.
- Atunci permite-mi să fiu un savant adevărat. Ştefan făcu un pas înapoi, pentru a avea o imagine de ansamblu a ecuaţiei. Luă o bucată tocită de cretă şi începu s- o rostogolească în palmă, de parcă s-ar fi jucat cu o pereche de zaruri. Să încercăm cu x la a cincea, să vedem ce se întâmplă.
Avea un fel aparte, foarte impetuos, de a scrie cu creta pe tablă - parcă lovea o piatră pentru a obţine o scânteie. Când văzu ecuaţia modificată, Hannah răsuflă adânc.
- Da! zise ea, bătând din palme. Asta e!
- Poate că este ceva din Einstein în aer, totuşi, glumi el, zâmbind ca un şcolar mândru de fapta lui, dar deveni iar serios când observă expresia descumpănită de pe chipul lui Hannah. Ce este? Nu ajută asta la rezolvarea problemei tale?

- Să o lăsăm baltă, spuse ea.

- Uite, îmi cer scuze. Altceva nu pot...

- Nu e vorba despre asta.

- Atunci despre ce?
- Mă chinuiesc de trei zile cu o problemă pe care tu ai rezolvat-o în mai puţin de trei minute, între cină şi teatru. Copie ecuaţia în caietul ei de laborator, bucurându-se de eleganţa acestuia. Ce s-a întâmplat cu băieţelul care-l iubea pe Einstein? îl întrebă ea.
- Este exact aceeaşi persoană, răspunse Ştefan. Fiul lui Max Frei, care nu-şi
atinge niciodată adevăratul potenţial.
- Poate că e timpul să se maturizeze. Hannah închise brusc caietul şi-şi înfipse creionul în coc.
- Aşa ceva ar fi extrem de periculos, spuse Ştefan, cu privirea la ecuaţia de pe tablă.
- Adică? Ce vrei să spui?
Nimic. îşi frecă uşor mâinile, să scape de praful de cretă. Hai să vedem dacă funcţionează.După zece zile lungi, petrecute în laborator, lucrând şi iar lucrând la nişte teoreme, testând şi retestând ipoteze, Ştefan stătea în spatele lui Hannah şi-i ţinea coatele în mâini cu o duioşie care părea la fel de firească precum

numerele care se alăturau unul lângă altul într-o formulă inevitabilă.
- E timpul, spuse el, iar Hannah porni acceleratorul de particule. îl priviră amândoi cu atenţie în timp ce fluorescenţa de cristal strălucea într-o culoare verde intens. Atunci ea aruncă o privire către secundarul ceasului şi-şi notă fiecare ticăit pe măsură ce culoarea devenea tot mai slabă, tot mai slabă, până dispăru. Ştefan verifică datele şi notă ecuaţia modificată în caietul lui scump, cu coperte de piele.

- Ce zici de un amplificator proporţional? întrebă el.

- E bun în teorie, spuse Hannah. Trebuie doar să-l facem să

funcţioneze.

- Mai precis, tu trebuie să-l faci să funcţioneze. Eu doar îmi asum

meritele.
- Foarte haios. Hannah îl lovi uşor peste braţ cu dosul palmei. Oricum, poţi să accepţi, pe bună dreptate, orice merite ţi se acordă. Nu aş fi reuşit singură.
- Nici eu, răspunse Ştefan. Nici nu mai ţin minte de când n-am mai avut mintea atât de limpede când am muncit sus, în laboratorul meu.
- O fi altitudinea mai joasă de vină.
- Voiam să te întreb ceva - începu Ştefan, dar Hannah tuşi şi făcu un gest cu capul către uşă. Din hol se auzea un ţăcănit ascuţit de tocuri scumpe: clec, cioc, clec, cioc.
- Ştefan? Era Ulrike. Ştefan Frei, eşti acolo?

Hannah se retrase în spatele mesei de laborator. Ştefan îşi redobândi prezenţa de spirit şi răspunse

:- Da, sunt aici.
Ulrike apăru în uşă, îmbrăcată într-un costum de seară făcut la comandă, din mătase, cu mărgele din cupru. Părul îi era pieptănat lins pe cap, lucru care îi scotea în evidenţă pomeţii ascuţiţi şi trăsăturile severe, frumoase.
- Ce faci aici, în temniţa asta subterană? Aruncă o privire fugară, plină de dispreţ, în direcţia lui Hannah. Ciudat, nu ai fost niciodată atât de dedicat muncii tale până acum.
- Nu am fost dedicat faţă de nimic până acum, răspunse Stefan. Credeam că asta iubeşti la mine.
Hannah observă cum Ulrike strâmbă uşor, din colţul gurii, la auzul cuvântului „iubeşti".
- Ai uitat? în seara asta era vorba că mergem să vedem Die Walküre. E debutul lui Lotte. Am întârziat deja, plus că trebuie să ne oprim să te schimbi într-o ţinută corespunzătoare.
- N-am uitat. Doar că nu sunt convins că îmi permite timpul să merg la Operă, aş putea face lucruri mai utile.
- I-am promis Lottei că o să mergem.
Stefan îşi trecu degetul mare de-a lungul marginii mesei de lucru, pipăind lemnul de parcă ar fi căutat rune sau vreun text antic în Braille. Evita intenţionat să se uite la Hannah, iar aceasta din urmă simţi cum îi iau foc obrajii de indignare; se comporta ca un băieţel răsfăţat care refuza să ia o decizie pentru că nu voia să-şi asume responsabilitatea alegerii.
Ulrike se apropie de el, îi îndepărtă o scamă imaginară de pe rever şi-i zise aproape în şoaptă:
- Henry Ford şi soţia lui vor fi acolo. El şi cu ceilalţi reprezentanţi ai firmei sunt nerăbdători să te cunoască, Stefan; are propuneri pentru a transforma linia de producţie Ford din Germania - vor să introducă una pentru uz militar. Ne aşteaptă la cocktail în douăzeci de minute. Kurt a aranjat un apartament privat la Das Französische.
- Da. Aşa-i. Tonul vocii lui Ştefan era ciudat de placid. Ford.
- Ştefan. Dragul meu. Sunt mulţi bani la mijloc. Poate că asta nu are nici o importanţă pentru familia ta, dar pentru a mea are. Kurt se bazează pe tine, trebuie să fii acolo. Ai cinci minute, ne întâlnim la maşină. Dacă decizi să rămâi aici cu ea, nu pot garanta care vor fi consecinţele. Se întoarse pe călcâie şi ieşi.
Ştefan înjură oarecum indiferent şi-i spuse lui Hannah:
- Putem relua mâine.

- Sigur, răspunse Hannah. Nu ne putem permite să uităm ce e important cu adevărat. Doar suntem într-o perioadă de război.
Nu făcu nici un efort să disimuleze aciditatea din ton când exprimă aceasta, dar deja îl cunoştea îndeajuns ca să ştie că, oricât de mult l-ar provoca, el ar rămâne impasibil. Asta ar fi însemnat să aibă anumite principii foarte puternice, diferite de atitudinea lui obişnuită de a nu opune rezistenţă, iar Hannah bănuia că nu era capabil de aşa ceva.
- De ce nu mergi acasă să dormi puţin? o întrebă el în timp ce-şi dădea jos halatul şi-şi lua paltonul. Ne ocupăm de asta de zile întregi. Meritătm o pauză.

- Poţi vedea diferenţa? Toată viaţa ta e o pauză.

- Şi toată viaţa ta e în acest laborator subteran.

- Aşa vorbeşti, de parcă aş avea de ales!
- Hannah. îi puse mâinile pe umeri şi o întoarse cu faţa spre el. în ochii lui se citea un amestec curios de impetuozitate şi nehotărâre. Ai încredere în mine?
- Poftim?
- E o întrebare simplă: ai încredere în mine? Am muncit în laboratorul ăsta câte şaisprezece ore pe zi în ultimele zece zile. Am trăit împreună micile succese şi frustrări, am vorbit despre ştiinţă şi ambiţii şi despre copilăriile noastre. Chiar nu ţi-am câştigat deloc încrederea?
Hannah se simţi bulversată, nu înţelegea de ce o întreabă aşa ceva şi nu ştiu ce să răspundă, nici măcar în minte.
-Larevedere, domnule doctor Frei. O seară plăcută la Operă.
O lăsă stând acolo în picioare, în liniştea şi singurătatea laboratorului care fusese cândva refugiul ei. El a schimbat asta, vedea clar acum. Tablele erau acoperite cu hieroglifele lui, iar parfumul lui caracteristic, de coniac, bergamotă şi lemn de santal, încă plutea în aer. îşi simţea umerii calzi şi moi, deşi mâinile lui fuseseră reci când o atinseseră. Pe Hannah o tulbura faptul că trebuia să admită că nu mai era imună la farmecele lui. Păţise şi ea precum Karin, cea care, în ultimele zile, se cam făcuse de râs, sosea devreme şi pleca târziu, agăţându-se de fiecare cuvânt rostit de Ştefan. I-a adus ştrudel făcut de mama ei, a fost foarte atentă cu cafeaua lui, să fie exact cât trebuie de caldă şi de dulce. La sfârşitul fiecărei zile, când Ştefan o lăuda pentru dedicare şi insista

că trebuie să plece acasă, Karin strălucea ca un bec cu halogen. Hannah simţi cum întreaga atitudine i se înăspreşte la gândul că el o juca şi pe ea pe degete, în aceeaşi manieră, făcând-o să se simtă indispensabilă şi sclipitor de inteligentă, suscitându-i respectul profesional după care tânjea ea şi folosindu-se de conversaţii personale şi atingeri fizice atât cât să-i dea impresia că deveneau tot mai apropiaţi.
Deci, iată răspunsul la întrebarea lui - nu, nu avea încredere în el, dar îl plăcea. Nu putea nega asta. Era bucuroasă când îl vedea sosind dimineaţa, conştientă că munca lor îi va declanşa o furtună electrică în creier. După ce se lăsa liniştea, încăperea aceea întunecată, sumbră, răsuna de idei, râsete şi momente de geniu. Se mişcau, sincronizat, în paşi de dans în jurul laboratorului, cu naturaleţe, aproape cu exaltare, iar între ei exista acea chimie rară între doi oameni care se potrivesc şi colaborează bine. Dar lucrul cel mai ameţitor nu era genialitatea pe care o emana prezenţa lui în încăpere, ci genialitatea pe care o scotea la iveală în ea. Hannah nu mai fusese niciodată atât de perspicace ca acum. Când el vorbea despre posibilităţile de fisiune, era conştientă de fiecare moleculă de praf de cretă de pe degete. încă de când era doar o copilă ştiuse că exista ceva în interiorul ei - ceva latent şi nesigur şi captivant -, iar acum acel ceva îşi găsise contextul propice pentru a se manifesta. Când închidea ochii şi asculta sunetul vocii lui, întreruptă de zgomotul frenetic, sacadat, al cretei pe tablă, se simţea la marginea unui univers a cărui ordine a fost restabilită. Teoreticul devenea realitate fizică. în sfârşit, toate acele posibilităţi de mult imaginate care existau în exploatarea puterii atomice, punerea în aplicare a celor mai fantastice visuri ale ei, tot ceea ce i-a insuflat tatăl ei - totul era acum realizabil. Claritatea perspectivei era terifiantă - părea atât de aproape, dar mult mai puternică, lucrucare o emoţiona până în adâncul fiinţei sale.
Petrecerea era pe încheiate, rămăseseră doar câţiva rătăciţi. Tipul cu cizme de cowboy dansa acum cu o sticlă de Jim Beam în braţe. Jack îşi aprinse a treia ţigară Camei şi-i oferi una lui Hannah.
- Să vedem dacă am înţeles bine, doamnă doctor Weiss. Vrei să cred că erai pe punctul de a face descoperirea ştiinţifică supremă a timpurilor noastre şi că, atunci când Stefan Frei a mers la Operă, ai renunţat la tot? „Meh, cred că o să stau acasă în seara asta, să vedem ce se mai aude la vechiul Volksempfänger." Fii serioasă.
- Domnule maior Delaney, zise Hannah cu admiraţie sinceră, continui să mă impresionezi cu cunoştinţele dumitale din domeniul culturii germane. Sau doar îţi place cuvântul... Chiar ştii ce înseamnă?

- E un radio mic, cu frecvenţe AM, care, iniţial, a fost vândut nemţilor pentru divertisment ieftin. S-a dovedit a fi cel mai puternic instrument de răspândire a propagandei creat vreodată.
- Impresionant.
- Noi la birou îi spunem „botul lui Goebbels".
- Da! Pentru că seamănă cu un nas mare şi rotund, spuse ea cu o notă de tristeţe în glas. Ideea ca fiecare cămin să aibă un radio era o noutate, iar modelul era inteligent: compact, trainic şi prezentat într-o carcasă foarte atrăgătoare de bachelită. Puteai să-ţi cumperi în orice culoare. Sau cel cu model de carapace de broască. Preferatul meu. Sabine m-a tot implorat să o duc la - oh, cum i se spune aici unui magazin pentru tot felul de mărunţişuri?
- „Magazin de chilipiruri"?

-„Magazin de chilipiruri", repetă ea, fără a înţelege pe deplin termenul, pe care îl luă, totuşi, ca atare şi-l reţinu. I-am cumpărat unul de culoare albastru intens.

Împrumutat lac de unghii de la mine şi a pictat pe el nişte floricele roşii.
- Mai povesteşte-mi despre Sabine, spuse Jack.
- Ţi-am povestit deja. Hannah scoase din poşetă o trusă compactă de machiaj şi- şi refăcu stratul de ruj, de un roşu-închis. Ea e cea care a trimis cărţile poştale.
- Cred asta, aşa cum cred şi că ai renunţat la munca ta cu domnul doctor Frei. Noi ne asemănăm mult mai mult decât îţi închipui, Hannah, tu şi cu mine. Amândoi suntem extrem de ambiţioşi - periculos de ambiţioşi. N-aş putea niciodată să renunţ la ceva pentru care am muncit întreaga viaţă. Şi nici dumneata.
- N-am renunţat, spuse Hannah. Mi s-a interzis.
- Cu siguranţă ţi-ai dat seama care era scopul acelor descoperiri uimitoare. în mâinile cui vor ajunge. Ştiai de lagăre.
- Credeam că sunt în siguranţă, spuse Hannah. Angajatorul meu m-a asigurat că eram în siguranţă pentru că munca mea era necesară în cadrul unor proiecte critice. Eram cetăţean austriac şi fiica unui erou de război german, lucru care mă scutea de...

- Dar unchiul şi verişoara ta?

- Am crezut că o să-i pot proteja.

- Cum? Jack se aplecă înainte. Cooperând cu naziştii?

- Pentru noi nu era „cooperare cu naziştii" să ne cumpărăm pâine după ora patru. Respectam legea şi făceam ceea ce trebuia pentru a ne continua vieţile.
- Ce fel de viaţă e aceea - să-ţi duci cu greu zilele, cu un bocanc apăsat pe ceafă?
- Pari la fel de naiv ca Sabine, spuse Hannah, cu o urmă abia perceptibilă de zâmbet în colţul gurii.
- N-aş putea niciodată să trăiesc aşa. Aş simţi că trebuie să ripostez.
- Voi, americanii, zise Hannah pe un ton sfidător. Sunteţi ai naibii de încrezuţi. „Daţi-mi libertate sau moartea!" Spuneţi asta cu atâta uşurinţă pentru că nu aţi fost niciodată puşi în situaţia de a alege între demnitate şi moarte. între iubire şi pâine. îi învinuiţi pe evrei pentru propria lor exterminare pentru că nu aveţi puterea să spuneţi „Mulţumesc lui Dumnezeu, aş fi putut fi eu în situaţia aceea".

- Am înţeles ce vrei să spui, aşa e. Dar poporul american nu ar permite niciodată să se întâmple aşa ceva. Noi credem, în esenţă, că toţi oamenii sunt creaţi egali - se opri când văzu că ea râde de el.
- Oh, a trecut amendamentul Alice Paul, cel care le dă femeilor drepturi egale? Nu ştiu cum se face, dar eu n-am auzit, spuse ea. Nu înţeleg. Nu sunt intrări şi robinete destinate exclusiv celor de rasă ariană? Lagăre cu familii de japonezi la câteva sute de kilometri distanţă de aici? Cluburi şi universităţi unde evreii sunt verboten?
Chipul lui Jack încremeni. îşi sprijini coatele pe genunchi, reflectând la următoarea întrebare:
- Atunci ce cauţi aici, doamnă doctor Weiss? De ce ai vrea ca această ţară teribilă, despotică, să câştige un război care, după toate probabilităţile, va pune Statele Unite ale Americii pe poziţia de superputere ce va controla întregul glob pe o perioadă foarte lungă de acum încolo?
- Şi ce-aş putea face, domnule maior Delaney, să mă prefac că mă alătur ţării mele adoptive? Să mă prefac că am întors spatele patriei mele, pe care am iubit- o? Ştim amândoi că ţi-ai fi dat seama de asta imediat şi m-ai fi bănuit de spionaj, aşa că ne-am scutit unul pe altul de alte bătăi de cap. Dar acum presupui că sunt spioană tocmai pentru că nu m-am prefăcut.
- Eu nu mă ocup cu presupuneri, doamnă doctor Weiss. Caut în profunzime, scot la iveală fapte şi apoi trag concluzii. La fel ca dumneata. Sunt loial adevărului.
- Adevăr! Libertate! Ce idealuri măreţe! Şi totuşi, disting o anumită...
- Ce? o întrebă Jack, provocând-o în momentul în care văzu că se opreşte.
- Nu sunt sigură, răspunse ea. Tristeţe, poate. Singurătate, fără îndoială. Şi poate şi un strop de dezamăgire.

- Să revenim la fapte.

- Da, bineînţeles.

- Prin orice mijloace se impun, spuse Jack.

Hannah observă că rostise aceste vorbe cu grijă, pentru ca tonul să nu pară ameninţător, doar ferm, ca şi cum ajunsese la o trecere de

cale ferată, iar el o avertiza în legătură cu un tren de marfă care se apropia.
- Continuă relatarea despre ecuaţii, îi spuse el.
- Au greşit abordarea, răspunse Hannah. Erau ca nişte orbi în faţa unui elefant şi aproape toţi refuzau până şi ideea de a cere ajutor unei evreice.

Jack se aplecă iar spre ea:

- Aproape toţi?

- Au fost câteva excepţii.

- Cum ar fi...

- Gregor Stern, spuse Hannah, după cum ai afirmat deja.

- Şi Ştefan Frei.
- Băiatul de aur? îşi aranjă o şuviţă rebelă, împingând-o uşor înapoi în pieptenele cu pietre preţioase. Era pe locul doi în lista celor favoriţi pentru conducerea Institutului - ca să nu mai vorbim de înţelegerea cu Henry Ford şi de câştigarea Premiului Nobel.
Jack se aplecă înainte, vorbind încet, dar cu o notă imperativă în vocea care nu trăda nimic altceva:
- Doamnă doctor Weiss, dumneata înţelegi care e miza aici? Ai lucrat cu arhitectul lui Hitler care se ocupa de bomba atomică.
- Ştefan Frei nu a lucrat cu nimeni. El doar a găsit oameni pe care să-i folosească.
- Dacă dumneata ai fost atât de utilă, de ce te-a lăsat să pleci?
- Va trebui să-l întrebaţi pe el asta.
- Dar te întreb pe dumneata, răspunse el. Vreau să ştiu de ce dumneata, o evreică, ai cooperat cu naziştii.
- Toată lumea a făcut ce-a putut ca să supravieţuiască.
- Nu chiar toată lumea. Dumneata de ce ai făcut asta?
- Guvernele sunt trecătoare, spuse ea. Un pic de tiranie părea doar o altă mişcare de pendulă.
-La început.
Hannah încuviinţă din cap.
- Naziştii îi urăsc pe evrei. Nu sunt primii din istorie. Doar că se pricep excepţional de bine la asta.
- Trebuie să alegi de partea cui eşti, Hannah.

- Chiar trebuie? Pe timp de război, legăturile şi separările se amplifică. Devotamentul nostru faţă de tot ce iubim devine prioritar, în timp ce frica noastră de tot ce urâm se ascunde în spatele unei aparente nevoi de dreptate.
- Iar dumneata nu crezi că dragostea va învinge în faţa urii?
- Cine poate crede că ăsta e un lucru bun? întrebă Hannah, râzând. De-a lungul istoriei s-au comis mai multe atrocităţi în numele iubirii decât în numele urii. Pe timp de război, domnule maior Delaney, dragostea e periculoasă. Pe timp de război, atracţia devine nestatornică. E în natura omului să sexualizeze atracţia şi e în natura naturii să creeze atracţii. într-un fel, e vorba pur şi simplu despre fizică nucleară.
- Hannah, suspină Jack, dacă aş avea destul timp la dispoziţie să stau aici toată noaptea şi să ascult astfel de lucruri, aş face-o. Dar nu am timp. Nici tu. Ai ocazia acum să-mi spui adevărul, adică întregul adevăr, sau te vei trezi într-o situaţie extrem de dificilă.
Văzând că Hannah nici nu clipeşte la vorbele lui ameninţătoare, intensifică ofensiva.
- Ştii ce păţesc spionii la Leavenworth, Frăulein? Spionii nu sunt prizonieri de război, să se bucure de protecţia Convenţiei de la Geneva, sau cetăţeni obişnuiţi, ocrotiţi de Constituţie. Pe timp de război, spionii sunt consideraţi inamici ai statului. Ei sunt interogaţi... Pronunţă cuvântul rar, apăsat, permiţându-i, astfel, răgazul de a-l asocia cu conotaţii neplăcute... apoi judecaţi de un tribunal militar. Fără juriu. Fără protocol de drept de apel. Din experienţa mea, sentinţele sunt rapide şi nemiloase. Singura dumitale speranţă acum...
- Am înţeles, ai fost cât se poate de clar, îl întrerupse Hannah, cercetând cu privirea rămăşiţele unei petreceri la care ea nu s-ar putea niciodată simţi în largul ei - printre beţivi care continuau să danseze şi cupluri îmbrăţişate în colţuri întunecate. Pe timp de război. Expresia asta mă scoate din minţi. De când mă ştiu e tot timp de război şi această expresie a fost invocată mult prea des pentru a justifica tot felul de orori care s-au comis.
Se lăsă pe spate, părea şi mai mică din cauza fotoliului, şi, preţ de o secundă, Jack se gândi că poate o speriase, dar ea continua să-l privească în ochi fără teamă, hotărâtă să ducă jocul până la capăt. Apoi, tot fără să zică nimic, Hannah mâzgăli ceva pe un şerveţel şi-l împinse pe masă către Jack, înainte de a se ridica să plece.

Restaurantul lui White Santa Fe

Mâine la 5.NOTĂ DE CONSTATARE

Capitolul 1

SUBIECT: PERSONAL COMPROMIS LA SEDIUL Y Către: Donovan

De la: Delaney
REZUMAT: 1) După ce am concediat peste 30 de angajaţi esenţiali şi neesenţiali de la Sediul Y care au semnat petiţia REICHL, putem trage, cu destulă certitudine, următoarele concluzii: Aici loialitatea e ca şi inexistentă, mâncarea e o porcărie şi ar fi imprudent să încredinţăm savanţilor europeni informaţii confidenţiale în afară de cele absolut necesare muncii lor. 2) WEISS s-a dovedit cam reticentă când a trebuit să vorbească despre relaţia ei cu STERN, care e un agent de legătură pentru oricine o fi la celălalt capăt al acestui fir. Bănuieli puternice că ar fi vorba despre FREI S.
RECOMANDĂRI: 1) WEISS să fie interogată din nou într-un alt loc.
Jack se plimba încoace şi-ncolo prin faţa ferestrei din biroul barăcii Quonset, plimbând o minge de cauciuc dintr-o mână într-alta şi strângând-o cu putere. Soarele, în nuanţe intense de portocaliu şi roşu, se scufunda dincolo de stâncile neregulate din Los Alamos, aruncând reflexe de culoarea chihlimbarului peste munţii din jur. Jack era conştient de frumuseţea incredibilă a peisajului, dar seninătatea sacră a locului îi rămânea străină. Cerul, de un turcoaz ameţitor, se întindea pe kilometri întregi în orice direcţie priveai. Jack prefera claustrofobia agitată a bazei militare, cu încrengăturile ei de linii telefonice, sfori cu haine la uscat care fâlfâiau în vânt şi cabluri electrice improvizate. Era obişnuit cu construcţii alcătuite din linii orizontale şi verticale: zgârie-nori din oţel, blocuri de apartamente, metrou şi linii de autobuze. Rar vedeai linia orizontului în New York; aici, în schimb, nu întâlneai cu privirea nimic altceva, doar orizont la nesfârşit. Asta îl făcea pe Jack să se simtă inconfortabil, la vedere, expus privirilor scrutătoare.
- Nu trebuia să fii la restaurantul din Santa Fe, să te întâlneşti cu ştii-tu-cine? întrebă Epstein.

- M-am gândit că ar fi mai bine să o las să se streseze puţin. Vreau

Capitolul 2

să-şi dea seama cât de tare îşi doreşte să vorbească cu mine.

- Eşti sigur că nu-i invers?

Jack scăpă mingea, iar Epstein se aplecă să o caute.

- îmi cer scuze, domnule, spuse Epstein. Nu e treaba mea.

- Spune ce te frământă, locotenente.

Domnule, cu tot respectul cuvenit, din câte am observat eu, doamna doctor Weiss are un anumit efect asupra unor persoane - şi nu zic că dumneavoastră vă număraţi printre ele - dar gândiţi-vă la Peter Reichl, de exemplu. E departe de soţia lui de ceva vreme şi poate că se simte un pic...- Singur, completă Jack.
- Se poate spune şi aşa.
- Vrei să spui că nu o observ pe doamna doctor Weiss cu destulă atenţie?
- Dimpotrivă, spuse Epstein. Sunteţi atât de concentrat asupra ei, ca suspectă, încât mă întreb dacă nu cumva pierdeţi din vedere imaginea de ansamblu.
Epstein verifică teleimprimatorul. Era după-amiaza târziu, astfel că ştirile acopereau doar lista zilnică de decese, un şir aparent nesfârşit care le reamintea cu fiecare bătaie importanţa sarcinii pe care o aveau de îndeplinit.
- Interesant, spuse Epstein. Doamna doctor Weiss a numit-o pe verişoara ei, Sabine, drept cea mai apropiată rudă în Chicago, dar nu şi aici, în Los Alamos.
- E greu să trimiţi cărţi poştale unui cadavru, răspunse Jack.
Detesta să fie minţit; detesta şi mai mult felul în care Oppenheimer şi Groves - iar acum chiar şi Epstein - îl tot sâcâiau cu aluzii mai mult sau mai puţin subtile că el s-ar simţi atras de Hannah Weiss, lucru care influenţa investigaţia. Era o reacţie naturală, fizică, dar Jack se mândrea cu faptul că era greu de descifrat, ca persoană, iar Groves era omul care ar pune deoparte orice informaţie, cât de măruntă, pe care să o poată folosi, la nevoie, în viitor. Cine nu s-ar simţi atras de o femeie frumoasă, în această lume care colcăie de halate de laborator şi uniforme măslinii? Poate că Groves se gândise la acelaşi lucru ca şi el: că era fermecătoare, că prezenţa ei în locul acesta arid semăna puţin prea mult cu bobocul intangibil de cactus senita, protejat de ţepi gri, periculoşi. Fapt ce o făcea şi mai ademenitoare.
Sună telefonul, iar Epstein se întinse după el şi răspunse:
- Biroul domnului maior Delaney.
Ascultă, notându-şi ceva pe caietul de copii pe care-l folosea totdeauna. De parcă ar fi fost un şcolar în clasele primare. Era una dintre excentricităţile care-i plăceau lui Jack. Locotenentul acoperi receptorul cu mâna şi spuse:
- L-au găsit pe Gregor Stern.
- Excelent, spuse Jack, dar simţi o undă de gelozie străbătându-l. Ar fi trebuit să fi rămas acolo, în Europa, nu să vină aici, în deşert,

scotocind după scorpioni pe sub stânci. Şi totuşi, era o veste bună. Epstein era în extaz. Trânti receptorul înapoi în furcă şi zise, aproape chiuind de bucurie:
- Le-am făcut-o nemţilor!
- Bine, bine, Gladys, dă-mi informaţiile.
- Colonelul Pash şi operatorii de la Alsos au fost supravegheaţi toată noaptea la poşta din Zürich. Cu câteva ore în urmă - ce să vezi? -, apare Stern. Merge direct la cutia poştală. Nici măcar nu aruncă o privire în spatele lui. îl văd cum îndeasă ceva în buzunarul de la piept - pac! -, intră peste el. Frumos. Din cauza dovezilor concrete, elveţienii n-au mai putut face nimic. Şi doar ştiţi cum e Pash.
- Da, ştiu.
Colonelul Boris Pash, iniţial un opozant al bolşevicilor, era un bărbat scund, îndesat şi un denunţător înfocat al comuniştilor. încă aştepta ziua în care cei din dinastia Romanov vor fi reinstauraţi pe tron, ca să se poată întoarce în ţară. Nu permitea nimănui să-i pună beţe în roate şi nu-i păsa cine avea de suferit. Jack ştia asta din experienţă. Strânse în mâna dreaptă mingea de cauciuc şi simţi nervul afectat care îi străbătea braţul, de la încheietură până în ceafă.

- A fost nevoie de ceva muncă de convingere cu Stern, spuse

Epstein. -Şi?

- Cărţile poştale erau destinate prietenului nostru, Stefan Frei. Deci, iată dovada. Hannah Weiss a lucrat direct cu fizicianul care conducea acum echipa germană de laureaţi ai Premiului Nobel care construiau bomba. în ciuda obiecţiilor şi negărilor ei, au continuat să comunice, poate chiar să şi lucreze, după ce ea a părăsit Germania. Jack simţi ticăitul ceasului.
- Cartea poştală a lui Stern - ce scria în ea?
Epstein îi întinse traducerea notată cu un scris mâzgălit, grăbit.
Maimuţele şi copiii să-ţi laude arta

Dacă admiraţia lor îţi e pe plac,

Dar nu vei reuşi nicicând să te adresezi inimii

Dacă ceea ce spui nu izvorăşte din propria-ţi inimă.

Jack împături foaia pe care era scrisă poezia, dornic şi el de puţină relaţionare de la inimă la inimă.

- - Scuză-mă, domnule locotenent. Am o întâlnire.îmi aminteşte de forturile pe care le construiam cu Ulrike în pădure, spuse Ştefan, uitându-se la prototipul primitiv al reactorului nuclear pe care îl încropiseră împreună, pe podeaua din laboratorul de la subsol al lui Hannah. Petreceam ore întregi asamblându-l, plănuiam să ne facem o tabără acolo, dar totdeauna venea Kurt şi îl dărâma.

- Interesant, spuse Hannah, absentă. Era concentrată asupra jurnalului în care nota distanţa exactă dintre rezervorul de apă de pe podea şi sfera de aluminiu pe care Ştefan o atârnase deasupra.

- Interesant? râse Ştefan. Se pare că nu prea.

- Am ascultat, insistă Hannah. Ulrike, pădure, tabără în aer liber, Kurt. Să sperăm că n-o să facă la fel aici.

Ştefan reglă lanţul, iar Hannah îi întinse jurnalul, ca să-şi noteze şi el observaţiile lângă ale ei. „Cu cât mă vede mai rar, cu atât devine mai suspicios. în ultimele săptămâni - ştie că lucrez la ceva."

- Eşti gata?

Ştefan încuviinţă din cap, iar Hannah roti o manivelă grea, coborând sfera în apă.

- Dacă scutul de protecţie funcţionează cum am prevăzut, apa ar trebui să înceapă să se încălzească şi să clocotească în câteva zile. Dacă nu...

Ticăitul dispozitivului de măsurare a neutronilor se transformă într-un ţăcănit turbulent şi apoi într-un vâjâit puternic. Din apa care fierbea se ridicau aburi.

- Dispozitivul de măsurare nu poate înregistra intensitatea, spuse Ştefan.

Trecem la dispozitivul cu înregistrare pe diagrame. Hannah făcu schimbarea, iar tocul începu să se mişte frenetic, în zigzag, pe braţul lui de sârmă. Scoate-1! Acum

!Ştefan trase manivela în sus, iar sfera se ridică din nou în aer. Preţ de o clipă au stat nemişcaţi, uitându-se la ea, de parcă şi ei erau suspendaţi de acelaşi lanţ de oţel, la fel de nepregătiţi de explozia neaşteptată a flăcării albastre. Hannah scoase un ţipăt şi îşi acoperi ochii, în timp ce Ştefan o trase deoparte, acoperindu-i trupul cu al lui, pentru a o proteja. Se auzi un huruit sinistru, apoi o cupă de sticlă se sparse cu un zgomot ascuţit, strident. Parcă era totul cufundat în flăcări, aerul era impregnat de trosnetele şi de strălucirea unor descărcări electrice de forma unei coroane. Reactorul nuclear era în flăcări, totul era o simfonie ce escalada pe măsură ce se elibera gazul. Hannah aruncă o găleată cu apă peste el, dar flăcările se înteţiră. Ştefan se întinse peste masa de laborator după moderatorul chimic.
- Hannah, ieşi afară! O să explodeze!
- Nu! Jurnalul...
Hannah îl căută pe bâjbâite în nebuloasa din jur, în timp ce Ştefan aruncă pulberea peste flăcările şuierânde. Focul se stinse încet, într-un cerc negru, lucios. Cei doi rămaseră nemişcaţi o clipă, apoi izbucniră amândoi, la unison, într-un râs nervos.
- Drace, zise Ştefan, tuşind. Eşti bine?
Hannah încuviinţă din cap, chinuindu-se să respire în fumul înţepător. Deschiseră ferestrele, iar aerul proaspăt de iarnă invadă laboratorul.

- Ce zici de-o plimbare? o întrebă Ştefan, pe un ton răguşit.

Hannah încuviinţă din nou din cap.

îşi luară paltoanele pe ei şi ieşiră pe uşa laterală care dădea în alee. Hannah se grăbi să ţină pasul cu Ştefan până ajunseră la colţul clădirii, unde ea se opri şi aşteptă ca el să observe că nu mai era lângă el. îl privi, zâmbind sarcastic, în timp ce el îşi continua, însufleţit, drumul şi povestea; respiraţia lui se ridica în norişori pufoşi deasupra gesturilor sale pline de vervă. Se opri, se uită în jurul lui, apoi se întoarse spre ea.
- E vreo problemă?
- Depinde de cum priveşti lucrurile, bănuiesc.
- îmi cer scuze. Din cauza interdicţiilor. Nu m-am gândit.
- Trebuie să fie plăcut, spuse Hannah. Să poţi să te plimbi oricând şi oriunde, fără să-ţi faci griji. Când se vor termina toate astea, nu

o să mai subestimez niciodată importanţa unui lucru atât de firesc, dar care acum e imposibil.
- Aşa zice şi tatăl meu. Ştefan îi oferi lui Hannah o ţigară şi i-o aprinse. Nu ştiu cum e posibil ca nişte oameni inteligenţi şi extrem de educaţi să creadă că, într-o bună dimineaţă, ne vom trezi şi vom descoperi că ceasul s-a dat înapoi cu zece ani. Bună dimineaţa! Hitler e încă un pictor din Bavaria. Vor avea loc alegeri libere. Iar noi avem din nou optsprezece ani.
- Dar toţi cei cu o inteligenţă remarcabilă - Max, Gregor, unchiul meu -, toţi zic că lucrurile se vor schimba. Până şi Sabine e convinsă că, dacă se găsesc destui oameni care să facă eforturi pentru o schimbare...

- Ei nu ştiu tot ce ar trebui.

- Dar tu ştii?

El nu răspunse, evită să o privească în ochi.

- Ştefan? Ce ştii tu şi nu ştiu alţii?
- Dacă e atât de al naibii de uşor să schimbi lumea, întrebă el, de ce nu se întâmplă asta mai des?
- Pentru că oamenii sunt tot timpul pe fugă, au propriile lor treburi de rezolvat sau pur şi simplu nu le pasă îndeajuns... dar ei... vai de mine! Hannah îşi apăsă tâmplele cu vârfurile degetelor. Bineînţeles! Nu ştiu cum nu am văzut asta până acum, Ştefan. Era chiar în faţa noastră!
- Ce nu am văzut?
- Asta! Asta! Hannah îl apucă de cot şi îl trase spre un colţ care era luminat de lampa cu gaz. Se lăsă în genunchi şi, cuprinsă de înverşunare, mâzgăli ceva pe pietricelele acoperite cu un strat subţire de zăpadă. Una atinge două, două ating patru... Şi? Şi? îşi ridică privirea spre el, desenând, cu nerăbdare, un cerc în aer. Of, nu vezi?
- E o reacţie în lanţ.
- Deci, în legătură cu întrebarea ta - iată răspunsul. De ce nu se întâmplă mai des? Sau, şi mai important: Când se întâmplă? Există două căi. Se ridică în picioare şi-l luă de braţ. Să zicem că, într-o zi însorită, ne plimbăm pe o stradă din Berlin. Toată lumea e grăbită să ajungă la destinaţie. Abia dacă bagă în seamă persoana de lângă

ei - acum ne plimbăm pe stradă şi ninge - înaintăm încet, cu paşi greoi.
- Hannah, nu înţeleg unde vrei să ajungi.
- Străinii se salută între ei, poate chiar se opresc să mai pălăvrăgească una-alta. Gândeşte-te, zise ea, privindu-l şi aşteptând ca el să înţeleagă unde bate.
- Zăpada încetineşte reacţia; zăpada e un moderator, spuse Ştefan. Aşa cum e apa grea pentru neutroni.
- Exact! Acum, ia în considerare un alt fel de grup de oameni - nu străini, ci vecini. într-un oraş mic, Rothenberg, de exemplu, şi nu într-unui aglomerat, cum e Berlin. Dacă cineva suferă o tragedie în acel orăşel, cât durează până află toată lumea?

- Doar cât să dai câteva telefoane.

- Câteva telefoane, de la unul la altul, spuse Hannah. încă o reacţie

în lanţ.

- Dar unul are nevoie de moderator, iar celălalt nu.
- Unul e încet, poate îi ia întreaga zi până ce trece toată lumea prin zăpadă. Hannah îngenunche din nou, trasând o linie ascendentă în zăpadă, iar Ştefan se ghemui lângă ea. Celălalt e rapid - ceilalţi se cunosc, aşa că mesajul circulă încoace şi încolo, întorcându-se mereu la grupul central. Unul este reactor...
- Iar celălalt este bombă. Ştefan trase o linie dreaptă de la arcul trasat de ea.
- Noi am încercat să transformăm un reactor de încălzire într-o bombă...
- ... iar asta nu se poate, spuse Ştefan, pentru că sunt diferite, sunt două... ce? De ce te uiţi aşa la mine?
- Pentru că îl văd, în sfârşit, spuse Hannah. Pe băiatul care l-a iubit pe Einstein.
- Tu ai fost aceea. Tu ai făcut asta. Ştefan o privi lung, iar ea nu distinse în privirea lui nici o nuanţă de amuzament calculat sau de intenţii cuceritoare, cum se aşteptase. în ea se citeau doar limpezime şi o admiraţie nedisimulată. De data aceasta nu mai căzu pradă instinctului ei dobândit, cultivat de atâta timp, care-i trezea nesiguranţa şi îndoiala în legătură cu propriile-i capacităţi intelectuale şi care-i spunea să plece capul şi să evite contactul

vizual. Simţea că el o vede cu adevărat, în întregimea fiinţei, fără filtru şi fără critici.
Hannah începu să tremure, dinţii îi clănţăneau, iar Ştefan o luă, protector, pe după umeri şi o trase mai aproape de el. Ea se lipi de corpul lui, simţindu-se în siguranţă, protejată de lumea exterioară, în timp ce lâna aspră şi caşmirul fin ale hainelor lui îi atingeau obrazul. Doar promisiunea rezolvării ecuaţiilor lor, pe care le mâzgăliseră pe pietricele şi care erau deja pe jumătate şterse de zăpada care cădea, o împiedică să se lase în voie şi să uite de ea în căldura îmbrăţişării lui.
- Haide.
Ea sări în picioare, îl ajută şi pe el să se ridice, apoi alergară pe alee până la uşa de la subsol. în laborator, Hannah porni acceleratorul de particule. Fluorescenţa de cristal se făcu verde, apoi un verde mai intens şi, în cele din urmă, căpătă culoarea intensă a smaraldului. Hannah verifică datele de pe dispozitivul de măsurare a neutronilor, în timp ce acesta păcănea tot mai rapid, până când se opri de tot.

- Care a fost cel mai mare nivel de energie eliberată până acum?

- Trei.

- Tocmai am obţinut nouăzeci.
- Ha! Ştefan chiui de bucurie şi se repezi să o ia în braţe, făcând-o să se simtă brusc îndrăgostită, dar el se întoarse şi reglă spectograful. Bun. Acum. Dacă reuşim să găsim o cale prin care să reflectăm nucleii înapoi în sfera centrală...
- Ştefan, zise ea. Am reuşit.
Rămaseră aşa, preţ de o clipă, în strălucirea fluorescentă. Hannah simţi cum o

străbate un fior electric prin tot corpul. Ştefan o înghionti uşor şi-i

spuse încet:

- Vine cineva.
Strecură jurnalul în buzunar, în timp ce Hannah se grăbi să şteargă ecuaţiile de pe tablă. O clipă mai târziu, când se deschise uşa, ea stătea pe scăunelul asistentei de laborator, iar Ştefan se sprijinea de masă, aprinzându-şi o ţigară.

- Bună seara, domnule doctor Diebner, spuse el, făcând un gest larg către pila nucleară, care mocnea. Tocmai voiam să dăm o petrecere cu grătare.
- Ce naiba!
Kurt Diebner încercă să înlăture cu mâna aerul greu şi adulmecă fumul ca un câine de vânătoare. în spatele lui, în hol, era Scholl.

- Domnule comandant Scholl, ce plăcere să vă văd, spuse Ştefan.

Scholl îşi bătu călcâiele şi salută:

- Heil Hitler.

- Aşa e, zâmbi Ştefan, cu maxilarul încordat.

- Ce se întâmplă aici? întrebă Scholl.

- Trebuie doar să iau pe mine un halat şi devin un pericol de

incendiu. Diebner studie sfera centrală şi întrebă:

- Aţi folosit uraniu slab îmbogăţit?

- Da. Păi, am folosit ce-am mai găsit pe-aici. Un pic de piper, de

cimbru...
- Şi aţi reuşit să produceţi nivelul ăsta de combustie? întrebă Diebner. Dumnezeule mare!
- Combustie, repetă Scholl, bucuros să audă cuvinte pe care le înţelegea. Excelent, domnilor. Exact asta spera Consiliul de Cercetare al Reichului să
obţină.
- Nu putem..., începu Hannah, dar Ştefan o întrerupse.
- Bineînţeles, spuse el. Acesta a fost dintotdeauna şi obiectivul meu. Totuşi, se înţelege, totul e în stadiu pur teoretic încă - nu e gata pentru o prezentare oficială.

Diebner răsfoi printre hârtiile de pe biroul lui Hannah.

- Aş putea să văd jurnalul laboratorului? Ştefan arătă spre

grămada mocnindă:

- Dacă reuşiţi să-l găsiţi, să mă anunţaţi şi pe mine.
- Noi doi ar trebui să colaborăm la asta. Diebner părea jignit. Sus. Cu echipament corespunzător.
- Şi cu un asistent de laborator adecvat. Scholl o privi de sus, cu oarecare dispreţ, pe Hannah.
- Sigur, Kurt, aş fi onorat, spuse Ştefan. Ca întotdeauna.

Kurt Diebner frunzări dosarele lui Hannah, alese câteva pagini, le împături şi le băgă în buzunarul halatului.

- Bun. Mâine la prima oră sunt în laborator. Scholl ieşi după el,

spunând scurt:

- O seară plăcută.

- Asemenea, domnule.

Ştefan închise uşa după ei şi-i zise lui Hannah în şoaptă:

- Cât uraniu era acolo?

- Optzeci de micrometri.
- Şi câţi ar intra într-un bombardier Gotha?
- Nu există nicăieri în lume atâta uraniu îmbogăţit.
- Dar s-ar putea, răspunse Ştefan, dacă s-ar găsi cineva care ar fi îndeajuns de motivat să-l facă.

Hannah rămase tăcută o clipă, îngrozită de posibilele consecinţe.

- „N-o să cred niciodată că Dumnezeu dă cu zarul când e vorba de

soarta lumii."

- Faust? întrebă Ştefan. Hannah scutură din cap:

- Einstein.

- Poate Dumnezeu are uneori nevoie de puţin ajutor din partea

oamenilor.

- Ce vrei să spui?

încă nu sunt sigur, răspunse Ştefan. Dar nu mai putem fi văzuţi împreună. E prea periculos. Indiferent de ce facem de acum încolo, e obligatoriu să nu afle Kurt. Şterse o urmă de funingine de pe bărbia lui Hannah. Nu putem risca să ne doboare mica fortăreaţă.Stăteau aşezaţi la o masă, într-un colţ al restaurantului White, un fel de cantină, greu de zugrăvit în cuvinte, cu un meniu scris de mână şi desert de casă. Jack se uita cu o privire iscoditoare la Hannah Weiss. I se părea interesant că ea alesese acest loc, pentru că era tipic american, cu mese Formica mânjite de ulei şi scaune Naugahyde lipicioase. Şi totuşi, această mostră de cultură americană clasică era ascunsă într-o colonadă cu arcade din vechea Piaza, vizavi de Piaţa de la La Fonda, unde culorile roz şi coral ale chirpiciului se pierdeau în pământ. Hannah nu dădea deloc impresia că ar fi o persoană căreia îi place puiul prăjit sau omleta. Se uită rapid peste meniu şi alese o felie de prăjitură cu mere. Mâncă aproape o treime din ea - partea din centru - cu puţină frişcă, pe care o adusese chelneriţa pentru cafea. Mai fusese aici, cu siguranţă. Jack se întreba cu cine. Auzise tot felul de zvonuri despre o casă secretă, a ruşilor, care opera în Santa Fe
- poate că aici se întâlnise cu omul de legătură.
- De ce ar vrea Frei să-l ţină pe Diebner deoparte? o întrebă.
- Diebner câştigase deja un Premiu Nobel, răspunse Hannah. Bănuiesc că pe domnul doctor Frei nu-l încânta ideea de a împărţi un altul cu el.
- Dar oricum nu putea primi Nobelul fără tine, nu?
- N-aş zice că sunt eu atât de importantă.

Jack se foi, stingherit, în partea lui de separeu. I se întâmpla uneori, când stătea mult timp jos, să aibă o senzaţie neplăcută între omoplaţi, de parcă avea muşcături de furnici roşii în jos, pe şira spinării.

- S-a întâmplat ceva, domnule maior?

Ce poate să se întâmple? Jack îşi desfăcu palmele pe masă. Iată-mă

mâncând desert cu o femeie frumoasă, într-o încântătoare zi de toamnă. Cafea şi plăcintă cu mere. Păsările cântă. Soarele apune spectaculos. Ceea ce vreau să spun e că, dacă lumea într-adevăr se apropie de sfârşit... ei bine, ăsta e un mod fabulos de

aîncheia socotelile cu viaţa.

- Bănuiesc că se poate şi mai rău.

- Şi mai rău decât poţi bănui dumneata.
Hannah suspină, sătulă de jocul în care erau prinşi amândoi de două ore. Trecuseră mai bine de douăzeci de minute de când chelneriţa le adusese nota de plată pe care scria „Aveţi grijă, oameni buni, cum conduceţi."

- Aş vrea să te întreb ceva, domnule maior.

- Dă-i drumul.

- Ai fost vreodată căsătorit?

- N-am fost niciodată îndrăgostit.

- Nu-i acelaşi lucru, nu?

- în cazul meu, da.

- Şi de ce crezi că n-ai fost niciodată îndrăgostit?

- Oamenii au obiceiul să mă dezamăgească, răspunse Jack. E

rândul meu acum? Hannah încuviinţă din cap.
- De ce te-ai străduit atât de tare să mă faci să cred că dumneata şi Gregor Stern aţi avut o aventură? o întrebă el.
- Ce te face să crezi că n-am avut? îl întrebă ea, pe un ton care părea să sugereze că flirtează cu el.

- îţi place să răspunzi la o întrebare cu o altă întrebare, nu-i aşa?

- Aşa fac evreii, nu? Tradiţie talmudică. Jack se aplecă înainte şi-i

spuse încet:

- Este un tip la bar, ai grijă când te uiţi, să nu atragi atenţia.

Fără a se clinti, Hannah aruncă o privire în tot restaurantul.

- Stă acolo de când ai sosit. Pare un vânzător. Sau contabil.

- Ce caută aici? Hannah ridică din umeri:

- Bea cafea. Citeşte ziarul.

- Avea întâlnire cu cineva care n-a mai apărut, spuse Jack. De când suntem noi aici, chelneriţa s-a oferit să-i mai toarne cafea de câteva ori. Plus că a terminat rebusul, lucru pe care majoritatea oamenilor îl fac la sfârşit.
Hannah mai aruncă o privire discretă în încăpere.
- Există anumite tipare în comportamentul oamenilor când vor să ascundă ceva, spuse Jack. Dacă ghiceşti tiparul, în scurt timp afli şi adevărul.
- Şi ce-i cu asta?
- Nu eşti o mincinoasă atât de pricepută precum crezi. Jack aşteptă ca ea să obiecteze - să obiecteze vehement -, dar ea nu-l slăbi din ochi, nici măcar nu clipi. O să-ţi demonstrez. O să-ţi pun trei întrebări şi te rog să minţi când răspunzi la una dintre ele. Eşti gata?

Hannah încuviinţă din cap şi zâmbi veselă.

- Dă-i bătaie.

- Ce ai mâncat azi-dimineaţă la micul dejun?

- Fulgi de ovăz.
- De unde ai pieptenele acela de păr, cu pietre preţioase, pe care-l porţi întotdeauna?
- A fost un cadou de la verişoara mea.
- Care e ultimul lucru la care te gândeşti seara, înainte să adormi?
- Pianul care cântă în camera alăturată. Hannah luă o gură de cafea, dar se răcise deja. Deci? La care am minţit?

- Micul dejun.

- Corect, admise ea. Cum ţi-ai dat seama? Am clipit, aşa-i?

- Nu, dar la cantină se serveşte doar praf de ouă. Râseră amândoi.

- Apoi ai minţit despre pieptene, continuă Jack, iar zâmbetul dispăru de pe chipul lui Hannah. Acesta e tiparul dumitale. Ai minţit în legătură cu micul dejun, pentru că ştiai c-o să te prind cu asta şi ai vrut ca eu să presupun că aceea a fost singura dumitale minciună. Fără îndoială, ai minţit şi în legătură cu pianul, pentru că ai vrut ca eu să mi te închipui în pat, într-o noapte fierbinte, ascultând vreun preludiu languros de-al lui Chopin, imagine care mi-ar distrage serios atenţia. Şi ai minţit în legătură cu pieptenele de păr pentru că...

în loc să continue ea propoziţia, Hannah spuse:

- Dar dumneata? Care e tiparul dumitale?

- Eu nu am. Nu mint.
- Ah, bineînţeles, spuse ea. Dar să presupunem că accept această afirmaţie ca fiind adevărată - că dumneata nu minţi niciodată, lucru extrem de improbabil, statistic vorbind -, trebuie precizat că, dacă nu minţi, asta nu înseamnă că spui adevărul, nu? Aşa că mă întreb... Mângâie cu degetul marginea farfurioarei din faţa ei. Oare ce ascunzi dumneata, domnule maior Delaney? Ce eviţi să ne spui?

Jack simţi cum durerea din zona lombară i se intensifică.

- Te distrezi, nu-i aşa?

- Dumneata nu?

- Poate nu aşa de tare cum crezi dumneata.
- De unde să ştiu? spuse Hannah. Misteriosul maior Delaney nu oferă nici un
indiciu, nu are nici o scăpare, e perfect stăpân pe sine.
- Acum faci glume pe seama mea.
- Nu asta mi-e intenţia, răspunse Hannah. De fapt, simt o oarecare compasiune faţă de dumneata. Am senzaţia că, deşi oi fi având şi eu secretele mele, ale dumitale sunt mai mari. Mai dureroase. Temerea dumitale cea mai acută este să nu fii descoperit.
- Scuteşte-mă de psihanaliză.
- Acesta e tiparul dumitale, zise ea, cu ochii licărind uşor, încântată că i-a dibuit obiceiul. Dumneata nu minţi, ci ascunzi adevărul. De

aceea nu ai fost niciodată îndrăgostit. Când iubeşti pe cineva, nu te poţi ascunde. Când iubeşti pe cineva...

- Am terminat, spuse Jack, ridicându-se brusc. Pe curând, doamnă

doctor Weiss. Chelneriţa îl întâmpină la casă:

- Totul în regulă, scumpule?
- Da, mersi, răspunse Jack. Lăsă o bancnotă de zece dolari pe tejghea şi ieşi în piaţă, fără să-i acorde atenţie lui Hannah, care păşea în grabă, poticnit, alături de el, în pantofii ei total nepotriviţi pentru şoseaua aceea murdară, pietruită.

- Domnule maior Delaney? Domnule maior Delaney. Jack! El se

întoarse brusc spre ea şi-i spuse cu asprime în glas:
- Asta a fost tot deocamdată, doamnă Weiss. Dacă o să mai avem întrebări, domnul locotenent Epstein va lua legătura cu dumneavoastră.
- îmi pare rău că-ţi stric ieşirea asta teatrală, dar ultimul autobuz spre Los Alamos a plecat de mai bine de o oră. Trebuie să mă duci şi pe mine cu maşina.
- Nu trebuie să fac absolut nimic, ce mama naibii.
- Asta aşa e, răspunse ea. Domnule maior, sunteţi amabil să mă duceţi, vă rog, înapoi la Hill?
Jack stătu câteva clipe pe gânduri. Era oricând dispus să se joace de-a şoarecele
şi pisica, atât timp cât era încredinţat că el e pisica. în cazul de faţă, nu mai era atât de sigur. îi răsună în minte avertismentul lui Epstein. Atinsese un punct sensibil şi era conştientă de asta.
- V-aş fi foarte recunoscătoare, spuse ea, încercând să-l împace cu un zâmbet. Nu cred că pot merge pe jos cincizeci de kilometri în pantofii ăştia.
El se uită la încălţările ei, făcând un efort să să nu se gândească la firul acela de ciorap care-i contura piciorul, făcând un efort să ignore această admiraţie crescândă, care-i stârnea şi ciudă, faţă de felul în care îi mergea mintea.
- îmi cer scuze dacă te-am făcut să te simţi prost, spuse Hannah. Nu e nevoie să vorbim de-acum încolo.

- Ai câştigat runda asta, Hannah, dar crede-mă, o să urmeze altele.
Jack deschise portiera din dreapta, apoi ocoli maşina şi se urcă, dar, înainte de a porni motorul, îşi odihni mâinile pe volan şi spuse:
O să-ţi spun un lucru, doamnă doctor Weiss. încă nu m-ai dezamăgit.
- Hai să vorbim despre ceva plăcut, suspină ea. Nu te-ai săturat de jocurile astea de-a spionii?
- Până adineauri, nu mă săturasem, zise el cu sinceritate. încă o surpriză. Pentru amândoi.
- Bănuiesc că devine extenuant de la o vreme, spuse Hannah, să tot mergi în cerc, precum Iosua care aştepta să se năruie zidurile din Ierihon.
Jack porni maşina, ieşi din piaţă şi conduse un timp fără să zică nimic, lăsând în urmă luminile din Santa Fe. Hannah dădu jos geamul din dreapta ei şi-şi sprijini cotul de portieră, lăsând aerul rece, uscat, să-i treacă prin păr. Când cocul ei franţuzesc, strâns tare la spate, începu să se desfacă, şi-l rearanjă cu mişcări pline de graţie. Jack o urmări cu colţul ochiului cum îşi ajustează câteva şuviţe rebele şi eternul pieptene cu pietre preţioase. Observase că-l atinge chiar şi când vorbesc. Nu avea nevoie de oglindă, într-atât de înrădăcinat îi era obiceiul acesta, într-o conversaţie obişnuită, când făcea gestul acesta, dădea impresia că vrea să- şi aranjeze părul, dar Jack îşi dădu seama acum că îşi atingea pieptenele pentru a se asigura că nu-l pierduse.
Foşnetul slab al vântului îi înconjura ca un cocon. Ce uşor ar fi, se gândi el, ce
tentant, să-şi pună mâna protectoare pe coapsa ei. Să simtă cum muşchii ei se relaxează sub atingerea lui, iar capul să i se lase, graţios, pe umăr. N-ar afla nimeni; erau complet singuri. Nu se vedea ţipenie de om pe drum, doar luminile farurilor de la maşina lor. Stelele străluceau şi dispăreau cu repeziciune în bezna orizontului. Ea se aplecă mai tare pe geamul deschis şi-i spuse:
- Hmmm, inspiră mirosul de salvie.
Vocea ei tulbură vanitatea fanteziei în care fusese cufundat; era deconcertant să vadă cât de aproape era de a trece graniţa care ar anula ani întregi de muncă asiduă într-o clipă de slăbiciune. Jack începu să manevreze radioul, dar până şi undele sunetului fuseseră înghiţite de noapte, blocate de cealaltă parte a vreunui platou stâncos nevăzut.

- Am putea să ne oprim puţin? îl întrebă ea. Iubesc deşertul noaptea; se trezeşte la viaţă.
Jack trase pe dreapta şi, când stinse farurile, cerul de deasupra lor reveni la imaginea unui univers infinit. Calea Lactee era o fâşie de un alb ca de cretă, ce brăzda întinderea întunecată. Stelele erau, colectiv şi individual, incredibil de frumoase, îţi tăiau respiraţia prin felul în care parcă formau un ansamblu de lumini intense, puternice, persistente.
- New Mexico devine impresionant când nu e lună pe cer, spuse Jack.
Hannah coborî capul şi şi-l sprijini pe plafonul maşinii, poziţie care-i scotea în evidenţă linia lungă, graţioasă, a gâtului. Respiraţia ei caldă se aduna într-un norişor în faţa buzelor.
- O să vezi tu, după ce se termină războiul ăsta. Toate aceste cercetări ştiinţifice, toate aceste ipoteze şi logaritmi şi calcule şi ecuaţii ne vor duce în spaţiu. Vom călători pe lună. Vom vizita alte planete. Alte galaxii.

- Noi vom face asta? Care „noi"?

- Noi, oamenii. Omenirea. Rasa umană.

- Dar cine va reuşi asta pentru prima data? Noi sau ruşii? Hannah

ridică din umeri:
- Cât de departe e America de Rusia când te afli pe lună?
- Nu mă aflu pe lună, răspunse Jack, e un lux de care nu pot avea parte. Aşa că, din punctul meu de vedere, cele două ţări sunt destul de departe una de cealaltă, iar eu n-am nici un dubiu de partea căreia sunt.
- Un lux de care nu pot avea parte.
- Ah, da, uitasem. Jack îşi dădu jos geaca şi o aşeză în jurul umerilor ei. Problema e toată treaba asta cu „femeie-fără-ţară", „loialitatea mea e faţă de ştiinţă" - nu cred în chestiile astea. Ştiu ce faci. Mai trebuie doar să înţeleg şi de ce.
- Şi crezi că e absolut imposibil ca eu să fac toate astea pentru simplul motiv că aşa e corect, că aşa trebuie să procedez?
- Sunt convins că în mintea ta e posibil, răspunse el, dar ce spui tu nu prea o să conteze într-un tribunal militar. Lor nu le pasă de ce ai făcut, Hannah. Şi nici de ce ţi se va întâmpla în închisoare.
- Ţie o să-ţi pese?

- Nu ştiu încă.
Jack se întoarse şi observă că ea îl privea cu atenţie. în lumina stelelor, rujul ei roşu căpătase o nuanţă închisă, semăna cu cerneala de sepie. Ea îşi ridică mâna la tâmplă, apoi şi-o trecu pe după ceafă şi-şi desfăcu, încet, cocul. Părul îi căzu pe umeri, iar ea se aplecă puţin către el, privindu-l cu blândeţe în ochii care exprimau o admiraţie sinceră. Jack era convins că, dacă ar săruta-o acum, ea i-ar răspunde cu aceeaşi intensitate imediată cu care, din câte a observat el, făcea orice alt lucru. Ca un cârlig de sârmă, gândul acesta îl trase spre ea, dar terminaţiile nervoase care îi străpungeau umerii îl împiedicară să facă vreo altă mişcare.
- Hai să ne jucăm jocul tău, spuse ea. Trei întrebări, o minciună.
- Doamnele mai întâi.
- Unde ai crescut?
- West Egg, răspunse Jack. Ca Jay Gatsby.
- De ce ai mereu dureri? îi atinse uşor umărul. Te mişti tot timpul, încerci să găseşti o poziţie confortabilă.
- M-a nimerit un lunetist în ziua în care am eliberat Parisul. Ea îi masă delicat muşchii romboizi cu degetele. Glonţul a rămas acolo, în muşchi.
- Delany e numele tău adevărat?
- E numele meu legal, răspunse el. Şi cu asta sunt trei. E rândul meu. Ce ai mâncat la micul dejun?

- Pudră de ouă.

- Ai avut o relaţie secretă cu cineva la Institutul Kaiser Wilhelm? -

Da.

- Unde e adevărata Sabine?

- Nu ştiu. Şi eu îmi doresc cu disperare să aflu. Ochii lui Hannah se umplură de lacrimi, dar ea clipi, pentru a le alunga, şi-l întrebă: Unde ai crescut?
- Deasupra unei măcelării de pe strada Rivington.
- Te gândeai acum câteva clipe că ţi-ar plăcea să mă săruţi?
- Bineînţeles că nu, răspunse el. Am avut doar o senzaţie neplăcută, de la indigestie.
Hannah râse. Spaţiul dintre ei, de doar câţiva centimetri, se răsucea, se învolbura, atrăgându-i tot mai aproape unul de celălalt. Atunci ea se aplecă înainte şi-l sărută. Nu era dată cu parfum; în

afară de salvia care creştea pe marginea drumului, singurul miros care-i invadă nările fu cel de pudră de talc. Simţi cât era de delicată, cu talia ei îngustă şi încheieturile mâinilor atât de subţiri. Jack se sprijini cu cealaltă mână de marginea portierei, să prelungească momentul. Intensitatea trăirii dintre ei făcea trupurile să li se apropie tot mai mult, până când ea se depărtă, se trase puţin înapoi şi-l privi cercetător în ochi. Simţind încă atingerea caldă a buzelor ei pe ale lui, el spuse:
- Mai ai o întrebare.
- Domnule maior Delaney, spuse ea, eşti evreu?
Tăcerea care se lăsă vibra din cauza tensiunii. Se auzi doar cântecul greierilor, drept răspuns. Hannah făcu un pas înapoi, îl scrută cu privirea, în timp ce Jack ştia că ea înţelesese adevărul.
- Eşti evreu, spuse ea, iar ei nu ştiu asta. în toţi aceşti ani ai fost profund singur.
în vocea ei nu se distingea nici o urmă de satisfacţie; doar nelinişte, suferinţă. Pentru prima dată în viaţa lui, Jack avea parte de empatie din partea cuiva. Cu frică şi un sentiment profund de uşurare, el simţi cum se prăbuşesc zidurile pe care le ridicase în jurul lui cu atâta grijă. Ea era Iosua lui. Dar, în acelaşi timp, spiritul lui de vânător de spioni se trezi, adulmecă ocazia. Ştia din experienţă că peste un zid dărâmat se poate trece în orice direcţie.
- Să lăsăm jocurile, Hannah. Să lăsăm minciunile. Ridică ornamentul ei de păr cu pietre preţioase în lumina stelelor. De unde-l ai?
Nu voia să o preseze să-i dea un răspuns rapid, o va face ea când se va simţi pregătită. Au continuat să stea aşa, în beznă, uniţi prin liniştea care-i împresura. El zări coada unui iepure care dispăru aproape instantaneu într-un tufiş - o pată albă, parcă ireală. Apoi singurătatea îi înconjură din nou. Nu existau semne, stâlpi de telefon sau indicatoare rutiere. Era ca şi cum ajunseseră într-un ţinut din afara hărţilor, iar acum stăteau, clătinându-se, la marginea destrămată a lumii cunoscute până atunci.
- Aş bea ceva, zise ea, un whisky.
El încuviinţă din cap şi urcară în maşină.
Mai merseră o jumătate de oră până zăriră o luminiţă care, pe măsură ce se apropiau, devenea tot mai clar un felinar cu un bec ce răspândea lumină galbenă în jur. Brusc, radioul prinse semnal: „WGGN din Albuquerque", anunţă DJ-ul, iar cascada de sunete care urmă anulă liniştea în care fuseseră cufundaţi, înlo- cuind-o cu

realitatea exterioară. Luminile de la o clădire de pe marginea drumului pătrundeau în maşină. în faţa ei erau parcate câteva camionete prăfuite, iar pe grilajul lor se reflecta lumina roz a unei reclame la bere.
în timp ce intra cu Buick-ul în parcarea cu pietriş, Jack observă că locul acela era nefinisat, improvizat, precum cele de pe Hill. Părea un oraş-fantomă, o faţadă bidimensională care păruse reală doar preţ de o clipă din cauza peisajului pustiu din jur.
- E chiar la frontiera cu ţinutul indienilor, spuse ea, citindu-i gândurile, întotdeauna există un local care vinde băuturi la aproximativ un kilometru peste graniţă. Oppie îi aduce pe cei din echipă aici când simţim că nu mai putem sta în spaţii închise. La capătul îndepărtat al barului, câţiva amerindieni, îmbrăcaţi în cămăşi occidentale şi blugi uzaţi, beau în tăcere. Lângă uşă, doi fermieri foarte în vârstă stăteau într-un separeu; unul dintre ei începu să tuşească zgomotos. Toţi îşi ridicară privirea când cei doi intrară, amerindienii se întoarseră la băuturile lor, în timp ce Jack o ajută pe Hannah să se strecoare în separeul din spate, unde erau mai protejaţi de privirile indiscrete datorită fumului care-i învăluia. El aşează cu atenţie pieptenele cu cei doi fluturi din pietre preţioase pe masă, în faţa ei, şi-l înclină puţin, astfel că lumina de neon din spatele barului se reflecta în diamantele de pe el. Liniştea era acompaniată de un zumzăit vag, electric.
O să-ţi spun, zise ea, în cele din urmă. De data asta o să-ţi spun adevărul.La sosirea acelui Mercedes lung, negru, perdelele din dantelă de pe cele două părţi ale străzii se mişcară ca animate de o briză tăcută. Lui Stefan nu-i scăpă acest lucru, după cum se aşteptase Hannah. Nu, el ştia perfect la ce se gândeau oamenii când oprise în faţa clădirii. Dar pur şi simplu nu-i păsa.
Hannah îl văzu de la fereastra din salon şi-şi înghiţi un zâmbet. N-ar fi vrut să se bucure că-l vede, dar asta simţea. Rânjind ca un şcolar care se joacă seara în zăpadă, Stefan îşi aranjă paltonul de caşmir şi-şi luă servieta de pe bancheta din spate a maşinii.
Ea ascultă dansul paşilor lui pe scări şi în hol. Joshua deschise uşa şi spuse:
- Bună seara.
- Domnule doctor Weiss, eu sunt Stefan Frei. Mă bucur să vă cunosc. Hannah vorbeşte în termeni foarte laudativi despre...
- S-a întâmplat ceva? întrebă Hannah.

- Bună seara şi dumneavoastră, Fräulein, zise Stefan, tachinând-o, în timp ce-i înmâna un plic gros, din carton manila: O să ni se publice articolul, doamnă doctor Weiss.
- Hannah! Asta-i nemaipomenit! Joshua o luă în braţe. Sunt foarte mândru de tine, fata mea!
- Nu-mi vine să cred! îmbujorată de emoţie, Hannah încercă să desfacă plicul, dar era atât de agitată, încât nu mai avu răbdare şi-l rupse. N-aş fi crezut niciodată că vor accepta ca... oh.
Rezumatul subliniat în roşu avea deasupra titlul: „Neutroni termici şi elemente transuraniene, de dr. Stefan Frei şi dr Anthas Winik Sanheiser".

Hannah, lasă-mă să-ţi explic..

- .Nu e nevoie de nici o explicaţie. înţeleg. Hannah strecură jurnalul înapoi în plic. Sunt extrem de bucuroasă că cercetarea va fi recunoscută.
- Am programată o prezentare mâine, spuse Ştefan. Mi-aş dori foarte mult să vii şi tu.
Hannah încuviinţă din cap şi zâmbi. îi era teamă să zică ceva, avea un nod în gât.
- Luaţi loc, domnule doctor Frei, spuse Joshua. Aduc cafea. Nu, mai bine coniac. Se cuvine să sărbătorim.
- N-aş vrea să vă stric seara, spuse Ştefan.
- Vă rog, insistă Joshua. Ar fi o onoare pentru mine, am auzit atât de multe despre dumneavoastră.
- Ah, da? Ştefan ridică, jucăuş, din sprâncene, tachinând-o, flirtând oarecum, într-un mod glumeţ, cu ea, apoi aruncă o privire în jurul camerei, oprindu-se puţin asupra feţei de masă de dantelă şi asupra fotografiilor de familie de pe pian. Aveţi o casă foarte frumoasă. E o plăcere pentru mine să închin un pahar în cinstea nepoatei dumneavoastră şi a succesului ei. Lucrând cu ea în ultimele luni, am ajuns să-i admir gândirea atât de elegantă.
- Aduc paharele, spuse Hannah.
Joshua o urmă în sufragerie şi cotrobăi în spatele sticlei cu vin de Porto şi cu băuturi răcoritoare de fructe.
- Ah! Aici sunt bunătăţile, zise el, făcându-i cu ochiul lui Hannah. Se pare că există şi un pic de chimie în laboratorul ăla de fizică al vostru.
- Fii serios, spuse ea cu asprime. E colegul meu şi nimic...
Amândoi fură luaţi prin surprindere când auziră pianul din salon. Nu mai fusese atins de când murise mama lui Sabine. Era uşor dezacordat, dar Ştefan cânta superb la el.
- Preludiul lui Bach în Si bemol minor, spuse Joshua. Aproape uitasem cum sună.
Când el şi Hannah se întoarseră în salon, Ştefan se opri, jenat.
- Nu, nu, continuă, te rog, spuse Joshua, turnând coniac în pahare.
Ştefan zâmbi şi reluă Preludiul, iar Hannah rămase în picioare, fascinată. Când Joshua îi puse un pahar în mână, îşi dădu seama că tremura. Ar fi vrut să închidă ochii şi să asculte muzica, să simtă siguranţa cu care mâinile lui atingeau clapele.
- Ce drăguţ. Sabine era în uşă, scrutându-i cu privirea pe cei trei, care păreau un grup de prieteni buni.

- Domnule doctor Frei, ea este fiica mea, spuse Joshua. Sabine, haide şi fă cunoştinţă cu musafirul lui Hannah, domnul doctor Frei.
- Ştiu cine e.
-Bună seara, Frăulein. Ştefan se ridică de pe scăunelul de la pian şi se îndreptă spre ea cu mâna întinsă. îmi pare bine de cunoştinţă.
Sabine rămase cu mâinile în buzunarele de la haină, uitându-se la Ştefan cu o privire rece, necruţătoare.
- Poate că ar trebui să plec, spuse Ştefan.
Joshua o luă pe Sabine de după umeri, dar ea se smuci.
- Se pare că fiica mea a uitat cum a învăţat-o soţia mea - aleha-hashalom - să se comporte frumos.
- Şi poate că tatăl meu a uitat al cui e pianul...
- Ajunge, spuse Hannah.
- Şi ce-o să faci? O să mă trimiţi în camera mea? Oare eu sunt singura care vede ce se întâmplă cu adevărat?
- Nu se întâmplă nimic. Hannah îi arătă lui Sabine jurnalul. Uite. Domnul doctor Frei mi-a adus articolul nostru.
Sabine nici nu încercă să-şi ascundă dispreţul.
- Felicitări. E bine de ştiut de partea cui eşti.
- Noi nu suntem de partea nimănui, spuse Hannah. Suntem oameni de ştiinţă.
- Şi cine plăteşte pentru cercetările voastre? Nu faceţi altceva decât să le alimentaţi maşinăria de război.

- Sabine. încetează.

Joshua o trase pe fiica lui de braţ, aruncându-i o privire jenată lui

Ştefan.

- Nu e nici un război, spuse el.
- încă nu. Dar va fi. Curând. Nu-i aşa? Sabine rămase neclintită în faţa lui Ştefan, pe covoraşul din salon, cu obrajii îmbujoraţi din cauza aerului rece de seară şi a furiei crescânde care o cuprindea. Ştiţi ce urmează, nu-i aşa, domnule doctor Frei? Vă pasă câtuşi de puţin? Faceţi ceva ca să-i opriţi? Ceva, orice? Văzând că Ştefan nu răspunde nimic, se întoarse spre Hannah şi-i zise: Atunci el e responsabil. La fel şi tu.
Sabine plecă, lăsându-i cufundaţi într-o linişte stingheră. Auzind uşa de la dormitorul ei trântindu-se cu putere, Joshua îşi ceru din nou scuze.

- Nu, vă rog, spuse Ştefan, nu vă faceţi griji. Dădu coniacul peste cap şi apoi aşează paharul pe bufet. Vă mulţumesc pentru ospitalitate, domnule doctor Weiss. Noapte bună, Hannah. Să te odihneşti. Mâine e o zi importantă.
Imediat după ce uşa se închise în urma lui, Hannah ţâşni pe hol şi intră în camera lui Sabine fără să mai bată.
- Ce-i în capul tău? Ţi-ai pierdut...
Hannah se opri când văzu că Sabine era ghemuită pe podea, în colţul dintre dulap şi perete. Lacrimile îi curgeau şiroaie pe obraz. Plângea în hohote atât de puternice, încât sticluţele de parfum de pe măsuţă se ciocneau una de cealaltă. Hannah se lăsă în genunchi şi o luă în braţe pe verişoara ei, aşa cum făcuse când Sabine era mică. O mângâie pe cap, apoi îi îndepărtă firele de păr de pe faţa udă, întrebând-o neîncetat:
- Ce e? Ce s-a-ntâmplat?

- L-au luat, reuşi Sabine, în cele din urmă, să îngaime. L-au luat pe

Daniel.

- O să se întoarcă.

- Nimeni nu se întoarce. Nimeni. Şi eu sunt de vină.

- Nici vorbă. Hannah simţi cum o cuprinde groaza, începea să înţeleagă ce se întâmplă.
- Slavă Domnului că nu erai cu el.
- Cum poţi să spui aşa ceva? o întrebă Sabine, împingând-o de lângă ea.
- Tu eşti responsabilitatea mea, nu el. Atât timp cât tu eşti bine, în siguranţă, numi pasă de nimeni.
- Ieşi din camera mea, se răsti Sabine la ea, cu o voce de gheaţă din cauza furiei care o devora. Te urăsc... nu, urăsc naivitatea ta.
- Urăşte-mă, dacă aşa vrei, dar trebuie să ajungi în America.
Hannah îşi împreună mâinile, parcă implora răbdare, calm. Nu e a ta bătălia asta.
- Atunci a cui e? E vorba de viitorul meu.
- Da, exact. Eşti o copilă; meriţi să creşti şi să trăieşti.
- Am şaptesprezece ani. Sunt femeie. Iar Daniel... el... Sabine scutură din cap, vocea începu să-i tremure din nou din cauza lacrimilor. El ştia asta. Şi m-a iubit. Şi dacă nu lupt pentru el, dacă

tu nu lupţi, dacă tati nu luptă, ei vor continua să spargă geamuri şi să ia oameni - şi atunci cine rămâne?
Sabine mai plânse o vreme, iar Hannah plânse cu ea.
- întreaga lume e un haos; şi îmi pare rău pentru Daniel, dar nimic din ce s-a întâmplat nu e din vina ta.

Sabine îşi ridică privirea, clipi de mai multe ori, chinuindu-se să

respire.

- El doar executa ordine.

- De la cine? întrebă Hannah. De la tine?
Sabine încuviinţă din cap, incapabilă să mai rostească vreun cuvânt.
- Toată treaba asta cu broşurile - Sabine, spune-mi adevărul. Cât de implicată eşti?
- Tatăl lui Daniel are o imprimerie. A luat-o când s-au închis ziarele. Aşa că am venit eu cu o idee pentru că soldaţii, unii dintre ei, sunt de aceeaşi vârstă cu mine, Hannah. Ei nu ştiu - sau le e teamă -, iar noi am vrut doar să le spunem că nu trebuie să facă toate astea, pentru că, dacă soldaţii refuză, nu vor mai exista deportări. Aşa că eu am scris poezii, Daniel le-a tipărit, iar eu şi fetele mergeam prin barurile frecventate de soldaţi şi, când nu ne vedea nimeni, le strecuram poeziile în buzunare.
- De când durează astea?
- De la începutul semestrului, răspunse Sabine. Am crezut că ştiu ce fac, am crezut că ştiu ce e bine. Iar ei m-au ascultat.
- Bine, bine. Lasă-mă să mă gândesc. Hannah îşi masă tâmplele cu degetele. Cine mai ştie?
- Daniel, gemenii, Rudy şi Rolf. Iubita lui Rolf, Gerte. Şi câteva fete din orchestră.
Hannah îşi aminti de băiatul care aştepta zâmbind pe trotuar în faţa cafenelei, cu fularul croşetat de Sabine în jurul gâtului, şi se cutremură gândindu-se la ce chinuri ar putea fi supus.
- N-a fost intenţia mea să aibă cineva de suferit.
- Ştiu, scumpa mea. Totul va fi bine, dar tu nu poţi rămâne aici.
- Nu mai suportam să stau la şcoală în fiecare zi şi să mă comport de parcă totul era normal. Sunt o idioată! Nu m-am gândit deloc la consecinţe.

- Nu-i adevărat, tu întotdeauna te gândeşti la consecinţe, spuse Hannah. Doar că nu le laşi să-ţi stea în cale. Hannah o sărută pe frunte şi se ridică în picioare. Pune-ţi câteva lucruri în gentuţa aceea de brocart, atât. Am o idee. Bine? Să fii gata.
Hannah merse în bucătărie, luă telefonul şi formă un număr. Mâinile îi tremurau, îi răspunse politicos o menajeră.
- Familia Stern.
- Cu domnul doctor Stern, vă rog. Eu sunt doctor Weiss, de la Institutul Kaiser Wilhelm.
- Domnul doctor a plecat cu doamna Stern la o nuntă, în Berna. Doriţi să lăsaţi un mesaj?
- Nu, nu e nevoie, răspunse Hannah, dar, în intervalul dintre întrebarea menajerei şi refuzul politicos al lui Hannah, se auzi un zgomot ciudat în receptor.

- La revedere, atunci, o seară plăcută, spuse menajera. Heil Hitier!

Hannah răspunse şi ea printre dinţii încleştaţi:

- Heil Hitier!

Puse receptorul înapoi în furcă şi rămase acolo, în întunericul din bucătărie, cu inima bătându-i cu putere în piept. încercă să se gândească la cineva - oricine - care ar putea s-o ajute, dar, chiar dacă i-ar fi venit în minte vreun nume, nu ştia: oare ascultau telefonul lui Gregor sau pe al ei?Lumina de la lampa cu gaz intra prin fereastra de la laboratorul din subsol al lui Einstein. Ceasul de pe perete bătea înspre ora patru dimineaţa. în lumina slabă, Sabine arăta ca o fetiţă, dormea liniştită ca întotdeauna. Hannah invidia această trăsătură a ei, această capacitate de a opri zarva gândurilor şi de a lăsa grijile deoparte, pentru a dormi. Pe Hannah o ardeau ochii de oboseală. O durea tot corpul după o noapte lungă, petrecută pe podeaua rece din debara, dar nu voia să se ridice. Nu putea şti când va mai avea ocazia să fie atât de aproape de Sabine, să-şi poată pune braţul pe umerii ei, să o protejeze. îi simţea coastele mişcându- se în ritmul blând, liniştit al respiraţiei - încă respira. Era vie.
Când Sabine era mică, se strecura noaptea în camera lui Hannah şi se băga lângă ea în pat, adunându-se ca un ghemotoc în braţele ei. Hannah se gândea că probabil aşa se simte o mamă care poartă un copil în pântece - inimile bătându- le la unison - şi savura valul de

căldură şi iubire pe care i-l stârnea această copilă. Iubirea aceasta puternică şi necondiţionată reprezenta tot ce avea ea mai bun, singurul lucru din interiorul ei care era de nezdruncinat.
Cheia se roti şi cineva deschise uşa.
- Hannah? zise Ştefan încet. Hannah, eşti aici?
Acoperind cu o mână gura lui Sabine, Hannah o scutură de umăr. Sabine deschise larg ochii. Hannah îşi duse un deget la buze, iar Sabine îi făcu semn din cap că înţelesese. Atunci Hannah se ridică în picioare, luă un halat şi ieşi, închizând uşa în urma ei.
- Bună dimineaţa, domnule doctor Frei. Aţi venit devreme. Eu tocmai...
- Nu trebuia să încerci să-l suni pe Gregor, zise Ştefan în şoaptă. în glasul lui se simţea o urmă de dezamăgire.

De unde..

.- Ascultă. Nu prea avem timp.
- Pentru ce?
- Hannah, mă crezi când îţi spun că sunt prietenul tău?
Văzând că nu răspunde, Ştefan o luă de mână şi o duse la tablă. Cu mişcări iuţi, scrise cu litere mari ANTHAS WINIK SANHEISER, apoi şterse, una câte una, literele: H...A...N...N...A...H
Ea îi luă buretele din mână şi şterse dovada faptului că el ştia de originile ei evreieşti.
- Hannah, îţi jur, într-o bună zi lumea va reveni la normal, la fel şi asta. Bătu cu degetele în tabla pe care mai zăbovea fantoma numelui ei. Dar meritele, brevetele - nimic nu va conta dacă nu vom ieşi vii din acest cuib de vipere în care ne aflăm.
- Şi-atunci de ce să-ţi asumi un risc atât de mare?
- Pentru că vreau să-ţi dovedesc cât de mult însemni pentru mine. Ştim foarte bine amândoi că am nevoie de tine pentru a duce la capăt sarcina actuală. Poţi să-mi pui în cârcă ce motive vrei, dar, Hannah, tu eşti importantă pentru mine. Spune-mi că ştii asta, că mă crezi.
- Da, ştiu, răspunse Hannah, deşi până în acel moment nu recunoscuse asta pe deplin nici faţă de ea însăşi.
- Trebuie să rămânem calmi, spuse Ştefan. Trebuie să fim raţionali. Te-am mai întrebat, te întreb din nou: Ai încredere în mine?
Opţiunile ei erau limitate, aşa că încuviinţă din cap.
- Fata, spuse el. E aici?
Ea nu avu puterea să spună „da", însă el îşi dădu seama după expresia chipului ei.
- Ieşi cu ea prin spate. Maşina mea e parcată la capătul ieşirii de urgenţă, după clădire. Grăbeşte-te.
- Ştefan, ea n-a vrut să facă nimic rău.
- Hannah, te implor, nu avem timp de explicaţii acum. îi luă mâinile într-ale sale, îi sărută pumnii încleştaţi şi îi duse la inimă. îţi jur pe viaţa mea, n-aş face niciodată nimic care să te rănească. O să fac tot ce-mi stă în putere ca să te protejez, dar trebuie să faci cum îţi zic. Du-te. Repede. Şi adu fata.
Câteva minute mai târziu, Hannah şi Sabine alergau pe holul lung, întunecat, fiecare ţinând în mână câte o geantă grea. Când ajunseră la uşa de acces, din fier, Hannah ieşi prima şi urcă tiptil scările care duceau spre alee. Aruncă o privire peste bordură şi-l văzu pe Ştefan mişcându-se de colo colo în fumul pe care-l scotea Mercedesul. Observă că nu era nimeni pe alee, nu era aprinsă

lumina de la nici un birou sau laborator. îi făcu semn lui Sabine s-o urmeze. Ştefan le îndemnă, zorit, spre bancheta din spate, se urcă lângă Hannah şi închise cu grijă portiera.
Mercedesul înaintă încet, aproape fără zgomot şi doar cu faza scurtă, până la capătul aleii, apoi întoarse şi o luă prin labirintul de străzi lăturalnice din zonele rezidenţiale. în spate, maşina era dotată cu două scaune din piele neagră, aşezate faţă în faţă. Hannah stătea în faţa lui Ştefan, iar picioarele lui deşirate le cuprindeau pe ale ei. Chiar în spatele ei se afla Sabine, care stătea faţă în faţă cu o femeie ce mirosea a coniac şi a mosc. Femeia îşi aprinse o ţigară, iar Sabine, luată pe nepregătite, trase adânc aer în piept.
Femeia o întrebă:
- Ce s-a-ntâmplat, ţi-a mâncat pisica limba?
- Dumneavoastră sunteţi Lotte Scheer, spuse Sabine. V-am văzut în revistele de cinema.
Intrând într-un sens giratoriu, maşina trecu în viteză peste o bordură, ieşi pe o stradă laterală şi acceleră din nou, ocolind la limită celelalte maşini din trafic. Hannah o strânse pe Sabine de mână.
- Draga mea, i se adresă Lotte şoferiţei, conduci ca un afurisit de italian. Dacă nu te-aş iubi, aş coborî şi mi-aş dezveli un picior, cum a făcut Claudette Colbert. Sigur s-ar găsi cineva care să mă ia.
De pe locul şoferului, Ulrike râse scurt, gutural:
- Dar mă iubeşti, draga mea. îţi place sau nu, ţi-ai încredinţat viaţa în mâinile astea care iubesc cursele de maşini.
- Când aveam zece ani, spuse Ştefan, a furat camioneta grădinarului şi m-a convins să fugim de acasă. Am mers vreo trei kilometri, am intrat într-un pom şi ne-am întors cu greu acasă, unde am primit o bătaie zdravănă.
- întotdeauna mi-am păstrat cele mai straşnice impulsuri pentru prietenii apropiaţi, zise Ulrike.
Hannah observă că Ulrike se uita la Lotte în oglinda retrovizoare - nu era privirea neutră, binevoitoare, a unei prietene, ci, mai presus de orice îndoială, zâmbetul intim, complice, al unei iubite. Ulrike nu mai era fata din înalta societate, lipsită de inhibiţii, pe care o văzuse Hannah la braţul lui Ştefan; acum avea părul strâns într-o beretă de piele şi era îmbrăcată într-o haină de stofă şi cravată. Arăta - nu, chiar era - ca iubita Lottei. Ulrike era, fără îndoială, protejată de statutul ei de soră a lui Kurt şi „prietenă" a lui Ştefan,

dar Lotte era o femeie fără copii, care juca în spectacole pe scenele din Berlin - poate chiar şi la Damenklub Violetta. Va fi etichetată cât de curând drept „amorală", dacă nu cumva fusese deja.
Pe măsură ce lumea din jurul ei se schimba treptat, Hannah s-a adaptat şi ea. Felul în care vedea lucrurile, era convinsă, rămăsese bine ancorat în principii morale sănătoase, care o ghidau. Acum, brusc, nu mai exista nimic care s-o ghideze. Câmpurile magnetice care o înconjurau erau în continuă mişcare, toate, la fel şi busola ei, care se învârtea precum astrele în jurul Stelei Polare pe cerul nopţii. Picioarele îi tremurau incontrolabil. Hannah, care se mândrea cu faptul că înţelege structurile riguroase care guvernează mersul lumii, îşi dădu seama că ipotezele ei, adică punctul de plecare al oricărei înţelegeri adevărate, fuseseră greşite sau, mai rău, fuseseră construite pe premise false.
A pus viaţa persoanei pe care o iubea cel mai mult pe lume în mâinile unor oameni în care nu avea încredere, pe care nici măcar nu-i cunoştea.
- Unde mergem? întrebă ea, cu vocea sacadată şi respiraţia accelerată.
Ştefan se aplecă înainte şi-şi împinse picioarele într-ale ei, să oprească tremuratul. I se adresă cu o voce joasă, calmă, liniştitoare:
- Noi doi vom coborî în Stendhal. întoarce-te la Institut cu trenul, du-te la
prezentare şi comportă-te ca şi cum nimic nu s-a întâmplat. Poţi face asta, Hannah?

- Şi Sabine?

Sabine şi Lotte vor lua vaporul din Hamburg diseară. Scoase o

mapă din buzunarul de la piept şi i-o dădu lui Hannah.

- Buletinul, biletul de vapor şi actele pentru a debarca în Cuba. E tot ce-am putut face într-un timp atât de scurt.
Hannah încuviinţă din cap, întrebându-se dacă ar trebui să-i mulţumească sau s-o apuce pe Sabine şi să sară amândouă din maşină cât mai repede. Deschise mapa şi se uită lung la actele de identitate. în fotografia uşor neclară se vedea o fată simplă,

obişnuită, cu părul negru tuns bob şi ochelari: Gisella Proust, 20 de ani, născută în Strasbourg.

- Ştii franceză? întrebă Lotte. Sabine încuviinţă din cap.

- „Eu sunt secretara lui Mademoiselle Scheer." Repetă.

- Eu sunt secre...

- în franceză! se răsti Ulrike la ea. Prostuţo!

- Mademoiselle Scheer - Je suis sa secrétaire.

- Mademoiselle Scheer nu vrea să fie deranjată, spuse Lotte.

- Mademoiselle Scheer ne veut pas être interrompue.

- Cum te cheamă?

- Mă cheamă... j'... Gisella?

Lotte îi dădu o palmă zdravănă peste obraz:

- Cum te cheamă?
- Gisella. Proust.
Lotte o apucă pe Sabine de păr şi o trase spre ea:
- Cum. Te. Cheamă.
Hannah observă ceva în privirea lui Sabine. Răspunsul ei fu calm şi trăda ani întregi de maturitate şi dezamăgire:
- Je m'appelle Gisella Proust. Je suis ne â Strasbourg.
- O să-ţi ţii privirea în pământ şi gura închisă, Mademoiselle Proust, spuse Lotte. Nu vei ieşi din cabină fără mine şi, oriunde am fi, în cabină sau altundeva, o să vorbim doar în franceză, o să vorbim încet, iar tu nu o să rosteşti nici un cuvânt dacă nu ţi se adresează cineva. Se aplecă înainte şi o apucă cu putere pe Sabine de ureche. Ăsta nu-i un joc, fetiţo. Viaţa mea atârnă de acelaşi fir de păr ca a ta şi, dacă o dai naibii în bară, te arunc peste bord fără să stau pe gânduri. Ai înţeles?
- Oui, Mademoiselle Scheer.

- Uită-te la ea, ce speriată e! Pot băga în sperieţi pe oricine, când am chef. Lotte cotrobăi în geanta lui Sabine. Dă-ţi jos haina. Ia-o pe-a lui Ulrike. Poate, nu-i aşa, draga mea?
Ulrike răsuflă teatral, dar ridică din umeri, îşi dădu jos geaca de stofă gri şi le-o întinse.
- Părul e o problemă, spuse Lotte. Are vreo pălărie decentă?
Sabine îşi scoase bereta din buzunar, iar Lotte, ţinând-o între degetul mare şi arătător, o inspectă cu dispreţ nedisimulat.
- Parcă am spus o pălărie „decentă", nu? întrebă Ulrike.
- Poate s-o ia pe-a mea, zise Hannah, întinzându-i repede pălăria ei albastră, cu boruri largi.
Lotte deschise complicata ei trusă de machiaj. Scoase foarfeca, îi făcu semn lui Sabine să se pună în genunchi în faţa ei şi începu să taie din buclele bogate.

- Nu te mai smiorcăi. înfăţişarea aia androgină din poză ţi se

potriveşte. Ulrike le aruncă o privire în oglinda retrovizoare.

- Chiar că i se potriveşte! Uite ce faţă drăguţă are acuma, fără

claia de păr în cap.
Lotte îşi puse mănuşile lui Sabine, apoi îşi afundă degetele într-o cutiuţă cu cremă neagră de pantofi şi începu să acopere cu ea părul lui Sabine.
- O să-l facem uniform şi o să-l vopsim cum trebuie pe vapor. Deocamdată e bine şi aşa, îl pieptănăm lins de pielea capului, ca Josephine Baker. Foarte rafinat. Dar pantofii ăştia sunt de elev.
- Ea chiar e elevă, spuse Hannah.
- Acum nu mai e. Lotte rosti aceste cuvinte fără nici o urmă de asprime în voce. Era un fapt, o realitate. O bătu pe Hannah pe genunchi. Ăştia-s buni.
Hannah îşi dădu jos pantofii spanioli cu baretă şi îi luă pe cei oxford ai lui Sabine. Lotte scoase rimelul din trusa de machiaj şi-i făcu lui Sabine sprâncenele negre. Apoi luă o pereche de ochelari cu rame de bronz şi-i puse pe nas.
- I-am purtat în Văduva veselă, spuse ea. Să nu cumva să-i pierzi.
Lotte puse haina lui Sabine, buclele tăiate şi mănuşile murdare în sacoşă şi o închise. Sabine o apucă pe Hannah de mână, cu ochii mari, imploratori.

- O să te găsesc, spuse Hannah. O să te găsesc. Maşina opri brusc pe marginea drumului.

- Gara Stendhal, zise Ulrike, pe un ton melodios. Lotte îi dădu sacoşa lui Ştefan şi-i spuse:

- Fii drăguţ şi arunc-o undeva.

- Nu! strigă Sabine, dar el era deja la uşă. Hannah! Hannah îi luă capul în mâini, o sărută pe frunte şi-i spuse:

- O să te găsesc. O să te găsesc.

- Hannah, haide. Te rog.

Ştefan o apucă de braţ şi o trase afară din maşină.

- O să te găsesc!

Hannah mai reuşi să o vadă o ultimă dată pe Sabine în oglindă, apoi dispărură.

Ştefan o luă spre un colţ întunecat, departe de privirile iscoditoare ale controlorului. O strânse cu putere în braţe, lăsând-o să se sprijine de el când simţi că nu mai are putere să stea în picioare. Hannah îşi îngropă faţa la pieptul lui, recunoscătoare trenului care tocmai trecea şi-i acoperea suspinele. Trenul trecu şi nu se mai auzi decât plânsul înfundat al lui Hannah şi ciripitul păsărilor care-şi aveau cuibul în streşini şi ciuguleau firimiturile de pe peroane. Ştefan îi rosti numele în şoaptă şi încercă s-o liniştească, sărutând-o uşor pe tâmplă.

- îmi pare tare rău, Hannah. îmi pare tare rău.

- Of, Doamne, ce-am făcut?

- Singurul lucru pe care l-ai putut face. Nu ai avut de ales, spuse el. încă în braţele lui, Hannah îi căută privirea.

- Promite-mi că nu va păţi nimic. Promite-mi că...

- Ştii că nu pot. Dac-aş putea schimba ceva...

- Lasă-mă să plec cu ea. Aş putea lua trenul şi aş ajunge în Hamburg înainte să...

- Nu fi naivă. Suntem toţi pe muchie de cuţit. Ştii la ce riscuri se supune Ulrike ca să te ajute?
- De ce? Hannah voia să ştie. De ce ai făcut asta?
- A fost oarecum umilitor să descopăr că o şcolăriţă are mai mult curaj decât mine, spuse Ştefan, cu un zâmbet ce se voia strengăresc, dacă n-ar fi fost atât de obosit. în afară de asta, ţi-am mai spus, Hannah, eşti foarte importantă pentru mine. Aşa cum Lotte e importantă pentru Ulrike. Amândouă sunt conştiente de riscurile care pot apărea - ce s-ar întâmpla dacă ar afla ceilalţi -, dar ceea ce simţim - ceea ce inima simte -, nu e întotdeauna uşor sau convenabil să iubeşti pe cineva.
Această declaraţie poticnită avu, într-un fel, un efect mai puternic decât farmecul lui obişnuit, studiat, pe care-l adopta mereu când era nevoie. Hannah îl lăsă s-o îmbrăţişeze iar strâns, bucurându-se de mâinile lui mari pe spatele ei şi de respiraţia lui caldă deasupra capului. Era obişnuită cu pantofii ei cu tocuri, care o înălţau puţin, astfel că privirea ei aproape că i-o întâlnea pe a lui. Dar acum, în pantofii cu talpă joasă ai lui Sabine, umărul lui Hannah se cuibărea perfect sub braţul lui. Ea încercă să se mişte cât mai puţin, gândindu-se cu groază la sosirea următorului tren. Când nu mai putură ignora şuieratul care se apropia tot mai mult, ea se desprinse din îmbrăţişarea lui şi-şi aranjă geaca.

- Mă urc în ultimul vagon. Tu ar trebui să mergi în primul.

- O să te descurci, zise el, ştergându-i o lacrimă fierbinte de pe obraz. Ea încuviinţă din cap.

- Dacă mă grăbesc, ajung în laborator înaintea lui Karin.

- Să fii atentă.

Călătoria cu trenul înapoi la Berlin fu scurtă, dar chinuitoare. Hannah avea impresia că toţi o priveau iscoditor - soldaţi în cămăşi maro, apretate, copii fredonând cântece ale tineretului nazist.

- Vorwärts! Vorwärts! Să răsune fanfarele…Hannah continuă să bea din paharul cu whisky privindu-l pe Jack în ochi. Separeul în

Capitolul 1

care se aşezaseră - o banchetă în semicerc, îngustă, lipită de un colţ
- era slab luminat de nişte mici candelabre prăfuite, fixate pe perete, şi totuşi, în acel semiîntuneric, chipul ei era mai expresiv, mai uşor de citit decât la lumina amiezii. Părea mai puţin vigilentă. Sau poate era pur şi simplu extenuată. Trecuse de miezul nopţii, iar Jack o văzuse păşind în lumina soarelui care răsărise în acea dimineaţă. în orice caz, el simţea că reuşeşte, în sfârşit, să facă ceva progrese cu ea.
- Mi-ar plăcea să ştiu cu ce te alegi, spuse Jack. înţeleg de ce-i avantajos pentru el. Ai o minte sclipitoare. Eşti frumoasă. Te pricepi la atomi. E clar, îi convine să te ţină ascunsă în subsol ca pe o...

Jack se opri, dar Hannah îi spuse:

- Nu, te rog, continuă. Ca pe o sclavă evreică. Jack aprobă din cap.
- Dar situaţia în care te afli tu e total diferită, nu-i aşa, Jack? Ai jurat să aperi o societate în care simţi nevoia să te ascunzi, pentru ca nu cumva să-ţi descopere cineva cetăţenia de mâna a doua - dar eu sunt cea care-i sclavă evreică. Asta-i bună.
- N-ai decât să mă judeci. Aliaţii nu ne trimit cine ştie unde în vagoane de marfă.
- Toată lumea ştie unde! Americanii erau perfect conştienţi de ce se întâmplă cu mult înainte de a intra în război. Toţi ştiu. Nimeni nu se mai întoarce.

Hannah închise ochii şi rosti, oftând, cuvântul Oswiecim.

- Auschwitz, spuse Jack. Ai auzit de el?

- Bineînţeles c-am auzit de el. Şi tu ai auzit. Recunoaşte, nu te sfii.Am prelucrat hărţile, datele de recunoaştere aeriană...

- Şi ce-ai aflat? Atitudinea lui Hannah îi trăda nerăbdarea. Ce-ai văzut?

- E mare cam cât sudul Manhattan-ului. Crematorii, în mare parte.

- L-au bombardat Aliaţii?

- Din câte ştiu eu, nu.

- Au bombardat drumurile care duc într-acolo?

- Mă îndoiesc, spuse Jack. Nu e o ţintă strategică.
- Nu, zise ea cu amărăciune. Bineînţeles că nu e. Pentru că sclavii evrei sunt insignifianţi - chiar şi pentru Aliaţi.
- Nu-i adevărat.
- De ce? Pentru că ar fi prea dureros pentru tine să accepţi aşa ceva? Pentru că s- ar putea să fii nevoit să-ţi aminteşti că eşti evreu? Bău ultima gură de whisky şi, aruncând o privire spre bar, îi făcu semn barmanului să-i mai aducă unul. Oare mai ţii minte care e numele tău adevărat, Jack? Părinţii tăi ştiu...
întrebarea rămase suspendată. Când se întoarse spre el, Jack observă în ochii ei sfidare, privirea îi deveni întunecată, ca o perdea care se lasă peste o fereastră.
- Hannah? Ce e?
Brusc, ea se trase mai aproape de el pe banchetă. îl luă de bărbie şi-l sărută pe gură, un sărut cu gura deschisă, străbătut de disperare insistentă.

- Hannah... Jack îi simţea respiraţia fierbinte pe gât.

- Bărbatul acela..., şopti ea, bărbatul acela de la restaurant. Jack îşi coborî privirea şi se uită, pe furiş, în jur.
Vânzătorul pe care-l zăriseră în localul anterior stătea cocoţat pe un scaun la bar, lângă nişte amerindieni, nu prea aproape cât să fie

ostentativ, dar îndeajuns de aproape cât să vadă, fără probleme, separeul lor. îşi dăduse jos haina şi pălăria
înainte de a intra în motel, dar era, fără îndoială, acelaşi individ; observând sticlele de bere din faţa lui, Jack îşi dădu seama că era acolo de ceva vreme. Faptul că Hannah îl observase înaintea lui îl enervă.
- îl văd. Jack luă mâna lui Hannah, o duse la buze şi-i şopti din dreptul încheieturii: Cine ar putea să te urmărească, Hannah, şi de ce?
Ea îi şterse cu vârful degetului mic o urmă de ruj din colţul gurii, scoase trusa de machiaj din geantă şi deschise oglinda:

- Trebuie să plecăm de aici.

- Sunt deschis oricăror sugestii.

- Nu e de glumit. Nu ai fost instruit pentru situaţii de felul acesta?
- Ce fel de situaţii? Rezolvarea de integrame în public? Faptul că e aici ar putea fi o simplă coincidenţă.

- Chiar crezi că e? -Nu.
Jack se ridică brusc de pe bancheta separeului, se îndreptă cu paşi mari spre bar, îşi trase cotul în spate şi-i trase individului cu intégramele un pumn direct în faţă. Scaunul pe care stătea căzu şi, odată cu el, se prăbuşi pe podea şi el, ca un sac cu ciment. O durere acută îl străfulgeră pe Jack din umăr, pe toată lungimea braţului.
- Hei!Hei! Hei! răcni barmanul. Ce naiba faci, omule?
- Nu-mi place cum se uită la soţia mea. Hai, Alice, zise el către Hannah din celălalt capăt al încăperii. Să mergem.
- Aşa, aşa, strigă barmanul după ei. Pleacă, turbata' naibii. Şi să nu mai calci pe aici!
în drum spre uşă, Hannah aruncă o privire peste umăr către bărbatul care zăcea pe podea. Nu era inconştient, dar îi curgea sânge din nas şi îi era greu să se ridice în picioare, chiar şi cu ajutorul barmanului. în timp ce traversa parcarea alături
de Hannah, Jack îşi încordă umărul şi scoase un geamăt de durere, mormăind printre dinţii încleştaţi:
- Fir-ar să fie! Fir-ar al naibii!
- Conduc eu, spuse Hannah.

El aprobă din cap şi-i dădu cheile, gândindu-se, frustrat, că ea e cea care-i deschide portiera şi-l ajută să se urce în maşină - de parcă ar fi fost o bătrânică, de parcă ar fi fost infirm.
- Mă descurc, zise el, pe un ton răstit. Lasă-mă pe mine, urcă şi porneşte.
Hannah se grăbi spre partea şoferului, îşi aruncă pantofii pe bancheta din spate şi ieşi din parcare, stârnind praful şi pietricelele de pe drum.
- Nu mergi în direcţia bună, spuse Jack.
- Nu, dacă mergem spre Hill, o să vină după noi. Maşina noastră ar fi singura de pe drum. Dacă mergem însă spre Albuquerque, ne pierdem în trafic.
- La ora două dimineaţa?
- Bine, Jack. Unde ai vrea să merg?
- Nu ştiu. Lasă-mă o clipă să mă gândesc. Jack încercă să-şi maseze uşor articulaţia umărului. Durerea era aproape insuportabilă, ca nişte curenţi electrici care străbăteau până pe şira spinării. Fir-ar să fie. Doare.
- îţi trebuie gheaţă.
- Trebuie să ne continuăm conversaţia, spuse Jack, şi oricine ar fi admiratorul tău secret, trebuie să ştiu de unde ştie că eşti aici.
în timp ce Hannah conducea prin străzile întunecate de la periferia oraşului Albuquerque, Jack nu-şi dezlipi privirea de pe oglinda retrovizoare. Când se convinse că nu-i urmăreşte nimeni, arătă cu degetul mare către firma cu neon albastru a Motelului Blue Swallow.
- Un automat cu gheaţă, spuse el. Şi un loc liniştit în care putem să ne continuăm
discuţia fără să ne deranjeze nimeni.
Hannah opri pe Route 66, pustie la acea oră, dar nu întoarse pentru a intra în parcarea de acces.
- îţi dau cuvântul meu..., începu Jack, dar ea făcu un gest cu mâna, respingând asigurarea lui.

- Nu e vorba de asta. -Atunci...

- Dacă accept să continuăm, spuse Hannah, o să-mi spui numele

tău adevărat?

- Ce legătură are numele meu?

- Te aştepţi să am încredere în tine. Trebuie să ştiu că şi tu, la rândul tău, ai încredere în mine.
- Nu am.
- Ah. Bine atunci. Mulţumesc pentru sinceritate.
Hannah opri maşina în capătul întunecat al parcării motelului, cât mai departe de luminile albastre ale neonului. Aşteptă în maşină până când Jack luă o cameră, apoi aşteptă el în cameră până când ea aduse, într-o faţă de pernă, gheaţă de la automat.
- Când Ştefan a zis că e periculos, spuse Jack, tu ce ai înţeles?
- în momentul respectiv, am presupus că vrea să spună că lucrează cu mult sub potenţialul lui, că i se va cere mai mult. Că va pierde stilul lui de viaţă, de... Hannah se gândi puţin, încercând să găsească cuvântul potrivit în engleză. Nu ştiu cum se zice. Bon vivant?
- Playboy.
- Playboy, repetă ea, pentru a reţine cuvântul în memoria ei ordonată. Totuşi, mai târziu, am înţeles că dacă munca noastră ar fi ajuns în mâinile cui nu trebuie... Scutură din cap. E inimaginabil.
Jack începea să înţeleagă că mulţi oameni şi-au lăsat amprentele unsuroase pe Dispozitiv şi că oricine care avusese legătură cu el avea o părere diferită în legătură cu identitatea persoanelor în mâinile cărora nu trebuia să ajungă.
Dacă tot e să-l aibă cineva, îşi zise el, mă bucur că noi suntem aceia.Picioarele lui Sabine erau cu o jumătate de număr mai mici decât ale lui Hannah, aşa că pantofii ei cu talpă joasă, cumpăraţi recent pentru începerea noului semestru, o jenau în spate, îi făceau băşici care îi provocau o senzaţie de arsură în timp ce mergea cu paşi iuţi de la gară la Institutul Kaiser Wilhelm. Coborând în grabă scările spre laboratorul ei, simţi amestecul de puroi şi sânge de la călcâiul drept. Se opri să-şi dea jos pantoful şi observă cu surprindere că lumina din laborator era aprinsă.
- Karin?
Neprimind nici un răspuns, Hannah îşi dădu jos şi celălalt pantof şi merse în şosete până la uşă. Karin era acolo - Hannah se simţi oarecum uşurată -, dar, în loc să fie ocupată cu munca ei de dimineaţă, care consta în a face cafea şi transcrieri, Karin aduna într-o cutie lucruri personale de pe biroul ei. Hannah tuşi puţin şi spuse:

- Bună dimineaţa, Karin.

- Doamnă doctor Weiss! M-aţi speriat. Aţi venit devreme.

- Şi tu. Hannah făcu un gest către cutie. Ce-i cu asta?

Karin scutură din cap şi continuă să golească sertarul lat al

biroului.

- Pleci undeva?
- îmi pare rău, doamnă doctor Weiss. Trebuie să ştiţi - nu toată lumea gândeşte ce vor ei să ne facă să gândim. în legătură cu evreii, vreau să spun. Nu toată lumea face ce fac ei.
- Nu, răspunse Hannah. Doar toţi cei care permit asta.

Ce pot face eu? Karin îşi puse mâinile în şold. Să-i ascund pe toţi ţiganii şi dezaxaţii în dulapul din bucătărie? Să-mi las surorile să moară de foame în tim

pce oameni care n-au ce căuta aici ne iau toate locurile de muncă?
Ar trebui să fiţi recunoscătoare, ştiţi. Recunoscătoare că domnul doctor Frei vă permite să lucraţi în acest laborator.
Recunoscătoare că am stat până acum. Multe fete mi-au spus că pot găsi un post mult mai bun - mi-au spus că s-ar putea să mă trezesc într-o situaţie nu tocmai plăcută.
- Cum ar fi? întrebă Hannah. M-ai văzut tu pe mine zicând sau făcând ceva care ar compromite integritatea Institutului?
- Nu, doamnă doctor Weiss, asta le-am spus şi lor. Le-am spus: „Doamna doctor Weiss nu are timp pentru treburi politice sau personale, ştiinţa e viaţa ei".
- Cui i-ai spus astea?
Karin puse cu grijă un ghiveci cu cactus peste celelalte lucruri şi ridică cutia de mânerele tăiate lateral în carton. în drum spre uşă se opri şi, fără să se întoarcă, spuse:
- Vă doresc numai bine, doamnă doctor Weiss. Sper să nu-mi purtaţi pică.
Hannah ascultă sunetul paşilor lui Karin îndepărtându-se pe coridor, apoi merse la dulapul în care ţinea trusa de prim ajutor. Puse ochii pe o pereche de cizme de blană pe care le ţinea sub birou pentru zile cu zăpadă şi apoi încercă să calce cutele fustei cu un cilindru de fier încălzit pe plita încinsă.
Laboratorul era o catacombă cufundată în linişte. Hannah se concentră pe organizarea şi reorganizarea hârtiilor şi a echipamentului în spaţiul liber rămas după plecarea lui Karin. Când ceasul bătu miezul zilei, îşi sună unchiul, după cum se înţeleseseră, şi-i spuse:
- Ophelia îţi transmite salutări. învaţă să înoate.
Răspunsul lui Joshua fu ininteligibil, un sughiţ, mai degrabă decât un cuvânt, dar Hannah simţi că e profund uşurat.
- S-ar putea să ajung târziu acasă diseară, spuse ea. Nu mă aştepta, te rog.
Munca pe care o avea acum de făcut era un fel de exerciţiu mut în teoria reparaţiilor, în comparaţie cu misiunea plină de energie în care fusese implicată cu Ştefan. N-avea nici un rost. Acesta era felul în care Max o ţinea ocupată, în
timp ce de proiectele cu adevărat importante se ocupau bărbaţii arieni care erau, bineînţeles, predestinaţi lucrurilor măreţe sau cel puţin bogăţiei şi premiilor ce derivă din acestea. După-amiaza

trecu încet, fiecare oră fiind marcată de un alt fel de invidie care o măcina ca o foame devoratoare. Acest sentiment o făcea să se simtă ruşinată. Era după o noapte de nesomn şi i se părea că timpul trece foarte încet, simţea oboseala ca o apăsare grea pe umeri şi pe pleoape. La trei şi jumătate se hotărî că nu va ajunge târziu acasă. Tocmai îşi aduna notiţele şi-şi pregătea rucsacul pentru lungul drum spre casă, când Gregor apăru în uşă:

- Te întrerup? întrebă el.

- Intră, te rog, răspunse Hannah. Eşti singura persoană care mai

trece pe aici.

- îmi pare rău că n-am venit mai des. Hannah ridică din umeri şi

zâmbi:

- Ai venit acum.
- Cu o misiune, spuse Gregor. Ştefan m-a rugat să te însoţesc la prezentare şi să te aşez în primul rând, alături de colegii tăi de breaslă.
- Nu-i o idee bună, Gregor.
- Ce-o să facă? O să mă trimită acasă să stau în faţa şemineului cu Annalise şi Cari? Aş fi nevoit să mănânc sendvişuri cu miel şi să scarpin câinii după urechi. Şi cântatul la vioară - cum aş putea suporta aşa ceva?
- Pot să te întreb ceva, Gregor? După ce el îi făcu semn să continue, ea îi spuse: De ce mai stai aici?
- De ce nu? răspunse Gregor. Mă plătesc bine. îmi place ce fac. Urăsc situaţia din Germania - o urăsc profund -, dar nu-mi revine mie rolul de a judeca, aşa că mă ţin deoparte. Mă ocup de ceea ce mă preocupă şi te sfătuiesc şi pe tine să faci la fel. îşi încrucişă braţele. Ce? Ce-i cu expresia asta?
- Bănuiesc că nu mai sunt atât de sigură în ceea ce priveşte limitele între ceea ce justifică preocupările oamenilor.
- N-o să mă iei acuma cu politica, nu?
Hannah scutură din cap:
- Am avut o zi ciudată, Gregor. Nu prea ştiu ce să fac de-acum încolo.

- începe cu asta, spuse el, înmânându-i valiza. Vezi încotro te duce. Ştiinţa nu se petrece în întregime în laborator. Nici viaţa.
Urcară scările spre sala de conferinţe, observând că mai toţi ceilalţi savanţi, asistenţi şi studenţi se îndreptau în direcţia opusă.
- Ce naiba..., zise Gregor, mirat, şi-l opri pe un asistent tânăr: Nu mergeţi la prezentare?
- A fost anulată, spuse el.
- Ce ghinion, oftă Gregor, în timp ce asistentul se îndepărta. Eşti bine, Hannah?
- Uşurată, de fapt. Nu contează. Rezultatele cercetării sunt publice acum. Ăsta-i cel mai important lucru.
- Mă îndoiesc că Frei cel Tânăr e la fel de generos.
- Mulţumeşte-i, te rog, pentru că s-a străduit, spuse Hannah. Acum vreau doar să merg acasă.
Gregor o strânse de mână şi se despărţiră în capul scărilor. Hannah se întoarse pe coridor să o ia spre laboratorul lui Einstein, dorind să se asigure că nu rămăsese nici o urmă care să indice faptul că Sabine fusese acolo, dar când ajunse jos, la capătul scărilor, auzi vocile nervoase ale lui Ştefan şi Max. Luminile se stingeau rapid, ca un lanţ de umbre care se rostogolea pe podea. Hannah se ghemui pe trepte să asculte discuţia aprinsă dintre tată şi fiu.
- Chiar credeai că nu va observa Kurt jocul pe care-l faci? zicea Max, turbat de furie. în clipa în care şi-a dat seama că era numele ei pe articol, a sunat la Consiliul de Cercetare al Reichului. Aici nu mai e vorba de ştiinţă. E vorba de ştiinţă evreiască.
- Tată, sunt sigur că tu nu crezi asta.
- Nu contează ce cred eu. Acum nu va mai putea fi niciodată publicat! Toată
munca aia s-a dus pe apa sâmbetei, e irosită! Dacă nu reuşim să-i îmbunăm cumva, consecinţele vor fi grave, mult mai grave. Nu voi ceda Institutul naziştilor.
- Deja asta faci, bucată cu bucată. în tonul vocii lui Ştefan se simţeau aşteptările lui de o viaţă şi regretele. Ţi-ai dat pe mâna lor propriul fiu.
- încerc să fac ce e mai bine pentru toată lumea. încerc să fac ce e mai bine pentru ştiinţă. Doamna doctor Weiss este extraordinară. Preţuiesc munca ei, îi cunosc valoarea şi ştiu că ţii la ea, Ştefan. Văd pe faţa ta de fiecare dată când intră în încăpere. Şi e aiurea, e

stupid. Stupid! Ai putea avea orice femeie. încerc să o ţin departe de ochii celorlalţi, departe de toată nebunia, dar atitudinea ta nu ajută deloc. Max suspină adânc. Toată sminteala asta se va încheia în cele din urmă. Lucrurile vor reveni la normal. Trebuie doar să avem grijă, să ne controlăm, până când...
Tată, sminteală e să crezi că aşa ceva e posibil.Zilele înverşunatei autoiluzionări ale lui Max Frei erau numărate. O săptămână mai târziu, când Hannah intră în clădire, fu dusă în sala de conferinţe. în spatele scenei se aflau afişe uriaşe, de la podea până-n tavan, cu mesaje naziste, iar pe podium stătea Max Frei tremurând. Părea mai scund cu acele enorme svastici în fundal şi flancat de comandantul Scholl şi de alţi câţiva înalţi oficiali. Când se adresă savanţilor şi celorlaţi angajaţi adunaţi acolo, vocea lui era uniformă şi calmă, dar chiar şi de acolo, de sus, din balcon, Hannah putu înţelege suferinţa ascunsă pe care o simţea.
- Kaiser Wilhelm a fost declarat Institut Model al Reichului, spuse el. începând din acest moment, voi renunţa la postul meu actual şi mă voi alătura departamentului de fizică, pentru ca importanta noastră muncă să poată continua fără întrerupere, sub aripa gloriosului nostru Fiihrer şi a Reichstag-ului lui.
Braţul lui Scholl se înălţă ca o suliţă în unghiul corespunzător:
- Heil Hitier!
Liniştea mormântală care pusese stăpânire pe sală preţ de câteva clipe fu urmată de un ropot ezitant de aplauze şi de voci care murmurau „Heil Hitier!".
- Vă mulţumesc tuturor, spuse Max, pentru onoarea de a fi lucrat cu voi.
După ce coborî de pe podium, Scholl urcă la microfon, dar, înainte să apuce să spună ceva, Ştefan Frei se ridică în picioare şi începu să aplaude. Diebner şi ceilalţi fizicieni se ridicară şi ei imediat şi i se alăturară. în scurt timp, întreaga sală era în picioare, aplaudând din ce în ce mai tare. Max îşi plecă capul politicos, dar se vedea clar că e emoţionat. Hannah îşi ridică genunchii la gură şi- şi încolăci braţele în jurul lor, făcându-se ghem. Tresări când cineva îi puse mâna pe umăr.

Gregor..

- .Hannah, vino repede. Doi agenţi de la Gestapo aşteaptă în laboratorul tău să te aresteze. Deschise geanta, iar Hannah observă că acolo erau poşeta ei, câteva fotografii înrămate şi lumânările ei de Sabat. Am luat ce-am putut. Haide. Repede.
- Trebuie să-l avertizez pe unchiul meu.
- Nu avem timp, Hannah.
- Te rog! Te rog, Gregor, te implor. Dacă nu pot eu, du-te tu la apartamentul meu şi sparge mezuza. Unchiul va şti ce înseamnă.
- Bine. Merg, promit, dar acum nu te las aici. Te rog. Pierdem timp preţios.

Ghemuindu-se în spatele locurilor de la balcon, Gregor merse în patru labe până la o uşiţă care ducea la proiectorul de diapozitive.

- Doamnele mai întâi, spuse Gregor, iar Hannah trecu prin ea târâş, fără ezitare. Gregor o urmă, apoi trase în jos o scară şubredă care ducea către schela de care atârnau proiectoarele fixate pe scena din depărtare, de la parter.
- Mă alătur vouă şi-mi exprim şi eu preţuirea faţă de domnul doctor Frei, care şi- a dedicat mulţi, mulţi ani ştiinţei, spunea Scholl, făcând gesturi cu mâinile pentru a potoli ovaţiile. Vă veţi bucura să aflaţi că succesorul lui este unul dintre voi: domnul doctor Kurt Diebner.

Anunţul fu urmat de alte aplauze, deşi mai puţin entuziaste. Diebner urcă pe scenă şi-şi salută superiorii.

- Azi-dimineaţă, începu el, cu pieptul înainte, am vorbit direct cu Fiihrer-ul nostru, care a dat dispoziţie să ne concentrăm eforturile asupra producerii de energie atomică - pentru gloria Reichului!

Privind de la acea înălţime ameţitoare, Hannah văzu o mare de mâini ridicate, o scenă suprarealistă dintr-o melodramă care era bazată în întregime pe clişee răsuflate despre război şi pe un patriotism viciat. Gregor o trase de mânecă, iar ea îl urmă pe o scară care ducea pe acoperiş, spre ieşirea de urgenţă, în zigzag, de pe partea laterală a clădirii. De acolo se putea vedea un şir lung de maşini negre.

- Pe aici, spuse Hannah. îşi dădu jos cizmele, le luă în mână şi porniră pe sub streşini în jurul turnurilor de cupru. Folosindu-se de geanta lui Gregor, Hannah sparse o fereastră de la mansardă şi intrară într-un depozit.

- O să cobor cu liftul pentru marfă în camera cu incineratorul,

spuse ea.

- Perfect. Gregor ridică o sprânceană. Pare că te-ai gândit la toate.

- E bine întotdeauna să ai un plan, spuse Hannah.
- Aşteaptă-mă aici. O să se lase întunericul în scurt timp. Dacă nu revin în treizeci de minute, atunci... Scutură din cap. Mi-e mintea pustie. Nu ştiu ce să zic.
Coborî poarta liftului, iar Hannah comută butonul ca să coboare la subsol. Stătu în penumbra din camera cu incineratorul, tresărind la fiecare sunet pe care îl făceau şoarecii care fugeau de colo colo. După un timp care i se păru o eternitate, îl auzi pe Gregor şoptindu-i numele.
- Pe aici. O luă de mână şi se îndreptară în grabă spre ieşire. Când ajungem în stradă, să mergi normal, fără să atragi atenţia, până la capătul blocului.
Acolo, la câţiva metri de felinarul care lumina colţul străzii, aştepta un taxi. Gregor îi deschise portiera, iar Hannah fu cuprinsă de un val de emoţii când îl văzu pe Ştefan întinzându-i mâna s-o ajute să urce. îl îmbrăţişă pe Gregor şi-l sărută pe obraz.
- Eşti un prieten bun. Ţi-ai riscat viaţa pentru mine. Nu ştiu ce să zic.
- Ştii la ce mă pun acuma să lucrez? întrebă el, scuturând din cap. La un mecanism de acţionare a valvelor pentru locomotivele cu aburi. Poate că nu voi fi eu niciodată un savant strălucit sau un mare filantrop, dar oricine primeşte o şansă în viaţă, în care să demonstreze că valorează ceva. Iar tu mi-ai dat această şansă.

Hannah scoase din geantă una dintre lumânările ei pentru Sabat:

- Vreau să-ţi dăruiesc asta.

- Nu pot.
- Te rog. De fiecare dată când o s-o aprind pe a mea, o să mă gândesc la tine şi o să-i mulţumesc lui Dumnezeu.

Gregor o acceptă şi o îmbrăţişă scurt pe Hannah:

- Plecaţi acum, înainte să mă buşească plânsul.

- Mulţumesc, Gregor, spuse Ştefan.
- încă un gologan pentru banca cu favoruri, spuse Gregor. Te anunţ când sunt pregătit să retrag din cont.
în timp ce taxiul se îndepărta în viteză, Ştefan puse geanta ei pe jos, între picioare, şi o întrebă:
- Stai comod?
- Nu-mi dau seama până nu-mi spui unde mergem.
- Nu vreau să stric surpriza. Ştefan făcu un semn cu ochii către şofer. Apoi îşi dădu jos fularul de caşmir din jurul gâtului şi-l înfăşură în jurul umerilor ei, acoperind, astfel, steaua aurie de pe haină. Aşa. Să nu răceşti.
Nici unul nu mai zise nimic pe durata călătoriei prin traficul după-amiezii până ajunseră la gară. Hannah se strădui să ţină pasul cu mersul grăbit al lui Ştefan. Se urcară într-un tren şi se aşezară, fără a rosti nici o vorbă, într-un compartiment separat; se prefăceau că citesc când oamenii treceau pe peronul din faţa ferestrei lor. După un timp care li se păru o eternitate, trenul porni. Când veni controlorul să le verifice actele, deja traversau zona rurală, bogată în vegetaţie.
Funcţionarul de la căile ferate bătu de două ori cu dosul palmei, apoi deschise uşa şi zise:
- Heil Hitier!
- Heil Hitier, spuse Ştefan, dându-i cele două bilete şi actele sale. Pentru mine şi pentru asistenta mea, preciză el.
- Pot să văd şi actele ei?
- Vă asigur că ale mele vor fi suficiente, spuse Ştefan.
Funcţionarul îl privi cu atenţie, apoi ieşi pe coridor să se consulte cu unul dintre soldaţii care fumau lângă bara de la fereastră. Soldatul se uită la actele lui Ştefan, apoi merse la uşa compartimentului. Ştefan îl salută, zâmbind impasibil.

- E o onoare să vă cunosc, domnule doctor Frei.

- Mă bucur şi eu de cunoştinţă, domnule locotenent...

- Coster.

- Locotenent Coster. Excelent, spuse Ştefan. Cine este

comandantul dumitale?

- Domnul căpitan Ramsauer.
- Ah! Fritz, da. Vă ţine în priză tot timpul. încă se încăpăţânează să-şi păstreze favoriţii aceia de pugilist?
Locotenentul râse:
- Da, să trăiţi.
- Aştept cu nerăbdare să mă întâlnesc cu el şi cu comandantul Scholl săptămâna viitoare la Institut. îi voi spune negreşit despre comportamentul dumitale excelent.
- Mulţumesc, domnule doctor Frei. Soldatul evita intenţionat să se uite la Hannah. O seară plăcută.
- Şi dumitale, locotenent Coster.
După ce soldatul se întoarse la postul său, funcţionarul de la căile ferate îi dădu lui Ştefan actele înapoi, perforă cele două bilete şi ieşi din compartiment, închizând uşa în urma lui. Hannah răsuflă uşurată, gândindu-se ce bine trebuie să fie să poţi sări atât de uşor peste gardul din sârmă ghimpată al birocraţiei. O clipă mai târziu, se auziră zgomote pe coridor, iar Coster trecu în viteză pe lângă uşa compartimentului lor, trăgând după el, de ceafă, un bărbat în vârstă. O bătrână se ţinea după ei, plângând şi implorând în maghiară, chinuindu-se cu gentile lor grele. Când căzu, soţul ei încercă să o ajute, dar Coster îi trase o palmă peste cap.
Hannah deveni încordată, dar Ştefan îi puse o mână fermă pe coapsă. De la locul ei, îi vedea pe pasagerii din compartimentul alăturat cum îşi întorc privirea de la o scenă devenită deja obişnuită. După ce se lăsă din nou liniştea pe coridor, Ştefan spuse:
- Intenţia ta a fost bună, dar nu te afli în situaţia de a ajuta pe cineva.
Ştefan trase perdelele de la uşa şi geamul compartimentului şi se aşeză la loc lângă Hannah.

- Spune-mi acum, unde mergem? întrebă ea.

- într-un orăşel din Pădurea Neagră, îi răspunse el. Haigerloch. Ai

auzit de el? Hannah scutură din cap.

- Cât de departe e?

- Vreo opt ore. Familia mea are o casă de vacanţă acolo. în ea mi-am petrecut cea mai fericită perioadă a copilăriei. Ştefan îşi întinse picioarele şi-şi trase pălăria peste ochi, de parcă ar fi vrut să tragă un pui de somn. Mă gândeam că ne va prinde bine să schimbăm aerul, ne va inspira.
- Pentru ce?
- îţi dau cuvântul meu, doamnă doctor Weiss, zise Ştefan ducându-şi mâna la inimă, sunt mult prea leneş ca să trăiesc cum se zvoneşte despre mine, adică făcând tot felul de năzbâtii.
Hannah îşi întoarse privirea spre fereastră. Vedea culorile toamnei care treceau cu repeziciune şi, din când în când, reflexia propriului ei zâmbet. Pe măsură ce Berlinul rămânea în urma lor, soarele cobora, dispărând periodic după copacii şi acoperişurile de la marginea oraşului. Apăru un cărucior pe coridor şi Ştefan cumpără sendvişuri şi cafea. Astfel îşi petrecură următoarea oră a călătoriei, fiecare cu un sendviş într-o mână şi o carte în cealaltă. De-abia mai târziu îi trecu prin minte lui Hannah că era un lucru ieşit din comun să împartă cu cineva o tăcere atât de confortabilă. Trenul se oprea în staţii, dar ei nu-şi ridicau privirea din cărţi în timp ce ceilalţi pasageri şi ofiţerii de ordine, în cămăşile lor maro, circulau încoace şi-ncolo pe coridor. Din când în când Hannah auzea, de pe peronul vreunei gări, voci aspre, repezite şi atunci observa că bărbia lui Ştefan tremură abia perceptibil, dar, în rest, chipul său nu trăda nici o emoţie sau nesiguranţă.
în cele din urmă, Hannah adormi, ghemuită pe bancheta de piele, suspendată între tărâmul viselor şi zgomotul sacadat al roţilor de tren. Când deschise ochii, observă că Ştefan o acoperise cu paltonul lui şi sforăia uşor pe locul din faţa ei, iar în mână încă ţinea cartea din care citise - un exemplar uzat din Faust al lui Goethe.
Aruncă o privire în spaţiul dintre perete şi draperie, dar era prea întuneric să poată distinge ceva, era doar o fărâmă de orizont.

- Bună dimineaţa, spuse Ştefan.

- Bună dimineaţa. Hannah îi înapoie paltonul. Mulţumesc.

- Semănai cu un tablou de Frederick Leighton. „Flaming June",

parcă, nu?

- Nu-l ştiu, răspunse ea. E din perioada modernă?

- Victoriană. Dar nu în stilul acela pudibond, destul de des întâlnit în epocă. Dimpotrivă, e foarte senzual.

-Ah.

Ştefan îşi drese glasul şi se ridică brusc în picioare. Ridică perdeaua de la geam şi privi afară. începea să se facă lumină.

- Următoarea staţie e Haigerloch. Trebuie să mergem puţin pe jos, peste deal, până ajungem la casă. Te deranjează?

Hannah se gândi că, de când au urcat în taxi în faţa Institutului Kaiser Wilhem, aceasta era prima dată când Ştefan îi cerea părerea în legătură cu destinaţia spre care se îndreptau. în clipa următoare, îi trecu prin minte că răspunsul ei era pur academic. îşi adună lucrurile şi-l urmă pe coridor. După ce trenul opri în staţie, funcţionarul de la căile ferate coborî cu o geantă de poştă şi lăsă un morman de ziare în faţa uşii olandeze, în care se afla responsabilul din tura de dimineaţă. Hannah aşteptă deoparte în timp ce Ştefan schimbă câteva vorbe cu impiegatul. Domnul mai în vârstă tăie grămada cu un briceag şi îi înmână lui Ştefan un ziar, iar Ştefan îi dădu câteva monede. O găsi pe Hannah la capătul peronului şi,

observând expresia curioasă de pe chipul ei, îi spuse:

- Gregor nu e singurul care are ceva rezerve în banca de favoruri.

- Ce înseamnă asta? întrebă Hannah.

- O să-ţi arăt. Ştefan răsfoi paginile ziarului de dimineaţă, ignoră ştirile propagandistice şi politice şi ajunse la cele sociale. Da. Iată. îi arătă lui Hannah titlul: DIVA LOTTE SCHEER ÎŞI IA UN CĂLDUROS RĂMAS-BUN DE LA GERMANIA. Hannah luă ziarul şi scrută cu emoţie figurile oarecum neclare din fundalul fotografiei. Tânăra care fusese cândva Sabine stătea deoparte, în siguranţă, pe partea înaltă a pasarelei, sprijinindu-şi cotul de bară. Purta ochelarii aceia cu rame din alamă, care reflectau lumina şi-i ascundeau complet expresia ochilor. Dar era acolo, pe vapor, pe

S.S. St. Louis. Exact în clipa aceasta, Gisella Proust se afla în siguranţă, în drum spre Havana, sub coordonarea strictă şi severă a Lottei Scheer.
Hannah răsuflă uşurată.
- Acum sunt departe, au lăsat apele germane în urmă, spuse Ştefan. O s-o poţi contacta pe Lotte în Cuba, să vă înţelegeţi în legătură cu mutarea lui Sabine în America.

- Mulţumesc, Ştefan. Nu ştiu ce să zic.

- Spune-mi că ai încredere în mine.

- Doar sunt aici, nu?

- Da, eşti, răspunse el, mângâind-o pe obraz.
Bucuroasă că avea cizmele de iarnă în picioare, chiar dacă erau cam demodate, Hannah coborî alături de Ştefan pe scări şi porniră pe o cărare abruptă care ducea către pădure, departe de şoseaua principală. Ajunseră în vârful dealului când soarele răsărea deasupra unei creste din depărtare. De jos, din vale, se auzeau clopotele unei biserici aflate pe o palisadă deasupra râului. Impozanta bazilică fusese construită pentru a servi familia de nobili Schloss şi pe alţi locuitori ai pitoresculului sat.
- Uite, acolo e casa, spuse Ştefan arătând spre o cabană din piatră şi lemn, cu ferestre înalte, frontoane şi o verandă de jur împrejur. E doar la câţiva kilometri dacă mergem pe drum. Sau o putem lua pe scurtătură, pe pajişte, dacă ai chef şi crezi că poţi.
- Bine, răspunse Hannah, aprobând din cap.
- Aşa mă gândeam şi eu.
Ştefan îi luă valiza şi începură să coboare dealul. Pe cer se vedeau fâşii roz şi aurii. Aerul înţepa, atât de rece era; mirosea a pin şi se auzea cântecul gălăgios al păsărilor. Hannah lovi cu piciorul în frunzele răzleţe şi împrăştie câteva grămăjoare de zăpadă.
- Acum înţeleg de ce ai fost fericit aici, spuse ea. E un loc grozav să-ţi petreci copilăria.

- Singurul loc în care tatăl meu era mai apropiat de mine decât de

asistenta lui.

- Atunci bănuiesc că şi el a fost fericit aici.

- Ai o imaginaţie mai bună decât a mea, spuse Ştefan.

- Dar mama ta?
- Ce-i cu ea? Ştefan se grăbi să alunge cu un zâmbet senzaţia neplăcută pe care o lăsase asprimea din vocea lui. E o persoană minunată care a avut o viaţă minunată. Acum e greu pentru ea. Are momente în care o apasă îngrozitor conştiinţa. Ştirile pe care le aude la radio o supără foarte tare. Are oroare de tot ce se întâmplă, dar nu vrea să spună sau să facă ceva care ne-ar putea crea probleme, mie sau tatălui meu, aşa că se retrage în grădina ei. S-a apucat de pictură în ulei. Strânge fonduri şi împarte coşuri cu mâncare văduvelor de război, încearcă să fie o persoană bună.
- Sunt convinsă că e, spuse Hannah. Foarte mulţi oameni se apucă de pictură în ulei zilele astea.
Ştefan îi arătă valea de lângă râu:
- Vezi copacul acela mort?
- Acela care arată ca o epavă?
- Chiar aşa arată, nu? Mulţumesc. Ulrike întotdeauna insista că seamănă cu un castel din basme. Eu voiam să fie corabia mea de piraţi. Familia Diebner închiria o casă lângă râu în fiecare vară; părinţii noştri erau prieteni. Când erau aici Kurt şi Ulrike, făceam tot felul de năzbâtii. După ce plecau, eu rămâneam în laborator cu tata cât era ziua de lungă. Bănuiesc că există copilării şi mai nefericite.
- Mie-mi plăcea la nebunie să stau cu tata la clinică, spuse Hannah. Mă ridica în braţe şi mă lăsa să mă uit la microscop. Iubeam lumea aceea - secretă, invizibilă, îmi spunea tot timpul: „Dacă n-ai aflat răspunsul, atunci înseamnă că n-ai căutat suficient". Zicea că există un tipar - o explicaţie pentru tot ce se întâmplă.

- Dar nu există, de fapt.

Hannah căzu pe gânduri, cu mâinile în buzunare.

- A fost ucis în Primul Război Mondial, nu?

- Da, răspunse ea. Iperită.

- îmi pare rău. E o moarte cumplită.

- Mama tot întreba: „De ce s-a-ntâmplat aşa?" N-am aflat răspunsul niciodată. A încetat să întrebe, în cele din urmă. Şi-a construit o nouă viaţă.
- Dar tu ai ales să trăieşti în lumea invizibilă.
- Atât cât pot.
- Pare o viaţă singuratică, spuse Ştefan. E bine să cauţi răspunsuri la microscop, Hannah, dar nu-ţi poţi trăi viaţa acolo.
Ieşiră în dumbrava cufundată în umbră de lângă râu. Pe cele două maluri se aflau tei şi larice. Cu colţul ochiului, Hannah zări câteva pete aurii şi indigo: un fluture mare se aşezase pe mâneca paltonului lui Ştefan.
- Ai un musafir, spuse ea.
- Da, văd.
Puse genţile jos şi încercă să ademenească fluturele să i se aşeze pe deget, dar acesta făcu un ocol al mâinii şi apoi zbură în lumina soarelui. E un papilio albastru, face parte din familia papilionide. Vârful aripilor e de un albastru deschis, strălucitor, iar restul, dedesubt, e maro deschis. Când nu zboară, îşi ţin aripile închise, pentru a fi camuflaţi. Ah - uite că vine-napoi.
Hannah rămase nemişcată. Ştefan păşi mai aproape de ea şi încercă din nou să convingă fluturele să se aşeze pe mâna lui, dar de data aceasta el zbură şi se aşeză pe părul lui Hannah.
- Admir asta la fluturii papilio, au o frumuseţe ascunsă, nu ostentativă, nu o scot în evidenţă fără rost. Nu te mişca, şopti el.
Hannah simţi bătaia aripii fluturelui la tâmplă. Greutatea lui se asemăna cu greutatea privirii lui Ştefan: un fel de uitare de sine, asociată cu dorinţă puternică. O să înceteze să respire, dacă preţul respiraţiei consta în întreruperea acestei clipe. Atingerea uşoară a degetelor lui pe ceafă îi stârni un fior pe şira spinării.
Ştefan îşi apropie buzele de ale ei, dar păstră distanţa ultimului centimetru care-i despărţea de un sărut. îi alungă fluturele din păr, iar ea îl urmări cu privirea cum se îndepărtează printre frunze până se topi în albastrul cerului.
- Ai prins fluturi când erai copil?
- Da. Dar uram borcanele de prins insecte, aşa că le dădeam drumul, spuse Ştefan. De fapt, prefer fluturii de noapte. Toată lumea zice că sunt doar nişte chestii mohorâte, care dau neîncetat din aripi, dar mulţi dintre ei sunt mai frumoşi decât fluturii de zi. Mama mi-a arătat cum să atrag un fluture de noapte, încălzea bere brună într-o oală, adăuga o ceaşcă de zahăr brun, o conservă de

melasă neagră. Apoi mai punea câteva picături de rom. Uneori mă lăsa şi să gust. Cu câteva ore înainte ca soarele să apună după deal, întindeam acel amestec dulce pe trunchiurile copacilor şi pe stâlpii de la gardul care împrejmuia grădina. După ce se lăsa întunericul, mă întindeam pe jos, în mijlocul grădinii, cu lanterna îndreptată în sus, spre cer - deasupra mea era o boltă de fluturi de noapte, ca nişte stele căzătoare pe bolta cerului.
Hannah închise ochii, să şi-l poată imagina pe băieţelul acela pe care propria-i imaginaţie îl ţinea la adăpost de greutăţile lumii şi fluturii care dădeau din aripile lor mici, formând un fel de scut delicat deasupra lui.
Ştefan era atât de aproape de Hannah acum, încât ea îi putea auzi bătăile inimii şi sângele care-i curgea prin vene. Propria ei inimă părea sincronizată cu a lui; simţi un fel de ameţeală, aşa că făcu un pas înapoi, să-şi reia echilibrul.

- Poate că ar trebui să ne continuăm drumul, spuse ea.

- Oare?

- Da, aşa cred.
- De tine depinde. E de datoria unui ticălos frivol, care încearcă să atragă femei frumoase în bârlogul său.

- Dar tu nu eşti frivol, spuse ea, iar eu nu sunt...

- Tu eşti o femeie frumoasă.

- Nu. Eu sunt cea inteligentă. Muncitoare, harnică.
Hannah îşi luă geanta şi-şi continuară drumul de-a lungul malului până la podul care trecea peste râu. Apoi o luară pe o cărare îngustă printr-un pâlc de copaci groşi, plini de frunze, şi ieşiră la capătul păşunii.
- Aproape am ajuns acasă, spuse Ştefan. Stai să vezi laboratorul tatălui meu. Toate dispozitivele şi aparatele moderne pe care ţi le poţi închipui. O luă la pas, vioi, cu braţele întinse lateral ca nişte aripi de avion şi cu poalele hainei fluturându-i în urmă. Hai mai repede, codaşo! strigă el, peste umăr, cu un zâmbet larg, contagios, pe chip.

Hannah îşi iuţi paşii şi simţi o scânteiere de bucurie pe care n-o mai simţise de mult. Simţea fizic cum i se schimbă atitudinea, poziţia corpului - a umerilor încovoiaţi de griji, a ochilor care fuseseră nevoiţi să privească întotdeauna în altă parte -, pe măsură ce tensiunea acumulată în oraş dispărea din sufletul ei. îşi înălţă chipul spre cerul limpede al dimineţii. Era de mult conştientă de acel instinct mereu activ, de fugă sau luptă, care îi tremura sub piele, dar acum, pentru prima dată, îşi dădea seama cât de puternică o făcuse. în timp ce urca scările din faţa acelei verande elegante, Ştefan îi deschise uşa cu un gest larg, teatral.

- Bine ai venit. Angajaţii pleacă la sfârşitul verii, spuse el, dar îmi voi da toată
silinţa să ai o şedere plăcută.

înăuntru, la parterul acelei case mari intrau câteva raze de soare printre obloanele închise. Pianul şi piesele de mobilier erau acoperite cu cearşafuri albe care păreau un fel de avangardă de stafii care-şi aşteaptă reîntoarcerea la viaţă. Chiar şi aşa, pietrele aveau o anumită eleganţă, exista o expresivitate tăcută în fâşiile subţiri de praf care pluteau în aer. Peretele din dreptul scărilor era o galerie înaltă de portrete de familie, cu rame din cositor, lemn de abanos şi tablă poleită cu aur; unele aveau gravate mici plăcuţe cu numele bravilor înaintaşi ai lui Ştefan, în diferite etape ale vieţii, de la copilăria cu părul blond până la cutele zbârcite ale bătrâneţii.

- Cred că o să găseşti tot ce-ţi trebuie la etaj, ultima cameră pe stânga, îi spuse Ştefan. Acolo îşi ţin Ulrike şi Lotte hainele de vară.

- Mulţumesc. Hannah se opri pe prima treaptă, cu o mână pe stâlpul scării în spirală. Ştefan stătea la baza scărilor, pe podeaua de scândură, astfel că ochii lor erau la acelaşi nivel când ea îl întrebă: De ce m-ai adus aici?

- Pentru că tu eşti cea inteligentă. Buzele lui îi atinseră uşor tâmpla. Şi cea harnică. O sărută pe gât. Şi cea frumoasă. Se aplecă să o sărute, iar Hannah nu se trase înapoi. Deschise gura, îl sărută la rândul ei, îl cuprinse cu braţele, trăgându- 1 tot mai aproape, simţind tot mai intens încărcătura momentului. Apoi se opri şi- şi trase răsuflarea, de parcă voia să se trezească din transă.

- De când îmi doresc să fac asta...! spuse el. De când te-am văzut prima dată.

O mângâie pe păr, aranjându-i câteva şuviţe care-i căzeau pe faţă, iar ea îşi lăsă obrazul în palma lui, înclinându-şi capul într-o atitudine de calm, abandon şi relaxare.

El se aplecă înainte, îi luă capul în mâini şi o sărută din nou, de data aceasta cu foarte multă blândeţe.
- Vrei să vezi laboratorul?
- Da, răspunse Hannah, dar mai târziu.
îl luă de mână şi urcară la etaj; când coborâră din nou, era seară. Profitând de ultimele clipe de lumină, Ştefan o luă prin pădure şi merse la un vecin după ouă,
unt şi lapte din bucătăria servitorilor, în timp ce Hannah scotoci prin cămară şi pivniţă după conserve de piersici, vin şi cartofi. Au stat până târziu, pregătind laboratorul pentru muncă, au făcut dragoste până dimineaţa, au dormit până la amiază şi apoi s-au trezit, nerăbdători să meargă în laborator, atât de nerăbdători încât au fost nevoiţi să dea cu banul ca să decidă cine trece pe la bucătărie să prepare cafeaua.
Timp de trei zile, timpul lor a fost ocupat doar cu ştiinţă şi sex, sex şi ştiinţă, cele două alimentându-se reciproc şi creând un efect ciclonic. Nici o parte a trupului ei nu a rămas neexplorată de atingerea şi sărutările lui, nici o parte a lui nu a fost scutită de experimentările ei pline de dorinţă lacomă. Fie că erau în laborator, fie în pat, el o făcea să râdă, îi stimula încrederea în sine. Stând în poziţia lotus pe masa de inox în laboratorul luminos al lui Max Frei, îmbrăcată în bluza albă şi pantalonii din gabardină ai Lottei, în care se simţea de parcă era Katharine Hepburn, Hannah era mai liberă, mai haioasă şi mai înţeleaptă decât fusese vreodată în subsolul de la Institutul Kaiser Wilhelm. Instinctele ei se manifestau mai puternic, mai precis. Capacitatea ei de a procesa informaţii şi idei devenise mai profundă şi mai amplă. Pentru prima dată de ani de zile - poate pentru prima dată în viaţa ei -, Hannah simţea o fericire care o purta în afara lumii şi o făcea să se concentreze asupra ei însăşi, asupra propriei ei abundenţe de trăiri şi senzaţii.
în cea de-a patra zi, au deschis obloanele de la dormitor spre o privelişte de vis: ningea cu fulgi mari, astfel că rămaseră acasă, bucurându-se de căldura intimităţii căminului până seara. Cuprins de agitaţie, Ştefan măsura camera cea mare, jucându-se cu un prespapier pe care erau gravate continentele şi întinderile de ape ale globului. Sfera argintie avea un diametru de aproximativ cinci centimetri, cam de mărimea unei mingi de cricket. O arunca peste

umăr şi o prindea la spate, până când zgomotul pe care-l făcea o irită pe Hannah.
- Indiferent de felul în care o atacăm, spuse Ştefan, reacţia în lanţ nu ţine.
- Când Niels Bohr e în impas, spuse Hannah, prinzând prespapierul din zbor şi punându-l pe pian, se întreabă: „Oare ce ar zice Mozart?"
Ştefan se aşează la pian şi cântă câteva acorduri din Concertul nr. 12 de Mozart. Hannah se aşează lângă el şi începu să cânte şi ea, cu o octavă sau două mai sus, transformând clasica piesă într-un amalgam de jazz şi aiurea lă. Ştefan îşi sprijini umărul de al ei şi-şi lăsară amândoi mâinile să zburde libere pe clape.
- Nu mă concentrez destul, spuse el.
O oră mai târziu erau în pat, îmbrăţişaţi, extenuaţi. Ştefan îşi plimbă degetele de- a lungul spatelui ei, pe şira spinării, pe care scria litere şi simboluri.

- E egal cu mc pătrat, spuse ea. Mult prea uşor. E rândul meu

acum. Ştefan se întoarse pe burtă:

- Fără gâdilat.
- Ghiceşte. Hannah desenă o ecuaţie complexă în locul transpirat de la baza spatelui, iar el începu să râdă, arcuindu-şi spinarea.

- Am zis că fără gâdilat!

- Ghiceşte şi mă opresc.

- Mă dau bătut.

- Transmutaţia atomului de nitrogen a lui Rutherford.
- Aşa voiam să zic şi eu. Ştefan se întinse peste ea, sprijinindu-şi cotul lângă umărul ei. Nu vreau să plecăm.
- Mai bine să nu vorbim despre asta.
- O să fie război. Sunt convins. Şi ştiu că sună egoist din partea mea, dar aş vrea să supravieţuiască locul ăsta.
- Adică Haigerloch? Sau casa?
- Ambele. Şi pacea şi bucuria din ultimele zile. Nu am nici un drept să am astfel de aşteptări şi dorinţe, dar aş vrea să ne aducem copiii aici într-o bună zi. Şi nepoţii. Aş vrea să îmbătrânesc aici, alături

de tine. îi sărută buzele şi pleoapele. Aşa ar fi, continuă el, dacă n-am fi nevoiţi să plecăm.
- Dacă am putea trăi într-o lume invizibilă.
- Am putea să muncim împreună. Şi am continua să... O înghionti uşor, zâmbind ştrengăreşte, iar ea îl primi înlăuntrul fiinţei ei, refuzând să renunţe la momentele
de fericire din cauza gândului că va sosi curând ora când va trebui să plece. Chiar dacă ar decide să nu se întoarcă în lumea reală, lumea reală se va întoarce, în cele din urmă, la ei cu o înverşunare cumplită.
Pe 12 martie au auzit la radio că Austria fusese anexată. Hannah nu mai era protejată de statutul de străină. Totul era hotărât acum; nu va mai putea să se întoarcă la Berlin cât timp naziştii erau la putere. Vor fi acolo când Stefan se va întoarce la Institut, aşteptând de la el să-şi preia funcţia ce i se cuvine în Reichul aflat în ascensiune. Dacă ar încerca să se ascundă în casa de vară, n-ar rezolva nimic, ar fi doar o chestiune de timp până ar fi prinşi. Hannah va fi trimisă într- un lagăr de concentrare. Stefan va fi acuzat de poluare rasială. Colaboratorii săi îşi vor pierde credibilitatea în întregul Reich, iar familia lui va pierde totul, inclusiv locul acesta, în care a fost atât de fericit pe vremea când era copil şi în care Hannah e atât de fericită acum.
Nu nutreau nici o iluzie că ar putea să îmbătrânească împreună. Timpul petrecut unul cu celălalt era limitat, de aceea simţeau nevoia să trăiască din plin clipa. Să se gândească la dragoste în termeni de profunzime şi amploare, nu de durată. Să trăiască iubirea fără limite. Lipsită de constrângerile timpului şi ale proximităţii, pentru ei dragostea era asemenea unei energii pure, infinite. Dar ea nu putea exista într-un vid.
în ziua următoare, au mers pe jos până la gara din Haigerloch să ia trenul înapoi spre Berlin. S-au aşezat faţă în faţă şi au evitat să se privească în ochi. Hannah ţinea în mâini Faust-ul uzat al lui Stefan. Nici unul dintre ei nu şi-a ridicat privirea când o familie tânără din compartimentul de vizavi a fost scoasă în lacrimi pe coridor din cauza actelor. Orice ar fi putut face pentru a le schimba soarta - şi direcţia în care se îndrepta istoria - ştiau că fusese deja făcut.
Au coborât în gara din Lichtenberg şi au mers, separat, până la taraba cu ziare unde aştepta Gregor Stern răsfoind tabloide şi periodice. Stând unul lângă altul, ca doi străini într-o gară

aglomerată, şi-au vorbit în şoaptă, acoperindu-şi faţa cu foile de ziar.
- Cât despre Gestapo, spuse Gregor, Hannah Weiss va fi arestată în timpul călătoriei ei spre Copenhaga. Strecură un bilet de tren şi acte proaspăt tipărite în buzunarul lui Hannah. Fă cunoştinţă cu Susannah Rosbaud, care va lucra cu mine în Zürich. întotdeauna mi-am dorit o asistentă de laborator care să fie mai inteligentă decât mine.
- Ai reuşit să dai de unchiul meu?
- îmi pare rău, Hannah. A dispărut.
Hannah încercă să nu scoată nici un sunet, dar suspină adânc, incontrolabil, ca un animal rănit aflat în ghearele morţii.
- O să-l sun pe generalul Volker, spuse Ştefan. Dacă a fost dus într-unui dintre lagărele de concentrare...
- Ştefan, nu se poate, şopti Hannah, cu ură faţă de cuvintele care-i ieşeau pe gură, deşi ştia că unchiul ei ar fi fost de acord cu ea. Nu poţi să-ţi pui în pericol munca. Am vorbit despre asta. Tu vei fi un cetăţean model al Reichului.

- Cum o să ştiu dacă eşti bine? întrebă el în şoaptă.

- O să găsim noi o cale.

Trenul fluieră cu putere, iar Gregor spuse:

- Merg să ocup locurile.

Ştefan se întoarse cu spatele în spatele lui Hannah, iar ea fu învăluită de căldura lui. Simţi că îi strecoară ceva în buzunar.
- Trimite-mi-l înapoi, spuse el, dacă încetezi să crezi în ceea ce facem. Sau dacă întâlneşti pe cineva care... dacă îţi găseşti fericirea.
- Nu se va întâmpla asta.
Ştefan ar fi vrut să mai spună ceva, dar glasul parcă îi pierise. Tuşi scurt şi se îndepărtă cu paşi repezi. în timp ce trenul ieşea din gară, Hannah, aşezată lângă Gregor, băgă mâna în buzunar şi pipăi conturul neted al cutiei de argint. O deschise şi zâmbi când văzu înăuntru clema cu cei doi fluturi de noapte. Acum înţelegea. Prima dată când el încercase să i-o dea nu a înţeles semnificaţia lor; apoi l-a considerat un simplu obiect lucios, pe care îl loveşte cu ciocul o coţofană, şi s-a gândit că, poate, aşa o vede Ştefan şi pe ea. Acum

însă, ştia că are o poveste, cunoştea acea parte intimă a lui pe care i-o dezvăluise ei - era un simbol al încrederii lui în tăria şi statornicia ei.
Hannah îşi prinse părul ondulat într-un coc şi înfipse clema în partea pe care putea el s-o vadă. îl căută cu privirea pe peron şi-l zări mergând cu paşi tot mai iuţi, apoi alergând de-a binelea, să fie lângă fereastra pe care ea îşi lipise mâna deschisă, până când trenul ajunse la o curbă, iar gara dispăru din vedere.Hannah părea mai mică, de parcă odată cu această poveste, această parte din trecut, ar fi pierdut ceva din esenţa fiinţei ei.
- Dacă acele cărţi poştale nu erau, într-adevăr, nimic altceva decât poezii de dragoste, spuse Jack, de ce nu mi-ai zis aşa de la început?

- Nu ştiam dacă pot avea încredere în tine.

- Dar în el ai avut încredere.

- Şi în ceea ce priveşte munca, şi viaţa mea.

- De ce obsesia asta pentru Faust?

- Unchiul meu zicea tot timpul că o carte bună e ca o uşă deschisă.

- Către ce?

Hannah ridică din umeri:

- Către lumea întreagă.
- Tăieturile din ziare - „Diva Lotte Scheer îşi ia un călduros rămas-bun de la Germania", în timp ce se îmbarca pe un vapor în Hamburg. Jack îşi aminti că citise ştirea când răscolise prin locuinţa lui Hannah şi încercă să-şi amintească fotografia, imaginea unei tinere cu păr brunet, tunsă scurt, şi ochelari cu rame...
- E ultima fotografie pe care o am cu ea, spuse Hannah. Aş fi foarte recunoscătoare dacă mi-ar fi înapoiată.
- Ai crezut că fotografia aceea îţi garantează că e în siguranţă.

E dovada că Gisella Proust a reuşit să părăsească Europa înainte de a începe

coşmarul cu transporturile de evrei,
înainte de a începe bombardamentele.
N

uam cum să iau legătura cu ea. Iar ea nu ştie unde sunt. Am încercat să dau de Lotte, dar se pare că se ţine în umbră. Ceea ce e de înţeles. Nu s-a străduit niciodată să ascundă adevărul legat de simpatiile ei comuniste sau de homosexualitatea ei. Nu prea cred că astea reprezintă vreun avantaj pentru cineva care încearcă să-şi construiască o viaţă nouă în Statele Unite.
Fără a o aproba sau dezaproba, Jack spuse:
- Dacă ai avut încredere în el, de ce ai trimis telegrama?
- Nu mai primeam cărţi poştale. L-am implorat pe Peter să trimită telegrama, în speranţa că Gregor va răspunde. Nici acum nu ştiu de ce n-am mai auzit nimic de el.
- L-au ridicat pe Gregor cu câteva zile în urmă, în Elveţia, spuse Jack. A fost puţin ocupat.
Hannah tresări, îngrozită.
- Ce i-au făcut? El nu a greşit cu nimic.
- Au obţinut de la el ce-au vrut şi apoi l-au trimis înapoi acasă, la soţia lui. Ce a făcut Frei cu cercetarea ta?
Hannah ignoră întrebarea:
- Simplul fapt că reuşeşti să menţii o reacţie în lanţ nu înseamnă că poţi construi o bombă. Orice fizician care se respectă înţelege principiile. Ceea ce contează acum e partea mecanică.
- Şi asta te absolvă cumva de acuzaţia de trădare, prin ceea ce faci?
- Trădare. Hannah se uită lung, cu o privire absentă, la propria-i palmă, de parcă acolo se afla acel cuvânt, iar ea îl examina, întorcându-l pe toate părţile, ca pe un fluture prins într-un ac. Se poate să fii trădător dacă ţara ta nu mai există?
- Poate că nu i-ai oferit lui Hitier bomba efectiv, când ai plecat din Germania, dar e imposibil de tăgăduit că tu şi Ştefan aţi pus lucrurile în mişcare. Hai să nu ne prefacem că el e tot acolo, tânjind de dorul tău şi trimiţându-ţi scrisori de dragoste. Hannah, ştim amândoi că el şi Kurt Diebner au un post bun undeva şi

încearcă să găsească o modalitate de a bombarda coasta de est a

Statelor Unite.

- Câtă siguranţă, spuse Hannah, câtă convingere. Un adevărat lux.

- Păi, nu e cine ştie ce filosofie să înţelegi ce se întâmplă de fapt.

- Bine-ar fi să fie aşa. Bomba V-2 e o jucărie prin comparaţie.

- Şase ani, spuse Jack. Ce te face să crezi că încă te iubeşte?

- îl cunosc.

- Ah, fii serioasă.

- Nu crezi că e posibil să cunoşti pe cineva în totalitate? -Nu.

- Pentru că tu refuzi să te cunoşti pe tine însuţi, spuse Hannah.

- Nu e vorba despre mine.

- Atunci de ce nu-mi spui adevăratul tău nume?

- Pentru că n-are nici o relevanţă pentru discuţia noastră.
- Ăsta să fie motivul, Jack? Pentru că eu am impresia că te macină teribil: Eşti un evreu infect. Te ascunzi sau eşti persecutat pentru că aşa stau lucrurile şi nu poţi face nimic ca să le schimbi. Un jidan. în asta a constat triumful naziştilor - au transformat cuvântul ăsta într-unui dezumanizant. Ştii că e o minciună, dar, în cele din urmă, devine parte din tine, ca glonţul acela din umărul tău sau ca numerele tatuate pe o încheietură. Alegi să trăieşti dispreţuindu-te pe tine însuţi pentru că durerea e mai uşor de suportat decât ideea că întreaga ta viaţă e o trădare faţă de cei care te iubesc şi faţă de tine însuţi.
Jack se ridică brusc în picioare şi-şi luă paltonul pe el.
- Scuză-mă. Am nevoie de o gură de aer.
Ieşi pe trotuarul din faţa motelului, închizând uşa în urma lui. Traversă parcarea motelului şi se îndreptă spre o cabină telefonică, aflată în faţa recepţiei. Era telefon şi înăuntru, dar avea nevoie să fie singur şi să tragă aerul rece în plămâni. Apropierea lui Hannah şi avalanşa de întrebări pe care i le punea îi erodau scutul de autoprotecţie pe care şi-l făurise cu atâta grijă. Se simţea tulburat şi voia să se agaţe de ceva solid, să recâştige controlul asupra investigaţiei. Aerul rece, prăfuit, care-i înţepa pielea, îi reamintea că trebuie să-şi păstreze capul limpede, ochii înainte. N-avea nici un plan de rezervă pentru cazul în care Hannah ar fi

decis să fugă, dar nu era sigur nici că ar vrea să fie responsabil pentru consecinţe dacă ea ar rămâne.
Dacă Hannah spunea adevărul, asta ar însemna că Ştefan Frei şi-a riscat viaţa pentru a o salva pe Sabine, prin urmare, fie era într-adevăr un prinţ adevărat, al cărui unic mic defect era că el conducea echipa care se ocupa cu fabricarea bombei atomice pentru Adolf Hitier, fie a făcut-o ca să o cucerească pe Hannah, pe care a băgat-o apoi în patul lui pentru a finaliza înţelegerea. Dacă Hannah a inventat totul, atunci era Şeherezada, iar Jack, fraierul care nu se mai sătura de poveştile ei, care era atât de obsedat de istorisirile scornite de ea, încât n-a observat că s-au ivit zorile, iar el a irosit, iremediabil, foarte mult timp preţios. Cu fiecare oră pe care o petrecea ascultându-i fanteziile romantice, Ştefan Frei se apropia şi mai mult de punctul în care putea decide cine va avea ocazia să declanşeze sfârşitul lumii.
Jack introduse o monedă în aparat şi aşteptă să sune de mai multe ori până când îl auzi pe Aaron mormăind:

- Da. Epstein.

- Eu sunt.

- Ce naiba, Jack, cât e ceasul?

- Ah - trei dimineaţa.

- Unde eşti? Ea e cu tine?

- Asta nu te priveşte pe dumneata, domnule locotenent.
- Jack, nu face aşa ceva, spuse Epstein. Trebuie să veniţi înapoi aici imediat. Groves mă tot bate la cap de când i-a zis Collier că tu şi doamna doctor Weiss aţi părăsit baza. O să distrugi toată investigaţia şi o să se aleagă praful de cariera ta pentru o femeie care...

- Locotenente, îl întrerupse Jack, taci naibii din gură. E un ordin.

- Da, să trăiţi.

- Ai reuşit s-o localizezi pe Lotte Scheer?

- încă nu.
- Găseşte-o, spuse Jack, şi fă rost de lista cu toţi pasagerii care au ieşit din Cuba în primele două săptămâni din noiembrie 1938.
- Jack, de ce-ţi pierzi vremea cu aşa ceva? Ştim că a fost doamna doctor Weiss. Ştim ce face.
- Dar nu ştim de ce.
- Nu are nici o importanţă! se înfierbântă Epstein. Bani. Politică. Şantaj. Aş putea să-ţi înşir o duzină de motive. Ce contează?
- Am luat cunoştinţă de îngrijorările dumitale, domnule locotenent.
- Trebuie să-ţi mai spun ceva - Institutul Kaiser Wilhelm a fost bombardat. Se auzi fâsâitul foii de telex în timp ce Epstein îi citea detaliile.
- Mersi, Aaron. Spune-i lui Collier că o să fiu înapoi la micul dejun.
- Jack, Groves tot ameninţă...

Jack puse receptorul în furcă şi rămase în cabină până îşi aprinse o ţigară. Auzea zgomotul slab scos de fluturi care zburau neîncetat în jurul becului de deasupra capului. Nu-i plăcea cum îi tremura mâna când era obosit. Fiecare muşchi căruia nu-i dăduse nici o importanţă avea acum nevoie de atenţie în fiecare zi. Un simplu pumn, tras nu tocmai în momentul potrivit, îi bloca muşchii timp de câteva zile. într-o secundă, după un singur glonţ, a încetat să mai trăiască într-un corp tânăr şi, în cele şaptesprezece luni cât trecuse de când fusese împuşcat, dorinţa pe care o simţea faţă de Hannah a fost singurul lucru care l-a făcut să se simtă din nou viu. Dacă joacă teatru, e foarte urât din partea ei, dacă nu mai rău. Jack avusese experienţe cu câteva femei, atât în viaţa personală, cât şi în cea profesională;
abordarea standard era să-l facă pe bărbat să se simtă mai grozav, mai deştept, mai puternic decât era în realitate. Hannah îl făcea să simtă exact contrariul, cu efecte devastatoare. Şi, deşi nu era de acord cu evaluarea ei, nu avea de gând s-o subestimeze. Dacă într-adevăr era într-o situaţie dificilă, periculoasă, aşa cum avea el impresia, cel mai inteligent lucru pe care-l putea face era să-l înfunde şi pe Jack odată cu ea. E şmecheră, îi sâsâi în ureche tovarăşul său, ascuns sub claviculă. E o complotistă, pune la cale tot felul de intrigi.
„A shvartse hun ken oykh leygn vays ey", îi spunea bunica lui. „Şi o găină neagră poate face ouă albe." Jack nu se mai gândise de mult

la această expresie din limba idiş. Aptitudinile sale de a interoga i se datorau în întregime ei, bunicii lui sceptice. Trase un ultim fum din ţigară, o stinse sub talpa pantofului şi o aruncă în canalizare. Trebuia să se întoarcă la Los Alamos.
Când deschise uşa de la camera aceea sordidă, o fâşie de lumină căzu pe Hannah, care dormea la piciorul patului, învelită cu haina ei.

Jack se aplecă şi-i şopti la ureche:

- Jakob.

Ea zâmbi fără să-şi deschidă ochii şi se trase puţin, să se poată

aşeza lângă ea.

- Jakob, spuse el, din nou. Fiul Rahelei şi al lui Beniamin.

- Şi cum ai ajuns de la Jakob la Jack Delaney?

- Treptat, spuse Jack. Dar n-a fost greu. Era o fată...

Ştiam eu că e vorba despre o fată, spuse Hannah, răsucindu-se şi sprijinindu-şi bărbia în mâini, uitându-se în sus la Jack. Toate

Capitolul 1

poveştile bune încep cu o fată.La vârsta de cincisprezece ani, Jakob Abramson şi-a promis că va lăsa în urmă tot ceea ce-i amintea de copilărie - măcelăria kosher, cu rumeguş pe jos, sânge şi duhoare de carne putredă. într-o zi de vară, într-un oraş pătruns de mirosul infect de gunoi şi transpiraţie, care se răspândea în valuri când ieşea aerul fierbinte din grilajele de la metrou sau din conductele de aerisire ale clădirilor, o fată frumoasă a trecut pe lângă el pe stradă, atingându-l uşor. Mirosea a lămâie, aşternuturi curate şi bani. O chema Janie Winthrop. Era cu doi ani mai mare decât el şi destul de rebelă, i-a permis s-o scoată la cinema atât pentru pentru răcoarea din sală, cât şi pentru mângâieri. Fiind evreu, îi era interzis să aibă vreo legătură cu el, lucru care-l făcea, în ochii ei, cu atât mai atrăgător.

Cu frumuseţea şi cu vocea aceea a ei ciudată, uşor sacadată, care părea să sugereze posibilităţi nelimitate, Janie l-a invitat să petreacă Ziua Eroilor la clubul country al părinţilor ei din Parcul Tuxedo. Era un club cu acces restricţionat şi prietenii lui au pariat că nu i se va permite să intre. Dar Janie i-a pus stiloul în mână să semneze în Registrul cu Invitaţi şi a zâmbit.

- Şmecheria e că nimeni nu te cunoaşte, aşa că poţi fi oricine ai chef. Şi-apoi, îi şopti ea încântată de mica ei intrigă, eşti cu mine, nimeni nu va bănui adevărul.

Putea fi oricine voia. Oricine. Aşa că a scris un nume pe care-l întâlnise într-un roman.

Jack Delaney.

Nu era o înşelăciune; pur şi simplu era mai inteligent decât ei. Nu-şi făcea de ruşine părinţii; îi făcea mândri. El nu putuse să meargă la şcoala privată, dar Jack Delaney putea. După ce şi-a schimbat numele, Jack Delaney a fost admis la Harvard, unde a jucat tenis şi a practicat canotajul. Jack Delaney a mers la festivitatea de iarnă şi a putut dansa cu orice strănepoată a Revoluţiei Americane a avut el chef. Şi tot Jack Delaney avea viitorul asigurat la orice firmă de avocatură din Manhattan care îl va recruta.în acele zile, Hitler era departe de prima pagină. Când Jack şi-a cumpărat locuinţa din Park Avenue, Pearl Harbor încă era o minunată destinaţie turistică. Apoi au avut loc Jocurile Olimpice din 1936 - panourile, steagurile, ritmul marşurilor care-ţi dau fiori. Spectacolul a avut un anume efect peste Ocean, ca un prim val de termite care încep să roadă în toate locurile întunecate unde Marea Recesiune crease o stare existenţială putredă de disperare şi blamări. Jack aproape că nu a acordat nici o atenţie mişcării până în februarie 1939, când Organizaţia Germano-Americană a adunat peste 20 000 de oameni pe Madison Square Garden.
„Manifestaţie Pro-Americană" a apărut într-un articol aşezat chiar deasupra celui despre meciul de hochei de marţi seara (Rangers vs Detroit) şi a celui de baschet de miercuri seara (Fordham vs Pittsburgh), de parcă aceste trei evenimente erau pe picior de egalitate, animate de un spirit prietenos, chiar dacă uşor competitiv
- să câştige cel mai bun -, dar numărul celor prezenţi a fost îndeajuns de mare pentru a ridica probleme legate de responsabilitate, fapt ce i-a făcut pe oficialii Organizaţiei să apeleze la celebra firmă de avocatură Cravath, Swaine & Moore.
- Jack, l-a întrebat Lowell Moore în timpul şedinţei de dimineaţă, ştii germană, nu?
- Am cam uitat, a răspuns Jack, încercând să se eschiveze. Dialectul nemţesc pe care-l învăţase din mers când era copil nu era tocmai acea germană echt pe care suporterii Organizaţiei o aduseseră cu ei din Berlin.
- Au nevoie de cineva care să citească hârtiile astea şi să le semnaleze orice poate fi folosit în instanţă. Moore îi dădu lui Jack o ciornă şi câteva foi, cu textul aşezat în pagină ca pentru ziar. Nu vor să apară în presă într-o lumină proastă, ştii doar că cei de la

Times au înclinaţii stângiste - comunişti, sindicate, Hollywood - graţie lui Franklin D. Roosevelt şi înţelegerii lui cu evreii.
Jack a studiat atent documentele în timp ce pălăvrăgeala lui Moore devenise zgomot de fundal. Trupe de militari, lângă un grup de fete frumoase, sub un poster uriaş reprezentându-l pe George Washington. Steaguri americane fluturând lângă svastici. Mulţime cuprinsă de frenezie la auzul prelegerii lui Fritz Kuhn, liderul mişcării naziste din America. Linguri comemorative, săpuniere şi batoane de ciocolată - toate oferite spre vânzare publicului.
Tabloidul Organizaţiei era impecabil aranjat în pagină, cu peroraţii ilustrate vesel despre lipsa de moralitate a evreilor, ucigaşii lui Iisus, şi despre cum plănuiesc ei să fure, să convertească şi să persecute creştinii peste tot în lume. Mai vorbea şi despre cea mai bună şi singura speranţă a Americii - puritatea rasială - şi despre faptul că ştiinţa eugeniei era primordială pentru acest viitor glorios.
Jack a luat legătura prin telefon cu Comisia Evreilor din America şi cu ACLU[5], care i-au ţinut o predică despre caracterul sacru al libertăţii de exprimare, chiar şi în cazul celor cu care nu suntem de acord. L-a sunat pe primar la birou şi i s-a spus că „primarul Henry LaGuardia spune că cel mai indicat tratament împotriva acestor căpuşe internaţionale e să le expui vederii". Jack a cercetat cu atenţie permisele, asigurările de răspundere civilă, normele de protecţie; Organizaţia făcuse totul ca la carte. în cele din urmă, i-a înapoiat documentele lui Moore, spunându-i fără tragere de inimă că manifestaţiile nu aveau nimic ilegal sau ceva ce putea fi acţionat în instanţă. Dimpotrivă, poate cei care ar protesta faţă de ele ar putea fi arestaţi. Pe Moore l-a bucurat această veste şi l-a asigurat că şi Fritz Kuhn va fi mulţumit.
- I-am spus că vom fi în tribuna VIP, a spus Moore. De-abia aşteaptă să te cunoască. Chestiile astea încep să ia amploare, Jack. S-au înscris şi Lindbergh şi William Randolph. Vreau să ne implicăm şi noi de la început.
Jack a avut nevoie doar de şase minute să-şi scrie demisia, dar apoi a stat la birou o oră, cumpănind bine toate aspectele înainte de a semna actul.
*Qui tacet consentire videtur, scrisese acolo. Cel care tace e considerat ca fiind de acord. Eu nu sunt de acord.*Uniunea Americană pentru Libertăţi Civile

Hannah se întoarse pe spate, cu ochii închişi - lăsând povestea pe care tocmai o ascultase să zburde în voie în imaginaţie. Jack inspiră adânc mirosul de pudră de talc care îi persista pe gât, încercând să-şi închipuie pielea ei sub atingerile lui, ce s-ar întâmpla dacă ar fi una dintre acele persoane care acceptă compromisuri. Mai jos de buze, Hannah avea o mică cicatrice, semăna cu o semilună albă, minusculă, pe care Jack îşi dorea nespus de mult s-o atingă.
- A fost curajos din partea ta că ai luat atitudine, zise Hannah, aproape în şoaptă.
Jack şi-ar fi dorit foarte mult să poată fi de acord, să primească aprobarea lui Hannah, atât de rară, valoroasă şi imposibil de obţinut. Dar ştia că atitudinea lui curajoasă era pervertită de greutatea tuturor tăcerilor lui din trecut, a părerilor greşite pe care le avusese şi nu le corectase, a glumelor la care luase parte.
- Ce s-a-ntâmplat cu scrisoarea?
- I-am dat-o secretarei lui Moore după ce mi-am eliberat biroul.
Hannah deschise ochii, ochii ei de un albastru pal, foarte pal, de parcă s-ar fi ridicat o cortină să lase vederii minunata privelişte a mării. Era ceva delicat în arcuirea pleoapelor ei; în felul în care stătea pe pat, ca o femeie dintr-un tablou. Se uită la el, uşor confuză, ca şi cum exista în povestea lui o parte care - la fel ca într-o ecuaţie - nu are logică. Apoi, preţ de o clipă, amândoi simţiră că sunt pe aceeaşi lungime de undă.
- Cine a semnat scrisoarea? întrebă ea. Jack sau Jakob?
- Jack, recunoscu el. Dar ştiai asta deja, nu?

Hannah încuviinţă din cap, dar privirea ei era blândă, înţelegătoare; se vedea pe chipul ei că nu-l judecă, nu-l condamnă

- .E nevoie de mai mult de o scrisoare pentru a limpezi o viaţă construită pe minciuni.
- N-am reuşit să-mi ispăşesc păcatele, spuse Jack. Mă cunosc îndeajuns de bine, ştiu asta. încă mă căiesc.
- Uneori..., reflectă Hannah, uneori poţi face mai mult bine în lume dacă eşti sub acoperire, cu o identitate falsă.

Jack avu senzaţia că îi făcea o mărturisire, că îi transmitea un fel de mesaj, deşi nu înţelegea prea bine. Apoi Hannah se aplecă spre el, zâmbind, şi-l sărută pe obraz - un gest de binecuvântare, de acceptare, de iertare.

- Deci, Jakob, de ce-mi spui toate astea acum?

- Pentru că ai întrebat. Ea râse.

- Nu răspunzi doar pentru că ai fost întrebat. Nimeni nu face asta.
Se ridică în capul oaselor, îşi îndreptă spatele şi, adoptând un ton ostentativ serios, îi spuse:
- Anchetatorul te întreabă din nou: de ce ai făcut asta?
- Pentru că nu vreau ca orice bărbat care-ţi spune că te iubeşte să fie un mincinos.
Hannah îşi strecură mâna rece în buzunarul lui.
- Dac-am putea să ne urcăm în maşină şi să plecăm de aici, să lăsăm totul în urmă... Jack îşi împreună degetele cu ale ei. Dac-aş putea să te duc departe de toate astea...
- Ştiu. Nu poţi, dar îţi mulţumesc pentru intenţie.
îşi lăsă capul pe locul acela moale dintre umăr şi piept, iar el o cuprinse cu braţul, lăsând-o să se cuibărească la pieptul lui ca un copil. Dacă ar fi putut, s-ar fi lăsat din nou pe pat, fără a-i deranja poziţia în care se afla, cu capul sprijinit de curba protectoare a braţului său. Ar putea rămâne aşa pentru totdeauna - suspendaţi în timp. Poate că i-ar trezi şocul puternic provocat de spargerea uşii de la camera de motel sau poate că ar fi uitaţi ca doi oameni care ar dispărea din lumea reală, palpabilă.
Atunci el înţelese că făcuse o înţelegere tacită, nu doar cu ea, ci şi cu el însuşi - fără minciuni de acum încolo. Fără jumătăţi de adevăr. Fără născociri comode sau omisiuni.

- Hannah, trebuie să-ţi spun ceva.

Ea se ridică brusc, cu ochii larg deschişi:

- Cât de grav e?

- Au bombardat Institutul Kaiser Wilhelm. A fost o ţintă principală.

- Ştefan...

- Nu vor putea identifica foarte curând cadavrele.

- Nu e mort. Nu e mort. Aş fi simţit. îşi aşează tălpile picioarelor pe podea, încercând să-şi facă ordine în tumultul de gânduri şi sentimente, să formuleze întrebările cele mai urgente: Dar Max? A rămas ceva? Biblioteca, arhivele...
- Te rog, Hannah, nu-mi cere mai multe detalii. Deja ţi-am spus prea multe.
- îţi mulţumesc. Hannah îşi îngropă faţa în mâini. Sunt atât de obosită. Nici nu mai ştiu pentru ce sunt toate luptele astea. Potsdamer Platz, Monbijou, acum Kaiser Wilhelm - parcuri, arhitectură, artă -, tot ce era frumos în Berlin a fost transformat în ruine şi cenuşă. Nu ne mai aşteaptă nimic acasă, doar câini care se bat pentru oase putrede. Toţi cei pe care i-am iubit sunt fie morţi, fie dispăruţi... restul au înnebunit cu toţii.
în maşină, în drum spre bază, Hannah a moţăit cu capul pe umărul lui. Jack a fost nevoit să clipească des şi să ţină geamul deschis pentru a nu adormi. Când s- au apropiat de paza de la intrare, luminile i-au izbit ochii obosiţi.
- Hannah. îi puse mâna pe coapsă. Am ajuns.
Ea îşi ridică repede capul şi căută în poşeta de pe genunchi, pregătită să arate actele necesare, când agentul de pază bătu în geam şi spuse:
- Actele la control.
Jack o lăsă la locuinţa ei şi merse la birou, unde Epstein selecta corespondenţa primită prin telex.

Serviciul militar de informaţii mi-a strecurat ceva despre Lotte, spuse el, înmânându-i lui Jack o copie galbenă a unui raport operaţional vechi. Indiferent de ce ai vrut tu s-o întrebi - alţii nu au întrebat-o într-o manieră foarte plăcută

.Cerul de deasupra Berlinului. Un oraş de o frumuseţe clasică, cu clădiri monumentale, parcuri întinse şi idealuri înalte. Luna plină răsare după norii trecători de ploaie, iar reflexia ei pluteşte pe curenţii lenţi ai râului Spree. Peste străzile ude domneşte liniştea. Berăriile sunt goale, becurile lipsite de viaţă zăngănesc în bătaia brizei până când - o clipă de tăcere, de parcă oraşul însuşi inspiră adânc - sirenele care anunţă un raid aerian încep să urle. Toate ferestrele se întunecă. Au rămas doar luna şi urletul megafonului. Uşile duble, impunătoare, se deschid şi un roi de licurici coboară pe scările din faţa Institutului Kaiser Wilhelm: savanţi, împreună cu asistenţii lor, cu lanterne mici fixate la reverul halatelor lor albe. Unii dintre ei strâng la piept cărţi şi alte obiecte personale; alţii se chinuie să nu scape din braţe echipamentele, rezultatele experimentelor fragile.
Un avion de luptă Mosquito se năpusteşte asupra oraşului; are aripi subţiri, negre, un motor mic care huruie încontinuu, sugestiv, mai întâi încet, apoi mai tare, mai tare, şi mai tare, până când lasă să cadă o minusculă flacără fosforescentă, un pom de Crăciun puternic iluminat ce atârnă de fumul palid al unei paraşute. Chiar deasupra grandioaselor turnuri vechi declanşează o explozie de lumini orbitor de albe, de parcă ar fi artificii, iluminând ţinta principală a asaltului. Reflectoarele se îndreaptă în sus, în căutarea bombardierelor RAF. Artileria antiaeriană îşi deschide burţile de fier şi în aer izbucnesc focuri uriaşe. Bombele se abat asupra oraşului în rafale asurzitoare. O minge de foc transformă cerul nopţii. Institutul se prăbuşeşte. Cărţile ard. Tablele şi mesele se transformă în scrum.
Prins între ferestrele cu grilaje de la subsol, laboratorul lui Einstein e un crematoriu acum. Vreau să cred că el nu e acolo, dar ştiu că e. La început, mă rog să mă trezesc înainte de a-i vedea carnea cum se topeşte, dar apoi mă rog să rămân, să stau cu el în căldura aceea înăbuşitoare, în timp ce el se chinuie să salveze ce are mai de preţ - cărţile lui, experimentele lui, tatăl lui -, refuzând să accepte că toate acestea au fost pierdute cu ani în urmă, în lumina clară a unei zile promiţătoare.

NOTĂ DE CONSTATARE STRICT SECRET

SUBIECT: LOTTE SHEER Către: Delaney De la: Donovan

REZUMAT: Conform solicitării, detalii privind autopsia corpului recuperat din Sena de către poliţia guvernului Vichy în data de 20 august 1942.
1) Corpul unei femei, identificată ulterior ca fiind SCHEER LOTTE. 33 de ani, ocupaţia: artistă animatoare, ţara de origine: Luxemburg. 2) Examinarea medico- legală indică următoarele: a) detenţie pe o perioadă semnificativă, semnalată de masa corporală scăzută, urme de lanţuri la încheieturi, glezne şi gât; b) tehnici de interogare îmbunătăţite, cunoscute ca fiind folosite atât de Gestapo, cât şi de KGB. Greu de spus de partea cui era asta.
RECOMANDĂRI: Persoana decedată era o lesbiană faimoasă, care socializa cu persoane hollywoodiene în cercuri înalte din Germania, Rusia, Polonia, SUA, Italia şi Franţa. Identificarea ei e strict confidenţială şi rămâne aşa, conform protocolului.
Jack fu trezit brusc din somn, de parcă-l electrocutase cineva şi-l catapultase din patul de metal în care dormea. încă avea pantofii şi paltonul pe el. Cineva bătea cu putere în uşă, strigând ceva neinteligibil. îşi frecă faţa cu mâinile şi mormăi „o secundă", dar trecu mai puţin de atât până când uşa fu doborâtă la pământ. în pragul uşii stătea Collier, rânjind, încadrat de doi agenţi de la poliţia militară.

- Bună dimineaţa, Doris.

- Ce se întâmplă? întrebă Jack.

- E timpul să facem o plimbare.

Obosit şi sătul de dramatismele de doi bani ale lui Collier, Jack ridică din umeri a lehamite şi-i urmă pe agenţi la maşină. Epstein era pe bancheta din spate, cu braţele încrucişate strâns la piept şi falca încordată de iritare. Se uită o clipă în ochii lui Jack, apoi îşi întoarse privirea către geam, în timp ce agentul ieşea din tabără şi se îndrepta spre deşertul fără sfârşit. Răsăritul cenuşiu şi foiţa de zăpadă învăluiau ca o perdea vastul bazin de lavă dintre Munţii Oscura şi lanţul muntos Sangre de Cristo.
- în vulcan, mormăi Jack. Epstein scutură din cap, fără să guste gluma. în următoarele trei ore nu avură parte de nimic altceva decât de zgomotul monoton al roţilor pe drumul plat, întrerupt din

când în când de explozia vreunui foc de artilerie şi de zdruncinăturile maşinii când dădea peste gropi adânci.

Jack privea fulgii de nea care cădeau pe parbriz şi ţinutul pustiu din jur, devenit alb peste noapte. O lună de gheaţă îşi arunca razele palide peste stâncile vulcanice. O moară veche, de metal, zornăia şi şuiera, iar în apropiere erau câteva vaci care încercau să găsească ultimele fire de iarbă. în contrast izbitor cu peisajul deşertic, la orizont se distingea o clădire înaltă din oţel. Ocolind tot felul de echipamente de construcţie şi capcane necesare unei tabere militare şi săltând pe drumurile de pe stânci, duba ajunse, în cele din urmă, la baza turnului. Acolo îi aştepta Groves, al cărui corp masiv părea şi mai mare din cauza hainelo

rgroase. Mesteca un trabuc neaprins, cercetându-i cu privirea pe cei care tocmai sosiseră. îi făcu semn lui Jack să i se alăture.
- Bine ai venit la Jornada del Muerto, domnule maior Delaney. în cărţile de istorie se va scrie că acesta a fost locul de unde am câştigat războiul.
- Aici e locul de testare? întrebă Epstein.
- M-a convins Oppenheimer că e perfect, răspunse Groves. Acum vântul e foarte puternic şi totul e acoperit cu zăpadă. A naibii zăpadă, taman în deşert, fir-ar să fie. îşi întoarse privirea obosită către Jack. Spune-mi ce ştii, domnule maior.
- Cărţile poştale erau poezii de dragoste.
- Poezii de dragoste, repetă Groves. Oh, drăguţ. Foarte drăguţ. Şi bănuiesc că nu i-a fost greu să te convingă de asta, nu-i aşa? începu să fredoneze câteva acorduri dintr-un cântec de Rodgers şi Hammerstein, cu trabucul între dinţii încleştaţi, apoi îşi mişcă uşor picioarele, parcă în paşi de dans, şi-şi puse mâna pe umărul lui Jack.
- Iată o scrisorică de dragoste de la colonelul Pash din Zürich.
Groves scoase o telegramă din buzunarul de la piept. Era prinsă de fotografia lucioasă a unei cărţi poştale care fusese semnată Ich Liebe dich - H.
- De când o ai?
- O am de ceva vreme, destul cât să obţin descifrarea codului, spuse Groves.
Jack se uită lung la copia galbenă a raportului concis al lui Pash: încă încercau să desluşească codificarea elegantă a lui Hannah, care era legată, într-un mod complex, de caligrafia în sine şi nu era neapărat o reconfigurare de litere sau cuvinte. însă existau dovezi de netăgăduit că strecurase informaţii secrete din laboratorul lui Oppenheimer către cel al lui Frei.
- Parcă era vorba că tu o să pătrunzi în mintea ei, spuse Groves, nu invers.
- Domnule general, vă asigur...
- Poate că ai lipsit în prima zi de instruire de la şcoala de spionaj, unde vi s-a spus să nu gândiţi cu puia. Chiar credeai că, după ce o să-i mărturiseşti marele
tău secret, ea nu te va mai minţi? Sau erai prea ocupat să ajungi între picioarele ei.
- Nu aşa s-a întâmplat, domnule.

- Un scorpion tot scorpion rămâne, domnule maior Delaney, iar dumneata ai fost înţepat. Nici nu vreau să mă gândesc ce se va întâmpla cu băiatul promiţător de la Ivy League când vor afla colegii tăi de la informaţii cine eşti cu adevărat.
- Domnule, eu sunt un ofiţer al...
- Eşti un jidan. Duhnind a tutun, Grove îi respira în faţă. Arătă cu degetul spre Epstein şi continuă: Tu şi celălalt jidov, sluga ta - n-am avut niciodată încredere în voi. Acum ştiu de ce.
înainte să poată rosti întrebarea - Cum aţi aflat? -, înţelese şi simţi cum i se taie picioarele. Le-a spus Hannah. A reuşit să-l descompună, element cu element, şi să scoată la iveală secretul pe care l-a ţinut ascuns toată viaţa. Când era afară, în faţa camerei de motel, chinuindu-se să revină la realitate, i-a dat răgazul să sune de la telefonul de lângă pat şi să compromită orice informaţii care ar fi fost furnizate de el, asigurându-se că, dacă ea va avea probleme, nu va fi singura. Jack se concentră pe singurul său punct solid, cel din plumb, blocat undeva lângă şira spinării, forţându-se să distingă un obiectiv clar în tumultul de furie şi prostie pe care îl simţea în acele clipe.
- Aş da orice să pot să-ţi trag un şut în fund să zbori de aici în clipa asta, spuse Groves.
- Din păcate, interveni Epstein, Delaney e singurul în care ea are încredere.
Jack îşi dădu seama, după expresia de pe chipul lui, că Groves se gândise deja la asta.
- Domnule general, dacă oamenii dumitale o aduc pe doamna doctor Weiss la interogatoriu, spuse Jack, o să aflu exact ce şi cât ştie Frei.
- Dacă nu poţi scoate informaţiile de la ea, spuse Groves, Pash are nişte asociaţi din străinătate care pot.
- Vă asigur că nu va fi nevoie, domnule.
Groves îşi propti degetul arătător în mijlocul frunţii lui Jack şi împinse îndeajuns de tare ca să-l facă să dea un pas înapoi.
- Să faci bine să-ţi bagi minţile în cap, domnule maior Cretinstein.Hannah stătea lângă Oppenheimer în laboratorul de la Criticai Assemblies, având în spate, ca o umbră, un cadru de fier de vreo trei metri, care semăna foarte bine cu o ghilotină. La baza structurii fusese aşezată, cu grijă, o masă pe care se aflau blocuri de hidrură de uraniu; sus, în vârf, o sferă de mărimea unui burete

de tablă, atârna de un cablu deasupra unei camere de izolare consolidate, în timp ce Hannah făcea măsurători, Oppenheimer testa firul de metal. Mărul lui Adam îi tresălta proeminent în gât.
- O valoare de 300 000 de waţi înseamnă că avem destulă reacţie pentru a detona, spuse el. Mai puţin de atât şi eşuăm.
- Mai mult de atât, completă Reichl, şi ucidem o jumătate de milion de oameni - inclusiv pe noi. Reuşi să schiţeze un zâmbet care sugera îngrijorare. în orice caz, a fost o plăcere, prieteni, să lucrez cu voi.
Hannah îi strânse mâna şi-i făcu semn cu capul lui Oppie, care - fără să mai zăbovească - lăsă firul să-i alunece printre degete. Sfera căzu, prinse viteză şi trecu prin blocurile de hidrură într-o explozie de neutroni, marcată de interferenţele înăbuşite şi de huruitul ameninţător al exploziei controlate. Sticla care acoperea acele indicatoare se sparse cu un bubuit puternic, făcându-l pe Reichl să tresare, şi, în clipa următoare, lumini albastre, ca nişte săgeţi, luminară încăperea. Hannah simţi în braţe energia şi grozăvia momentului. Primul care şi- a revenit a fost Oppenheimer, care s-a apropiat, precaut, de indicatori, să citească valorile prin sticla spartă.
- Douăzeci de milioane de waţi, spuse el, şi mult timp după aceea nici unul dintre ei nu fu în stare să scoată nici o vorbă.

Au stat aşa, cu feţele încremenite într-o expresie vecină cu disperarea. Oppie îşi reveni cel dintâi şi spuse, cu vocea încărcată de emoţie şi groază, care ar putea fi următorul pas

- :Trebuie să înfăşurăm sfera cu un material-tampon, un material care să reflecte orice neutroni care se eliberează înapoi în uraniu.
- Un înveliş de material reflector, non-reactiv, spuse Hannah. Wolfram, poate.
- Exact. Punem neutronii înăuntru, ca pe o haită de lupi, şi-i lăsăm să se sfâşie între ei.

Se auzi o bătaie în uşă, care le perturbă calmul şi concentrarea.

Oppenheimer deschise uşa şi spuse:

- Am cerut să nu fim deranjaţi.

Collier păşi înăuntru şi o luă pe Hannah de braţ:

- Doamnă doctor Weiss, vă rog să ne însoţiţi.
- Staţi puţin! zise Reichl, interpunându-se între Hannah şi agenţi. Ce înseamnă asta?
- Maiorul nu controlează laboratorul meu, spuse Oppenheimer.
- în schimb, generalul Groves da, răspunse Collier.
- Oppie, nu e nici o problemă. Hannah îşi dădu jos halatul alb şi-şi luă poşeta de pe un raft de lângă uşă. în timp ce ieşea, îl atinse pe Reichl pe braţ şi-i spuse:
- Şi pentru mine a fost o plăcere să lucrez cu tine, Peter.

După ce ieşiră din turnul în care se afla laboratorul, Hannah trase în piept, cu încântare, aerul răcoros al dimineţii şi rămase cu privirea aţintită la stânca din depărtare, în timp ce Collier conducea maşina spre o clădire cu bolţari din perimetrul cel mai îndepărtat al complexului. îl urmă pe un coridor fără ferestre până ajunseră într-o cameră de interogatoriu luminată puternic, în care se aflau o masă obişnuită de oţel şi două scaune de lemn, aşezate faţă în faţă. Atmosfera era încordată, pereţii goi, cu excepţia unei fotografii înrămate cu Franklin Delano Roosevelt lângă steagul american. Când Hannah se aşează la masă, în faţa lui Jack, nu reuşi să distingă pe chipul lui nici cea mai vagă urmă din Jakob. Locotenentul Epstein aranjă în faţa ei o serie de dosare şi un volum gros din biblioteca ei, apoi se retrase, impasibil, într-un colţ. Hannah îşi ridică privirea spre becul suspendat deasupra capului şi spuse:

- Se pare că am progresat, nu ne mai limităm la simpla verificare a antecedentelor.
- Te rog să identifici asta. Jack îi împinse, pe masă, o foaie de hârtie. Corpul îi era încordat, vocea - inflexibilă.

Hannah se uită la pagina pe care erau copiate notiţele de laborator ale lui Oppenheimer şi rămase tăcută.

- E lucrarea ta, nu? o întrebă Jack.

- Sunt aici de trei ani. Noi am făcut mii de...
- Poate că asta îţi va reîmprospăta memoria. Jack îi puse în faţă o fotografie cu o carte poştală a lui Hannah şi observaţia Rosettei Stone, mâzgălită lângă codul spart al lui Pash. îl avem pe Gregor Stern în arest. Aceasta este ultima carte poştală pe care i-ai trimis-o. E o versiune codificată a acestei pagini din notele de laborator ale lui Oppenheimer. Mai spune-mi o dată, Hannah, despre cum să nu lăsăm adevărul să ajungă pe mâinile cui nu trebuie.

- E o chestiune de perspectivă, nu-i aşa? Jack nu muşcă momeala,

rămase tăcut.
- Ce veţi face când trupele voastre vor descoperi că nemţii nu au bomba? spuse Hannah. Ne faceţi bagajele şi ne trimiteţi acasă?
- De cum află japonezii că noi o avem, putem opri războiul din Pacific. Nici nu va trebui s-o folosim.
- Ce consolare.
- Parcă simt o notă de sarcasm în tonul tău.
- Hai să-l întrebăm pe prietenul tău, generalul Groves. Hannah se aplecă înainte, să fie mai aproape de microfon. De ce au fost bombardate toate marile oraşe din Japonia, în afară de unu sau două? Oare Peter Reichl are temeri imaginare, nefondate, sau Aliaţii într-adevăr au lăsat, cu foarte bună ştiinţă, două ţinte perfecte care ar putea fi locurile ideale pentru o demonstraţie grandioasă de putere absolută?

- Nu despre asta e vorba.

- Există atâtea moduri de a construi un crematoriu. -Ajunge!
Jack trânti cartea groasă pe masă, iar Hannah simţi reverberaţia impactului în osul pieptului. Fără să vrea, se încordă şi se trase puţin înapoi când îi văzu chipul încremenit din cauza furiei; era imposibil să rămână impasibilă, aşa cum crezuse întotdeauna că va reuşi.

- Eliberaţi camera, spuse Jack. Epstein îşi drese vocea şi i se

adresă:

- Domnule maior... -AFARĂ!

în timp ce agenţii se grăbeau să iasă, Epstein îi aruncă o privire imploratoare lui Jack, însă ochii lui erau fixaţi asupra lui Hannah. Epstein părăsi camera şi închise uşa în urma lui.
- Jakob...
Jack îşi împinse cu zgomot scaunul, merse cu paşi mari la celălalt capăt al camerei şi smulse portretul lui Roosevelt de pe perete, scoţând la iveală un cablu de microfon care atârna ca o coadă de şoarece. Se întoarse la masă şi se aplecă ameninţător peste umărul lui Hannah.
- Gata cu minciunile, spuse el, cu un calm de gheaţă. Gata cu uneltirile şi manipulările. Gata cu momentele tandre şi privirile gingaşe, de căprioară. Puse cartea pe masă şi o deschise: Iniţialele tale - aici, aici, aici şi aici. Da sau nu?
- îţi pot explica.
- Tu nu explici, Hannah. Tu minţi. Şi apoi minţi şi în legătură cu minciunile.
Vreau adevărul. Ce le-ai spus?
- Nimic! Jakob - Jack -, trebuie să mă crezi. Nu le-am spus nimic.
- Tu. Le-ai. Spus. Totul. Când Jack se ridică în picioare, lovi becul cu umărul, care începu să penduleze ca un om spânzurat.
- Le-am trimis experimente false. Hannah încercă să găsească o ieşire. Am procedat în aşa fel încât să pară că...
- Chiar în clipa asta mă uit la scrisul de mână al lui Oppenheimer. Nu erau false, Hannah. N-ai schimbat absolut nimic.
- Bineînţeles că n-am schimbat nimic, neghiobule! izbucni Hannah. Tu crezi că e aşa de prost Kurt Diebner? I-am direcţionat către nişte fundături.
- Ca să nu piardă vremea.
- Tocmai, ca s-o piardă. Le-am indicat piste false.
Jack aşeză cărţile poştale pe masă în rând cu un gest care arăta mai degrabă ca o sentinţă tăcută.

Ea rămase cu privirea fixată pe masă.

- Unde e acum? Ce face?

- Dacă-ţi spun, o să-l omoare.

- Da, sigur. Tot uit. El e unul dintre cei buni. Jack făcu câţiva paşi, apoi se întoarse la scaunul gol. Cu cine ai vorbit la telefonul de la motel? Cu Collier?

- Ce? De ce să vorbesc cu Collier?
- Atunci cum au aflat despre mine, Hannah? Pentru că eu nu am spus nimănui secretul meu de când aveam paisprezece ani. Am reuşit să termin Facultatea de Drept de la Harvard, să trec prin şaptesprezece controale ale cazierului, iar tu vrei să-mi spui că e o coincidenţă?
- îmi pare rău, Jack, dar eu nu le-am spus nimic. Nu le-am spus secretul tău.
- Şi-atunci de unde ştiu?

Hannah îşi întoarse privirea către cablul care atârna ca o coadă de

şoricel:

- Ei ştiu totul.

Se auzi o bătaie uşoară, apoi uşa se deschise.

- Jack, spuse Epstein cu o faţă cadaverică, s-a întâmplat ceva. Jack

urlă către agenţii de pe hol, care intrară imediat.

- Ea rămâne aici, spuse el, arătând cu degetul către Hannah. Epstein, tu vino cu mine.

în timp ce se îndepărtau pe strada noroioasă, Epstein mormăi:

- E FUBAR[6], Jack. Toată nebunia asta. E FUBAR toată ziua, fir-ar a naibii.
- Domnule locotenent, spuse Jack, abia schiţând un zâmbet, e prima dată când te aud folosind astfel de cuvinte.
- Le-am păstrat pentru ocazia potrivită, răspunse Aaron. Sunt destul de sigur că cea de faţă îndeplineşte toate criteriile.

De obicei, când megafoanele îi chemau pe cetăţenii din Los Alamos să se adune pentru a fi făcut vreun anunţ, în aer se simţea, aproape palpabil, o răbufnire a speranţei - toată lumea se ruga să audă că Puterile Axei au fost învinse sau cel puţin că o bună parte a Reichului căzuse. Când Groves urcă pe podiumul instalat pe veranda din faţa uneia dintre case, Jack observă pe chipul lui că nu va spune aşa ceva. Savanţii şi ceilalţi membri ai taberei de cercetare aşteptau în tăcere sub soarele orbitor de iarnă. Nu se auzea nimic în afară de zgomotul scos de steagul care flutura în

vânt. Groves lovi de câteva ori în microfon, făcându-i pe cei prezenţi să se crispeze din cauza sunetului strident.
- Doamnelor şi domnilor, spuse el, e datoria mea să vă informez că marele nostru Preşedinte şi Comandant Suprem, Franklin Delano Roosevelt, a murit la ora trei şi cincizeci şi cinci de minute.
Se auzi un oftat colectiv, apoi suspine înăbuşite prin mulţimea neliniştită,
îngrijorată. Jack şi Epstein stăteau acolo, înmărmuriţi. Doi soldaţi coborâră steagul până la jumătatea catargului. Un ofiţer scund, aflat la capătul verandei, bătea ritmuri de înmormântare. Peter Reichl îşi ţinea mâna la gură şi plângea, în timp ce Oppenheimer se urcă lângă Groves şi se apropie de microfon.
- Scriptura hindusă, începu el, în Bhagavad Gita, zice aşa: „Omul e o creaţie a cărui substanţă e credinţa. Credinţa lui e identitatea lui." Credinţa lui Roosevelt e împărtăşită de bărbaţi şi femei din toate ţările lumii. Din acest motiv, trebuie să menţinem vie speranţa că faptele lui bune nu se vor încheia odată cu moartea lui. Dragi prieteni şi colegi...
- Această tragedie nu va afecta măreaţa noastră sarcină, îl întrerupse Groves. L- am informat deja pe noul preşedinte Truman în legătură cu munca noastră de aici, care va continua ca până acum.
Oppenheimer părea că ar vrea să mai spună ceva, dar Groves îndreptă microfonul în jos.
- Sunteţi liberi, spuse el, dar toată lumea rămase pe loc, de parcă o furtună de gheaţă le trecuse peste picioare şi nu se mai puteau mişca. în acel moment, înainte ca mulţimea să se împrăştie, Jack îl observă pe admiratorul secret al lui Hannah, cel care rezolva rebusuri la bar, stând pe colina de sub pădurea cu pini. Cu pălăria bine aşezată pe cap, scruta curtea cu binoclul, apoi veranda, unde Oppenheimer zăbovea, îndoit de spate şi slab ca un schelet, şi în cele din urmă se opri asupra lui Jack.
Jack îl trase de cot pe Aaron şi-i spuse:
- însoţeşte-o pe doamna doctor Weiss înapoi la baraca ei şi păzeşte-o până ajung eu.
Epstein clipi de parcă încerca să se trezească dintr-un coşmar.
- Poftim?
Jack plecase deja; o luă cu paşi mari prin curte, făcându-şi loc printre savanţii şi asistenţii care se adunaseră lângă verandă.

Pălăria dispăru într-un pâlc de copaci. Jack ţâşni după ea printre arbuşti, până ajunse pe o pantă îngustă, aflată la câteva zeci de metri sub linia copacilor. Se aplecă înainte, cu mâinile pe coaste, respirând greu şi ciulindu-şi urechile, încercând să prindă vreun zgomot.
Zgomotul vântului era întrerupt de ciripitul păsărelelor, dar, pe măsură ce inima lui Jack îşi încetinea ritmul, revenind la normal, cântecul păsărilor îi păru puţin prea uniform, puţin prea monoton. Se luă după sunet pe o cărare dosită.
Mica încăpere cu aparate de transmisie radio era aşezată la o distanţă apreciabilă, de unde persoana care locuia acolo se putea bucura, de la balcon, de o vedere amplă a Sediului Y şi a taberei din jurul lui. Prin fereastra deschisă se auzeau sunetul sacadat al codului Morse şi ţăcănitul unui telex. Bărbatul cu pălărie şi impermeabil stătea în uşă. Lovi un pachet de Lucky Strike de palmă. în jurul ochilor era vânăt, iar nasul îi era străbătut de o dungă albă.
- Ce chestie nemaipomenită, nu-i aşa? spuse el.
- Da, e, răspunse Jack. Aruncă o privire către încăperea cu echipament audio. Eşti de la FBI.
- Agentul Hicks.
Bărbatul zâmbi larg şi-i oferi lui Jack o ţigară, dar, când Jack întinse mâna s-o ia, simţi că ceva, ca un cârlig, îl apucă cu putere şi-l trage în spate. Ajunse nu doar pe jos, ci şi câţiva paşi în spate, spre amuzamentul lui Hicks.
- Fie, spuse Jack, mângâindu-şi bărbia, te simţi mai bine acum, domnule agent Hicks?
- Deocamdată. Hicks îi întinse, din nou, pachetul de Lucky Strike. Precaut, Jack o luă pe cea care ieşea în afară. De fapt, ar trebui să-ţi mulţumesc. Acum Uncie Sam va trebui să-mi rezolve deviaţia de sept.
- Mă bucur că îţi e de folos, spuse Jack. De ce o urmăreşti pe doamna doctor Weiss?
- Pe tine te urmăream, Hymie[7].
Jack dădu din cap ca un robot, fără să audă nimic. Apoi cuvintele îşi croiră drum în conştiinţa lui, ca un ecou: „Pe tine te urmăream".
- Deci nu ea i-a spus lui Groves, ci tu. Jack suspină şi se ciupi de nas. Fir-ar să fie.

- Nu mi-a făcut nici o plăcere. Nu-mi place nici mie grăsanul ăla, dar ce să faci, e război, nu? Trebuie să respectăm ordinele, superiorii, toată tevatura.

- Dar n-ai avut timp să instalezi un microfon.

- Citesc pe buze.

- Bineînţeles.

Se sprijiniră amândoi de peretele camerei cu echipament audio, fumând în liniște, de parcă încheiaseră un armistiţiu. înăuntru, telexul îşi continua păcănitul. Jack scoase o sticluţă cu whisky din buzunarul de la haină.

- Ai două ceşti?

Hicks făcu un gest către uşă şi intrară amândoi în umila sa locuinţă. Hicks luă două căni de metal de pe raft.

- Teoretic, sunt încă în timpul serviciului, spuse el. Mai bine pune-mi dublu.

Jack turnă o cantitate generoasă în ambele căni şi aruncă o privire către jocul de solitaire pe care Hicks îl avea desfăşurat pe biroul lui încărcat cu tot felul de hârtii.

- Ai putea să pui treiul de treflă la regele de caro. Apoi poţi muta rândul la cinciul de pică.

Hicks încuviinţă din cap şi îşi ciocni cana de a lui Jack.

- De ce mă urmăreai?

- Donovan voia să ştie cum o mai duci. Dacă o să-ţi revii după treaba din Paris. Ţi-a rezervat un loc în noua sa agenţie centrală de informaţii, care, se presupune, o să primească fonduri.

- Interesant.

- Bine că toată treaba asta... Hicks făcu un gest ciudat cu mâna. Jack nu-şi dădu seama sau nu voi să-şi dea seama ce înseamnă. Femeia. Nu e tocmai un avantaj, în cazul tău.

- Probabil că nu.

- Dar cine ştie? întotdeauna ai fost printre preferaţii lui Donovan, iar acum o ai pe domniţa de pe gheaţă...

- Domniţa? îl imită Jack. Pe gheaţă? Ce-i asta - un film cu Humphrey Bogart?

- Exact asta e, spuse Hicks, fără pic de umor. Asta e partea în care detectivul înţelege, în sfârşit, că poate să-şi ducă la bun sfârşit misiunea sau să-şi arunce cariera pe apa sâmbetei pentru o

femeiuşcă evreică. îşi termină de băut whisky - ul şi se întoarse la joc. Să-mi spui ce cale alegi. O să-l anunţ pe Donovan.
Jack nu-i răspunse, doar făcu un semn cu capul către telex.
- Pot să mă uit peste conversaţii? Asta, dacă ai terminat să mă freci la icre.
- Sigur, te rog, răspunse Hicks, ridicând din umeri. Foloseşte autorizaţia aia de securitate până mai e valabilă.

Jack privi sulul lung de hârtie de culoarea muştarului care se aduna, ondulată, în lada de lapte aşezată în faţa aparatului. Citi mesajele primite, începând cu cele mai recente. Primii metri de hârtie erau cu discuţii despre moartea prematură a preşedintelui. Apoi veneau o serie de rapoarte meteorologice, urmate de lista zilnică a celor decedaţi. Şi atunci Jack zări numele - Frei

.FUBAR („fucked up beyond all recognition") este un acronim militar, folosit în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, pentru a descrie situaţii întortocheate, fără ieşire.

Nume ofensator atribuit evreilo

rA fost odată un băiat care-l iubea pe Einstein. Obişnuia să se aşeze pe genunchii lui, curios să-i descopere ciudăţeniile chipului - nasul proeminent, firele de păr care ieşeau, inexplicabil, din urechile lui -, dar nepăsător faţă de măreţele cuvinte ale bătrânului.
Imaginaţia e mai importantă decât cunoaşterea. Cunoaşterea e limitată; imaginaţia face înconjurul lumii.
Cuvintele îi ieşeau din gură ca nişte seminţe care căzeau dintr-un arţar, una după alta, fiecare strop de geniu găsindu-şi căminul pe

capul blond al băiatului sau în buzunarul de la puloverul lui albastru, de şcoală. Băieţelul era prea ocupat cu săritul peste pietre şi cu observarea fluturilor pentru a-i acorda atenţie, dar, cu toate acestea, seminţele au fost plantate.
Nu am nici un talent special; sunt doar un curios pasionat şi neobosit.
Pe măsură ce băiatul creştea, s-a dedicat înţelegerii ştiinţei şi a vieţii, dar întotdeauna punea mai mult accent pe prima, căci ştiinţa era obiectivul logic al curiozităţii lui neostoite, în timp ce viaţa era doar o parabolă mistică ce îi scăpa printre degete de fiecare dată când era sigur că îi rezolvase enigmele.
Nu te strădui să devii un bărbat de succes, străduieşte-te să devii un bărbat de valoare.
Măcar dacă mama lui l-ar fi găsit pe băiat pe malul vreunui pârâu de la ţară şi i- ar fi şoptit la ureche: „Nu-l asculta. Nu te gândi la vorbele lui. Rămâi la plăcerile tale nevinovate. Să nu pui niciodată creta pe tablă. Rezultatul va fi o adevărată calamitate."
Hannah urca pe cărarea noroioasă către locuinţa ei şi fu recunoscătoare când Epstein îi oferi braţul. După o noapte nedormită şi o zi atât de lungă şi de solicitantă, se simţea ameţită de foame şi profund tulburată. Trecând pe lângă laborator, îşi ridică privirea şi-l văzu pe Reichl la fereastră, cu o expresie mohorâtă pe chip. Mai mult decât orice, îşi dorea să fie acolo, sus, în turnul înalt, să se piardă în cascada de numere şi să uite de toate. Când ajunseră la uşa barăcii în care locuia Hannah, agenţii se instalară în prag. Amândoi aveau cu puţin peste douăzeci de ani, chipurile lor exprimau hotărâre, dar obrajii erau plini de lacrimi. Privindu-i, Hannah simţi iar un nod în gât. Pierderile îi erau familiare, dar moartea lui Roosevelt era ceva diferit. Fiecare posibilă cale ce va fi urmată de acum încolo era plină de incertitudine, în cel mai bun caz, iar în cel mai rău, putea însemna sfârşitul absolut. Ea şi ceilalţi savanţi care semnaseră petiţia lui Reich s-au alinat cu gândul că Roosevelt va avea o atitudine fermă în faţa puterii inimaginabile. Cât despre Truman, acesta le inspira mai puţină încredere, căci nu avea nici o fărâmă de poezie în el - un politician care se vedea pus în faţa faptului de a fi câştigat nu doar un război, ci şi alegerile.

- După dumneata. Epstein deschise uşa şi-i făcu semn să intre.

- Nu intri?

- O să aştept aici.

Hannah intră şi se ghemui pe fotoliul din colţ, prea flămândă ca să mănânce, prea obosită ca să doarmă. Privi o vreme în gol paginile unei cărţi, dar o puse deoparte când îşi dădu seama că citeşte, în mod repetat, aceleaşi două paragrafe. Afară, Epstein, neavând un palton gros ca agenţii militari, se plimba şi făcea sărituri în frig, strănutând şi tuşind zgomotos. în cele din urmă, Hannah deschise uşa şi-i spuse:

- Te rog, intră, domnule locotenent.

Nu, mulţumesc, răspunse el. îl aştept pe domnul maior Delaney

- .Fii serios. Ai îngheţat. Haide înăuntru. O să fac o cafea. Apoi se întoarse către tinerii agenţi şi-i întrebă: Domnilor, doriţi o cafea?

Nici unul dintre cei doi soldaţi nu clipi.

Ea scoase un oftat, uşor exasperată:

- Se consideră trădare doar dacă pui zahăr în ea.
Epstein nu râse, dar ea zări o tresărire în colţul gurii, apoi intră în încăpere şi puse rucsacul lui Jack în colţ. Valiza aceea de piele era umflată din cauza dosarelor groase care îi fuseseră prezentate pe masa interogatoriului. Hannah tresări, gândindu-se ce mult îşi dorea să vadă ce e în ele. Epstein se aşeză, stingher, pe un scaun de lemn, iar Hannah puse ibricul pe plită, măsură cafeaua şi o adăugă în cafetieră.
- O să stea mult Jack? întrebă ea.
- Adică domnul maior Delaney.
- Probabil că e mai înţelept să nu devenim prea familiari. Deşi, având în vedere trecutul dumitale...

- Ţi-a povestit despre el?

- Bineînţeles.

- Aş prefera să nu mai vorbim, spuse Epstein.

- Ce dezamăgire să descoperi că nu e bărbatul care credeai.

- O să vă treacă, sunt sigur.

- Mă refeream la dumneata, spuse Hannah.
- Dacă există cineva care-i înţelege alegerile pe care le-a făcut, atunci eu sunt acela, spuse Epstein. Nu ştiţi cum e.
- Să ţi se pună piedici la orice, aproape jumătate ca în cazul femeilor? spuse Hannah. Să ţi se refuze statutul de membru al unui club? Ai dreptate, domnule locotenent, pot doar să-mi închipui.
- Nu-l cunoaşteţi.
- Din câte se vede, nici dumneata.
- Are un glonţ în spate din cauza mea. Epstein împinse scaunul în spate şi se ridică în picioare. în ziua în care Parisul a fost eliberat -

când mergeam să asigurăm paza de la laboratorul Joliot-Curie -, a văzut un lunetist pe acoperişul de peste drum şi s-a pus în faţa mea. Când l-au anchetat pe lunetist şi l-au întrebat de ce - războiul era pe sfârşite, Parisul era eliberat, oricine putea pleca -, aşadar, de ce?, el a răspuns: „Am vrut să mai ucid un afurisit de jidan". Cum îşi plimba el, aşa, privirea pe stradă, m-a zărit pe mine şi a decis că nu arăt ca o persoană care merită să trăiască. Jack l-a observat şi, în loc să...

- Domnule locotenent.

Epstein tresări şi observă cu uimire că Jack era în uşă.

- Domnule maior Delaney. Eu nu am...
- Eşti liber. Jack îi puse mâna pe umăr. Mulţumesc, Aaron. Vreau să te duci înapoi la birou şi să rezolvi câteva chestiuni. O să găseşti o listă pe masă.
- Da, să trăiţi.

Hannah duse două căni cu cafea afară, pentru cei doi agenţi, iar Jack îşi scoase dosarele şi luă loc la masă. Hannah se aşeză în faţa lui, încercând să rămână impasibilă la vederea umflăturii vineţii de pe bărbia lui.

- Se pare că ai avut o zi tare complicată, spuse ea.

Ca toată lumea, de altfel. Jack aşeză cu grijă dosarele în aceeaşi ordine în care le pusese pe masa de interogatoriu.

înainte de a începe, Hannah, îmi cer scuze.

- Scuze pentru că ai tras concluzii pripite şi nedrepte sau scuze pentru că ai fost prins cu minciuna?
- Scuze că am lăsat sentimentele să afecteze ancheta, răspunse Jack. Nu se va mai întâmpla.

Hannah îşi întoarse privirea spre fereastră. Afară străzile erau acoperite de zăpadă, iar camioanele şi alte vehicule de transport săltau când treceau prin vreo groapă.

- Ne-a părăsit unul dintre cei mai mari conducători pe care i-a cunoscut lumea vreodată, spuse ea. Două minute de tăcere şi apoi fiecare se întoarce la treburile lui.

- Tu nu asta ai făcut după ce au luat-o pe Sabine?

- Nu e acelaşi lucru. Credeam că e în siguranţă. încă mai cred asta.

Jack desfăcu o bucată de hârtie de telex din buzunar şi o netezi pe

masă:

- Max Frei e mort.

Hannah îşi înfăşură mâinile în jurul pieptului, de parcă ar fi vrut să se apere de o lovitură puternică. Nu avu puterea să rostească numele lui Ştefan, aşa că întrebă:

- Cine altcineva?

Jack îi întinse lista şi o privi cum urmăreşte cu degetul coloanele de nume, în timp ce chipul ei, de pe care dispăruse orice urmă de culoare, se crispa la cele pe care le recunoştea.

- Max, Karin, Heiden, Ramses, Gottler... atât de mulţi... atât de mulţi. Toţi, în afară de...

- în afară de Ştefan Frei.

Ea de-abia acum îşi dădu seama că strângea atât de tare foaia în mână, încât se mototolise.

- Altcineva care se remarcă prin absenţă? Hannah scutură din cap,

dar apoi spuse:

- Kurt. Kurt Diebner.

- Echivalentul detaşamentului lui Hitler.

- Asta-i o simplificare exagerată.

- Kurt Diebner este Oppenheimer-ul lui Hitler. Ştefan Frei e Reichl-ul lui Hitler. Singura persoană pe care n-o au în echipa lor eşti tu.

Jack îşi trase scaunul lângă al ei şi o luă de mână. Hannah. Nu faci parte din echipa lor, aşa-i?

Hannah rămase nemişcată ca o stană de piatră, cu privirea aţintită pe perete. Jack îi atinse încheietura mâinii şi-i simţi pulsul agitat sub aparenţa calmă.

- Chiar atât de bun a fost? întrebă el. Atât de bun încât să-l ajuţi chiar dacă ştiai că e unul dintre ei?

- Oare o să-ţi pierzi somnul dacă-ţi răspund că da? Tonul ei sugera că îl tachinează, dar, de fapt, atitudinea ei izvora din sfidare pură. Jack se lăsă pe spatele scaunului şi-şi mângâie bărbia.

- Eşti obosit, spuse Hannah. Poate că ar trebui să ne oprim aici.

- E epuizant, nu? Să minţi.

- Da, e. Dar tu nu te poţi opri. Jack ridică din umeri.

- Se pare că tu poţi.

- De ce să am încredere în tine?

- Pentru că nu te afli în Leavenworth încă. El tresări înainte de a

spune:

- Te înşeli.

- în legătură cu ce?
- Nu e unul dintre ei, spuse Hannah. El încearcă să-i oprească. De aceea nu a plecat cu mine.
- încă mai crezi că te iubeşte.
- Mă iubeşte.
- Atunci de ce te-a convins să intri în schema asta? De ce ţi-a pus viaţa în pericol? Crezi că el nu ştie că ai putea fi judecată pentru spionaj? Că ai putea fi spânzurată pentru trădare?
- Pericolul în care se află el e mai mare, răspunse Hannah. De aceea nu ţi-am spus, Jack. Tu vrei să crezi că naziştii sunt nişte imbecili, dar Kurt Diebner e un savant strălucit. Ştefan a avut nevoie de mine să-i derutez.
- Am înţeles. Cu mâinile în buzunare, Jack făcu câţiva paşi. Deci tu îi trimiteai rezultatele echipei...

- Doar pistele false, care nu duceau nicăieri.

- Mda. Pentru ca Ştefan să-i poată induce în eroare.

- Exact, răspunse Hannah.

- Dar există ceva ce nu se leagă. Dacă tu n-ai fi trimis telegrama, Hannah, noi n- am fi aflat niciodată. Aşa că mă văd nevoit să-mi pun întrebarea... Se aşează din nou lângă ea, genunchiul atingându-i-l pe al ei. Cum se poate ca cineva atât de inteligent să fie atât de prost?
- Poftim?
- Ştii ce cred eu? Eu cred că tu ai vrut să te prindem. Ai vrut să se încheie o dată pentru totdeauna totul pentru că, undeva în adâncul sufletului tău, ştiai că te-a amăgit.

- Nu mai auzisem de el de săptămâni întregi. îmi doream cu

disperare să ştiu...

- Ce să ştii? Dacă mai are nevoie de tine? Dacă te mai doreşte?

- Nu, răspunse Hannah. De asta nu m-am îndoit niciodată.
- Niciodată? Jack scutură din cap. Hmmm. Te cunosc, Hannah. Tu pui sub semnul întrebării orice.
- Nu şi asta.
- Ai vrut ca noi să te prindem pentru că te îngrozea gândul că te folosise şi voiai cu disperare să afli dacă e prea târziu - dacă ai pus deja bomba în mâinile lui Hitler.
-Ajurat că aşa ceva nu se va întâmpla.
- O, asta cred. Jack se ridică din nou în picioare şi începu să-i expună raţionamentul lui în timp ce măsura camera: Mă numesc Ştefan Frei. Sunt foarte inteligent, dar leneş. M-am săturat să trăiesc în umbra lui Diebner. Aş vrea să fiu recunoscut pentru alte merite decât cel de playboy. în propriul meu subsol, descopăr o persoană care mă face să mă simt ca un savant de primă clasă. îi fur ideile, o las să lucreze cu mine - dar numai în secret - şi, ca să mă asigur de loialitatea ei, îi spun că m-am îndrăgostit de ea. O conving că devotamentul meu faţă de nazişti e doar de faţadă, e un truc. Mă prefac că-i ajut familia să scape - şi o ajut şi pe ea să scape -, ba chiar o fac să creadă că eu sunt cel în pericol când o trimit în lumea largă ca pe un virus. Ştiu că altcineva o va folosi aşa cum am folosit-o şi eu. Dacă nu Fermi, atunci altcineva. în cele din urmă, va ajunge exact în punctul în care voiam. O conving să-mi trimită informaţii secrete. Nimic major. Diebner s-a ocupat de

ideile principale. Nu, am nevoie doar de mai multe experimente eşuate pentru a umple spaţiile goale, ca să pot evita fundăturile şi să mă pot mişca de două ori mai repede, pentru că timpul - timpul e totul.
- Te înşeli. Hannah făcea eforturi vizibile să rămână nemişcată, se simţea copleşită de cele auzite. Te înşeli. Te înşeli.
- Şi de-abia acum urmează partea cea mai interesantă: nu există premiu de consolare. Cine ajunge primul conduce lumea. Aşa că nu-i dau bomba lui Hitler. Ar fi o prostie. Sunt prea deştept să fac aşa ceva. Le dau bomba ruşilor.
- Tu te auzi ce spui? pufni Hannah. Tu şi Collier - vedeţi un comunist în spatele fiecărui copac.
- De unde ştia că Aliaţii vor bombarda Institutul Kaiser Wilhelm? o întrebă Jack. Dacă nu a primit un pont de la cineva, cum de ştia că el şi Diebner trebuie s-o şteargă?
- Să-şi lase, cu bună ştiinţă, tatăl şi colegii în voia sorţii? Nu ar face el aşa ceva.
- Ai spus chiar tu că Ştefan Frei nu a lucrat niciodată cu nimeni. El doar găsea oameni pe care să-i folosească. Aşa ai zis. Pot să-ţi pun înregistrarea, dacă vrei
să auzi exact cuvintele pe care le-ai folosit.
- Am minţit! Ca să-l protejez. Mă iubeşte. Ăsta-i adevărul.
- Arată-mi o singură dovadă că te iubeşte - că s-a gândit vreodată la tine, în afară de momentele în care primea cărţile poştale care conţineau secrete pe care le putea folosi.
- Ai văzut dovezile.
- Ce? Ăsta? Jack smulse pieptenele cu bijuterii din părul lui Hannah şi-l aruncă pe masă. Ăsta n-avea nici o valoare pentru el. Te agăţi de el deoarece, ca să poţi continua să crezi că Sabine e în viaţă, trebuie să continui să crezi că el te iubeşte.
- Ai văzut fotografia din ziar. Ştii că i-a salvat viaţa.
- Chiar aşa să fie, Hannah?
Jack răsfoi agitat printre dosarele împrăştiate, găsi o fotografie neclară cu autopsia unui cadavru şi i-o împinse sub nas. Prima reacţie a lui Hannah a fost să-şi ascundă privirea de acea imagine înfiorătoare - trupul distrus şi descompus al unei femei -, dar se forţă să se uite cu atenţie, apoi se întoarse, triumfătoare, către Jack:

- Ei, bravo. Hannah îi flutură fotografia în faţă. Nu-i Sabine.

- într-adevăr, nu e Sabine, răspunse Jack. E Lotte Scheer.

- Minţi.

- Sunt Ştefan. Trebuie să mă prefac foarte bine faţă de Hannah, aşa că mă asigur că există dovezi publice care confirmă că totul s-a întâmplat cum am zis eu, dar şi să nu las urme care ar putea deveni incomode la un moment dat. Jack împrăştie pe masă o serie de liste de pasageri. Vaporul S.S. St. Louis nu a primit permisiunea de a ancora în Cuba. A rătăcit prin strâmtorile din jurul Floridei, sperând să poată acosta în Miami, până când FDR l-a trimis înapoi în Europa, unde a lăsat câţiva pasageri în Olanda şi Franţa. Toţi ceilalţi au fost expediaţi în ţara de unde au încercat să scape. Au pescuit-o pe Lotte din Sena. Torturată. Mutilată. Iar faptul că încă n-au găsit trupul Gisellei Proust nu înseamnă că nu e în acelaşi râu, Hannah, sau în vreun mormânt de suprafaţă sau că cenuşa ei nu sa amestecat cu cea a altor mii de oameni pe podeaua crematoriului.
- Mincinosule! Hannah îl plesni peste faţă. El o prinse de încheietura mâinii şi o forţă să se uite din nou la fotografie.
- Vezi ce i-au făcut, Hannah? El i-a făcut asta, când a turnat-o Gestapo-ului. Tu i-ai făcut asta, când ai dat-o pe mâna lui înainte să te culci cu el; atunci i-ai trădat pe toţi cei pe care i-ai iubit vreodată.
- încetează, te rog. Sunt atât de obosită, încât nici nu pot gândi. îşi acoperi gura cu mâinile, voia să oprească gemetele care ameninţau să iasă la suprafaţă. Se adună, chircită, pe scaun, şi începu să rostească numele lui Sabine printre suspinele grele. Jack se aşeză lângă ea, o mângâie pe păr şi-i şopti la ureche, să nu se audă în microfoanele ascunse prin încăpere:
- Aş vrea să existe o cale de scăpare, Hannah. Aş vrea să nu se fi întâmplat aşa.
- Eu îmi doresc doar să se termine odată totul. Bolborosind rugăciuni evreieşti şi plângând în hohote, Hannah îşi lovi pumnii strânşi de genunchi. Sper să mă ia de aici şi să mă ucidă. Spune-le să mă ucidă, Jack. Nu-i lăsa să mă ducă acolo. Spune-le să mă împuşte în cap.
- Ascultă-mă. îi luă capul în mâini, forţând-o să-l privească în ochi. Hannah? Ascultă-mă. Trebuie să fii tare acum. Trebuie să rezişti.

încă nu ştiu cum să te ajut, dar, îţi jur, o să încerc. Ai încredere că o să fac asta?
Ea scutură din cap, deznădăjduită.
- Ce mai contează?
- Ştiu că n-ai vrut să se întâmple aşa, spuse el. Pot să aduc argumente împotriva pedepsei cu moartea. O să te protejez dacă pot.
Hannah închise ochii când Jack o sărută pe obrajii umezi şi pe buze şi, în scurtul moment de tăcere care urmă, Jack auzi sunetul, neobişnuit în acel loc, al unui pian în camera alăturată.
- Vezi? spuse ea, ca un copil care aşteaptă aprobarea adultului. Ţi-am zis eu, pianul e ultimul lucru pe care-l aud în fiecare noapte, înainte de-a adormi. Nu ţi- am spus doar minciuni, Jakob.
El îşi apăsă capul de fruntea lui Hannah, îşi puse mâna lată pe spatele ei slab şi rămaseră aşa până când se termină cântecul de jale de alături.
- „Yitgadal v'yitkadash sh'mei raba b'alma di-vra..."
Jack nu mai ascultase acea melodie evreiască de jale din ziua în care fusese înmormântată mama lui, dar încercă să-şi amintească versurile. Hannah i se alătură, strângându-l de mână cu forţa disperată a cuiva care atârnă de marginea unei stânci - amândoi îngăimară tradiţionala rugăciune pentru morţi cu gândul la Sabine, Lotte, la multele suflete pierdute la Institutul Kaisel Wilhelm şi la toţi bărbaţii şi băieţii pe care Jack îi omorâse sau îi văzuse ucişi.
Y'hei shlama raba min-sh-maya v'chayim aleinu... v'al-kol-yisrael, v'im'ru: amen... „Să primim pace deplină din ceruri şi viaţă pentru noi toţi şi pentru Israel, să spunem: Amin..."
Hannah îşi lăsă capul în jos, iar Jack rămase un timp lângă ea, încercând să-i potolească suspinele şi îndepărtându-i buclele răzleţe de pe obrajii scăldaţi în lacrimi. Când respiraţia ei reveni la normal, uniform, Jack simţi cum îi dispare adrenalina din vene, în locul ei instalându-se amorţeala, durerea, dispreţul de sine. Se ridică cu grijă, ieşi afară şi închise uşa după el cu un zgomot uşor. în lumina amurgului, îl zări pe Epstein îndreptându-se spre el. Jack îl întâmpină la capătul drumului acoperit cu pietriş.
- Ai ascultat?
- Da, să trăiţi. Dacă doriţi să reexaminaţi benzile înainte de a...
- Nu e nevoie, spuse Jack, sperând să fie adevărat. Aranjează transportul. Vezi să fie oameni pe care ne putem baza că...

Nu reuşi să găsească cuvântul potrivit, dar Epstein încuviinţă din cap, înţelesese despre ce e vorba.
- Mă ocup chiar acum de asta, spuse Epstein şi-i dădu lui Jack un plic gros. Informaţiile pe care le-aţi cerut.
- Spune-mi-le pe scurt.
- E exact ce aţi bănuit dumneavoastră.
- Mersi, Aaron. Jack îndesă plicul în buzunarul de la piept al hainei şi se instală lângă cei doi agenţi militari, în pragul uşii lui Hannah. Se întoarse cu spatele către ei când îşi aprinse o ţigară, nu ar fi vrut ca ei să observe cât de tare îi tremurau mâinile.
După un timp, care i se păru o eternitate, Epstein se întoarse cu maşina. Groves şi Collier ajunseră şi ei tocmai când agenţii militari deschideau uşa de oţel a dubei de poliţie. Jack nutrea speranţa că vor păstra distanţa, din compasiune, sau că cel puţin le va fi lene să coboare din jeep.
- O aduc eu, le spuse Jack agenţilor. Lăsaţi-mă un minut.
Intră înăuntru şi o găsi pe Hannah cu ochii secaţi de lacrimi. Stătea cu spatele drept pe scaun în tăcerea stranie şi uitându-se cu privirea pierdută la bijuteriile de pe masă.
- N-am susţinut niciodată că sunt virgină, spuse ea. în fond, aşa sunt din fire, îmi place să adun dovezi empirice. Am fost cu doi bărbaţi - fie, trei, dar, din fericire, a intervenit fiziologia. Toţi savanţi. Nici unul dintre ei nu a fost insensibil sau absent. Fiecare dintre aceşti trei bărbaţi a făcut un efort lăudabil. Mi-ar fi plăcut ca propria-mi dorinţă să fi fost pe măsura ocaziilor, dar... Făcu un gest cu mâna, de parcă ar fi vrut să alunge un gând. La final, am simţit de fiecare dată că mi-aş fi petrecut mai bine timpul în cada de baie, cu o carte bună.
Jack îşi drese vocea, jenat.
- Hannah, trebuie să plecăm acum.
- Ştefan a fost altfel. Mai precis, eu am fost altfel când am fost cu el. Ca diferenţa dintre a fi gol şi a fi fără haine.
- Hannah, te rog.
- Jack. Ridică un deget, apoi continuă: E important ce vreau să spun. M-ai întrebat ceva. Acum ştiu răspunsul.
- Ce te-am întrebat?
- M-ai întrebat: „Cum poate cineva atât de inteligent să fie atât de prost?" Iar răspunsul e: nu pot. Hannah se ridică în picioare, calmă, sigură pe sine. Un zâmbet ciudat, tulburător, îi flutura pe buze. Nu sunt proastă. Nu sunt vreo fetişcană naivă şi neajutorată

care şi-a desfăcut picioarele pentru vreun Lothario isteţ. Ştefan e un om bun şi mă iubeşte. Simt asta în fiecare moleculă a fiinţei mele. Ştiu că mi-a spus întotdeauna adevărul.
Jack îşi adună puterile, întorcându-şi privirea de la faţa ei:
- Hannah, aş vrea să fie aşa. Dar nu e. Iar noi trebuie să plecăm.
- Germania nu are bomba, Jack. Ştefan mi-a jurat că el şi cu mine - noi împreună - nu vom permite aşa ceva. Ăsta-i adevărul. Nemţii n-au nimic. Nici măcar reactorul atomic.
Jack o întoarse pe Hannah cu faţa la perete şi-i puse cătuşele. Făcu eforturi să rămână puternic, impasibil, şi deschise uşa pentru agenţii militari. Pulsul lui Hannah crescu rapid. Era îngrozită, dar chiar şi aşa, îşi păstra pe buze zâmbetul acela senin, hotărât. El o luă de braţ şi o conduse spre vehicul, şoptindu-i încet la ureche:
- O să fie foarte greu. Să fii tare. Să nu renunţi. O ajută să urce pe treptele de fier din spatele vehiculului şi-i legă cătuşele de un şurub de la banchetă. Te protejez dacă pot.
- Nu! spuse ea cu o voce gâtuită, intensă, aruncând o privire furişă peste umăr către Groves. Protejează-l pe Ştefan. Totul depinde de el acum.
- Să-l protejez pe el? Cum crezi că...
- Jură-mi, Jakob: dacă-ţi spun unde găseşti dovezile, le vei folosi pentru a-l proteja.

- Ce dovezi?

- Le găseşti în Faust. Promite-mi că nu vei renunţa până nu le

găseşti. Agenţii militari închiseră poarta de oţel şi o fixară cu un

ţăruş, să nu se mişte.

- Ei, ce să zic, ai scăpat din rahat, îi spuse Groves lui Jack,

bătându-l pe spate.
Mai avem şaptesprezece minute. Sper că ţi-au plăcut petuniile. Donovan te aşteaptă în Washington. Sper că o să scap de tine fără întârziere.
- Da, să trăiţi, răspunse Jack. Vreau doar să mă asigur că nu las nimic neterminat.

Privind maşina care se îndepărta, Jack îşi dădu seama că încă mai strângea în mână pieptenele lui Hannah. Când îşi desfăcu mâna, observă că dinţii fluturilor îi lăsaseră urme destul de adânci, se vedea şi o picătură de sânge, de parcă afurisiţii îl otrăviseră.NOTĂ DE CONSTATARE STRICT

SECRET
28 aprilie 1945
SUBIECT: APEL URGENT PENTRU A INTRA ÎN ECHIPA AL SOS DIN GERMANIA
Către: Donovan
De la: Delaney
REZUMAT: Conform precizărilor din comunicatele anterioare, agenţii acestui detaşament cer urgent permisiunea de a se alătura echipei Alsos din Germania. Savanta HANNAH WEISS de la Sediul Y a furnizat informaţii preţioase privind locul unde se află echipa germană de CERCETARE ATOMICĂ, inclusiv lui FREI S. şi DIEBNER K. FREI e periculos de manipulator şi deţine informaţii cruciale, care pot oferi avantaje decisive ruşilor.
RECOMANDĂRI: 1) Execuţia doamnei doctor WEISS să fie amânată până când se poate evalua importanţa cooperării ei. 2) Bill - dă-mi şansa să fac ce trebuie. Lasă-mă să mă alătur echipei Alsos, divizia Pădurea Neagră. OBIECTIV: să-l găsesc, să-l interoghez şi să-l elimin pe ŞTEFAN FREI.
După ce obţinu, în sfârşit, permisiunea de care avea nevoie, Jack merse cu maşina până la Jornada del Muerto, să-şi ia rămas-bun. Sub soarele dogoritor de aprilie, singurele zone cu umbră se aflau la est de micile barăci care se topeau sub razele mistuitoare. Acel tărâm al nimănui se transforma rapid în locul pentru Testul Trinity şi fremăta de tot felul de activităţi intense. Tundra era presărată cu kilometri întregi de cabluri şi fire. Bărbaţi la bustul gol, cu mănuşi uriaşe de pânză şi cu ochii acoperiţi cu ochelari de protecţie din cauza rafalelor de nisip, întindeau alte şi alte fire. Se construiau buncăre din ciment. Locul era situat într- o vale, iar în depărtare se distingeau, vag, Munţii Oscura, un fundal pictat pentru marea

realizare - turnul de treizeci de metri, înspăimântător, cu o aură care te tulbură, dar care te şi face să te minunezi.
Groves, Oppenheimer şi Reichl stăteau deoparte, supraveghind operaţiunea. Groves se ţinea ţanţoş, mândru nevoie mare; era evident că văzuse deja ştirea trimisă prin telex şi care se afla acum în buzunarul lui Jack. Ca întotdeauna, chipul lui Oppenheimer era impasibil, dar Jack era convins că nici unul dintre cei cu nivelul de acces la informaţiile secrete a lui Reichl nu fusese informat de ceea ce ştia el. După două săptămâni de bătut în zadar la uşa lui Bill Donovan, Jack avea, în sfârşit, cheia. Tot ce trebuia să facă acum era să-l convingă pe Groves că ar fi mai bine pentru ei dacă Jack s-ar afla pe teritoriul Germaniei când se va răspândi vestea în întreaga lume.
- Deci continui lucrul la dispozitiv? strigă Jack către Groves, ştiind că aud şi Oppenheimer şi Reichl. Chiar dacă nu există nici o informaţie credibilă care să indice că naziştii sunt pe cale de a obţine bomba?
- Nu există nici o informaţie credibilă care să indice că nu o au, răspunse Groves.
- Ce mai contează acum? Jack îi întinse foaia din buzunar. Hitier e mort.

Vestea căzu ca o piatră într-un lac adânc, fără să producă nici un ecou. Valurile gravitaţionale s-au împrăştiat spre munţi, unde şocul a fost atenuat şi absorbit d

elinişte a absolută. Jack îşi putea auzi bătăile inimii şi pulsul sângelui care-i curgea prin vine. în cele din urmă, vocea tremurândă a lui Reichl rupse tăcerea:
- Hitler e mort? Hitler e mort?
- Ding-dong, spuse Jack, der Fiihrer a fugit în buncărul lui şi a luat o capsulă de cianură, testată mai întâi pe iubitul său câine. Apoi, ca să fie sigur, şi-a tras un glonţ în cap, timp în care Reichul de 1 000 de ani se prăbuşea deasupra lui.
- Slavă Domnului! Reichl îşi împreună mâinile deasupra capului şi apoi făcu o plecăciune, de parcă se ruga, cu palmele pe genunchi. Ich glaub mich knutscht ein Elch[8]. Of, Doamne. S-a sfârşit. S-a sfârşit.
- Nu chiar, spuse Jack. Nu-i aşa, domnule general?
Jack îşi întoarse privirea către generalul Groves, care încerca să-i spună din priviri să tacă. Jack zâmbi calm în timp ce ascultau cu toţii mormăielile extaziate ale lui Reichl.
- Păi, japonezii, desigur, spuse Reichl, dar şi ei au ajuns la capătul puterilor. Fără nazişti, Puterile Axei sunt iremediabil mutilate. Acum nu mai e nevoie să detonăm bomba. Dacă planificăm o demonstraţie - îi invităm pe generalii japonezi în deşert, inclusiv pe ruşi, dacă insişti -, le putem arăta că războiul nu-şi mai are sensul acum.
Reichl se uită la Oppenheimer, aşteptând să-l susţină, dar bărbia lui Oppie era încleştată şi orice urmă de empatie dispăruse de pe chipul lui. Lui Jack aproape că-i era milă de Oppenheimer, al cărui număr de magie în deşert se apropia de final în mijlocul unei furtuni de fapte incontestabile. Bunul savant, care-şi ţinuse atuurile şi planurile secrete, era nevoit să le împărtăşească. Nu-şi mai permitea indulgenţă, implicare sau neutralitate, avea o misiune de îndeplinit.
- Şi dacă mecanismul de declanşare se blochează? întrebă Oppenheimer cu asprime, întorcându-se spre Reichl. Dacă se degradează plutoniul? Dacă, pur şi simplu, nu funcţionează? Duşmanii noştri se vor simţi încurajaţi de eşecul nostru.
- Dar, dar... petiţia, Oppie - ai fost de acord! bolborosi Reichl. E vorba despre oameni. Fiinţe umane - mii, poate chiar milioane - rase de pe faţa pământului. Cum se poate justifica aşa ceva?
Privirea lui Oppenheimer deveni rece ca plumbul.
- Cu toţii am ştiut ce construim.

Indignarea şi simţul dreptăţii, care-l scoseseră pe Reichl din ţâţâni, se dezumflară încet, ca un balon.
- Nu ar trebui să avem arma asta, gemu Reichl, fără să se adreseze cuiva anume. Nimeni nu ar trebui să aibă arma asta.
- E prea târziu, Peter, zise Oppenheimer, cu o expresie sumbră pe chip şi arătând spre Groves. Deja o au. E a lor, noi le-am dat-o. La auzul acestui adevăr brut, dar incontestabil, Reichl, şocat, rămase fără cuvinte.
Groves simţi că acum e momentul să intervină şi preluă controlul:
- De trei minute de când stăm aici certându-ne pe chestii de moralitate, sute de băieţi au murit în Pacific. între timp, Truman e la Potsdam cu Churchill şi Stalin, pregătindu-se să împartă Germania. N-am sacrificat patru ani şi patruzeci de mii de oameni să scăpăm Europa de un dictator doar ca să i-o dăm unui alt dictator. Comuniştii trebuie să ştie că avem bomba.
- Dar nu e de ajuns ca ei să ştie că o aveţi, spuse Jack. Trebuie să ştie că n-aveţi nici o reţinere în a o folosi.
- E arma supremă, care va pune capăt războaielor, domnule maior.
Aceasta era, înţelese Jack, justificarea pe care o folosise Groves - o expresie repetată la nesfârşit - pentru a potoli conştiinţa savanţilor „lui" şi pentru a-i determina să-şi continue munca. „Arma care va pune capăt războaielor." Jack se uită la Groves cu un respect pe care nu-l avusese faţă de el până atunci; concentrarea lui încăpăţânată pe misiune, pe construirea bombei „lui", nu a derivat dintr-un instinct primar, precum cel al câinelui care urinează pentru a-şi marca teritoriul, ci a făcut posibilă trecerea de la bombă ca fantezie ştiinţifică la o realitate care va fi în scurt timp testată exact în locul acela. Groves a creat şi a cultivat, în armata lui de câştigători ai Premiului Nobel şi de genii excentrice, exact ce era nevoie: un obiectiv clar, unic şi incontestabil.
- Sunt curios să aflu ce crezi despre aceste informaţii de logistică, domnule general, zise Jack, scoţând la iveală fructul amar al săpăturilor sârguincioase
efectuate de Epstein, un comunicat care conţinea o evaluare făcută de generalul Curtis LeMay.
Desfăcu foaia şi începu să citească cu voce tare:
- „Bombardarea strategică a Japoniei aproape încheiată. Disponibilitatea unor ţinte viitoare ar putea fi o problemă." Mie mi se pare, domnule general, că, dacă nu aveţi dispozitivul gata

curând, nu va mai rămâne nimic de distrus în Japonia. De aceea Hiroshima e în capul listei.
Când Jack îi întinse generalului comunicatul, Reichl i-l smulse din mână; rămase mut, holbându-se la cuvinte fără să le vadă, fără să le înţeleagă. Pentru o clipă, chiar şi Groves rămase mut de uimire.
- Aveţi nevoie de o ţintă bună, spuse Jack, un loc perfect în care să arătaţi lumii că această armă e capabilă de distrugere totală. Dar dacă savanţii voştri află adevărul - că, de fapt, ei nu au luptat deloc împotriva lui Hitler -, ce se va întâmpla cu preţiosul vostru dispozitiv?
- Ocupă-te de asta, domnule general.
Oppenheimer, palid ca o fantomă, se întoarse spre Groves şi rosti apăsat, printre dinţi, de parcă ar fi vorbit cu un subaltern:
- Fiecare secundă e critică. Nu-mi permit ca savanţii mei să aibă îndoieli cu privire la acţiunile şi scopurile noastre. Petiţia lui Reichl privind nerespectarea normelor etice a adunat deja sute de semnături.
Oppenheimer îi aruncă o privire lui Reichl care era tot în picioare, cu ştirea în mână.
- Cum vor reacţiona aceşti savanţi, domnule doctor Oppenheimer, întrebă Jack, când vor descoperi că dumneata şi generalul i-aţi indus în eroare, intenţionat, ca să-i faceţi să-şi continue munca?
- Domnule general, spuse Oppenheimer, dă-i ce vrea.
- Nu, dacă e vorba de femeia aceea, răspunse Groves şi-şi încrucişă braţele peste burtă.
- îl vreau pe Ştefan Frei, spuse Jack. E încă liber - cu secretele noastre şi ale lor. Lăsaţi-mă să-l găsesc până nu cade în mâna ruşilor. Doamna doctor Weiss e în Leavenworth şi ştim foarte bine ce înseamnă asta. N-o s-o las să atârne în ştreang în timp ce nemernicul ăla de neamţ se plimbă liber, în loc să stea în faţa unui pluton de execuţie.

- Nu ştie nimeni unde e Frei, spuse Groves, sau dacă mai trăieşte.

- Dacă trăieşte, o să-l găsesc.

- Iar eu ce-i spun lui Donovan?

- Spune-i că noi, jidanii, suntem uniţi. Jack se îndreptă, apoi, către Oppenheimer, care se uita în pământ, tras la faţă şi chinuit de

gânduri. Domnule doctor, spuse Jack, ridicându-şi privirea către turn - o siluetă neagră, ca o ghilotină, - ştiu că e cam tardiv să vă întreb acum, dar, vă rog, faceţi-mi hatârul. Cum o să funcţioneze drăcia asta?
Ca şi cum ar fi recitat din memorie dintr-un manual unui student restanţier care poate nici nu era în stare să înţeleagă, Oppenheimer spuse:
- în acea carcasă vom pune o mică sferă cu plutoniu fisionabil, înconjurată de explozibili care vor produce unde de şoc de intensităţi diferite. Von Naumann a calculat o configuraţie care va concentra undele înăuntru, comprimând rapid sfera de plutoniu.

- Şi sfera asta cât de mare e? Oppenheimer desenă în aer forma

unui glob mic:

- De mărimea unei mingi de baseball. Aproximativ nouă centimetri

în diametru.

- Iar distrugerea va fi...
- Habar n-avem, de fapt. Colegii mei fac pariuri pe cât de extinsă va fi explozia. Enrico Fermi pune pariu că va rade de pe faţa pământului întregul stat New Mexico.
- Iar dacă acea minge de baseball de plutoniu nu explodează...
- Dumnezeu să ne aibă în pază.
- Şi dacă explodează?
- Dumnezeu să ne aibă în pază.
- Şi atunci de ce? Peter Reichl, spumegând de furie, se apropie cu paşi mari de Oppenheimer, fluturându-i ştirea de la LeMay în faţă: De ce faceţi asta?
Dar tu de ce-ai făcut ce-ai făcut, Peter? în Ziua Victoriei în Europa, de ce nu te-ai întors pe călcâie să pleci? Privirea intensă, nemiloasă, a lui Oppenheimer se îndreptă în zare. îţi spun eu de ce - nici un savant adevărat nu ar renunţa la posibilitatea de a elibera însăşi energia materiei, transformând, literalmente, compoziţia lucrurilor. Eşti la fel ca noi, ceilalţi. Moralitatea noastră e convenabilă.„Să fiu al naibii!" - în traducere literală „Parcă m-a lins un elan". Expresie care indică uşurarea sau mirarea (în limba germană în original)

Nu degeaba aprindem două lumânări de Sabat. Unchiul meu mi-a spus aşa: „Tora vorbeşte despre Sabat în mai multe feluri. în Exod, ni se spune să ne amintim de zachor şi să-l păstrăm sfânt. în Deuteronom, ni se spune să ne amintim de shamor şi să-l păstrăm sfânt. Zachor se referă la lucrurile pozitive: pâine, vin, rugăciune şi cântec - tot ce sărbătorim, mâncăm, bem şi ce ne încântă. Shamor se referă la cele negative - lucruri care sunt interzise: munca şi jocul, pe care trebuie să le lăsăm deoparte, plăcerile, de la care trebuie să ne abţinem. Asta nu înseamnă că aceste lucruri sunt bune sau rele, Hannah. Că pot fi împărţite în corecte sau greşite. Mai degrabă, e ca atunci când inspiri şi expiri. Lucruri pe care alegem să le păstrăm şi lucruri la care alegem să renunţăm. Ambele sunt sfinte."

După cele nouă ore petrecute la bordul avionului militar C-108 Flying Fortress pe o banchetă de metal care era înghesuită între un scripete şi o grămadă de butelii de propan, Jack dispreţuia Faust cu ura intensă a unui elev de clasa a unsprezecea. A citit din scoarţă în scoarţă cartea pe care o luase Epstein din locuinţa lui Hannah. A citit-o de la coadă la cap. A verificat fiecare pagină, ţinând-o în lumina becului. A încercat să separe şi să suprapună litere şi numere legate de pasajele scrise pe cărţi poştale, pe care le-a înşirat pe o masă improvizată şi le-a luat la rând, plimbându-şi mâinile pe deasupra lor de parcă ar fi atins clapele unui pian vechi.

„O să-l găseşti în Faust", îi spusese ea, dar Jack habar n-avea ce căuta. Cheia de criptare, probabil. Sau vreun indiciu în legătură cu meticuloasele notiţe de laborator de la casa de vară. Cu siguranţă că există un fel de jurnal, dar el şi Aaron au întors pe dos locuinţa lui Hannah după ce a fost arestată şi nu au găsit nimic, lucru ce confirma bănuiala lui Jack, şi anume că Stefan Frei a păstrat informaţiile relevante şi importante pentru el.

- Am primit vreo veste de la sol? întrebă Jack. I-au localizat pe savanţi?

- Nici urmă de ei, răspunse Epstein. Pash e pe cale să explodeze de nervi, umblă după tot felul de indicii, de la Basel la Saarbrücken. Refuză să-l lase pe Uncie Joe[9] să-i adune pe savanţi într-o îmbrăţişare colegială. Epstein desfăcu pe masă o hartă. Căutarea se concentrează aici, în Munţii Pădurea Neagră.

Jack simţi vocea instinctului pur ca o briză răcoroasă pe ceafă:

- Ştiu unde sunt.

Câteva ore mai târziu, Aliaţii - o coloană neîntreruptă de tancuri, camioane şi maşini blindate - au intrat în Haigerloch. în satul pitoresc, ferestrele cu obloane şi uşile olandeze erau deschise larg. Prin ele ieşeau beţe de mătură de care fluturau prosoape sau feţe de pernă albe. Aflat în primul tanc, lângă sergentul Rhodes, colonelul Pash se uita, cu o privire sticloasă, la priveliştea dezolantă di

njur. în maşina blindată din spatele lor se auzi, prin staţie, vocea lui Pash.
- Eşti pe muchie de cuţit, domnule maior Delaney. Ăsta-i un nenorocit de sat. Nu ai unde să ascunzi un laborator.
Se auziră bătăile de dimineaţă ale clopotului bisericii. Jack luă staţia şi-i spuse lui Pash:
- Luaţi-o la stânga.
Aproape de centrul satului se afla o biserică foarte veche, la marginea unei stânci înalte de vreo 25 de metri. Tancul lui Pash şi maşina blindată a lui Jack ieşiră din coloană şi o luară în sus, pe drumul îngust, acoperit cu pietriş. Când tancul se opri în faţa uşilor frumos gravate, Jack porni iar staţia:
- înainte de a face ceva...
Tancul porni cu forţă înainte şi distruse, dintr-o mişcare, partea frontală a clădirii, care explodă într-un iureş de vitralii şi pietre.
- Sau se poate şi aşa, spuse Jack, sec.
Cu armele la îndemână, el şi Epstein porniră în urma lui Pash, păşind pe covorul de cioburi cu sfinţi pictaţi şi pe bucăţi de îngeri sparţi. Jack se îndreptă către o uşă îngustă din spatele altarului. Le-o arătă celorlalţi şi-şi duse degetul la buze.
- Nu uitaţi, Frei trebuie să rămână în viaţă.
- Frei trebuie să fie de partea noastră sau mort, bombăni Pash. Deschide-o.
Doi subofiţeri traseră în uşă şi o făcură ţăndări. După ce norul de fum şi praf se ridică, ieşi la iveală un tunel umed şi rece, săpat în stâncă. Cu arma într-o mână şi lanterna în cealaltă, Rhodes o luă înainte, urmat de Pash şi oamenii lui. Jack şi Epstein rămaseră în urmă, oprindu-se să cerceteze paturile de campanie, scaunele şi mesele pe care încă se aflau instrumente recent folosite. Tunelul se deschidea, într-un final, într-o zonă de depozitare şi apoi într-o cameră de lucru rudimentară, în care fuseseră instalate birouri. Rhodes se opri brusc, îndreptând lumina lanternei sub masa de laborator, unde se ascundeau câţiva bărbaţi, care tresăriră la auzul armelor grele ridicate la nivelul

umărului.

- Ieşiţi de acolo! Acum! lătră Pash la ei.

- Herauskommen! spuse Jack. Jetzt!

- Spune-le să-şi ţină mâinile la vedere.
- Halte deine Hände hoch. Wo ist Stefan Frei? Când savanţii rămaseră tăcuţi, privind în gol în faţa lor, Jack îşi puse revolverul sub bărbia celui care era cel mai aproape de el şi urlă: Wo ist Stefan Frei?
Savantul se aplecă înainte şi vomită, lucru care-l făcu pe Pash să râdă în hohote. Un domn dichisit, cărunt, săritor ca un unchi protector, făcu un pas înainte şi puse mâna pe umărul colegului împietrit de frică.

- Dumneata eşti Diebner, spuse Jack. Bărbatul aprobă din cap.

- Frei ist weg, spuse el. Frei ist tot. Er wurde vor Wochen getötet.

- Delaney?

- Zice că Frei e mort. A fost ucis în urmă cu câteva săptămâni.

Pash îl trase pe Diebner de gulerul hainei:

- Care este cuvântul nemţesc pentru rahat?

- Bullenscheiße.
- O să ne fie de folos. Pash îi făcu semn subofiţerului să-l readucă pe Diebner în simţiri, iar Jack îi însoţi până la ieşirea din tunel. Oamenii lui Pash îl împinseră pe Kurt Diebner în maşina blindată. Jack şi Epstein urcară pe cealaltă parte.
- Du-ne la gară, spuse Jack. Cred că ştiu drumul de acolo.
Maşina blindată porni pe drumul şerpuit şi se opri în vârf, unde se afla o păşune. Jack coborî din maşină, cercetă scurt casa de vară, apoi îi întinse binoclul lui Epstein.
- O s-o iau pe scurtătură, spuse el. Aşteptaţi câteva minute după ce intru, apoi coborâţi pe drum. Dacă e acolo, ori o să fiu mort, ori o să-l înhaţ.
O luă la vale printre tufişuri, înţelegând, în sfârşit, povestea pe care i-o spusese Hannah, de ce zăbovise ca să descrie copacul care semăna cu o corabie naufragiată, dumbrava unde se adunau fluturii, zidul antic de piatră, din care lipseau şapte bucăţi. De la bun început povestea fusese o hartă detaliată, trasată în memoria

lui cu cerneala invizibilă a lui Hannah. Ea ştiuse tot timpul că el o va vedea doar dacă o iubea îndeajuns încât să o asculte cu atenţie. Jack încercă să treacă neobservat şi să se apropie de verandă. Pe lângă susurul unui râu din depărtare şi ciripitul păsărelelor, se auzea un pian. Oprindu-se cu spatele lipit de perete, îşi scoase arma şi intră pe uşa deschisă. Se luă după sunetul muzicii şi ajunse în camera din faţă, o cameră spaţioasă în care Ştefan Frei se afla la pian, cântând cu îndemânare Preludiul în mi bemol al lui Bach. Interiorul casei era aproape aşa cum îl descrisese Hannah, deşi trecuseră şapte ani. Jack simţea acel moment din povestea ei. Nu-şi putea scoate din minte felul în care ea povestise, cum i se însufleţise chipul cu o energie care-i era atât de caracteristică: senzuală, intelectuală, misterioasă. Nu-şi putea scoate din minte trupul ei, când Frei îşi desfăcu braţele pentru momentul special al preludiului lui Bach, cu umerii lui laţi şi frumos conturaţi, mâinile îndemânatice şi rafinate. Jack simţi că ceva ca acidul părea să i se prelingă pe şira spinării şi ridică revolverul, cu mâna stângă sprijinindu-şi-o pe cea dreaptă, fără să tremure, în ciuda încordării extreme care-i făceau omoplaţii şi mai pronunţaţi, cu ochii minţii aţintiţi chiar asupra capului lui Frei.

Muzica deveni sumbră, iar Jack simţi acea parte din povestea lui Hannah care va rămâne pentru totdeauna nerostită, toate lucrurile despre care ştia că, din neputinţă, nu le va putea preveni, toate detaliile asupra cărora nu s-a oprit. Totul îi deveni foarte clar acum, de parcă ea însăşi îi şoptea la ureche.General al Statelor Unite care a deţinut comanda forţelor Aliate în China şi Burma, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial (Joseph Warren Stilwell, 1883-1946).
E un zgomot infernal sub picioarele mele. Pe drum, duba poliţiei e ca o încăpere de fier, cu ecou, pe care fiecare groapă şi piatră o zdruncină puternic. Vântul suflă prin găurile minuscule, care permit circulaţia aerului, dar lasă puţină lumină să intre. Din când în când, aud crengile arbuştilor zgâriind maşina. Am lăsat în urmă locul familiar al laboratoarelor, acolo unde mii de oameni dorm sau muncesc până târziu în noapte: colegii mei, familiile lor, localnicii care gătesc şi fac curăţenie pentru ei. Acolo unde stele vii, sclipitoare, dansează pe cerul nesfârşit, stele mici, argintii, care strălucesc ca nişte sori minusculi, de parcă cerul şi-a deschis mantia lui de cerneală pentru a oferi, preţ de o secundă, priveliştea cufundată parcă în aur.
Mă trezesc brusc, simt în gură un gust amar din cauza fricii. Uşa de metal se deschide, scoţând la iveală câmpiile care, sub lumina lunii, par de culoarea cobaltului. Văd un soldat pe marginea drumului. Colegul lui îmi întinde o găleată.
- Doamnă, mormăie, închizând parţial uşa, pentru a-mi oferi o oarecare intimitate.
Pe timp de război, lucrul acesta poate fi considerat un gest de compasiune, iar eu sunt recunoscătoare. Oare ofiţerii nemţi i-au arătat unchiului meu compasiune când l-au îmbrâncit în camionul de vite?
După o zi care a părut cât o eternitate din cauza caniculei, urmată de o noapte lungă, rece, ajungem la închisoare. îmi dezleagă lanţurile, iar eu mă ridic ca o poartă năpădită de rugină. Păşesc mândră, cu spatele drept, sub luminile aspre, nemiloase, ale reflectoarelor care alunecă pe suprafeţele cufundate în beznă şi apoi se opresc asupra mea. Stâncile reci din oraşul Leavenworth se conturează ameninţător în zare, deasupra mea. îi privesc pe gardieni în ochi, în timp ce mă dezbracă. încerc să nu schiţez nici

un gest când simt tăişul lamei pe cap şi când văd căzând buclele mele brunete şi o bucată de piele. De pe frunte, îmi picură sânge în

Capitolul 2

ochi. Un duş rece spală roşul intens, care se scurge într-o ţeavă neagră.
îmbrăcată într-o salopetă aspră, gri, de închisoare, traversez coridorul de ciment până ajung la celula mea. îndur privirile deţinuţilor care lovesc barele celulelor şi strigă batjocoritor: Trădătoare... Nemţoaică trădătoare... jidancă trădătoare... Treizeci de celule pe fiecare parte, doi deţinuţi în fiecare celulă, o sută douăzeci de ochi mustind de ură. Ne oprim când gardianul descuie o uşă enormă, de lemn, de la capătul coridorului. „Trădătoare", se aud vocile în continuare, ca nişte tunete, strigătele unor fraţi care şi-au pierdut fraţii, ale unor taţi care şi-au pierdut fiii, ale unor soldaţi care şi-au pierdut camarazii. Vor răzbunare pentru pierderile suferite. Aş vrea să le spun că munca mea şi a colegilor mei a salvat mii - poate chiar sute de mii - de vieţi. Nu m-ar asculta. M-ar judeca aşa cum o va face posteritatea: o spioană trădătoare, din Germania.
Simt o lovitură în braţ, apoi în moalele capului. Nu e noroi, îmi dau seama, e vorba de nişte cocoloaşe calde la atingere. Fecale umane. Număr paşii... şaptezeci şi unu... şaptezeci şi doi... carcera mea e la zece metri sub pământ, săpată în ţărâna rece şi umedă.
Gardienii îmi aruncă o pătură subţire, apoi trântesc uşa grea cu un zgomot puternic, care parcă marchează un punct final. Nu voi mai vedea niciodată lumina zilei. Voi dispărea de pe faţa pământului împreună cu cenuşa epocii mele. Dacă povestea mea - toate ecuaţiile şi calculele şi împărţirile care m-au adus unde sunt acum - rămâne nespusă, oare se va întreba cineva vreodată dacă s-ar fi putut încheia altfel?

Legile fizicii sunt finite şi inflexibile. Cândva, gândul acesta mă consola. Credeam că înseamnă că pot avea controlul asupra unui rezultat prin

calcularea direcţiei unei reacţii în lanţ.
încrederea naivă că eram stăpână pe vreo bucată din viaţa mea a fost o iluzie stupidă şi fără sens: după ce începe o reacţie în lanţ, nu i se pot aduce modificări, nu există cale de scăpare

.Lăsând ultimele note ale lui Bach suspendate în aer, Ştefan Frei îşi aşează mâinile pe genunchi. Fără să se întoarcă, spuse:

Capitolul 1

- Mulţumesc că m-aţi lăsat să termin. Mă puteţi împuşca acum.
De după uşa din spatele lui, Jack auzi vocea calculată, calmă, a lui Epstein.
- Domnule maior Delaney, unde doreşti să-l interoghezi pe domnul doctor Frei, aici sau în bucătărie?
- întoarce-te. încet, spuse Jack. Langsam. Umdrehen.
Frei se întoarse. Avea o atitudine degajată, prietenoasă chiar, dar chipul îi trăda oboseala. Ochii lui nu mai arătau farmecul acela dezinvolt, îndrăzneţ, la care se aşteptase Jack, ci aceeaşi suferinţă, de om hăituit, pe care o observase şi la Hannah.
- Ar trebui să vorbim în engleză, spuse el. E mai uşor pentru cel care transcrie. Şi-apoi, adevărul e că accentul tău îmi strepezeşte dinţii.
- Pentru că vorbesc germana ca un evreu?
Frei ridică din umeri; se priviră fix în ochi în timp ce Epstein despachetă aparatura de înregistrare, conectă bateria şi aşează un microfon voluminos pe o măsuţă, lângă o cutie plină cu dovezi.
- O să-ţi pun câteva întrebări, începu Jack.
- Şi dacă refuz să răspund?
- E dreptul tău. Aliaţii pregătesc un tribunal pentru crime de război. Orice ajutor pe care mi-l oferi acum te va pune, cu siguranţă, într-o lumină favorabilă.

- Pe Ştefan păru că-l lasă rece această remarcă, dar spuse:Nu văd

nimic rău în a răspunde. Se aşezară la masă, faţă în faţă.
- Domnule doctor Ştefan Frei, spuse Jack, dumneata deţii funcţia de teoretician- şef în cadrul proiectului german de cercetare nucleară?
- Un tidu foarte simandicos pentru puţinul pe care l-am făcut.
Jack deschise un dosar din cutia cu dovezi şi-i puse în faţă o foaie acoperită cu multe rânduri mici, înghesuite.

- Acesta este unul dintre experimentele dumitale?

- Probabil.

- Iar acestea? Jack împinse spre el a doua foaie de hârtie, apoi încă

una.

- Cum aţi obţinut acces la experimentele noastre?

- N-am obţinut.

- Atunci cum explicaţi...
- Astea nu sunt, de fapt, experimentele dumitale, nu-i aşa? întrebă Jack. Spune- mi despre doamna doctor Hannah Weiss.

- Cred că a fost cercetător la Institutul Kaiser Wilhelm, spuse

Ştefan. -Şi...

- Şi a plecat. N-am văzut-o de o grămadă de ani.
Jack puse Faust-ul pe masă, iar Ştefan, când văzu cartea, încercă să zâmbească, dar reuşi să schiţeze doar o grimasă.
- Ah, m-aţi prins, domnule maior. Am păstrat acest mic secret faţă de colegii mei din motive evidente. A fost o indiscreţie nesemnificativă, dar unii simpatizanţi ai Reichului nu au deloc simţul umorului.
Jack înşiră cărţile poştale pe masă ca pe nişte cărţi într-un joc de solitaire,

urmărind, în tot acest timp, chipul lui Frei, să vadă vreo urmă de emoţie sau remuşcare, dar observă doar o stăpânire perfectă de sine, ca suprafaţa iazului negru de dincolo de pajişte.
- Dacă a însemnat atât de puţin pentru tine, spuse Jack, de ce te-ai chinuit atât de mult şi ai riscat să păstrezi legătura cu ea?
- Nu aţi face la fel, dacă e vorba despre o femeie frumoasă?
- Deci nu are nimic de-a face cu faptul că ea e spioană, iar dumneata ai convins- o, într-o manieră subtilă, să obţină informaţii confidenţiale ale unei operaţiuni militare strict secrete? Jack observă la Ştefan primul semn de ezitare, când îi tresări uşor colţul ochiului. Să trecem la subiect.
- Hannah nu ar spune niciodată aşa ceva.
- A fost dusă la Leavenworth, spuse Jack. îţi poţi imagina prin ce trece acum?
- Ah, înţeleg. Ţinându-şi coatele pe masă, Ştefan îşi uni vârfurile degetelor lungi şi continuă: Sunteţi aici pentru că aveţi sentimente faţă de ea. înţeleg perfect, domnule maior, cât de departe ar fi în stare un bărbat să meargă pentru ca s-o aibă, dar ea nu vă poate folosi la nimic.

- E supusă unui interogatoriu.

- Nu ştie nimic.

- E torturată.

- Repet, ea nu vă e de nici un folos.
- Va fi spânzurată, spuse Jack. Din cauza ta. Din cauza a ceea ce i-ai cerut să facă.
Ştefan se răsuci şi se ridică de la masă, apoi făcu câţiva paşi şi lovi cu pumnul în perete, lăsând o dâră de praf în tencuială. Apoi se întoarse la masă, făcând eforturi vizibile să se controleze.
- Dacă singurul lucru care vă satisface e să omorâţi pe cineva, spuse el, luaţi-mă pe mine. Mă supun de bunăvoie oricărei sentinţe hotărâte de tribunalul vostru,
dar doamna doctor Weiss - domnule maior, vă implor -, doamna doctor Weiss nu a greşit cu nimic.
- Să auzim varianta dumitale.
- Nu mă credeţi, orice aş spune.

- Atunci ai face bine să spui adevărul, îi zise Jack, împingând telefonul înspre el. De ce ai adus-o aici? Să lucrezi cu ea sau să te culci cu ea?
- Ambele.
- Să o manipulezi.
- Pentru a reuşi aşa ceva, ar trebui să fii la fel de deştept ca ea.
Apoi Ştefan căzu pe gânduri, uitându-se prin fereastra sufrageriei la câmpia îngheţată, unde oamenii lui Pash instalaseră un aragaz de campanie şi îşi făceau cafea. N-o să mă crezi când îţi spun, dar eu am iubit-o. Cu mult înainte de a mă primi în laboratorul ei. Ani de zile am încercat s-o ignor, am încercat să păstrez distanţa. După cum mergeau treburile în ţara asta - ca fructele care se strică pe raft -, am ştiut că ar fi periculos pentru ea dacă ar fi ştiut cât de mult am iubit-o.
- Dacă ai iubit-o, întrebă Jack, de ce nu ai lăsat-o în pace?
- Am încercat.
- Dacă într-adevăr ai iubit-o şi chiar nu aveai nici cea mai mică intenţie de a-i furniza lui Hitler această armă de distrugere în masă, de ce nu i-ai dat lui Hannah jurnalul de laborator, de ce n-ai scos-o din ţară?

- Aşa am făcut.

- Atunci unde e? Unde e jurnalul de laborator? în Los Alamos sigur

nu e.

- Nu. Ştefan puse mâna pe exemplarul legat în piele din Faust. E

aici. Jack ridică braţele, cuprins de nerăbdare:

- Arată-mi.

Ştefan scoase din buzunar un briceag elveţian şi alese o lamă

subţire. Deschise
cartea şi, cu precizie de chirurg, tăie hârtia care acoperea prima copertă, separând-o, astfel, de piele, şi de acolo scoase la iveală câteva zeci de manuscrise înfăşurate foarte strâns, fiecare de lungimea unui caiet standard şi cu jumătate din circumferinţa unui

creion. Scoase, unul câte unul, cilindrele delicate din cele două coperte, apoi tăie cotorul cărţii şi recuperă ultimele bucăţi, aşezându-le ordonat pe masă. Cu foarte mare grijă, desfăcu prima pagină, o netezi, trasând cu degetul peste scrisul mărunt, perfect al lui Hannah, care se întretăia cu propriile lui mâzgălituri.

- Zicea că astea sunt mezuza noastră, spuse el. Epstein suspină şi

îşi lăsă capul în piept.

- Pentru că unchiul ei zicea mereu că o carte bună...

- Da, da, am înţeles, spuse Aaron.
- Bun. Avea jurnalul, spuse Jack, încercând o abordare dintr-un alt unghi. De aceea nu aveai cum să o laşi în pace. De aceea ai căutat-o şi ai constrâns-o.
- I-am spus să ia jurnalul şi să nu mai privească în urmă.
Jack aruncă o privire tăioasă către reportofon, conştient că, afară, Pash asculta fiecare cuvânt. Puse pe masă pieptenele cu pietre preţioase în formă de fluturi, care sclipeau vag în lumină. Ştefan inspiră brusc, adânc.
- Domnule doctor Frei, ea are acum nevoie să renunţaţi la ea. Are nevoie să spuneţi adevărul.
- Dar asta fac, vă spun adevărul.
- Nu. Adevărul este că aţi obligat-o, spuse Jack. Aţi amăgit-o. Aţi făcut-o să creadă că o iubiţi şi că aveţi de gând să sabotaţi...
- Am vrut să fug cu ea, să trăim împreună într-un loc liniştit, uitat de lume. Ea n- a fost de acord, zicea că-i e teamă că descoperirile noastre vor ajunge în mâinile cui nu trebuie.
- Şi-atunci cum am ajuns aici, domnule doctor Frei?
- Diebner i-a promis lui Speer că vom avea o contribuţie majoră în cadrul Wehrmacht-ului, în timpul conferinţei de la Harnack Haus din Elveţia. Şi Gregor Stern era acolo. Mi-a dat o carte poştală.
Ştefan merse la biroul de lângă fereastră şi scoase un mănunchi de cărţi poştale similare celor pe care Jack le luase din locuinţa lui Hannah. Le răsfoi până găsi una anume, pe care o puse pe masă, în faţa lui Jack. Prima dintr-o mulţime.
Vielleicht braucht Gott ein bisschen menschliche Hilfe. Ich liebe dich - H.

- Poate că şi Dumnezeu are nevoie de puţin ajutor din partea oamenilor, traduse Jack, trecându-şi degetele prin păr, încercând să înţeleagă implicaţiile. Trimiterea secretelor - vrei să sugerezi că a fost ideea ei?

Ştefan încuviinţă din cap:

-Da.

- Eşti un mincinos aproape la fel de bun ca ea.

- E adevărul.

- Ea măcar a minţit pentru a te proteja pe tine, nu pentru a-şi salva propria piele. Aplecându-se deasupra lui Ştefan, Jack îi spuse cu o voce joasă, blândă, în şoaptă: Ai condamnat-o la moarte. Ai ucis-o!

Ştefan încercă să-şi recapete respiraţia.

- Dacă ai asculta...

Jack puse vârful revolverului între ochii lui Ştefan şi rosti

ameninţător:

- Dacă mai scoţi un cuvânt, te omor. Continuând să apese ţeava pe pielea lui Frei, i se adresă lui Epstein, spunând:

- Spune-i lui Rhodes să-l aducă pe Diebner.

împins de la spate de Rhodes şi de un soldat tânăr, Kurt Diebner îşi făcu apariţia, arătând mult mai rău din cauza celor petrecute în vehiculul blindat.

- Ştefan, spuse el, crede-mă, te rog. Nu eu le-am spus că eşti aici.

- Păstrează-ţi calmul, răspunse Ştefan. Aproape s-a terminat.

- Domnule doctor Diebner, i se adresă Jack, aşezându-l pe scaunul cel mai apropiat de reportofon, aţi participat la conferinţa care a avut loc la Harnack Haus?

- Desigur. Da. De ce?

- Care a fost obiectivul acelei conferinţe?

Diebner îi aruncă o privire îngrijorată lui Ştefan, care dădu din cap şi-i spuse:

- Spune adevărul, Kurt. Salvează-te.
- Albert Speer a vrut ca noi - eu şi domnul doctor Frei - să raportăm în legătură cu posibilitatea unor arme noi.
- în special..., îl încurajă Jack să continue.
- Bomba atomică, spuse Diebner. Nu e nici o crimă să-ţi aperi ţara. Aliaţii fac acelaşi lucru. Avem informaţii din surse de încredere, aşa că nu vă deranjaţi să vă prefaceţi că nu e adevărat.
- S-ar putea spune, întrebă Jack, că domnul doctor Frei punea presiune asupra lui Speer ca să vă finanţeze cercetarea?
- Bineînţeles. Amândoi am făcut asta. Un aparat de aşa dimensiuni - sigur că toate costurile de fabricaţie şi de transport depăşeau orice altă încercare similară din trecut.
- Aşa dimensiuni?
- Volumul imens al dispozitivului a constituit întotdeauna factorul prohibitiv, spuse Diebner. Cu siguranţă oamenii lui Oppenheimer au ajuns la aceeaşi concluzie.

Jack observă că Ştefan Frei îşi recuperase ceva din şarmul lui enigmatic.Coloanele de marmură se înălţau în cerul senin de vară,

Capitolul 1

aruncând reflexe pe întinderea liniştită a lacului din faţa clădirii Harnack Haus. Steagurile naziste fluturau în vânt precum pânzele pe un vapor înalt - roşul sângeriu, cu svastica neagră în mijloc. Kurt Diebner se simţea în elementul lui, ardea de nerăbdare să anunţe o descoperire care, era sigur, va schimba cursul istoriei şi-i va aduce un al doilea Nobel. Stătea în capul unei mese înţesate de oficiali militari nazişti, industriaşi şi de minţile luminate ale naţiunii.

- Putem crea o armă, spuse Diebner, care poate transforma Londra în praf şi pulbere dintr-o singură lovitură.

încăperea fu străbătută de un fior de entuziasm. Privind în jurul mesei, Ştefan nu reuşi să zărească nici măcar o persoană care să-şi coboare privirea, stingherită de enormitatea acelor vorbe, nici o persoană care să ridice, chiar şi ezitant, mâna. Albert Speer dădu glas întrebării care-i frământa pe toţi:

- De ce este nevoie? Cât de repede o putem termina?
- Experimentele noastre arată că e nevoie de cel puţin două tone de uraniu îmbogăţit, spuse Ştefan.
- Două tone? Speer se întoarse spre Scholl. Putem face rost?
- Cu finanţarea potrivită, spuse comandantul, fabricile noastre se pot dedica exclusiv producţiei.
- Iar Luftwaffe va trebui să creeze un avion îndeajuns de mare pentru a-l transporta, spuse Ştefan. Dispozitivul este prea voluminos să încapă în Heinkel sau în Gotha.
- Cât de mare va fi sfera bombei?

Aproximativ doisprezece metri în diametru. Ştefan îşi deschise braţele.Imaginaţi-vă o sferă de diametrul unui stejar uriaş.

Capitolul 1

Speer pufăi, neîncrezător.
- Deci dumneata vrei să spui, domnule doctor Frei, că, dacă experimentele dumitale vor reuşi în cele din urmă, şi dacă investim miliarde în producţia de uraniu îmbogăţit, şi dacă, apoi, alocăm resurse suplimentare pentru a crea şi fabrica un avion îndeajuns de mare cât să transporte acest dispozitiv masiv... Se opri în mijlocul unor chicoteli care se transformară în scurt timp în hohote de râs batjocoritoare. Atunci o să avem o bombă atomică.
- Exact, spuse Ştefan. Evident, e în interesul Reichului să se angajeze să creeze o armă care îi va garanta Fiihrer-ului nostru o victorie fără precedent...
- Nu o să obţii ceea ce vrei, domnule doctor Frei, interveni Speer, dacă pui sub semnul întrebării angajamentul şi devotamentul Reichului. Resursele noastre sunt în întregime concentrate pe sprijinirea oamenilor noştri de pe front.
Kurt Diebner încercă să redreseze situaţia.
- Domnule doctor Speer, cel puţin putem cădea toţi de acord că merită să luăm în calcul această posibilitate. Şi ne putem consola cu gândul că omologii noştri americani se confruntă cu aceleaşi obstacole - iar devotamentul lor faţă de acest război nu a fost niciodată atât de mare ca al nostru.O sferă de diametrul unui stejar uriaş, spuse Jack. Eşti sigur că aşa s-a exprimat?

Diebner aprobă din cap, cu o expresie de nefericire şi oboseală pe

chip.

- Un stejar uriaş, repetă Jack. Eine riesige Eiche. Diebner se

întoarse către Ştefan şi spuse în germană:
- Asta-i cea mai bună ofertă a americanilor? E un miracol că au câştigat războiul.
Sunetul unor cizme păşind pe pridvor anunţă sosirea lui Pash, care nu mai avea răbdare. Epstein îl întâmpină la uşă.
- L-au prins, spuse Pash. De ce naiba ne mai pierdem vremea aici?

Epstein îi dădu lui Pash un bileţel pe care erau mâzgălite câteva cuvinte. „Trebuie să autorizezi o telegramă urgentă către Leavenworth."
- Domnule doctor Diebner, aţi putea să ne explicaţi ce înseamnă asta? Jack desfăcu ultima pagină cu notele de laborator ale lui Hannah şi-i arătă nişte calcule scrise în josul paginii.
- S-ar părea că sunt notiţele despre un experiment efectuat de colegul meu împreună cu... împreună cu doamna doctor Weiss. 10 martie 1938. Se pare că au produs o reacţie în lanţ constantă, folosind o cantitate de uraniu îmbogăţit de... aici scrie 80 de micrometri.
- Deci acel stejar impunător, spuse Jack, e mai degrabă o ghindă, bănuiesc.
- Nu. E imposibil. Nedumerit, Kurt îşi ridică privirea către Ştefan, cu pleoapa zbătându-i-se, pentru că nu-i venea să creadă.
- Dacă 80 de micrometri au produs rezultatul acela, continuă Jack, de cât uraniu îmbogăţit e, de fapt, nevoie pentru a distruge Londra?
Jack observă prespapierul din metal de pe pian; arăta exact aşa cum îl descrisese Hannah - şi îl aruncă înspre Stefan.
- Vrei să-i spun eu, sau îi spui tu?
- Verräter![10] strigă Diebner, cu chipul împietrit de suferinţă şi furie, şi sări la Stefan.

Jack bănuia că cel mai tare îl durea pe Diebner - care era mai degrabă egoist decât patriot - faptul că acum descoperea că se înşelase în privinţa ştiinţei. Păcălit de o femeie. De o evreică

.Trădătorule! (în limba germană în original)

NOTĂ DE CONSTATARE CONFIDENŢIAL

SUBIECT: RAPORT FINAL ASUPRA ANGAJAŢILOR DE LA SEDIUL

Capitolul 3

Y Către: Donovan De la: Delaney

REZUMAT: Agenţii din acest detaşament au încheiat investigaţiile privindu-i pe angajaţii de la Sediul Y. în conformitate cu descoperirile noastre, COL. PASH şi GEN. GROVES au ajuns la următoarele concluzii: a) Eforturile nucleare ale Reichului şi cele ale ruşilor s-au dovedit un eşec, nici măcar nu se apropie de magnitudinea Proiectului Manhattan, b) Dna dr. HANNAH WEISS şi dl dr. ŞTEFAN FREI au reuşit să saboteze eforturile nucleare ale Reichului, astfel că au făcut posibil ca Statele Unite să fie singura posesoare a unei arme capabile de o distrugere de asemenea proporţii inimaginabile. PASH îi are în custodie pe FREI, DIEBNER şi pe asociaţii lor la ferma Hali din Anglia, până la aflarea deciziei tribunalului. OPPENHEIMER cere întoarcerea imediată a dnei dr. WEISS la Sediul Y, unde prezenţa dânsei e necesară pentru pregătirile finale pentru TESTUL TRINITY care este programat pentru mijlocul lui iulie.

RECOMANDĂRI: Dă-i lui Oppie ce vrea, până nu îi explodează vreun vas de sânge din mărul lui Adam.

Aşezat la volanul Buickului său, Jack privea cerul brăzdat de fulgere care trimiteau firicele de lumină ce loveau pământul din Jornada del Muerto până la doar câţiva centimetri de dispozitiv. Macaraua ridică puţin carcasa de metal, fixată cu benzi care o mascau, în timp ce o echipă de bărbaţi în uniforme o manevrau cu ajutorul unor cabluri. Sub turn, exact unde trebuia să cadă dispozitivul, Jack observă o mulţime de saltele, aşezate una peste alta, lucru ce i se păru de o utilitate îndoielnică. Spre deosebire de ultima sa vizită, acum erau sute de angajaţi care umblau, surescitaţi, de colo colo, instalând spectrografe şi verificând vizibilitatea platformelor.

- Care e situaţia? strigă Groves.
- S-ar putea să fim nevoiţi să amânăm, îi răspunse Oppenheimer. Fulgerul ar putea să declanşeze o detonare prematură. Iar ploaia ar creşte pericolul de radiaţii.

Un grup de savanţi emoţionaţi stăteau şi priveau cum doi soldaţi americani sprijineau sfera care se mişca în bătaia vântului, legănându-se în lanţurile lungi. Era un obiect impresionant, deşi nu semăna deloc, ca mărime, cu sfera pe care Diebner şi-o închipuise în prezentarea pe care i-o făcuse lui Speer. Trecuseră şase săptămâni de când Jack îl predase pe Diebner lui Pash, dar încă zâmbea când îşi amintea cum i-a căzut faţa lui Diebner când a văzut calculele făcute de Ştefan şi Hannah.
- Of, Doamne, iar tu, zise Groves, punându-şi mâna la ochi pentru a se apăra de razele soarelui de amiază, în timp ce se uita la un cort alb care se înălţa pentru a acoperi dispozitivul şi savanţii care lucrau la el.

- Şi eu mă bucur să vă văd din nou, domnule general.

- Cum a fost în Duşland?

Cu de toate

.Groves scoase un sunet ciudat, care-i trăda, oarecum, amuzamentul.

- O să-mi povesteşti mai târziu, la un pahar de şampanie.

- Nu prea îmi vine să sărbătoresc, răspunse Jack.

- Atunci nu-mi mai sta în cale.

Groves se urcă pe platformă, lăsându-l pe Jack să se hotărască dacă vrea să-l urmeze şi să se uite mai îndeaproape sau să se retragă în buncărul aflat la vreo opt kilometri depărtare, unde Oppenheimer şi echipa lui pregăteau marele experiment şi camerele de ultimă generaţie, care să înregistreze măreţul eveniment pentru posteritate. Compromis, decise el, şi zări un loc pe care se putea aşeza să fumeze în timp ce aştepta apusul soarelui. Hannah ar trebui să fie în buncăr, iar Jack nu ştia dacă era în stare să dea ochii cu ea. De când fusese eliberată din închisoarea din Leavenworth, o urmărise, discret, încercând să vadă cât mai clar în nebuloasa de informaţii şi telegrame de tot felul, hotărât să păstreze distanţa. Existau tot mai multe zvonuri legate de un program care viza o rachetă, posibilitatea de a călători în spaţiu la un moment dat în viitorul îndepărtat, iar Jack văzuse numele lui Hannah pe lista de savanţi care fuseseră propuşi pentru angajare.

Se lăsă noaptea, iar Jack traversă deşertul cu maşina până la unul dintre cele patru buncăre plasate în cele patru puncte cardinale, fiecare dintre ele la o distanţă egală, de trei kilometri, de Punctul Zero. Apropiindu-se de cel pe care-l numeau 10K Vest, trecu pe lângă sute de militari care se ascundeau în spatele unor baraje din saci cu nisip. Feţele lor, acoperite pentru protecţie cu oxid de zinc, luceau; totul i se părea atât de absurd lui Jack - o senzaţie din ce în ce mai intensă de zădărnicie, combinată cu prea multă nicotină, foame şi cele câteva guri zdravene de whisky din sticla de la brâu - încât simţi cum îl cuprinde o grea amărăciune.

în buncăr, pregătirile continuará toată noaptea. Puţin după ora trei dimineaţa, Jack îşi stinse ultima ţigară şi păşi înăuntru. Cufundată într-o conversaţie cu Oppie şi Reichl, Hannah nu-l văzu intrând. Jack găsi un colţ ferit de ochii celorlalţi, din care o putea urmări cum verifică, de mai multe ori, instrumentele, făcând tot felul de

observaţii mărunte celor câţiva martori, aleşi pe sprânceană. Era îmbrăcată cu o pereche de pantaloni kaki şi o bluză albă, cu mânecile scurte suflecate până la umeri. Părul îi crescuse, avea câteva bucle castanii, culoarea îi
mai revenise în obraji, dar arăta obosită ca un câine, la fel ca şi ceilalţi din jurul ei. Cineva îi oferi o ceaşcă de cafea şi, când se întoarse s-o ia, îl zări pe Jack. Chipul îi trădă emoţii amestecate: duioşie, recunoştinţă şi poate încă ceva. Jack ar fi vrut să ştie ce anume. Se îndreptă spre el.

- Doamnă doctor Weiss.

- Domnule locotenent-colonel Delaney.

- Acum folosesc numele de Abramson, de fapt. Hannah îl îmbrăţişă

şi-l sărută pe obraz.
- Oppie mi-a spus că ai reuşit să-i înfurii pe generalul Groves, pe Wild Bill Donovan şi pe J. Edgar Hoover. Pe toţi deodată. O adevărată performanţă.
- Meh... Jack ridică în glumă din umeri, cu falsă modestie. Adevărul e că toţi m- au invitat să mă alătur lor. E mult de lucru în guvern pentru cineva care stăpâneşte atât de bine arta şantajului şi a subterfugiului.
- Ai reuşit, în cele din urmă, să ajungi în cercul select.
- Probabil. Deşi aş putea să găsesc o cale să-mi folosesc talentele în scopuri mai nobile.
- Nu mă îndoiesc. Hannah îi puse mâna ei rece pe obraz. Ai găsit o cale să mă protejezi. Mulţumesc, Jakob.
Jack îi acoperi mâna cu a lui şi-şi întoarse buzele spre palma ei preţ de o secundă.
- O ultimă întrebare?
- îl iubesc. îl voi iubi mereu, spuse Hannah. Dar într-un alt timp, într-un alt loc, dacă Hannah l-ar fi întâlnit pe Jakob...
- Aş fi... Zâmbetul dulce-amar de pe chipul lui Jack spuse restul.
- Iar eu te-aş fi lăsat.
în mijlocul acelei agitaţii din buncăr, Hannah îi strânse mâna, iar Jack se bucură
şi o acceptă aşa cum era - modul lor tăcut de a-şi lua rămas-bun -, apoi întoarse spatele către tot ce ar fi putut trăi cu ea. Spre

propria-i surprindere, nu exista nici o urmă de amărăciune în atitudinea lui, pentru că îşi dădu seama că încă e în stare să simtă ceva în ce nu mai crezuse de mult timp.
Hannah se întoarse din nou lângă Oppenheimer şi se cufundă complet în munca ei. Cu puţin timp înainte de ora cinci dimineaţa, Oppenheimer, Reichl şi restul echipei se unseră cu cremă de protecţie. Jack făcu la fel şi apoi găsi un loc ferit, să nu le stea în cale.
Otto Frisch deschise o cutie de metal care se afla pe o masă de inox din mijlocul buncărului şi scoase din ea mai multe comutatoare. închise ochii şi, după ce inspiră adânc şi expiră încet, apăsă pe primul comutator, armând, astfel, dispozitivul. Deasupra lui se aprinse o lumină roşie şi, în acelaşi timp, în perimetrul turnului din depărtare se aprinse o lumină roşie, identică. Din spatele sacilor cu nisip, bărbaţii îşi fixară măştile de gaz pe faţă şi se întinseră la pământ, unul lângă altul, formând un şir lung de trupuri. Savanţii purtau ochelari de protecţie speciali. Cameramanii îşi ridicară vizierele de protecţie. Oppenheimer îşi aranjă ochelarii de protecţie şi, tăcut, se duse la fereastra din mijloc.
Nu era nimic de văzut; totul era cufundat în beznă, de nu vedeai la doi paşi, chiar dacă norii de ploaie din seara dinainte fuseseră împrăştiaţi de vânt. Jack închise ochii, amintindu-şi greutatea prespapierului metalic.
Interiorul buncărului fu inundat de o explozie de culori. întâi o lumină albă, strălucitoare, care apoi se transformă într-un portocaliu roşietic, apoi violet şi, în cele din urmă, auriu. Se auzi un ţiuit lung, ca un cor asurzitor prevestind cele ce vor urma, apoi o rafală puternică zgudui buncărul. Clătinându-se pe picioare, Oppenheimer se trase înapoi, chipul îi era distorsionat din cauza exploziei, de parcă în interiorul lui se dădea o luptă acerbă între demoni şi îngeri. Părea imposibil că va rămâne ceva neatins de forţa distrugătoare a exploziei, dar fiecare clipă care trecea aducea cu sine o revenire; câţiva ani mai târziu, Jack îl auzi pe Oppenheimer descriind senzaţia evenimentului la televizor.

- Ştiam că nimic nu va mai fi la fel în lume. Câţiva au râs. Câţiva au plâns. Cei mai mulţi au rămas tăcuţi. îmi amintesc un episod din

Capitolul 1

Bhagavad Gita. Vişnu încearcă să-l convingă pe prinţ că trebuie să-şi facă datoria şi, pentru a-l impresiona, ia o înfăţişare cu mai multe braţe şi spune: „Acum am devenit moartea, distrugătorul lumilor". Cred că, într-un fel sau altul, toţi am simţit asta.Cerul de deasupra Berlinului, aşa cum ar fi putut fi: un oraş cu idealuri măreţe, cristal. Sub turnurile din cupru de la Kaiser Wilhelm, cuplurile se învârt în paşi de dans în jurul sălii de bal: Gregor şi Annalise, Ulrike şi Lotte, Ştefan şi cu mine. Sub picioarele noastre se află laboratorul lui Einstein, în aşteptare - un cocon cufundat în linişte, din care sunt sortite să iasă aripi albastre, măreţe. în parc, Joshua joacă şah cu un vecin care n-a fost niciodată silit să-l urască. Pe stradă, Sabine şi tânărul ei iubit împart broşuri pentru un vernisaj.

Apoi mă trezesc în lumea pe care noi am creat-o.

Acum oraşul e divizat. „Construiţi un zid", spun cei agresivi, puţini la număr, către marea masă de obedienţi. Aşa că au ridicat un zid şi şi-au osândit copiii să- şi trăiască vieţile în funcţie de el, să-şi păzească ţara fracturată. Noi, cei din Occident, auzim tot felul de poveşti despre felul în care STASI[11] controlează fiecare aspect al vieţii în partea de est a Republicii Democrate Germane, dominată de sovietici, dar seara, la o oră stabilită în secret, gospodinele de pe o parte a Zidului şi gospodinele de pe cealaltă parte îşi spală ferestrele în acelaşi timp, fluturând steaguri albe care pot fi văzute de pe turnurile de pază. Acest gest mărunt, dar plin de semnificaţii, îmi dă speranţa că, într-o bună zi, Germania va fi liberă şi unită din nou. Bănuiesc că va mai trece încă mult timp până atunci.

Eu şi Ştefan ne-am întors în Haigerloch la 122 de zile după Hiroshima - ştiu asta pentru că Hiroshima este punctul de la care eu şi Ştefan pornim când marcăm toate evenimentele, oricât de importante sau insignifiante ar fi ele. Am găsit casa răvăşită şi jefuită, în rest, intactă. Printr-un fronton din dormitorul de la etaj, făcut ţăndări, au intrat ploaia, zăpada şi nenumărate crengi de pin, laolaltă cu vietăţile care trăiau în el. Am cărat salteaua acoperită de muşchi şi am dormit prima noapte pe un pat de frunze uscate.

Era, oarecum, o formă potrivită a lui Shiva: o recunoaştere a felului în care pierderile ne-au făcut mai umili, ne-au silit să ne

Capitolul 2

plecăm suveranităţii Morţii. Ne-am ţinut în braţe, plângând din cauza acestei lumi pârjolite şi a rolului pe care l-am jucat noi înşine.

Dimineaţa, am curăţat ferestrele laboratorului de iedera care crescuse în voie.Acum lumina poate să pătrundă în încăpere. M-am aşezat în mijlocul podelei recent măturate şi l-am întrebat:

- La ce o să lucrăm mai întâi?

- La o fetiţă, a răspuns Ştefan. Sau un băiat. Am zâmbit, mişcată de optimismul lui.

- Nu ştiu ce să zic, nu ştiu dacă am destulă încredere în lume.
în anii care au urmat, nici unul dintre noi nu a mai vorbit despre această posibilitate, iar eu, în taină, mă simţeam uşurată. Viaţa noastră împreună e concentrată pe munca pe care o avem în comun şi pe o tandreţe reciprocă, plină de respect. Neavând copii, nu avem roluri clare, nu avem religie, iar acest lucru se potriveşte cu personalităţile şi experienţele noastre. Ne iertăm unul pe celălalt şi avem grijă unul de celălalt aşa cum nu o putem face singuri. Suntem mistuiţi de munca la care ne-am angajat, de a reconstrui lumea, lucru care - aşa cum s-a întâmplat şi cu reconstruirea casei din Haigerloch - ne face să ne simţim de multe ori descurajaţi. E nevoie de o tărie extraordinară să facem faţă trăirilor şi introspecţiei.
Germania de Vest, Republica Federală Germană, este o democraţie capitalistă. Germania de Est, Republica Democrată Germană, este o republică socialistă construită, teoretic, pe acele principii nobile pentru care Sabine şi-a riscat viaţa, îmi amintesc cum cita din Karl Marx: „Filosofii nu au făcut altceva decât să interpreteze lumea în diverse feluri. Ideea e să o schimbăm." Ştefan e mai pragmatic; el citează din Sir Isaac Newton: „Pot calcula mişcarea corpurilor grele, dar nu şi nebunia oamenilor". Eu am impresia că aceste două afirmaţii însumează întreaga politică şi mă consolez cu gândul că aceste Weltanschauung opuse - două perspective eterogene asupra lumii - sunt îmbrăţişate de două persoane pe care le iubesc.
Am iubit. Iubesc. Voi iubi întotdeauna. Puţine alte lucruri din viaţa mea au mai supravieţuit după Leavenworth. Majoritatea bunurilor mele au fost aruncate, sau cel puţin aşa mi s-a spus, dar, într-o dimineaţă de vară, la 654 de zile după Hiroshima, am primit prin

curier o cutiuţă de argint. Când am deschis-o, am descoperit înăuntru fluturii de noapte, împodobiţi cu pietre preţioase - m-am simţit de parcă am revăzut un vechi prieten la poarta grădinii. Ştefan mi-a adunat părul, mi-a făcut un coc înalt şi mi l-a fixat cu pieptenele.
- S-a întors acasă, spuse el. Dar acolo ce-i?
Pe catifeaua cu care era căptuşită cutia am zărit un obiect mic, de culoarea cuprului, care semăna cu o amuletă de brăţară, acoperit cu petale delicate, răsucite.
- Cred că vrea să fie o ciupercă, am spus, ţinând ciudatul obiect în palmă. Sau poate un crin.
Ştefan s-a dus la fereastră, la lumină, şi l-a analizat cu acea curiozitate înnăscută a unui copil inteligent.
E un glonţ, spuse el. Unul care, se pare, şi-a făcut treaba.Prescurtare în limba germană, desemnând Ministerul pentru Securitatea Statului (Das Ministerium für Staatssicherheit)

NOTĂ DE CONSTATARE CONFIDENŢIAL

26 septembrie 1951

SUBIECT: OPERAŢIUNEA FLOARE DE COLŢ ÎNCHEIATĂ Către:

Abramson De la: Epstein

Rezumat: 1) Pe data de 25 septembrie 1951, agenta Mossad GISELLA PROUST a raportat printr-un mesaj codificat către contactul CIA din Tucumân, Argentina, că obiectivul nazist, comandantul GERHARD SCHOLL, a fost eliminat cu succes. SCHOLL a jucat un rol esenţial în cadrul Consiliului de Cercetare al Reichului şi a gestionat lagărele de concentrare din Polonia. 2) OPERAŢIUNEA FLOARE DE COLŢ s-a încheiat, după ce şi-a atins obiectivele stabilite iniţial. 3) Lui PROUST, care a avut o contribuţie exemplară la eforturile de cooperare dintre Mossad şi CIA, i s-au garantat, după îndeplinirea misiunii, următoarele: a) suport financiar şi logistic pentru transferul rămăşiţelor tatălui ei, JOSHUA WEISS, în Israel; b) acces permanent la apartamentul din Paris, nr 29, Rue des Rosiers; c) continuarea activităţii prin acoperire.

RECOMANDARE: Jack, m-am gândit că poate vrei să te ocupi personal de asta.